İLHAN ARSEL

Tevrat ve İncil'in Eleştirisi

Semavi Dinlerin "Kutsal" Bilinen Kitapları: 1

KAYNAK YAYINLARI

Bu kitabın yayın hakları
Analiz Basım Yayın Tasarım Uygulama Ltd. Şti:nindir.

Birinci Basım: Ekim 1997
Dizgi ve Teknik Hazırlık: Analiz Basım Yayın
Baskı: Yaylacık Matbaası

ISBN: 975-343-157-0 (Tk. No.)
975-343-207-0 (1. Cilt)

KAYNAK YAYINLARI: 234

ANALİZ BASIM YAYIN TASARIM UYGULAMA LTD. ŞTİ.
İstiklal Caddesi 184/4 80070 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 252 21 56 - 252 21 99 Faks: 249 28 92

İLHAN ARSEL

Tevrat ve İncil'in Eleştirisi

Semavi Dinlerin "Kutsal" Bilinen Kitapları 1

İÇİNDEKİLER

"Kutsal Bilinen Kitapların Kısa Bir Eleştirisi 11
I) "Yalanlar Sanatı"nın Temel Kaynağı Konusunda Öne Sürülen Görüşler Hakkında 13
II) "İnanmayan Dinliler" ve "İnanan Dinsizler"! 15

"Ahd-ı Al Atik"in (Ahd-ı Atıyk: Eski Ahit) Eleştiri Konusu Yapılması Gereken Yönleri Hakkında 23
I) Erkeği Üstün ve Kadını Aşağı Kılmak Açısından Âdem ve Havva Masalının Önemi 24
II) Kain ve Habil'den, Köleliğin Kurucusu Sayılan Nuh'a... 29
III) Tanrı, Sam'ın Oğullarından İbrahim'e (Abraham'a) İnayetler Yağdırır; Fakat İbrahim Yalan ve Kandırma Usullerine Başvurur 32
IV) Yalan Söylemek Sayesinde Zengin Olmanın Yolunu Bulan İbrahim, Firavuna Oynadığı Oyunu Gerard Kralı Abimelek'e de Oynar; Böylece İki Misli Varlık Sağlar 34
V) Sara, Kocası İbrahim'i Cariyesiyle Yatmaya Teşvik Eder; Bu İlişkiden İsmail Dünyaya Gelir. Fakat Sara, Üvey Oğlu İsmail'e Karşı İnsafsızdır 36
VI) İshak'ın ve Rebeka'nın, Kendi Öz Oğulları Esav'a Oynadıkları Çirkin Oyunlar ve Diğer Oğulları Yakub'un Yalan ve Dolanları (Tekvin, Bap 24-35) 42
VII) Tevrat'ın Anlatmasına Göre, Yakub'un Oğulları Hile, Cinayet, Yağma ve Talan Usulleriyle İş Görmeyi Gelenek Edinirler 48

VIII) Tevrat'ın Anlatmasına Göre, Yakub'un Oğlu Yahuda,
Kendi Oğlunun Karısı ile Zina Eder; Yahuda'nın Oğlu
Onan ise, Kendi Kardeşinin Karısı ile Yatar 51
IX) Musa'nın Tevrat'ta Tanımladığı Tanrı,
Kendi Sevgili Kavmini (İsrailoğullarını) Haksızlıklara ve
Hatta Hırsızlıklara Yöneltirken, Suçsuz ve
Günahsız Halkları (Örneğin Mısır Halkını)
Yerden Yere Vurur 53
X) Musa'nın Tanımladığı Tanrı, İsrailoğullarını
Kendi Kavmi Olarak Seçer Ve Bütün Milletlere Üstün Bilir 64
XI) Musa'nın Ölümünden Sonra Tanrı,
İsrailoğullarının Başına Yeşu'yu Getirir, Onu Ürdün ve
Lübnan Topraklarına Saldırtıp, Halkları Kılıçtan Geçirtir;
Çünkü Buraların Fethedileceğine Dair
Daha Önce Musa'ya Söz Vermiştir 93
XII) "Ahd-ı Atik"e Göre, Tanrı, Diğer Milletleri,
Sırf İsrailoğullarını Denemek ve Bu Arada Onlara
Savaşmayı Öğretmek İçin "Yemlik" Olarak Kullanır 106
XIII) Benyaminoğullarının Kılıçtan Geçirilmeleri 115
XIV) Tanrı'nın: "Öldür, Yok Et" Şeklindeki Emrini
Harfiyen Uygulamadığı İçin Gözden Düşen
Saul (1 Samuel, Bap 15: 1-35) 119
XV) Tanrı, İsrailoğullarına Davud'u "Peygamber" ve
Kral Olarak Seçer: O Davud ki, Bütün Ömrü,
İnsanların Kellelerini Doğratmakla, Yağma ve Talanlarla,
Vicdan Sesine Kafa Tutmakla Geçecektir 122
XVI) Süleyman'ın Asıp Kesmeleri ve Benzeri Marifetleri 142
XVII) İlya'nın Tanrı'ya Fazilet Dersi Vermesi 150
XVIII) Ahab'ın ve Karısı İzabel'in
İşledikleri Cinayetlerin İntikamını,
Onların Oğullarından ve Yakınlarından Alan Tanrı 151
XIX) "Kutsal" Kitaba (Tevrat'a) Göre, Ezra,
İsrail Tanrı'sının Irkçı Görüşlerinin Uygulayıcısı Olarak,
Yabancı Kadınlarla Evli Bulunan İsrailoğullarını Karılarından
Ayırtır: Sırf İsrail'i Tanrı İnayetlerine Kavuşturabilmek İçin 160

XX) Nehemya, Tıpkı Ezra'nın Yaptığı Gibi, İsrailoğullarının Yabancı Kadınlarla Evlenmelerini Önler ve Evlenenleri Günahkâr Sayıp Ülkeden Kovar 164
XXI) Ester ile Mordekay'ın Marifetleri 166
XXII) "Ahd-ı Atik"te (Tevrat'ta) Konuştuğu Söylenen Tanrı, "Barış", "Kardeşlik", "Karşılıklı Yardım", "Sevgi" vs. Gibi Şeyleri, Sadece Kendi Kavmi Olarak Benimsediği Yahudiler Arasında Oluşsun Diye İster; Yabancılarla İlgilenmez; İsrailoğulları Kendisine Karşı Asi Olsalar da Onlarsız Yapamaz 173
XXIII) Hezekiel'e Göre, Tanrı, İsrailoğullarından Gayrı Hiçbir Milleti Benimsemez; Hiçbir Milletin Yaşantısını Düzenlemez; Başka Milletlere Karşı Adeta Yabancı ya da Düşman Gibidir 177
XXIV) Ahd-ı Atik'in (Tevrat'ın) Daniel Adlı Kitabında, İsrailoğullarını Üstün Göstermek Üzere Anlatılan Masallar 179
XXV) Daniel'in Yalvarışları Üzerine İsrailoğullarını Affeden Tanrı, Onlara Yeni Felaketler Hazırlar 181
XXVI) Tsefanya'ya Göre Tanrı, "Sevgili" Kavmi İsrailoğullarını, Dünyanın Bütün Milletleri İçerisinde "Bir Nam ve Bir Hamd" Kılmak ve Üstün Yapmak Kararındadır 184
XXVII) Hofsa'nın Tanımına Göre, Tanrı, İsrail'e Âşıktır; Hem de Onu "Fahişe"ye Benzetircesine! 185
XXVIII) "Amos"un Kitabındaki Tanrı, Tıpkı Diğer "Peygamberler" Zamanındaki Gibi, İsrailoğullarını Hem Yerden Yere Çarpar, Hem de Nimetlere Boğar 189
XXIX) Sünnetli Yahudiler Dışında Hiç Kimse Tanrı'nın Kutsal Yerlerine Ayak Basmayacak; Yabancıları Aralarına Alan ve Tanrı'nın Makdisine Sokan İsrailliye Lanet Yağacak 191
XXX) "Ahd-ı Atik"e (Tevrat'a) Göre, Tanrı, İsrailoğullarını Kötü Kadınlardan Korumakla Görevli 192

XXXI) "Ahd-ı Atik"in (Tevrat'ın) Tanımladığı Tanrı, Sadece Kendisine İtaat ve Kulluk Eden İsrailoğullarına Karşı "İyi"dir, "Hoşgörülü"dür; Fakat İsrailoğullarından Kendisine Kafa Tutanlara ya da Başka İlahlara Tapanlara Karşı Kindar, Acımasız ve İnsafsızdır 193
XXXII) "Ahd-ı Atik"in (Tevrat'ın) Söylemesine Göre, İsrailoğulları, Tanrı'ya "Takdimelerde" Bulunmakla ve Tanrı'nın Bekçilerinin (Levililerin) Geçimini Sağlamakla Görevli 195
XXXIII) "Ahd–ı Atik" (Tevrat), Tanrı ile İsrailoğulları Arasındaki Bitmek Tükenmek Bilmeyen Çekişmeler Tarihidir. Bütün Bu Çekişmelere Rağmen Tanrı, Her Ne Hikmetse, İsrailoğullarından Vazgeçmez; Onları Yüceltmekten Başka Bir Şey Yapmaz! 199
XXXIV) Tanrı, İsrailoğullarına Kötülük Yaptığını Kabul Ederek Pişman Olur ve Onlara Nimetler Yağdıracağını Söyler 205
XXXV) Ahd-ı Atik'in Son Kitabı Olan "Malaki", Tanrı ile Onun Kendisine "Sevgili" Olarak Seçtiği İsrailoğulları Arasındaki Sürtüşmelerin Son Perdesini Oluşturur 222

Hıristiyanların Kutsal Bildikleri "Ahd-ı Cedid" (İncil) Konusunda 225
I) "İnsanlararası Sevgi" ve "Hoşgörü" Kaynağı Görünen İsa, Yeryüzünü Barışa Kavuşturmak İçin Değil, İnsanlar Arasında Ayrılıklar Yaratmak İçin Geldiğini ve İnsanları Birbirine Katacağını Söyler 230
II) İsa, Her Ne Kadar Önceki Peygamberlerin Getirdikleri Kanunların Geçerli Olduğunu ve Bu Kanunlarda Değişiklik Yapılmayacağını Söylese de, Bunları Esaslı Şekilde Değiştirir 235
III) İsa, "Halim" ve "Alçakgönüllü" Nitelikte Bir Yaşam Tarzına Özlem Duyar Görünürken, Ayaklarını, En Kıymetli ve Pahalı Cinsten "Nardin Yağı" ile Anası Meryem'e Ovdurtur 240

IV) Kölelik Kuruluşunu "Doğal" Bir Kuruluş Olarak Sürdürme Kurnazlığı 241
V) Erkeğin Üstünlüğünü ve Kadının Erkeğe Boyun Eğmesini Öngören İncil Hükümleri Hakkında 246
VI) İncil'in Tanrı Sözü Olmayıp, İnsan Yapısı Olduğuna Dair Öne Sürülen İddialar Hakkında 250

İslam Şeriatının Tevrat'a ve İncil'e Bakış Açısı 253

"KUTSAL" BİLİNEN[1] KİTAPLARIN KISA BİR ELEŞTİRİSİ

Elinizdeki kitap, Yahudilik, Hıristiyanlık ve Müslümanlık gibi semavi dinlerin sâliklerince "*kutsal*" diye bilinen kitapların eleştirisi niteliğinde olup, bunların *kutsallığa* ters düştüğü öne sürülen bazı yönlerini sergilemek için hazırlandı.

Yahudilerin "kutsal" kitabı, *Ahd-ı al Atik* adıyla anılır (*Ahd-ı Atıyk* olarak da yazılır ki *Eski Ahit* demektir); sayıları otuz dokuzu bulan birçok kitaptan oluşmuştur; bu kitapların ilk beşine *Tevrat* adı verilir. Bu beş kitap *Tekvin, Çıkış, Levililer, Sayılar* ve *Tesniye* adıyla bilinir (Bununla beraber *Eski Ahit*, genel olarak *Tevrat* diye de bilinir). Bu kitaplara göre Tanrı, önceleri İsrailoğulları (Beni İsrail) ile antlaşma (ahit) yapmış ve bu antlaşma gereğince onlara, eğer Tanrı emirlerine boyun eğecek olurlarsa "*arz-ı mav'udu*" vereceğini ve Yahudi olmayan komşu kabilelere karşı zaferler kazandıracağını, onların kadınlarını, çocuklarını ve mallarını çapul ettireceğini, erkeklerini kılıçtan geçirteceğini ya da buna benzer hususları vaat etmiştir. Nice örnekten biri olarak Tevrat'ın *Tesniye* adlı kitabında şu yazılı:

> *"Bir şehre karşı cenk etmek için onu barışıklığa çağıracaksın. Ve vaki olacak ki eğer sana barış cevabı verirse ve kapılarını sana açarsa o vakit vaki olacak ki içinde bulunan bütün kavm sana angaryacı olacaklar ve sana kulluk edecekler. Ve eğer seninle musalaha etmeyip (barış yapmayıp) cenketmek isterse o zaman onu kuşatacaksın ve Allahın Rab (bu şehri) senin eline verdiği zaman onun her erkeğini kılıçtan geçireceksin; ancak kadınları ve çocukları ve hayvanları ve şehirde olan her şeyi,*

1 Semavi dinlerin kutsal bilinen kitapları.

bütün malını kendin için çapul edeceksin ve Allahın... sana verdiği düşmanlarının mallarını yiyeceksin." (*Tevrat*, Tesniye Kitabı, Bap 20: 10-14.)

Ve yine Tevrat'a göre, güya Tanrı, ahdi bozup putperestlik yoluna saptıkları için, Yahudileri cezalandırmak istemiş ve yurtlarından atmış ve fakat sonra onlara acımış ve yeni bir antlaşma yapacağını açıklamıştır ki, *Ahd al Atik*'in *Yeremya* başlıklı kitabında bu husus şöyle anlatılmıştır:

"*İşte Rab diyor! İsrail evi ile ve Yahuda evi ile yeni bir ahit keseceğim günler geliyor.*" (Bkz. Yeremya 31: 31.)

Hıristiyanların kutsal kitabı *İncil*'dir ki, *Ahd-ı Cedîd* (*Yeni Ahit*) adını taşır; *İsa*'nın getirdiği kitap olarak kabul edilir. Tanrı'nın "oğlu" olarak bilinen İsa, her ne kadar: "*Ey sevgililer, size yeni emir değil, fakat başlangıçtan size olan emri yazıyorum; eski emir işittiğiniz sözdür*" (I Yuhanna'nın Birinci Mektubu, Bap 2: 7) şeklinde konuşsa da, *Tevrat*'ın değişikliğe sokulup yenilendiğini belirtmekten geri kalmamış ve şunu eklemiştir:

"*Size tekrar yeni bir emir yazıyorum; o şey onda ve sizde gerçektir, çünkü karanlık geçmekte ve gerçek nur zaten parlamaktadır.*" (Yuhanna'nın Birinci Mektubu, Bap 2: 8.)

Bundan dolayıdır ki, Hıristiyanlar, her ne kadar *Ahd-ı al Atik*'i kutsal saysalar da, bu kitabın *Ahd-ı Cedîd* (*İncil*) ile değişikliğe sokulduğunu kabul ederler.

Ahd-ı al-Atik ve *Ahd-i Cedîd*, her ikisi birlikte "*Kitabı Mukaddes*" olarak bilinir.

Müslümanlara gelince, onların kutsal olarak bildikleri kitap *Kur'an*'dır ki, kişinin Tanrı tarafından saptanmış olan kaderinin ve kıyamet gününde hüküm giyeceği iyi ya da kötü işlerinin yazıldığı kitap olarak belirtilmiş olmakla beraber, esas itibariyle Tanrı'dan indiği kabul edilen vahiylerin tümü olarak anlam taşır. Kur'an'da, Yahudiler'in Tevrat'ından ve Hıristiyanların İncil'inden söz edilmiş ve bu kitapların Tanrı tarafından kendilerine verildiği belirtilmiştir.[2] Be-

2 Bundan dolayıdır ki, Kur'an'da Yahudiler ve Hıristiyanlar için "Ehl-i Kitap" (Kitap verilenler) deyimi geçer.

lirtilirken de İsa'nın, daha önceki "peygamber"lerin izi üzerine ve Tevrat'ı "doğrulayarak" gönderildiği, İncil'in de "*sakınanlara öğüt ve yol gösterici*" olduğu bildirilmiş (K. Mâide Suresi, ayet: 46)[3] ve her iki kitabın Kur'an tarafından "tasdik" edildiği eklenmiştir.

Bununla beraber, yine Kur'an'ın bildirmesine göre, Tanrı, İslamdan gayrı bir din göndermedigi için, gerek *Tevrat* ve gerek *İncil*, aslı Tanrı nezdinde bulunan ve Müslümanlığın tüm esaslarını kapsayan ana kitaba, yani "*El Levhu'l Mahfuz*"a, uygun olmak üzere indirilmiştir (K. Bürûc 21-22). Ne var ki, Yahudiler ve Hıristiyanlar bu kitapları tahrif etmişlerdir. Ve işte bundan dolayıdır ki, Kur'an, "*Allah'ın kelâmı*" olarak "en sağlam", "en mükemmel" ve "en kusursuz" kitap şeklinde kalmıştır ve yine bundan dolayıdır ki, Yahudiler ve Hıristiyanlar, Kur'an'a uymak zorunluluğundadırlar. Nitekim ilerdeki sayfalarda göreceğiz ki, Kur'an'da, her ne kadar Yahudilerin ve Hıristiyanların, kendilerine verilen kitaplara (*Tevrat*'a, İncil'e) göre hareket etmeleri bildirilse de, aynı zamanda ve esas itibariyle Kur'an'a uymaları emredilmiştir. Örneğin Mâide Suresi'nde şöyle yazılıdır:

> "*Eğer onlar, Tevrat'ı, İncil'i ve Rabb'lerinden kendilerine indirilen Kur'an'ı gereğince uygulasalardı, hem üstlerinden, hem ayaklarının altından verilen nimetleri edinip yiyeceklerdi...*" (K. Mâide, 66).

Ve işte eleştirimizi bu üç kitaba, yani *Tevrat, İncil* ve *Kur'an*'a hasredecek ve okuyucunun sabrını taşırmamak ve fazla hacimli bir yapıma kaçmamak için, bu kitapların kutsal olduğu söylenen bazı yönlerini, evet sadece bazı yönlerini özetlemekle yetineceğiz.

I) "Yalanlar Sanatı"nın Temel Kaynağı Konusunda Öne Sürülen Görüşler Hakkında

Akılcı düşünce insanlarının (genellikle 17. ve 18. yüzyıldan bu yana) söylediklerine göre, "*insan*" denen yaratık, konuşmaya ve der-

3 Mâide Suresi'nde şöyle yazılıdır: "*Onların izi üzerine arkalarından Meryem oğlu İsâ'yı, ondan önce gelmiş bulunan Tevrât'ı doğrulayarak gönderdik. Ona yol gösterici, aydınlatıcı olan ve önünde bulunan Tevrât'ı doğrulayan İncil'i sakınanlara öğüt ve yol gösterici olarak indirdik.*" (5 Mâide 46.)

dini anlatmaya başladığı andan bu yana, her türlü olumsuzluk yalanlarla başlamıştır. Buna inananlar, Napolyon'un: "*Tarih yalanlar serisinden ibarettir*" şeklindeki sözlerinde büyük bir gerçek yattığını kabul ederler.[4]

Fakat yine bu düşünürlere (özellikle aydınlanma devrimini yaratan Batılı düşünürlere) göre gerçek olan bir şey daha vardır ki, o da yalanların en kurnaz ve en kötü sonuç yaratan nitelikte olanlarının, "kutsal" diye bilinen kitaplarda yer almış olmasıdır. Şu bakımdan ki, kendilerini "peygamber" diye tanıtan ve "*Tanrı bana şunları söyledi, şu emirleri verdi, bu emirlere uymazsanız sapıklardan olursunuz, cehennemi boylarsınız vs...*" şeklinde konuşan kişiler, bu konuştuklarını insanlara kabul ettirdikleri an, yalan sanatı, en etkili şekliyle yerleşmiştir.

Yine onlara göre "*kutsal*" diye kabul edilen kitaplarda anlatılan olaylar ve hikâyeler, genellikle uydurma ya da geçmiş dönemlerin ve milletlerin efsanelerinden alınma şeyler olup, bunun böyle olduğu, bilimsel araştırmalarla ortaya vurulmuştur. Verdikleri nice örnekten biri Tevrat'ta geçen ve Musa'nın, Tanrı yardımıyla İsrailoğullarını Mısır'dan ve kölelikten kurtardığına dair olan hikâyedir ki, eski bir Mısır efsanesinin İsrailoğullarının yaşamına uydurulmuş şeklinden başka bir şey olmadığı kabul edilir. Gerçekten de *Karl Richard Lepsius* adlı bir bilim adamı, bunun böyle olduğunu, 19. yüzyılın ortalarında yayımladığı *Denkmaler aus Agypten und Athiopien* adlı 12 ciltlik yapıtında (Berlin 1849-1850) ortaya vurmuştur. Bu açıklamaya göre olay şudur ki, firavunlar döneminde Mısır'da cüzam hastalığına yakalanmış bir sınıf halk, sınır dışı edilmiş ve bunların sınır dışına çıkarılmaları sırasında başlarında "Musa" adında bir Mısırlı din adamı bulunmuştur.[5] Ve işte bu hikâye, Yahudilerin "kutsal" bildikleri Tevrat'ı hazırlayanlar tarafın-

4 Hemen belirtelim ki, bu sözleri söyleyen Napolyon, yalan denen şeyi, tarihin temelleri haline getirenlerin başında gelir. Hem bir yandan "Ben dinlere inanmıyorum" der ve hem de siyaset icabı çeşitli dinlere sarılmış gibi davranırdı. 1798 yılında Mısır'ı işgal ettiğinde, Müslüman halkı boyunduruğu altına alabilmek için, devamlı şekilde Kur'an okuduğunu ve Müslüman olacağını söylerken, daha sonra 1801 yılında Papa ile "Concordato" imzaladığında Hıristiyanlığın savuncusu imiş gibi görünmekten geri kalmamıştır. Bu konuda bkz. İ. Arsel, *Arap Milliyetçiliği ve Türkler*.

5 Karl Marx bu olayın doğruluğunu, Frederick Engels'e yazdığı bir mektubunda açıklar. Bkz. *The Letters of Karl Marx*, (Selected And Translated... by Saul K. Padover, Prentice-Hall Inc. New Jersey, 1979, s.459).

dan alınmış ve alınırken de, sepet içinde Nil nehrine bırakılan bir Yahudi çocuğunun, Firavun'un kızı tarafından kurtarılıp saraya alındığı, "Musa" adıyla büyütüldüğü, büyüyünce Yahudileri Mısır'dan, Firavun'un zulmünden kurtardığı ve Tanrı toprağına götürdüğü şeklindeki bir masal şekline sokulmuştur (Tevrat, Çıkış, Bap 2: 1-10).

II) "İnanmayan Dinliler" ve "İnanan Dinsizler"!

19. yüzyılın en büyük düşünürlerinden biri olan Feuerbach: "*Ben Tanrısız bir dindarım*" derdi. 20. yüzyılın aynı çapta bir başka düşünürü sayılan *Einstein*: "*Ben inanmayan koyu bir dindarım*" diye eklerdi.

Bu sözler, Batı dünyasını bir uygarlıktan bir başka uygarlığa götüren ve insanlığı sınırsız gelişmelere doğrultan düşünür ve bilginlerin, bir bakıma "yazıt"ı ("düsturu") sayılır ki, kökenini "aklın" yüceliği (egemenliği) ve bunun oluşturduğu "insan sevgisi" duygusunda bulur.

Bundan 2500 yıl önceleri, Tanrı fikrini, "kutsal" bilinen kitaplara ters düşercesine, "sevgi denizi" şeklindeki bir tanıma oturtan Aristo'lardan başlayıp, Batı dünyasını 1500 yıllık karanlık çağdan "aydınlığa" ve sınırsız bir uygarlık aşamasına doğrultmak üzere, Tanrı'yı "akıl" ve "aklı" Tanrı ile yer değiştirten ve böylece "kutsal" kitaplara ve bu kitaplardaki Tanrı anlayışına karşı çıkanlar (örneğin Voltaire ve benzerleri) ve onları bugüne dek izleyenler (örneğin Bertrand Russell'ler vs.), hep bu "yazıt"ın insanları olmuşlardır. Başka bir deyimle, uygarlık gelişmesi tarihi, "inanmayan" bu tür "dindarlarla" doludur ki, sayıları çok az olmakla beraber, Batı dünyası bakımından, birbirinden parıltılı simaları kapsar; kim ki tüm insanlığın gelişmesine, insan şahsiyetinin haysiyeti ve insanlar arası sevgi duygusunun yerleşmesine hizmet etmiştir, kim ki deha, zekâ ve düşünce üstünlüğü ile bezenmiştir, o mutlaka "*inanmayan dindar*"lardan olmuştur.

"İnanmayan dindarlar" için "*din*" ve "*dindarlık*", kutsal sayılan kitaplara boyun eğmek değil, fakat aklın vicdan süzgecinden geçirmiş olduğu verilere uymaktır. Daha doğrusu onlar, "Tanrı" sözüdür diye insanlara belletilen kitapları ve verileri "Tanrı yapısı" değil, fakat "insan yapısı" şeyler olarak tasnif edip buna göre değerlendirmekte ve bu ki-

taplarda yer alan "Tanrı" tanımını geçersiz bilmektedirler. Çünkü, onlara göre, bu kitaplarda tanımlanan Tanrı, insan kılığında, insana özgü niteliklere sahip bir varlıktır; kindardır, acımasızdır, kıskançtır, keyfîdir, insanları dilediği gibi şekillendiren ve sonra birbirleriyle dövüştürendir vs... Oysa onlar için gerçek "Tanrı", *aklın* ta kendisidir. Bundan dolayıdır ki, onlar, bir Tanrı'nın kalkıp da, "kutsal" kitaplarda yazıldığı gibi, şu şekilde konuşabileceğini düşünemezler:

> *"Bir şehre karşı cenketmek için onu barışıklığa çağıracaksın. Ve vaki olacak ki eğer sana barış cevabı verirse ve kapılarını sana açarsa o vakit vaki olacak ki içinde bulunan bütün kavm sana angaryacı olacaklar ve sana kulluk edecekler. Ve eğer seninle musalaha etmeyip (barış yapmayıp) cenketmek isterse o zaman onu kuşatacaksın ve Allahın Rab (bu şehri) senin eline verdiği zaman onun her erkeğini kılıçtan geçireceksin; ancak kadınları ve çocukları ve hayvanları ve şehirde olan her şeyi, bütün malını kendin için çapul edeceksin ve Allahın... sana verdiği düşmanlarının mallarını yiyeceksin."* (Tevrat, Tesniye Kitabı, Bap 20: 10-14.)

Bir Tanrı ki, bütün yarattığı insanlar içerisinden sadece bir grubu (örneğin İsrailoğullarını) seçip kendisine "kavm" edinsin ve sonra bu kavmi başka milletlere karşı savaşa ve "çapula" kışkırtıp, ele geçirilen esirlerin kellelerini kılıçla doğratsın, kadınları, çocukları ve malları çapul ettirsin ve sonra bu vahşeti devam ettirmek için: *"Bu milletlerin şehirlerinden olmayıp senden çok uzakta bulunan bütün şehirlere böyle yapacaksın"* (Tevrat, Tesniye, Bap 20: 15) diye emir versin! Hayır, "İnanan dindarlar"a göre olmaz böyle bir şey.

Yine bunun gibi, *"inanmayan dindarlar"*, Tanrı'nın, insanları dilediği gibi şekillendirip "putperest", Müslüman ya da kâfir kılacağını (örneğin En'âm Suresi, ayet 125) ve kıldıktan sonra, onları birbirlerine boğazlatacağını, örneğin *"Müşrikleri nerede görürseniz öldürün"* (Kur'an, Tevbe Suresi, ayet 5) ya da *"Kendilerine kitap verilenlerden* (Yahudilerden, Hıristiyanlardan) *...hak dini* (İslamı) *kendine din edinmeyen kimselerle, küçülerek elleriyle cizye verinceye kadar savaşın"* (K. Tevbe Suresi, ayet 29) şeklinde emir verebileceğini düşünemezler.

"*İnanmayan dindarlar*", "peygamber" diye bilinen kimselerin değer ve önemlerinin, öldürdükleri insana göre hesaplanması gerektiğini kabul edemezler. Oysa ki "kutsal" bilinen kitaplarda, örneğin Tevrat'ta, hangi peygamber daha çok insan öldürmüş ya da öldürtmüş ise, o, o kadar önemli sayılmıştır. Tevrat'a göre *Saul* kral ve *Davud* onun emrinde kahraman bir asker olarak iş görürken, her ikisi de çok sayıda insan öldürmekle ün salmışlardı. *Saul* binlerce, *Davud* ise on binlerce insan öldürtmüştü. Bundan dolayıdır ki, İsrail kentlerinde halk bayram etmiş, kadınlar oynarken karşılıklı olarak: "*Saul vurdu binleri, Davud da on binleri*" diyerek şarkılar söylemişlerdir (Ahd-ı al-Atik, 1 Samuel, Bap 18: 7). "Kutsal" kitapta, Tanrı bile Saul'u bırakıp Davud'dan yana olmuştur, çünkü *Davud*'un, *Saul*'dan daha çok insan öldürüp kahraman kesildiğini düşünmüştür (bkz. 1 Samuel, Bap 18: 12).

"*İnanmayan dindarlar*", Tanrı'nın, sırf kendisine tapsınlar, boyun eğsinler diye insanlara mükâfatlar vereceğini kabul etmezler ve böyle bir Tanrı tanımını, Tanrı fikrindeki "kutsallık"la bağdaştırmazlar. Oysa ki "kutsal" bilinen kitaplarda Tanrı'nın, boyun eğen kendi kullarına nimetler, huriler, güzel kızlar, ölümsüz cennetler vaat ettiği yazılıdır.

"*İnanmayan dindarlar*" Tanrı'nın, vahiy gönderip kendi elçilerini savaş, yağma ve talan yolu ile dini yaymaya memur edeceğini, insanları birbirlerine boğazlatacağını ya da onları oğulluklarının karılarına âşık kılıp evlendireceğini ya da kendi öz kızları ile cinsi münasebette bulunduracağını ya da bunlara benzer daha nice davranışlarda bulunabileceğini kabul etmezler? Bütün bu tutum ve davranışları, Tanrı fikrindeki "yücelikle" bağdaştırmazlar; akla, vicdana ve ahlaka ters bulurlar. Oysa ki "kutsal" bilinen kitaplarda, bütün bunlar din verileri olarak yer almıştır. Örneğin Tevrat'ta, Yakub'un oğlu Yahuda'nın, kendi oğlunun karısıyla zina ettiği ve Yahuda'nın oğlu *Onan*'ın ise, kendi kardeşinin karısıyla yattığı yazılıdır (bkz. Tevrat, Tekvin, Bap 38: 1-30). Yine Tevrat'ta, Davud'un, eski ve çok yakın bir arkadaşının karısı olan Bat-şeba'yla zina ettiği, sonra arkadaşını ölüme gönderip kadınla evlendiği ve her ne kadar Tanrı'nın azarlamasına maruz kalsa da, sonunda Tanrı tarafından günahsız kılındığı yazılıdır (bkz. Tevrat/ 2 Samuel, Bap 11-12).

Bu doğrultuda olmak üzere, Kur'an'da Tanrı'nın, Muhammed'i, kendi oğulluğu Zeyd'in karısı Zeynep'e âşık kılıp, onunla evlendirdiği, bu suretle, kişilerin kendi oğulluklarının eşleriyle evlenebilmeleri olanağını sağladığı yazılıdır (K. Ahzâb Suresi, ayet: 37-38).

"Kutsal" bilinen kitaplarda yazılı bütün bu ve buna benzer şeyler, "inanmayan dindarlar"ın benimseyemedikleri şeylerdir.

Oysa ki "inanan dinsizler", bütün bu hususları: "*Madem ki Tanrı'dan gelmedir, o halde kabul etmek gerekir*" diyerek benimsemeyi "dindarlık" bilirler. Bununla beraber bunlar, her ne kadar her zaman için yeryüzü nüfusunun çoğunluğunu oluşturmuş olsa da, gerçek şudur ki, insanlığı uygarlık vadilerine, büyük gelişmelere ve daha güzel ve mutlu yarınlara taşıyanlar bunlar değil, ve fakat sayıları az "*inanmayan dindarlar*" olmuştur.

Ne var ki, "*inanmayan dindarlar*", *tarih boyunca* bağnaz ortamın hışmına uğramışlar ve bu yüzden çoğu zaman kendi gerçek hüviyetlerini ortaya vuramamışlardır; çoğu kez yapmacık bir kılığa, daha doğrusu "inanan dindarlar" kılığına bürünmüş, kalmışlardır.

Eğer siz Tanrı'nın keyfi ve gaddar olabileceğine inanmıyorsanız: eğer siz Tanrı'nın kıskanç ve intikamcı olabileceğini sanmıyorsanız; eğer siz Tanrı'nın öfkeye kapılıp insanlara küfürler savuracağına inanmıyorsanız; eğer siz Tanrı'nın eşitsizlikler yaratacağına ihtimal veremiyorsanız; eğer siz Tanrı'nın her ne suretle olursa olsun olumsuzlukta bulunabileceğine yer veremiyorsanız, bu demektir ki, siz de "*inanmayan dindarlar*"dansınız.

Hemen eklemek gerekir ki, akılcı yeteneğe sahip her insan, "kutsal" diye bilinen kitapları akıl süzgecinden geçirmek ya da "peygamber" diye benimsenen kişilerin yaşamlarını incelemek suretiyle kendisini kolaylıkla "*inanmayan dindarlar*" sınıfı içinde bulur. Nitekim tarih içerisinde, "insan sevgisiyle" dolu bulunan insanları "inanmayan dindarlar" haline getiren şey, "kutsal" bilinen kitapların eleştirisidir. Evet, kim ki akılcıdır ve akıl rehberliği ile düşünmesini öğrenmiştir, o mutlaka "inanmayan dindarlardan" olmuştur. İnsanlığı "insanlık" sevgisine, gelişmeye ve gerçek ahlakiliğe taşıyanlar onlardır; onlar için "*din*", aslında, "*sevgi*"nin ta kendisidir. Böyle bir sevgiye akıl yolu ile gi-

dilebilinir; en büyük "insanseverler" en büyük "ahlakiyatçılar", Tanrı'yı "akıl" ve "sevgi" şeklinde benimseyen bu tür "*inanmayan dindarlar*" arasından çıkmıştır.

*

"*İnanmayan dindarlar*", insanlığı "insanlık" sevgisine ve gerçek ahlakiliğe sürükleyenler olarak kabul edilirler; onlar için "*din*", aslında, "*sevgi*" denen şeyin ta kendisidir; bu itibarla Tanrı'yı "*sevgi*" olarak tanımlarlar; en büyük "insanseverler"in ve en büyük "ahlakiyatçılar"ın, "laik" düşünceye sahip bu tür "dindarlar" arasından çıktığını söylerler.

Buna karşılık tarihin yarattığı en olumsuz, en gaddar, en yalancı simaların "*inanan dinsizler*" arasından çıktığı ve çünkü bunların, "kutsal" diye bildikleri kitapları körü körüne rehber edinmiş oldukları belirtilir. Yüzlerce yıl boyunca insanların birbirlerini boğazlamalarına vesile olan savaşların, bağnazlıkların, hoşgörüsüzlükler uğruna girişilen öldürüşmelerin, hep bunların eseri olduğu kabul edilir. Akılcı ahlaka ters düşen her türlü davranışa saplananların bunlar olduğu söylenir. "Kutsal" bilinen kitaplar dışında "gerçek" olmadığına inananların ya da "peygamber" diye kabul edilen kimseleri tüm olumsuz yönleriyle kendilerine örnek edinenlerin, yine bunlar olduğu bildirilir. Verilen örneklerden biri şöyle:

Amerikalı Müslüman siyahilerin "peygamberi" diye kabul edilen Elijah Muhammed, (ki kendisini Tanrı'nın yeryüzüne inmiş temsilcisi, hatta bizzat kendisi olarak bilirdi), sekreterlerinden iki kadınla cinsi münasebet kurar ve onlardan gayri meşru çocuklar edinir. Durum Amerikan toplumunda ve özellikle Müslüman siyahiler arasında şok yaratır. O tarihlerde Elijah Muhammed'in sağ kolu, *Malcolm X* adında bir zencidir ki, daha sonraları ondan ayrılıp muhalefet kuracaktır. Fakat o tarihlerde *Malcolm X*'e göre Elijah Muhammed "Tanrı" mesabesinde bir kimsedir. Her ne kadar Malcolm X, daha sonraları görüş değiştirse de, önceleri: "*İnandığım şu idi ki (Elijah) Muhammed, eğer bizzat Tanrı değil ise, mutlaka Tanrı'dan sonra gelen varlıktır*" diye konuşurdu.[6]

6 Alex Haley, *The Autobiography of Malcolm X*, 9th Print. Ballantine Books, New York, 1982, s.305-306.

Ve işte bu inanç içerisinde vaziyeti idare etmek üzere "Tanrı elçisi" ile konuşur ve bu olayı, "kutsal" kitaplarda (örneğin Ahd–ı al-Atik ve Kur'an'da) sözü geçen benzeri olayların ışığı altında "peygamberliğin gereklerinden" imiş gibi gösterme olanağının bulunup bulunmadığını tartışır. Elijah Muhammed'in verdiği yanıt şu olur:

> "Ben Davud'um. Eğer Davud'un, bir başkasının karısını nasıl elinden aldığını okuyacak olursan (benim Davud olduğumu anlarsın). Yine bunun gibi içkiden sarhoş olan Nuh'un (yaşamını) okursan, (bunun ben olduğumu görürsün). Kendi öz kızlarıyla sevişen (cinsi münasebette bulunan) Lut hakkında yazılanları oku. İşte ben bütün bu yapılan şeyleri yapmakla görevliyim."[7]

Bunun üzerine Malcolm X, Tanrı kertesinde gördüğü Elijah Muhammed'in, bazı kadınlarla gayri meşru münasebetler kurup, evlilik dışı çocuklar edinmesi olayını zenci Müslümanlara kabul ettirmenin yollarını arar. Elijah Muhammed'in oğlu Wallace Muhammed ile birlikte Tevrat'ı, İncil'i (*Ahd-ı Atıyk*'ı ve *Ahd-ı Cedid*'i) ve *Kur'an*'ı araştırır ve bu kitaplardan benzer nitelikteki olayları inceler. Bu araştırma ve inceleme sonucunda Nuh'un sarhoşluğuna ya da Davud'un kendi yakın arkadaşının karısı ile zinasına ya da Lut'un kendi kızlarıyla yatmasına ve Musa'nın Habeşli bir kadınla zinasına dair olaylara tanık olur. Pek muhtemelen Muhammed'in, kendi oğulluğu Zeyd'in karısı Zeyneb'e âşık olup onunla evlenmesi olayını da incelemiştir. "Kutsal" kitaplarda bulduğu bu verilerle planını kurar ve oldukça becerikli sayılabilecek bir "ahlak" oyununa başvurur. Dinleyelim Malcolm X'i kendi ağzından:

> *"İslama bağlı kişilere şu öğretilebilir ki, bu yeryüzü yaşamı sırasında kişinin başarıları, onun kişisel ve fani acizliklerini (zaafını örter). Wallace Muhammed bana, İncil ve Kur'an kaynaklarını gözden geçirmeme yardımcı oldu. (Şunu anladım ki) Davud'un Betşabe ile olan zinası olayı, tarih terazisinde, onun Golliath'ı öldürmüş olması gibi olumlu bir olaya oranla az değerdedir. Lut'u düşünürken, onun kendi kızlarıyla sevişmesini değil, fakat halkı Sodom ve Gomorah elinde helak edilmekten*

7 Haley, *age*, s.299.

kurtarmasını düşünürüz. Nuh hakkındaki görüşümüz, onun sarhoşluğu ile değil, fakat gemi inşa edip insanlığı tufandan kurtarması davranışı ile ilgilidir. Musa'nın yaşamını gözden geçirirken, onun Habeşli bir kadınla zina etmiş olmasına değil, fakat İbranileri Mısır köleliğinden kurtarmış olmasına önem veririz. İncelediğim bütün bu olaylarda, olumlu davranışlar olumsuz davranışları bastırmıştır!"[8]

Ve işte bu inanç içerisinde, konunun zenci Müslümanlara bu şekilde yansıtılması için, emri altında bulunan camilerin imamlarına gerekli talimatı verir. Onlara şunu anlatır ki, Elijah Muhammed'in kendi sekreterleriyle cinsi münasebette bulunuşunu Müslümanlara "peygamberlik görevinin yerine getirilmesi" şeklinde belletmelerinin kendilerinden istenmesini şaşkınlıkla karşılamamalıdırlar.[9]

8 Haley, *age*, s.297-298.
9 Haley, *age*, s.299.

"AHD-I AL ATİK"İN (AHD-I ATIYK: ESKİ AHİT) ELEŞTİRİ KONUSU YAPILMASI GEREKEN YÖNLERİ HAKKINDA

Masal kitapları genellikle okuyucuyu eğlendirmek ve onu hayal alemlerinde gezdirmek için yazılmıştır; bu nedenle mutlu ve gönlü ferahlatıcı olaylarla sonuçlanması beklenir. Her ne kadar "*Ahd-ı al-Atik*" (*Ahd-ı Atıyk*), bir bakıma masal kitaplarının en ustalıkla kaleme alınmış bir türü ise de, Thomas Paine gibi akılcı düşünce insanlarının değerlendirmelerine göre, insan ruhunu rahatlatmak için değil, fakat adeta azap içerisinde tutmak, korkutmak, dehşete sokmak için düşünülmüş bir yapıttır.

Gerçekten de Kitap, İsrail uğruna aşka gömülmüş bir kimsenin, büyük bencillikler içerisinde sevgilisine ıstırap çektirme hırsının hikâyesi gibi bir şeydir. Burada âşık durumunda olan Tanrı'dır; sevgili durumunda olan ise Yahudaoğulları ve İsrailoğullarıdır, yani Yahudilerdir.

Bu yapıtın çeşitli dönemlerde çeşitli yazarların kaleminden çıktığı öne sürülür.[1] Bu yazarların bütün kitap boyunca yaptıkları şeyin, Tanrı'yı, Yahudilerin âşığı gibi gösterip, bu ateşin, aşkın huzursuzluğu, kıskançlığı, acımasızlığı ve bencilliği içerisinde bocalatmak olduğu eklenir. Gerçekten de bu çeşitli kitapların yazarlarının işledikleri ana tema, esas itibariyle şudur:

Tanrı, bütün insanlar ve kavimler arasından, İsrailoğullarını kendi sevgili kavmi olarak seçmiş ve onları, boyunduruk altında bulundukları Mısır firavunlarının zulmünden kurtarmıştır; sonra da onları hayal alemlerinin süt ve bal ülkesine götürmek istemiştir. Fakat güya İsrailoğulları nankörlük ederek Tanrı'nın emirlerine karşı gelirler. Tanrı, onları yola getirmek için tehditlere başvurur; dinletemeyince onlara fe-

1 Bu konuda Thomas Paine'nin *Age of Reason* adlı kitabına bakınız.

laketler musallat eder; fakat sonra onlara acır ve felaketlerden kurtarıp bolluklara kavuşturur. Fakat İsrail yine nankörlük ederek günahkâr duruma düşer; Tanrı yine gazaba gelir ve onları cezalandırır. Az geçmeden pişman olur, cezayı geri alır. Ve işte Yahudilerin "kutsal" diye bildikleri kitabın tümü bu tekrarlamalardan oluşur.

Bu kitaplarda Tanrı'nın, İsrailoğullarına rehberlik etsinler diye "peygamberler" gönderdiği yazılı. Ne var ki, bu "peygamberlerin" yaşamları olumsuzluklarla dolu görünmektedir; daha doğrusu o şekilde hikâye edilmiştir. Bunlardan bazıları özet olarak aşağıda belirtilmiştir. Fakat daha önce *Ahd-ı Atıyk*'ın ilk sayfalarında yer alan ve Âdem ile Havva'nın yaratılışları ve cennet bahçesinden atılmaları ile ilgili hikâyeye kısaca göz atmamız gerekir.

I) Erkeği Üstün ve Kadını Aşağı Kılmak Açışından Âdem ve Havva Masalının Önemi

Kutsal bilinen kitaplara göre *Âdem*, peygamberlerin ilki sayılır. Tanrı güya Âdem'i topraktan yaratmış ve sonra onun kaburga kemiklerinden de Havva'yı var etmiştir; istemiştir ki, kadın erkeğe tabi olsun. Ahd-ı Atıyk'a göre Âdem ve Havva masalının özeti şöyle:

Tanrı'nın "Ol" demesiyle önce gökler ve yer, sonra gece ve gündüz, sular ve denizler, canlı yaratıklar vb. var olur; bu işleri Tanrı yedi günde tamamlar (Tevrat, Tekvin, Bap 1: 1-31). Ve Tanrı bunları, kendi suretinde yaratmayı düşündüğü insan için yapmıştır (Tekvin, Bap 1: 26). Nihayet Tanrı, yerin toprağından adamı (Âdem'i) yapar ve onun burnuna nefesini üfleyerek ona can verir (Tekvin, Bap 2: 7). Sonra Aden denilen yerde bir bahçe diker ve Âdem'i bu bahçeye koyar. Bu bahçede, görünüşü güzel ve meyveleri lezzetli her türlü ağaç ve ayrıca bahçenin ortasında "hayat ağacı" ile "iyilik ve kötülüğü bilme ağacı" vardır. Âdem'i bu bahçeye koyarken Tanrı ona şu emri verir:

> "*Bahçenin her ağacından istediğin gibi ye; fakat iyilik ve kötülüğü bilme ağacından yemeyeceksin; çünkü ondan yediğin günde mutlaka ölürsün.*" (Tekvin, Bap 2: 16.)

Dikkat edileceği gibi, Tanrı'nın bu yasak emrini Âdem'den başka duyan yoktur; çünkü ortada henüz ondan başka insan yoktur.

Bu emri aldıktan sonra Âdem, tek başına Aden bahçesinde yaşamaya başlar. Bunu gören Tanrı, Âdem'in tek başına yalnızlıktan sıkılacağını düşünmüş olmalı ki, kendi kendine der:

> "*Adamın yalnız olması iyi değildir; kendisine uygun bir yardımcı yapacağım.*" (Tekvin, Bap 2: 18.)

Her şeyi önceden gören ve bilen bir Tanrı, nasıl olmuş da Âdem'in tek başına kalamayacağını peşinen hesap edememiştir, bilinmez! Fakat Âdem'e bir yardımcı yaratmadan önce Tanrı, hayvanların ve kuşların her birine ne ad vereceğini Âdem'den sorar. Neden kendisi onları adlandırmaz da Âdem'e adlandırır, bu da meçhul! Fakat kitab'ın yazdığına göre, Âdem'e uygun bir yardımcı bulunamadığı için, Âdem'in üzerine derin bir uyku getirir ve uyku sırasında onun kaburga kemiğinden alıp üzerini etle kaplayarak bir kadın yaratır: bu *Havva* anamızdır! (Tekvin, Bap 2: 21-22).

Neden Tanrı kadını, tıpkı Âdem gibi topraktan yaratmamıştır da Âdem'in kaburga kemiğinden yaratmıştır? Bunun yanıtı şu: istemiştir ki, kadın erkeğe boyun eğsin ve erkek kadının efendisi olsun. Çünkü kadını da topraktan yaratmış olsa, bu takdirde kadın ve erkek eşit durumda olacaklardır; oysa ki onu Âdem'in kemiklerinden yaratmakla Âdem'e iftihar ve üstünlük vesilesi sağlamıştır. Nitekim Âdem'in şöyle konuştuğunu okumaktayız:

> "*Şimdi bu, benim kemiklerimden kemik ve etimden ettir; buna Nisa (kadın) denecek, çünkü o erkekten alındı.*" (Tekvin, Bap 2: 23.)

Aden bahçesinin iklimi sıcak olmalı ki, Tanrı Âdem'i ve karısını çıplak olarak dolaştırır (Tekvin, Bap 2: 24). Çıplak dolaşmanın ayıp bir şey olmadığını da muhtemelen onlara belletmiştir. Belletmediği bir şey vardır ki, o da kır hayvanlarının en hilekârı olan yılandan sakınmalarıdır. Ve gerçekten de yılan bir gün gelip kadına sorar: "*Allah bahçenin hiçbir ağacından yemiyeceksiniz dedi mi?*".

"Neden bu soruyu Âdem'e sormaz da özellikle kadına sorar?" denecek olursa, bunun da yanıtını bulmak kolay: Çünkü istenmiştir ki, kadın suçlu durumda kalsın!

Anlaşılan o ki, Âdem, Tanrı'nın kendisine verdiği yasak emrini Havva'ya söylemiştir. Nitekim kadın yılana şöyle der:

> "*Bahçenin ağaçlarının meyvasından yiyebiliriz; fakat bahçenin ortasında olan ağacın meyvası hakkında Allah: -'Ondan yemeyin ve ona dokunmayın ki ölmiyesiniz'- dedi.*" (Tekvin, Bap 3: 1-2.)

Fakat yılan kadını kandırmak için şöyle der:

> "*Katiyen ölmezsiniz; çünkü Allah bilir ki, ondan yediğiniz gün, o vakit gözleriniz açılacak ve iyiyi kötüyü bilerek Allah gibi olacaksınız.*" (Tekvin, Bap 3: 4-5.)

Kadın yılanın sözlerine kanarak yasak ağacın meyvesinden alıp yer ve kendisiyle beraber kocası Âdem'e de verir; o da yer.

Görülüyor ki kadının yılanla konuşması sırasında Âdem yanındadır; yılanın söylediklerini o da duymuştur; ve bu söylenilenler üzerine karısının yasak ağaçtan meyve almasına karşı çıkmamıştır; kalkıp da kadına: "*Tanrı bizi bu yasak ağaçtan yasakladı; meyvesinden yemeyelim*" şeklinde bir şey söylememiştir. Söylemek şöyle dursun, fakat karısıyla beraber yasak meyveden o da yemiştir. Aslında asıl suçlu ve sorumlu olan kadın değil, fakat Âdem'dir.

Fakat her ne olursa olsun, meyveyi yedikten sonra her ikisinin de gözleri açılır ve kendilerinin çıplak olduklarını görürler. İncir yapraklarıyla kendilerine önlükler yapıp örtünürler (Tekvin, Bap 3: 7).

O sırada Tanrı, günün serinliği içerisinde bahçede dolaşmaktadır. Durumu fark etmiş olmalı ki, onlara seslenir; Âdem'le karısı Tanrı'nın sesini duymakla korkup ağaçların arasına gizlenirler (Tekvin, Bap 3: 8).

Fakat Tanrı onları bulur ve Âdem'e sorar: "*Ondan yeme diye sana emrettiğim ağaçtan yedin mi?*". Âdem'in cevabı şudur: "*Yanıma verdiğin kadın o ağaçtan bana verdi ve yedim*" (Tekvin, Bap 3: 11-12). Böylece Âdem, faziletli ve mert bir kimse gibi davranmayıp suçu karısının sırtına atma yolunu seçmiştir. Şu bakımdan ki, yasak emri Tanrı tarafından kadına değil, fakat kendisine verilmiştir; bu emri kadına nakleden kendisidir. Bu nedenle kadının yasak emrine aykırı hareket etmesi halinde ona engel olması gerekirdi; olmasa dahi hiç

değilse kendisi meyveyi yememeli idi; yemekle suçluluğu üstlenmiş demektir; şu durumda Tanrı'dan özür dilemesi gerekirdi. Bunları yapmamakla ahlakdışı bir tutum takınmış değil midir?

Öte yandan Âdem'in bu yanıtı üzerine beklenirdi ki, Tanrı: "*Ben yasak emrini doğrudan doğruya sana verdim; neden dinlemedin ve neden karına engel olmadın?*" diye bir şeyler söylesin. Fakat bunu yapacak yerde Tanrı, kadını azarlar ve beklenmedik cezalara müstahak kılar. Şöyle der: "*Bu yaptığın nedir?*" Buna karşı kadın, büyük bir dürüstlükle: "*Yılan beni kandırdı*" der. Eğer dürüst olmamış olsaydı yasak emrinin Tanrı tarafından kendisine verilmediğini ve dolayısıyla bundan sorumlu tutulamayacağını söylerdi. Ya da yasak emrine aykırı hareket ederken kocasının kendisine bir şey demediğini, engel dahi olmadığını, hatta engel olmak söyle dursun, yasak meyveden yemekte sakınca bulmadığını eklerdi. Fakat görüldüğü gibi, kadın buna tenezzül etmemiş ve yılanın kandırmasına kapıldığını itiraf etmiştir. Buna rağmen Tanrı, kadını ölçüsüz şekilde cezalandırma yolunu seçer ve yılan ile kadın arasına düşmanlık koyar. Yılana şöyle der:

> "*Bunu yaptığın için bütün (hayvanlardan) daha lânetlisin; karnın üzerinde yürüyeceksin ve ömrünün bütün günlerinde toprak yiyeceksin; ve seninle kadın arasına ve senin zürriyetinle onun zürriyeti arasına düşmanlık koyacağım; o senin başına saldıracak ve sen onun topuğuna saldıracaksın.*" (Tekvin, Bap 3: 14-15.)

Hiç yüce, "rahman" (acıyan) ve "mütekebbir" (ulu) olduğu kabul edilen bir Tanrı, hem de işin iç yüzünü araştırıp soruşturmadan, Havva'yı böylesine insafsız bir cezaya uğratır mı?

Fakat bu bir yana, bir de şu var ki, yılan için uygun gördüğü cezayı gerçek olarak uygulama yoluna bile pek gitmemiştir. Çünkü yılana: "*ömrünün bütün günlerinde toprak yiyeceksin*" dediği halde yılan, toprak değil, fakat küçük kuzulardan tutunuz da iri farelere kadar canlı ne varsa her şeyi yemekle geçimini sürdürmüştür.

Fakat her ne olursa olsun, yılana, cezasının bu olduğunu bildirdikten sonra Tanrı, kadına döner ve şöyle der:

"Zahmetini ve gebeliğini ziyadesiyle çoğaltacağım; ağrı ile çocuk doğuracaksın; ve arzun kocana olacak ve o da sana hâkim olacak." (Tekvin, Bap 3: 16.)

Görülüyor ki, Tanrı, Tevrat'ın anlatmasına göre, bütün bu yukarıdaki olayları düzenlemekle, asıl maksadının kadına eziyet vermek ve onu erkeğin boyunduruğu altına sokmak olduğunu ortaya vurmuştur. Bu maksadını biraz daha açıklığa kavuşturmak için, bir de Âdem'e, karı sözü dinlemenin kötü ve cezalandırılmayı gerektiren bir şey olduğunu söyler. Bunu yaparken, aynı zamanda güya adil davranıyor ve yasak meyveden yedi diye erkeği de cezalandırıyormuş gibi bir hava yaratmak maksadıyla Âdem'e şöyle der:

"Karının sözünü dinlediğin ve: -'Ondan yemiyeceksin'- diye sana emrettiğim ağaçtan yediğin için, toprak senin yüzünden lânetli oldu; ömrünün bütün günlerinde zahmetle ondan yiyeceksin... toprağa dönünceye kadar, alnının teriyle ekmek yiyeceksin..." (Tekvin, Bap 3: 17-19.)

Yani Tanrı, adilane davranıyormuş gibi görünürken, aslında kadını erkeğe oranla çok daha ağır, çok daha meşakkatli cezalara çarptırmış olmaktadır; hem de erkeğin suçluluk payı kadına oranla çok daha yüksek olduğu halde.

Bütün bunlardan sonra Tanrı, Âdem'le karısını Aden bahçesinden kovar. Bu arada Âdem karısının adını *Havva* olarak koyar (Tekvin, Bap 3: 20). "*Havva*" adı, "*Hayatı olan*" anlamına gelmektedir. Dikkat edileceği gibi, Tanrı, Âdem'in karısına ad koyma işini bile üzerine almaktan kaçınmış ve bu işe Âdem'i memur etmiştir; muhtemelen sırf kadın kocasına biraz daha "tabi" olup boyun eğsin diye.

Nitekim bu olaydan sonra Âdem karısı Havva ile buluşur ve Havva hamile kalıp önce *Kain*'i ve sonra *Habil*'i doğurur (Tekvin, Bap 4: 1-3).

Söylemeye gerek yoktur ki, bütün bunlar Tanrı'dan değil ve fakat Tevrat'ı kaleme alıp Tanrı'yı bu şekilde tanımlayan ve ve bu şekilde davranır gösteren yazarların kafasından çıkma şeylerdir. Ne yazık ki bu yazarlar, erkeği "seyyid" (efendi) ve kadını "tabi" (boynu eğik) kılabilmek için, bu yukarıdakinden daha kurnazca işlenmiş bir masal düşünememişlerdir.

II) Kain ve Habil'den, Köleliğin Kurucusu Sayılan Nuh'a...

Ahd-ı Atik, daha ilk sayfalardan itibaren haksızlık ve adaletsizlik örnekleriyle süslenmiş gibidir. Nitekim yukarıda özetlediğimiz Âdem ve Havva masalını *Kâin* ve *Habil* masalı ile Nuh ve İbrahim masalları izler ki, her ne kadar dinsel ahlaka yatkın olsa da, akılcılığa ve akılcı ahlak esaslarına ters düşer.

Kain, Âdem'in Havva'dan olan ilk oğludur. *Habil* daha sonra doğmuştur. Bu iki kardeşten *Kain* çiftçi, *Habil* ise çoban olurlar. Kain toprağı sürüp semeresinden Tanrı'ya "takdimeler" getirir. Habil de güttüğü sürünün ilk doğanlarından ve yağlarından Tanrı'ya takdimelerde bulunur. Fakat her ne hikmetse Tanrı, Habil'in takdimesini kabul ettiği halde Kain'in verdiklerini kabul etmez (Tekvin, Bap 4: 1-5).

Kain pek haklı olarak buna bozulur ve çehresini asar. Tanrı ona şöyle der:

> *"Niçin öfkelendin? ve niçin çehreni astın. Eğer iyi davranırsan sen yükseltilmeyecek misin? ve eğer iyi davranmazsan günah kapıda pusuya yatmıştır; ve onun gözü sendedir; fakat sen ona üstün ol."*

Bunu söylemekle Tanrı, hem bir yandan Kain'i suskun bir köle durumuna sokmak ve hem de iki kardeşi birbirine düşürmek ister gibidir.

Bu duyduklarını Kain, gider kardeşi Habil'e söyler ve kırda bulundukları bir sırada onu öldürür (Tekvin, Bap 4: 5- 8).

Görülüyor ki, Tanrı iki kardeş arasına kıskançlık ve düşmanlık salmış ve bu yüzden Kain, Habil'i öldürmüştür. Eğer Tanrı aynı şeyleri Habil'e yapmış olsaydı, bu sefer muhtemelen Habil Kain'i öldürmüş olacaktı.

Her gizli şeyi bildiğini söylemekten geri kalmayan Tanrı, iki kardeş arasında olan bitenlerden sanki haberi yokmuş gibi, Kain'e sorar: "*Kardeşin Habil nerede?*". Kain: "*Bilmiyorum, kardeşimin bekçisi miyim?*" diye yanıt verir. Buna karşılık Tanrı: "*Ne yaptın? Kardeşinin kanının sesi topraktan bana bağırıyor. Ve şimdi sen toprak tarafından ihanet edildin*" der (Tekvin, Bap 4: 9-12). Bununla beraber, Tanrı, Kain'in başkaları tarafından öldürülmesini önlemek için gereken tedbirleri alır.

Daha sonra Kain'in çocukları olur. Bu arada Âdem 130 yaşında iken karısı ile tekrar buluşup ondan yeni bir oğul edinir; adını *Şit* koyar. Şit'in doğumundan sonra Âdem'in ömrü uzar; uzadıkça başkaca oğulları ve kızları olur. Oğulları arasında *Lamek* adında biri vardır ki, birazdan göreceğimiz gibi, Nuh'un babası olacaktır.

Âdem 930 yaşında iken ölür. Öldüğü tarihte zürriyeti bir hayli çoğalmıştır. Ne var ki çoğalan bu insanlar kötüdürler; ve insanların bu kötülüğü Tanrı'yı tedirgin eder ve yeryüzüne Âdem'i getirmiş olduğuna nadim olur. Bu nedenle, insanlar, hayvanlar, kuşlar vb. olmak üzere yeryüzüne koyduğu bütün varlıkları yeryüzü ile birlikte yok etmeye karar verir. Fakat Lamek'in oğlu Nuh kendisine sadık göründüğü için bu işi onunla birlikte yapmayı tasarlar. Nuh'un üç oğlu vardır ki, adları *Sam, Yafet* ve *Ham*'dır. Tanrı Nuh'a bir gemi yapmasını ve gemiye karısını, oğullarını, oğullarının karılarını ve ayrıca da canlı beden ne varsa (hayvan, kuş vb.) dişi ve erkek olmak üzere her cinsten ikişer adet almasını ve yeryüzü üzerine sular tufanı getirdiği zaman bu gemi ile denize açılmasını emreder. Nuh, Tanrı'nın emrettiği gibi yapar. Bundan sonra Tanrı, yeryüzünü sular tufanına boğar ve yeryüzünde bulunan bütün insanları, hayvanları ve canlıları yok eder. Böylece yeryüzünde sadece Nuh ve Nuh'un gemiye aldıkları kalmış olur. Bundan sonra Tanrı, tufanı sona erdirir ve Nuh'a, yanındakilerle ve bütün canlılarla birlikte gemiden çıkmasını emreder (Tekvin, Bap 6: 13-22; Bap 7: 1-24; Bap 8: 1-22).

Nuh, şükran borcu olarak Tanrı'ya temiz hayvanlardan kurbanlar keserek takdimelerde bulunur. Bu, Tanrı'yı pek hoşnut eder ve pişmanlık duyarak kendi kendisine şöyle ant içer:

> "*Adamın yüzünden artık toprağı tekrar lanetleniyeceğim... ve artık her yaşıyan şeyi, ettiğim gibi, tekrar vurmıyacağım. Yerin bütün günlerinin devamınca, ekme, biçme, soğuk ve sıcak, yaz ve kış, gündüz ve gece kesilmeyecektir.*" (Tekvin, Bap 8: 21-22.)

Ve sonra Nuh'u ve oğullarını mübarek kılıp, onlara: "*Semereli olun ve çoğalın ve yeryüzünü doldurun*" der (Tekvin, Bap 9: 1-29).

Anlaşılan o ki, hata yapmaz kabul edilen Tanrı, Nuh'u ve oğullarını ve yeryüzü yaratıklarından erkek-dişi birer çifti gemiye bindirdikten

sonra, geride kalan ne varsa her şeyi yok etmekle, haksızlık etmiş, hata işlemiştir ve işte şimdi bir daha hata etmemek üzere kendi kendine ant içmiştir. Fakat ilerdeki sayfalarda göreceğiz ki, bu andını pek yerine getiremeyecektir.

*

Tufandan sonra Nuh'un oğullarının çocukları olur; bunlar ve bunların çocukları daha sonra yeryüzüne dağılacaklar ve çeşitli milletleri oluşturacaklardır. *Sam, Sami* ırkının, *Yafet* Doğu dünyasındaki ırkların (bu arada Türklerin) ve *Ham* ise siyah ırkın atası olacaktır; Ham'ın oğlunun adı *Kenân*'dır.

Nuh çiftçilikle meşgul olur. Fakat günün birinde fazla şarap içtiği için sarhoş olur ve çadırının içinde çıplak dolaşmaya başlar. *Ham*, babasının çıplak şekilde bulunduğunu görünce durumu kardeşlerine haber verir. Kardeşleri *Sam* ile *Yafet* bir esvap alırlar ve geri geri gidip esvabı babalarının sırtına koyarlar; geri geri giderek bu işi yapmaları, babalarının çıplaklığını görmemek içindir. Böylece Ham, babasını çıplak halde iken görmüş, fakat Sam ile Yafet görmemişlerdir.

Bu olaydan az zaman sonra Nuh şaraptan vazgeçer; ayık olduğu zaman Ham'ın yaptığını öğrenir; kendisini çıplak olarak gördüğünü anladığı için her ne hikmetse ona karşı düşmanlık besler. Ve sanki kendisini çıplak şekilde gördüğü için Ham büyük bir günah işlemiş gibi ona lanetler okur. Lanetlemesini sadece ona değil, fakat onun zürriyeti için, hatta onun hiç suçu olmayan oğlu Kenân'ın adını anarak yapar. Şöyle der:

> "*Kenân lânetli olsun; kardeşlerine kullar kulu olacaktır...*" (Tekvin, Bap 9: 25.)

Bununla yetinmez ve fakat diğer iki oğluna, Sam ile Yafet'e, mağfiretler dilerken Kenân'ın onlara kul olması için ayrıca lanetlemede bulunur ve şöyle dualar eder:

> "*Sam'ın Allahı mubarek olsun ve Kenân ona kul olsun. Allah Yafet'e genişlik versin ve Sam'ın çadırlarında otursun ve Kenân ona kul olsun.*" (Tekvin, Bap 9: 20-27.)

Görüldüğü gibi Nuh, oğullarından birini, yani Ham'ı ve daha doğrusu onun oğlu Kenân'ı, keyfi olarak, hiçten denebilecek bir nedenle lanetlemiştir. Ve güya onun lanetlemesi yüzündendir ki, kölelik kuruluşu yerleşmiş ve siyah ırk, diğer ırklar tarafından köle olarak kullanılmıştır.

Nuh, 950 yıl yaşadıktan sonra ölür. Nuh'un oğlu olan Sam'ın birçok oğlu ve kızı olur. Bu oğullarından biri *Terah*'tır. Terah'ın çocuklarından birinin adı *Abrama*'dır ki, daha sonra Tanrı, bu adı *Abraham* (İbrahim) olarak değiştirecektir.

III) Tanrı, Sam'ın Oğullarından İbrahim'e (Abraham'a) İnayetler Yağdırır; Fakat İbrahim Yalan ve Kandırma Usullerine Başvurur

Her ne hikmetse, Tanrı'nın *İbrahim*'e büyük bir sevgisi vardır; ona lütuflarda bulunur ve şöyle der:

> "*Memleketinden ve akrabanın yanından ve babanın evinden, sana göstereceğim memlekete git; ve seni büyük millet edeceğim ve seni mubarek kılacağım ve senin adını büyük edeceğim; ve bereket ol; ve seni mubarek kılanları mubarek kılacağım ve sana lânet edene lânet edeceğim; ve yeryüzünün bütün kabileleri sende mubarek olacaktır.*" (Tekvin, Bap 12: 1-3.)

Görüldüğü gibi Tanrı, o sınırsız keyfiliği içerisinde İbrahim'i seçmiş ve ondan çıkacak kuşakları kendisinden bilmiş ve onları yeryüzünün en üstünü yapmaya karar vermiştir.

Bu emir üzerine İbrahim karısı Sara'yı,[2] kardeşinin oğlu Lut'u, mallarını ve kölelerini alarak Kenân denilen yere gider. Tanrı ona orada tekrar seslenerek: "*Bu memleketi senin zürriyetine vereceğim*" der (Tekvin, Bap 12: 7) ve İbrahim de O'na bir mezbah yapar. Fakat kıtlık olduğu için daha güneye doğru göç etmek zorunda kalır ve Mısır diyarına gider. Fakat karısı güzel bir kadın olduğu için, İbrahim Mısır'da öldürülmekten korkar ve karısına şöyle der:

2 Tevrat'a göre, İbrahim'in karısının adı ilk başlarda *Saray* iken, Tanrı güya daha sonra bu adı *Sara* olarak değiştirmiştir (Tekvin, Bap 17: 15).

"Biliyorum ki sen görünüşü güzel bir kadınsın; ve olur ki, Mısırlılar seni görünce: -'Bu onun karısıdır'- derler ve beni öldürürler, fakat seni sağ bırakırlar. Senin yüzünden bana karşı iyi davranılsın ve senin sebebinle canım yaşasın diye (sen onlara): -'Onun kızkardeşiyim'- de." (Tekvin Bap 12: 11-13.)

Ve gerçekten de Mısır'a girdiği zaman Mısırlılar Sara'nın güzelliğini görerek firavuna methederler. Firavun adamlarını gönderip Sara'yı aldırtıp sarayına getirtir ve onunla evlenir. İbrahim'e de büyük iltifatlarda bulunur, mallar, koyunlar, sığırlar, eşekler, köleler hediye eder.

Fakat Tanrı bu olan bitenlerden hoşlanmaz: Sara ile evlendi diye firavuna fena halde kızar ve onu, sarayı ile birlikte "büyük vuruşlarla vurur". Firavun korku ve dehşet içerisinde ne yapacağını şaşırır. Derhal İbrahim'i huzuruna çağırıp şöyle der:

"Bana bu yaptığın nedir? Bu senin karın olduğunu niçin bana bildirmedin? Niçin: -'Bu benim kızkardeşimdir'- dedin, ben de onu karı olarak aldım? ve şimdi, işte karın, al ve git."

Ve onu ve karısını kendilerine ait her şeyleri ile ülkesinden atar. Fakat atarken ona ait malları, sığırları ve hayvanları geri almaz; İbrahim'e bırakır (Tekvin, Bap 12: 18-20).

Böylece İbrahim, söylediği yalan sayesinde hem canını kurtarmış, hem sevgili Sara'sını geri almış ve hem de zengin olmuştur. Tevrat'ın bildirmesine göre, İbrahim: *"Sürülerde, gümüşte ve altında çok zengin"* olarak ve konaktan konağa göçerek güneye iner ve evvelce yapmış olduğu mezbahın bulunduğu yere gelir (Tekvin, Bap 13: 1-4).

Görülüyor ki, İbrahim, kendi özel çıkarları uğruna yalan söylemiştir. Her ne kadar Sara onun farklı anadan doğma kız kardeşi sayılırsa da[3] esas itibariyle karısıdır; bu itibarla karısını kız kardeşi imiş gibi göstermekle yalan söylemiştir. Oysa ki, yalan söylemesine gerek yoktu; çünkü nasıl olsa Tanrı'nın koruması altında bulunmaktaydı.

3 Çünkü İbrahim ve Sara, aynı babadan (yani Terah'tan) ve farklı anadan doğmuşlardır (Tekvin, Bap 20: 12).

IV) Yalan Söylemek Sayesinde Zengin Olmanın Yolunu Bulan İbrahim, Firavuna Oynadığı Oyunu Gerard Kralı Abimelek'e de Oynar; Böylece İki Misli Varlık Sağlar

Biraz yukarıda gördük ki, İbrahim, firavuna söylediği yalan sayesinde büyük varlık sahibi olmuştur. Çünkü Sara'yı kendisine karı olarak alan firavun, karısının erkek kardeşi olduğunu sandığı İbrahim'e itibar etmiş, ona mallar, hayvanlar ve köleler hediye etmiş ve gerçeği öğrenip de onu ülkesinden atarken dahi bu malları, hayvanları ve köleleri ona bırakmıştır.

Yalan söylemenin böylesine kazançlı bir şey olduğunu anlayan İbrahim, aynı şeyi *Gerard Kralı Abimelek*'e de yapar; bu sayede varlığını iki misli artırmış olur. Bunun böyle olduğunu Tevrat'tan öğrenmekteyiz. Şöyle ki:

Mısır'dan sınır dışı edildikten sonra İbrahim, karısı ve kardeşinin oğlu Lut da beraberinde olduğu halde güneye doğru iner. Lut'un da kendisine ait malları ve hayvanları olduğu için birlikte oturulabilecek bir yer bulma zorluğu doğar. Bu nedenle İbrahim, Lut'tan ayrılmaya karar verir ve kararını kendisine şöyle bildirir:

> "*Rica ederim benimle senin aranda ve benim çobanlarımla senin çobanlarının arasında çekişme olmasın; çünkü biz kardeşiz. Rica ederim benden ayrıl...*" (*Tevrat*/Tekvin, Bap 13: 8-9.)

Tanrı, bütün bu yaptığı şeylerden dolayı, İbrahim'i o kadar çok takdir etmiş olmalıdır ki, Lut'tan ayrıldıktan sonra ona görünür ve şöyle der:

> "*Şimdi gözlerini kaldır ve bulunduğun yerden kuzey'e ve güney'e ve doğu'ya ve batı'ya bak; çünkü görmekte olduğun bütün memleketi sana ve ebediyen senin zürriyetine vereceğim...*" (Tekvin, Bap 13: 14-15.)

Ancak İbrahim'in büyük bir üzüntüsü vardır ki, o da erkek çocuk edinememektir. Her ne kadar bundan dolayı Tanrı'ya şikâyette bulunmaktan geri kalmaz ise de, karısı Sara'nın kurnaz bir buluşu sa-

yesinde cariyesinden *İshak* adında bir çocuğu olur. Bu hususu birazdan göreceğiz. Fakat şimdilik İbrahim'in yalancılığa yönelik davranışları konusuna devam edelim.

İbrahim, karısı ile birlikte yürüyüşüne devamla Güney diyarına göç eder ve Kadeş ile Şur mevkileri arasında bir yere gelir. Burası *Gerard Kralı Abimelek*'in hükümran bulunduğu bir yerdir. İbrahim ora halkına, karısı Sara hakkında: "*Bu kızkardeşimdir*" der. İbrahim'in güzel bir kız kardeşi olduğu haberi Abimelek'in kulağına gider ve Abimelek, adamlarını gönderip Sara'yı getirtir ve onu kendisine karı edinir.

Fakat Tanrı bu işe çok kızar ve daha Abimelek kadınla cinsi münasebette bulunamadan önce onun rüyasına girip şöyle der:

> "*Aldığın kadın sebebiyle işte sen bir ölüsün; çünkü o bir adamın karısıdır.*" (Tekvin, Bap 20: 3.)

Fakat bunu yaparken, aynı zamanda Abimelek'in ülkesindeki bütün kadınların rahimlerini kapar ki, çocuk yapamasınlar diye. Yani suçsuz olduklarını bildiği halde bu zavallı kadıncağızları, hiç yoktan cezalandırmış olur.

Bunun üzerine Abimelek, Tanrı'ya yalvar yakar olur; kendisinin suçsuz olduğunu ve çünkü İbrahim'in bu kadını kendisine kız kardeş olarak tanıttığını ve kadının da İbrahim için "O benim erkek kardeşimdir" dediğini bildirir ve: "*Yüreğimin kemalinde ve ellerimin suçsuzluğu ile bunu yaptım (Bu yüzden salih bir milleti öldürecek misin?)*" (Tekvin, Bap 20: 4-5) diye sorar.

Aslında Tanrı, her gizli şeyi bildiği için, İbrahim'in söylediği yalanlardan haberdardır ve Abimelek'in suçsuz olduğunu da çok iyi bilmektedir; esasen Abimelek'i günah işlemekten (Sara'ya yaklaşmaktan) uzaklaştıran da yine odur. Böyle olduğu içindir ki, Abimelek'in yukarıdaki sorusuna şöyle cevap verir:

> "*Ben de yüreğinin kemalinde bunu yaptığını biliyorum; ben de seni bana karşı günah işlemekten alıkoydum; bunun için seni ona dokunmağa bırakmadım. Ve şimdi adamın karısını geri ver, çünkü o peygamberdir ve senin için dua eder ve yaşarsın; fakat eğer geri vermezsen, bil ki, sen ve sana ait olanların hepsi mutlaka öleceksiniz.*" (Tekvin, Bap 20: 6-7.)

Ertesi sabah Abimelek, olan bitenleri halka anlatır; herkes korkuya kapılır. Sonra İbrahim'i huzuruna getirtir ve ona şöyle der:

"Bize ne yaptın? sana karşı ne işle günah ettim de üzerime ve ülkem üzerine büyük günah getirdin? Bana yapılmaz işler yaptın... Ne gördün de bu işi yaptın?" (Tekvin, Bap 20: 9-10.)

Bu sözlere karşı İbrahim birtakım nedenler bulmaya çalışır; bu ülkede Allah korkusu olmadığını ve karısı yüzünden öldürülmekten endişe ettiğini ve esasen Sara'nın kendisine yarı kız kardeş sayıldığını (baba bir, ana ayrı olduğunu) söyler.

İbrahim'in bu konuşmasından hoşnut olan Abimelek, kendisine koyunlar, sığırlar, gümüşler, köleler ve cariyeler verir ve Sara'yı da ona teslim eder. Bütün bunlar yetmiyormuş gibi, bir de şöyle der:

"İşte memleketim senin önündedir; gözünde iyi olan yerde otur."

Sonra da Sara'ya dönerek şöyle der:

"İşte, kardeşine bin parça gümüş verdim; işte, bu senin için yanında olanların hepsinin gözünde örtüdür; ve bütün adamların önünde sen suçsuz olursun." (Tekvin, Bap 20: 15-16.)

Bundan sonra İbrahim Tanrı'ya dua eder ve Tanrı, Abimelek'e ve karısına ve cariyelerine şifa verir. Böylece kadınların rahimleri açılır, çocuk yapabilecek duruma girerler (Tekvin, Bap 20: 17-18).

Görülüyor ki, Tevrat'ın tanımladığı Tanrı, yalancıları mükâfatlandıran, suçsuz olanları cezalandıran ve olmadık haksızlıklara kanat açan bir Tanrı'dır. Tanrı'nın sevgili "peygamberi" İbrahim ise, yalan söylemek suretiyle varlık edinmenin sırrını bulmuştur.

V) Sara, Kocası İbrahim'i Cariyesiyle Yatmaya Teşvik Eder; Bu İlişkiden İsmail Dünyaya Gelir. Fakat Sara, Üvey Oğlu İsmail'e Karşı İnsafsızdır

İbrahim, Mısır'dan çıkıp güneydeki yere geldiğinde, Tanrı'nın işaretiyle yine yer değiştirir. Tanrı ona şöyle der:

"Bulunduğun yerden Kuzey'e ve Güney'e, Doğu'ya ve Batı'ya bak... Çünkü görmekte olduğun bütün memleketi sana ve ebediyen senin zürriyetine vereceğim ve senin zürriyetini yerin tozu gibi edeceğim, şöyle ki bir adam yerin tozunu sayabilirse, senin zürriyetini de sayabilir; kalk memleketi enine boyuna gez, çünkü onu sana vereceğim." (Tekvin, Bap 13: 14-18.)

Tanrı ne derse İbrahim öyle yapar. Ne var ki, Sara'dan henüz çocuk edinememiştir; çünkü Sara kısırdır. Tanrı, her ne kadar İbrahim'e, biraz önce gördüğümüz gibi "zürriyetini bol edeceğim" diye bol keseden vaatlerde bulunmuş ise de, Sara'yı kısır kılmak suretiyle evlat vermemiştir.

Bu durumdan pek şikâyetçi olan İbrahim, Tanrı'nın kendisine: *"Ey Abram, korkma, ben sana kalkanım, senin çok büyük mükâfatınım"* (Tekvin, 15: 1) diye konuştuğu günlerden birinde dayanamaz ve şöylece yakınır:

"Ya Rab Yehova! bana ne vereceksin? Ben çocuksuz gidiyorum ve evimin sahibi bu Şamlı Eliezer olacaktır... İşte bana zürriyet vermedin ve işte evimde doğan, benim mirascım olacaktır." (Tekvin 15: 2-4.)

Bunun üzerine Tanrı İbrahim'i teskine çalışarak şöyle der:

"(Ey İbrahim!) Bu senin mirascın olmayacak, ancak senin sulbünden çıkacak olan senin mirascın olacaktır... Şimdi göklere bak, eğer yıldızları sayabilirsen, onları say... zürriyetin böyle olacaktır." (Tekvin, 15: 4-7.)

Fakat bütün bunlara rağmen İbrahim'in Sara'dan çocuğu olmaz. Bu durumdan Sara dahi fazlasıyla şikâyetçi bulunduğundan, Tanrı'nın düşünemediği bir çözüm yoluna başvurmak ister ve cariyesi *Hacar* ile kocasını çiftleştirip çocuk edinmeyi kararlaştırır. Bu amaçla İbrahim'i karşısına çeker ve: *"İşte Rab beni doğurmaktan alıkoydu; rica ederim, cariyemin yanına gir, belki ondan çocuklarım olur"* diye konuşur (Tekvin, 16: 1-2).

İbrahim karısına: *"Pek iyi öyle yapalım"* der. Bunun üzerine Sara, cariyesi *Hacar'ı* alır ve onu kocasının koynuna sokar (Tekvin, Bap

16: 3). Bu birleşme sonucunda Hacar gebe kalır. Ne var ki Hacar, gebe kaldığı andan itibaren hanımı Sara'yı küçük görmeye başlar. Buna çok alınan Sara, kocasına şikâyette bulunur ve şöyle der:

> "*Bana olan tecavüz senin üzerine olsun, cariyemi senin koynuna verdim; gebe kaldığını görünce, onun gözünde ben küçüldüm; seninle benim aramda Rab hükmetsin.*"

Karısını hoşnut kılmak için İbrahim ona şu öğütte bulunur: "*İşte cariyen senin elindedir; gözünde iyi olanı kendisine yap*". (Tekvin, Bap 16: 4-6) Yani demek ister ki, "Eti senin, kemiği benim, dilediğin gibi ona cefa edebilirsin". Bu öğüt üzerine Sara, cariyesine kötü davranmaya, cefa ve eza etmeye başlar.

Buna tahammül edemeyen zavallı Hacar, pılını pırtısını topladığı gibi onun yanından ayrılıp kaçar. Kaçtığı yer çölde, *Şur* denilen yolun üzerinde bir yerdir. Tanrı'nın meleği onu orada bulur ve sanki hiçbir şeyden haberi yokmuş gibi, neden dolayı kaçtığını sorar. Hacar da ona, cefa gördüğü için kaçtığını bildirir. Bunun üzerine melek: "*Rab sana olan cefa'yı işitti*" der ve hanımına geri dönmesini, onun emirlerine boyun eğmesini, zürriyetinin çoğalacağını söyler ve doğuracağı çocuğa *İsmail* adını vermesini ekler (Tekvin, Bap 16: 10-13). Bunları söylerken İsmail'in kaderinin ne olacağını da ona haber verir; şöyle der:

> "*(İsmail) insanlar arasında yabanî adam olacaktır; onun eli herkese karşı ve herkesin eli ona karşı olacak ve bütün kardeşlerinin doğu'sunda oturacaktır.*" (Tekvin 16: 12.)

Daha başka bir deyimle, Tanrı, sanki İsmail'i ikinci sınıf evlat olsun diye vermeyi tasarlamıştır.

Hacar geri döner ve İbrahim'den olma çocuğunu doğurur; adını *İsmail* koyar. İsmail'in doğduğu tarihte İbrahim seksen altı yaşındadır (Tekvin, Bap 16: 15-16). Aradan yıllar geçer; İbrahim doksan dokuz yaşına bastığı zaman, Tanrı onu karşısına alır ve ona, birçok milletin babası olacağını, zürriyetinin artacağını ve bundan böyle adının "*Abram*" değil, fakat "*Abraham*" olarak çağırılacağını, onu semereli kılacağını ve kendisiyle ahit yaptığını ve bu ahdi ebediyen sabit kılacağını bildirir. Bu ahit gereğince onun ve gelecek kuşakların sünnet olmaları gerektiğini, sünnet

olmayanların bu ahde aykırı davranmış olacaklarını söyler (Tekvin, Bap 17: 1-15). Neden dolayı sünnet olmayı gerekli gördüğünü ve eğer sünnetlilik bu kadar önemli idiyse neden dolayı bu işi Âdem'le birlikte başlatmadığını açıklamaz. Hani sanki Âdem'i sünnetsiz yaratmış olmakla yanlış bir iş yapmış ve bu hatasını, işte şimdi İbrahim'e sünnet olma zorunluluğunu yüklemekle gidermektedir.[4]

Tanrı, İbrahim'le yukarıdaki ahitleşmeyi yaparken bir de Sara'yı mübarek kılacağını, Sara'dan kendisine bir oğul vereceğini, oğlunun adını *İshak* olarak koyacağını ve Sara'yı milletlerin anası yapacağını ve ahdini İshak ile sabit kılacağını bildirir (O ana kadar İbrahim'in karısının adı *Saray* iken, Tanrı bu adı *Sara* olarak değiştirdiğini söyler). (Tekvin, Bap 17: 15-21.)

Bütün bunlar olurken İbrahim 100 yaşına basar; o sırada Sara da hayızdan kesilmiştir; kocamış oldukları için çocuk edinmelerinin mümkün olmadığını düşünürler ve bu nedenle Tanrı'nın sözlerine inanmayıp gülerler (Tekvin, Bap 17: 17 ve Bap 18: 11).

Tanrı, Sara'ya kızar ve: "*Neden güldün?*" diye sorar; Sara: "*Gülmedim*" diyerek inkâr yoluna sapar (Tekvin 18: 15). Bunun üzerine Tanrı, kendisi için her şeyin kolay ve mümkün olduğunu ona hatırlatır ve: "*Gelecek yıl bu mevsimde bir oğlun olacak*" diye konuşur (Tekvin, Bap 18: 14).

Gerçekten de Tanrı'nın dediği gibi olur: Sara gebe kalır ve İbrahim'e bir oğlan doğurur; adını *İshak* koyarlar (Tekvin 21: 1-4). İshak'ın doğduğu tarihte Sara doksan, İbrahim ise yüz yaşındadır. Sara, bu kadar kocamış bir yaşta nasıl olur da çocuk doğurabileceğine akıl erdiremediği için: "*Allah beni güldürdü, her işte benimle beraber gülecektir*" der.

Çocuk büyür, fakat büyüdükçe Sara'nın endişeleri de artar; çünkü İbrahim'in Hacar'dan olan oğlunun, yani İsmail'in, İshak'a üstün ve babasına mirasçı olmasından korkar. İshak'ın, İsmail ile oyun oynadı-

4 Konuyu işleyen bir yazar, sünnet geleneğinin Kildaniler zamanında uygulanan bir şey olduğunu, Yahudilerin bu geleneği onlardan alıp Tevrat'a geçirdiklerini ve bunu yaparken Tanrı'yı hatalı bir davranış içerisinde bıraktıklarını söyler. Adem'i sünnetsiz yaratan bir Tanrı'nın, daha sonra İbrahim'e (ve onun zürriyetine) sünnet olma şartını yüklemekle hatasını düzeltme yolunu seçtiğini belirtir. Bkz. Lloyd M. Graham, *Deceptions and Myths of the Bible. Is the Holy Bible Holy? Is it the Word of God?*, New York, 1979, s.123.

ğını ve kardeş gibi geçindiğini gördükçe bu endişesi artar. Bu nedenle İsmail'i yok etmek üzere planlar kurar. Ve bir gün İbrahim'i karşısına alarak şöyle der:

> *"Bu cariyeyi ve oğlunu dışarı at; çünkü bu cariyenin oğlu benim oğlumla, İshak'la beraber mirasçı olmayacaktır."* (Tekvin, Bap 21: 8-11.)

Sara'nın bu ikazı İbrahim'i etkiler; durum gözüne kötü görünmeye başlar. Bu arada Tanrı, Sara'yı desteklercesine, İbrahim'e şöyle der:

> *"Sara'nın sana söylediği şeyde onun sözünü dinle, çünkü senin zürriyetin İshak'da çağırılacaktır. Fakat cariye'nin oğlunu da bir millet edeceğim, çünkü o senin zürriyetindir."* (Tekvin 21: 12-13.)

Ertesi sabah İbrahim, ilk iş olarak Hacar'ı, oğlu İsmail ile birlikte evden uzaklaştırmak üzere, kadıncağızın omuzuna bir su tulumu ile eline biraz ekmek lütfederek gönderir. Hacar, yavrusu ile birlikte *Beer-şeba* çöllerinde, perişan bir şekilde dolaşır durur. Bir yandan Tanrı'nın ve diğer yandan onun "sevgili" peygamberinin gadrine uğradığını, oysa ki kendisini buna müstahak kılıcı hiçbir şey yapmadığını düşünerek, uğradığı haksızlıklara akıl erdirmeye çalışır. Yanındaki su ile ekmeğin tükendiğini görünce telaşa düşer ve ölüm zamanının yaklaştığını anlar. Çocuğunun ölümüne tanık olmamak için onu bir çalı altına atar ve biraz ilerde bir yere oturarak ağlamaya başlar (Tekvin, Bap 21: 14-17).

Fakat Tanrı ona acır ve meleğini gönderip kendisine yardımcı olacağını ve onu büyük bir millet yapacağını bildirir. Bu sözler üzerine Hacar'ın gözleri açılır, bir de görür ki, hemen yanı başında bir su kuyusu peyda oluvermiş. Derhal kuyuya koşar, oğluna su içirir. Böylece çocuk büyür ve anası onu Mısır diyarından bir kadınla evlendirir (Tekvin, Bap 21: 17-21).

Şimdi hikâyemizin bu noktasında bir an duralım ve Tanrı'nın, İbrahim'in ve Sara'nın acımasızlık örneği davranışlarını kısaca tartışalım:

Tevrat'ta anlatılanlardan anlaşılmaktadır ki, Tanrı önce Sara'yı kısır kılmış ve çok sever göründüğü İbrahim'i çocuksuz bırakmıştır;

uzun yıllar İbrahim'in çocuk edinmek hususundaki yalvarmalarına kulak asmamış ve ona, şu ya da bu şekilde çocuk edinme yollarını da açıklamamıştır. Nihayet Tanrı'nın düşünemediğini Sara akıl etmiş ve İbrahim'e, çocuk edinebilmesi için yol göstermiş ve: "*Cariyem Hacar ile yat da çocuğumuz olsun*" demiştir (Tekvin, Bap 16: 1 vd.).

Böylece İbrahim Hacar'la yatmış ve ondan bir oğlu olmuş ve adını, Tanrı'nın teklifi üzerine, İsmail olarak koymuştur (Tekvin, 16: 15).

Fakat daha sonra Tanrı, her ne hikmetse karar değiştirmiş ve Sara'yı, hem de çok yaşlı olduğu bir dönemde gebe kılmıştır (Tekvin, Bap 18: 9-15; Bap 21: 1-8). Bunu yaptıktan sonra İbrahim'e, Sara'dan olacak olan zürriyetinin şeref ve inayetlere ulaşacağını anlatmıştır (Tekvin, 18: 16). Kocamış bir kadın olduğu halde Sara, İbrahim'e oğlan doğurmuş ve adını, yine Tanrı'nın emri üzerine, İshak koymuştur.

Ne var ki, Sara, her ne kadar kısır bulunduğu yıllarda çocuk zevkine erişmek için kocasının Hacar ile yatmasına sebep olmuşsa da, sonradan bu çocuğa düşman kesilmiş ve kendi öz oğlu İshak'ın, İsmail'e üstün ve tek mirasçı olabilmesi için, Hacar'ı ve oğlunu evinden kovdurtmuş, sersefil bir yaşama sokmuştur (Tekvin 21: 8 vd.).

Bütün bu olan bitenler, kuşkusuz ki, vicdan sızlatıcı şeylerdir. Fakat dindar geçinen nice insan için bu davranışlarda vicdana aykırı bir yön yoktur. Onlar, pek çeşitli nedenlere dayanıp, bu tür davranışları özürlü görmekte sakınca bulmazlar. Muhtemelen İsmail'in köle bir kadından doğduğunu ve şu hale göre İbrahim'e varis olmaması gerektiğini düşünürler. Bu yüzden Sara'nın İsmail'i bertaraf edip kendi oğlu İshak'ı mirasçı kılmasının doğal olduğunu söylemekte sakınca görmezler.

Oysa ki, bu izah tarzının ne akla ve vicdana yatkın bir yönü ve ne de kutsal olduğu söylenen Tanrı'yı ve onun elçilerini özürlü kılan niteliği vardır. Çünkü, bir kere, dilediği zaman, dilediği kişileri kısır ya da doğurgan yapan bir Tanrı'nın, sırf keyfilik adına yukarıdaki haksızlıklara tenezzül edebileceğini düşünmek yakışıksız olur. Başka bir deyimle, İbrahim'e gökteki yıldızlar sayısınca zürriyet vermeyi vaat eden bir Tanrı'nın, Sara'yı kısır ve fakat onun cariyesi Hacar'ı doğurgan kılması ve böylece önce cariyeyi çocuk sahibi yapıp daha sonra Sara'yı gebe bırakması ve bütün bunlar yetmiyormuş gibi, bir de hiçbir günahı olmayan Hacar ile oğlunu çölde üzüntülere sokması, yücelikle

bağdaşır şeylerden değildir. Her şeye kadir olduğu kabul edilen bir Tanrı'nın, bu tür keyfiliklere ve haksızlıklara meydan vermeden iş görmesi daha uygun olmaz mıydı?

Denecektir ki, yukarıdaki hikâye, çocuk sahibi olmak isteyip de olamayan kişilere bir yol göstermek maksadıyla düşünülmüştür ve bu usulün, günümüzdeki suni ilkah ya da benzeri usullerden farkı yoktur.

Evet, ama bu izah şeklinin de, Tanrı'yı ya da peygamberini haklı kılan bir yönü yoktur; çünkü günümüzdeki usuller, çocuk edinenleri mutsuzluğa değil, fakat aksine mutluluğa kavuşturmak için uygulanmaktadır. Ve her halükârda insancıl bir davranışın, Tanrısal bir davranış ile kıyaslanmasına da mahal olmaması gerekir.

Fakat Tevrat'tan öğrendiğimiz odur ki, Tanrı, peygamber analarının, kendi oğullarına yukarıdakine benzer oyunlar oynamasını olağan saymıştır. Nitekim birazdan göreceğiz ki, Sara'nın İsmail'e yaptıklarını, daha sonra Rebeka, kendi öz oğullarına yapacaktır.

VI) İshak'ın ve Rebeka'nın, Kendi Öz Oğulları Esav'a Oynadıkları Çirkin Oyunlar ve Diğer Oğulları Yakub'un Yalan ve Dolanları (Tekvin, Bap 24-35)

Rebeka, İbrahim'in oğlu olan İshak'ın karısıdır. İshak ve Rebeka aynı zamanda kardeş çocuğu sayılırlar; çünkü Rebeka, İbrahim'in kardeşi Nahor'un oğlunun kızıdır. Tevrat'ın bildirdiğine göre, İbrahim, çok sevdiği oğlu İshak'ın, kendi akrabalarından biriyle evlenmesini istemiş ve bunu sağlamak üzere evinin işlerine bakan kölesine: "*...aralarında oturmakta · bulunduğum Kenân'lıların kızlarından oğluma kadın almayacaksın, fakat benim memleketime ve akrabalarıma gideceksin ve oğlum İshak için bir kadın alacaksın*" diye emir vermiştir (Tekvin, Bap 24: 3-4). Bu emir gereğince kölesi Mezopotamya'ya, Nahor'un oturduğu kente gitmiş ve orada Nahor'un oğlu Betuel'in kızı *Rebeka*'yı beğenmiş ve onu İshak'a almıştır (Tekvin, 24: 10-66).

İshak, o tarihte 30 yaşındadır ve çocuk sahibi olmak için can atmaktadır. Ne var ki, Rebeka kısır çıkmıştır. Bu nedenle İshak, Tanrı'ya karısı için yalvarmaya başlar. Geç de olsa, Tanrı onun bu yalvarışını

kabul eder ve Rebeka'nın gebe kalmasını sağlar (Tekvin 25: 20-22). Rebeka'dan İshak'ın iki oğlu dünyaya gelir; çocuklar ikizdir. Bu tarihte İshak 60 yaşındadır.

Şimdi burada akla şu soru gelmekte: Neden Tanrı, ikiz çocuk vermek suretiyle, İshak'a bahşettiği bu cömertliği İshak'ın babası İbrahim'e göstermemiş ve üstelik İsmail ile Hacar'a birtakım haksız oyunlar oynamıştır ve oynarken de İbrahim'i araç edinmiştir? Buna akıl erdirmek kuşkusuz kolay değil. Fakat Tevrat'tan anladığımız odur ki, Tanrı, İbrahim'e ve karılarına yaptıklarını, bir başka şekil altında, İshak ile karısına da yapmak istemiştir. Şöyle ki:

Rebeka gebeliği sırasında karnında itişmeler hisseder ve Tanrı'dan bunun nedenlerini sorar. Tanrı da ona karnında iki çocuk bulunduğunu, bu çocuklardan iki kavim, iki ümmet doğacağını, büyük çocuğun küçüğüne kulluk edeceğini bildirir (Tekvin, Bap 25: 22-24).

Gerçekten de Rebeka, günleri dolunca ikiz çocuk doğurur. İlk doğan çocuk kızıl ve her tarafı tüylü, çübbe gibidir. Adını *Esav* koyarlar. İkinci doğan çocuk, Esav'ın topuğunu tutar şekilde dünyaya gelir. Ona da *Yakub* adını verirler (Tekvin, 25: 25-26).

Çocuklar büyür; Esav avcılık bilen bir kır adamı olur. Yakub ise çadırda oturan, ağır başlı, sakin bir kimsedir.

İshak, bu iki oğlundan Esav'a çok sevgi ve ilgi gösterir; çünkü onun tuttuğu av etini yemektedir. Rebeka ise Yakub'a düşkündür. Yakub, kardeşi Esav'dan yararlanma hevesindedir. Bundan dolayıdır ki, ondan ekmek ve mercimek çorbası karşılığında ilk oğulluk hakkını satın almak ister. Esav buna razı olur ve yiyip içtikten sonra kalkıp gider (Tekvin, 25: 34). Bunu yapmakla Esav, Tevrat'a göre güya "ilk oğulluk hakkını" hor görmüş sayılır (Tekvin 25: 34). Oysa ki, Tanrı, daha o ana karnında iken, Rebeka'ya: "*Karnındaki ikizlerden büyüğü küçüğüne kul olacaktır*" (Tekvin 25: 23) diyerek Esav'ın Yakub'a boyun eğmesi kararını vermiştir. Buna rağmen, şimdi Esav'ı, ilk oğulluk hakkından vazgeçtiği için suçlamakta ve hor kılmaktadır.

Her ne hal ise, durum şudur ki, İshak, ihtiyarlayıp da gözleri görmez hale geldiği ve öleceğini anladığı zaman, Esav'ı karşısına alır ve onu mübarek kılmak istediğini bildirerek şöyle konuşur:

"İşte şimdi kocadım; öleceğim günü biliyorum. Ve şimdi silâhlarını, ok kılıfını, yayını al ve kıra çıkıp benim için av avla; ve benim için sevdiğim gibi lezzetli yemek yap, tâ ki ben ölmeden önce canım seni mubarek kılsın." (Tekvin 27: 2-5.)

Ne var ki Rebeka bunları duymuştur. Esav'ın, babası tarafından mübarek kılınmasını önlemek ve onun yerine Yakub'un mübarek kılınmasını sağlamak üzere kurnazlık düşünür. Yakub'a durumu anlatır; şöyle der:

"Şimdi oğlum sözümü dinle... Sürüye git ve oradan bana keçilerden iki oğlak al; onları baban için sevdiği gibi lezzetli yemek yapacağım ve yemesi için babana götüreceksin, tâ ki o, ölümünden önce seni mubarek kılsın." (Tekvin, 27: 7-11.)

Fakat Yakub anasına, kardeşi Esav'ın kıllı, kendisinin ise kılsız olduğunu ve babasına yemek verdiği sırada babasının kendisine el sürüp kılsız olduğunu anlayınca onun gözünde aldatıcı duruma düşeceğini ve bunun kendi üzerine bereket değil, lanet getireceğini söyler. Fakat anası, kendisine endişe etmemesini ve çünkü bu konuda bir çözüm bulacağını bildirir. Bunun üzerine Yakub gider ve sürüden iki oğlak getirir. Rebeka bu oğlakları pişirip lezzetli bir yemek yapar. Sonra Esav'ın esvaplarını Yakub'a giydirir ve keçi oğlaklarının kıllı derilerini onun ellerine ve boynunun kılsız yerlerine geçirir ve yemekleri de eline vererek babasına gönderir.

Yakub babasına gider ve şöyle der:

"Ben senin ilk oğlun Esav'ım, bana söylediğin gibi yaptım... kalk otur ve avımdan ye, tâ ki canın beni mubarek kılsın." (Tekvin 27: 11-20.)

Fakat babası şaşırır: *"Nasıl oldu da bu kadar çabuk buldun oğlum?"* diye sorar. Yakub da kendisine: *"Çünkü senin Allah'ın Rab bana rast getirdi"* diye yanıt verir. Babası: *"Yaklaş... sen gerçekten oğlum Esav mısın? yoksa değil misin diye el süreyim"* der. Yakub babasına yaklaşır. Babası ona el sürer, kıllı olduğunu anlayınca onu Esav sanır. Fakat emin olmak için, son bir kez: *"Sen gerçekten oğlum*

Esav mısın?" diye sorar. Yakub ise yalan söylemekten sıkılmaz ve "*evet*" der. Bunun üzerine İshak: "*Şimdi yaklaş, beni öp oğlum*" der. Oğlu onu öperken, o da onu mübarek kılar ve şöyle dua eder:

> "*Allah sana göklerin çiğinden ve yerin semizliğinden ve buğdayın ve yeni şarab'ın çokluğundan versin; kavimler sana kulluk etsin, milletler sana baş iğsin; kardeşlerine efendi ol ve ananın oğulları sana baş iğsin; sana lânet edenler lânet görsün ve seni mubarek kılanlar, mubarek olsunlar.*" (Tekvin 27: 25-41.)

İshak böylece Yakub'u mübarek kıldıktan sonra Yakub babasının yanından çıkar. Tam bu sırada kardeşi Esav avlanmaktan dönmüştür. Getirdiği av etiyle güzel yemekler yapar ve babasına getirir: "*Babacığım, kalk bunları ye ve beni mubarek kıl*" der. Babası şaşırır ve: "*Sen kimsin?*" diye sorar. Esav olduğunu öğrenince büyük bir titreme içerisinde: "*Öyle ise, av avlıyan ve bana getiren kimdi? Ve sen gelmezden önce hepsinden yedim ve onu mubarek kıldım ve o mubarek olacaktır*" der. Esav durumu anlar ve acı bir bağırışla: "*Beni de mubarek kıl, ey babam*" diye yalvar yakar olur. Buna karşılık babası ona: "*Kardeşin hile ile geldi ve senin bereketini aldı*" diye yanıt verir. Bunun üzerine Esav babasına, Yakub'un kendisini iki kez aldattığını, birinci kez ilk oğulluk hakkını ve şimdi de bereketini aldığını anlatarak: "*Benim için bereket alıkoymadın mı (saklamadın mı)?*" diye sorar ve mübarek kılınmak için tekrar yalvarır. Fakat babası ona: "*(Yakub'u) sana efendi ettim ve bütün kardeşlerini ona kul olarak verdim ve buğday ve yeni şarapla onu besledim*" diye karşılık verir.

Görülüyor ki, Yakub, hem babasını ve hem de kardeşi Esav'ı hileye getirmiş, her ikisini de en bayağı usuller ve yalanlarla aldatmıştır. Ve İshak bunun farkına varmıştır. Şu durumda Yakub'u cezalandırması ve Esav'ı mükâfatlandırması gerekirken, aksini yapmış ve Esav'a: "*(Yakub'u) sana efendi ettim ve bütün kardeşlerini ona kul olarak verdim*" şeklinde konuşmuş, pek gaddar bir davranışta bulunmuştur.

Babasının bütün bu gaddarlığına rağmen, zavallı Esav, yalvar yakar olmaktan bıkmaz ve: "*Sende yalnız bir tek bereket mi var baba? Beni mubarek kıl, beni de, baba*" diye ağlamaklı olur. Bu yalvarmalar ve ağlamalar karşısında birazcık rikkate gelen İshak şöyle der:

"Kılıcınla yaşayacak ve kardeşine kulluk edeceksin; ve vaki olacak ki senin serbest gezdiğin zaman, onun boyunduruğunu boynunun üzerinde kırıp atacaksın." (Tekvin, Bap 27: 30-41.)

Babasının, kardeşi lehinde yarattığı bu büyük haksızlık nedeniyle Esav'ın yüreğinde, haklı olarak Yakub'a karşı kin ve onu öldürme duyguları doğar.

Rebeka bunu fark edince Yakub'u çağırır ve ona, bir süre için oralardan uzaklaşmasını söyler; şöyle der:

"Esav seni öldürmek niyetiyle... kendini teselli ediyor; ve şimdi oğlum, sözümü dinle ve kalk Haran'a, kardeşim Laban'ın yanına kaç ve onun yanında (kardeşinin) öfkesi geçinceye ve gazabı senden dönünceye ve kendisine yaptığın şeyleri unutuncaya kadar, bir süre otur; o vakit gönderir ve seni oradan aldırırım." (Tekvin, Bap 27: 41-45.)

Bunları söyledikten sonra, Rebeka kalkar ve kocası İshak'ın yanına giderek Yakub'un, Het kızlarından biriyle evlenmesine engel olmasını ister (Tekvin, 27: 46). Bunun üzerine İshak, Yakub'u yanına çağırtır ve onu tekrar mübarek kılar; Kenan kızlarından kadın almamasını tembih ederek şöyle der:

"Kalk, ana'nın kardeşi Laban'ın kızlarından kendine kadın al... Allah seni mubarek kılsın ve seni semereli etsin ve seni çoğaltsın, tâ ki kavmlar cumhuru olasın ve sana İbrahim'in bereketini sana ve seninle beraber zürriyetine versin, tâ ki Allah'ın İbrahim'e verdiği senin gurbet diyarını miras alasın." (Tekvin 28: 1-5.)

Hemen belirtelim ki, Yakub, daha sonra *İsrail* adını alacak ve *İsrailoğulları'*nın atası olacaktır. Tevrat'a göre, ona *İsrail* adını veren ve onu İsrailoğullarının atası yapan Tanrı'dır.

Ve işte bu aynı Tanrı'dır ki, Yakub'u, daha ana karnında iken kardeşi Esav'a üstün kıldığını ve onun milletini mübarek kılacağını bildirmiştir; ve yine aynı Tanrı'dır ki, işte bu sözünü tutmak için yukarıda anlattığımız olaylara vesile yaratmış, örneğin Rebeka'nın ve Yakub'un yalanlarla iş görmelerini sağlamış, İshak'ı aldatmalarına

yardımcı olmuş ve İshak'ı da Esav'a karşı gaddarca davranmaya sürüklemiştir. Fakat bununla da yetinmiş değildir. Bakınız neden ve nasıl!

Babası İshak'ın verdiği öğüt üzerine Yakub, Harran'a doğru yola koyulur. Yolda bir yerde konaklarken rüyasına Tanrı girer ve ona şöyle der:

> *"Ben seninle beraberim ve gideceğin her yerde seni tutacağım ve seni bu diyara geri getireceğim; çünkü sana söylediğimi yapıncaya kadar seni bırakmayacağım."* (Tekvin 28: 10-15.)

Yakub yürüyüşe koyulur ve anasının kardeşi Laban'ın bulunduğu diyara gelir. Laban kendisini görünce kucaklar ve ona: "*Sen gerçekte benim kemiğim ve etimsin*" der; onu ağırlar, yedirir içirir.

Laban'ın iki kızı vardır: büyük kızının adı *Lea*, diğerininki de *Rahel*'dir. Lea'nın gözleri zayıftır; Rahel ise güzel ve endamlı bir kızdır. Yakub Rahel'e âşık olur ve Laban'a giderek: "*Küçük kızın Rahel için sana yedi sene hizmet ederim*" der. Anlaşırlar, fakat yedinci senenin sonunda Laban, hile ile Yakub'a büyük kızı Lea'yı vermek ister. Yakub razı olur ve Lea'yı alır. Fakat yedi yıl daha çalışmak kaydıyla Laban'dan Rahel'i ister. Yine anlaşırlar. Yakub, yedi yıl Laban için çalıştıktan sonra Rahel'i karı olarak alır. Böylece iki kız kardeşle evlenmiş olur. Ne var ki, Rahel'e karşı daha büyük bir sevgi ve ilgi gösterir. Lea sevilmediğini görür ve kız kardeşini kıskanır.

Tanrı *Lea*'nın yardımına koşar ve onun rahmini açar; buna karşılık *Rahel*'i kısır kılar. Yakub'un Lea'dan oğulları olur. Bu kez Rahel, Lea'yı kıskanır; çünkü onun çocukları olmuş, kendisinin olmamıştır. Bu kıskançlıkla cariyesini Yakub'un koynuna vererek ondan çocuk edindirir; tıpkı vaktiyle Sara'nın, İbrahim'i kendi cariyesi Hacar'la çiftleştirip İsmail'in doğmasına sebep olduğu gibi.

Bu arada *Lea* kısırlaşır ve çocuk doğuramaz olur. Bunun üzerine o da cariyesini Yakub'a karı olarak verir. Böylece Yakub, iki karısının "cömertliği" sayesinde bol bol cinsi münasebette bulunma fırsatına kavuşur; karılarından ve cariyelerinden bol miktarda çocuklar edinir (Tekvin, Bap 29: 4-35; ve Bap 30: 1-25).

Fakat artık Yakub, memleketine geri dönmek ister. Laban'la görüşür. Laban, kalmasını rica eder ve ne dilerse ona vereceğini söyler. Buna rağmen Yakub, karılarını ve mallarını alarak bir gece gizlice sıvışır. Bunu öğrenen Laban, peşinden gider ve kendisine yetişir. Ona şöyle der:

> "*Yaptığın nedir? Benden gizlice sıvıştın ve kızlarımı harp esirleri gibi alıp götürdün. Niçin gizlice kaçtın ve benden gizlice sıvıştın ve bana bildirmedin ki seni sevinçle ve terennümlerle, tefle ve çenkle göndereyim ve beni çocuklarımla kızlarımı öğmekten alıkoydun? Şimdi akılsızca davrandın. Size kötülük etmek elimdedir, fakat babanızın Allah'ı dün gece bana söyleyip dedi: -'Kendini sakın, Yakub'a ne iyi ne kötü bir şey söylemeyesin-'. Ve şimdi, babanın evini şiddetle özlediğin için çıkıp gittin; niçin ilâhlarımı çaldın?*" (Tekvin 31: 22-31.)

Laban ile *Yakub* arasındaki tartışma bu minval üzere sürüp gider; fakat iki tarafın çıkarlarına uygun bir anlaşma ile sona erer (Tekvin 31: 43-45); ve Yakub yoluna devam eder. Bir ara Tanrı kendisine görünür ve adını *İsrail* olarak değiştirdiğini, ondan bir millet doğacağını ve kendisinin "cumhur" olacağını, sulbünden krallar doğacağını bildirir (Tekvin, Bap 35: 10-14).

Görülüyor ki, Tevrat'a göre Yahudilerin Tanrı'sı, yalan ve dolanla iş gören, dürüstlük nedir bilmeyen Yakub gibi bir kimseyi, İsrailoğullarının atası ve önderi yapmayı uygun bulmuştur.

VII) Tevrat'ın Anlatmasına Göre, Yakub'un Oğulları Hile, Cinayet, Yağma ve Talan Usulleriyle İş Görmeyi Gelenek Edinirler

Yakub, karısı ve çocuklarını alarak Kenân diyarında *Hamoroğulları*'nın bulunduğu bir yere gelir. Ülkenin beyi *Şekem* adında biridir ki, Hivîlerden *Hamor*'un oğludur. Şekem, Yakub'un kızı Dina'ya âşık olur ve onun ırzına geçer. Irza geçme olayı Yakub'u ve oğullarını kızdırır. Kızdırmasının nedeni, Dina'yı murdar eden Şekem'in sünnetsiz olmasıdır.

Gerginleşen duruma bir çözüm bulmak üzere Hamor, birtakım girişimlerde bulunur ve Yakub'la görüşerek Dina'yı oğluna karı olarak almak istediğini bildirir ve şöyle der:

> "*Oğlum Şekem, kızınızı özlüyor; rica ederim onu kendisine karı olarak verin ve bizimle hısım olun; (siz) kızlarınızı bize verin, (bizim) kızlarımızı kendinize alın ve bizimle oturursunuz ve memleket önünüzdedir ve onda ticaret edin ve mülk sahibi olun.*" (Tekvin, Bap 34: 1-11.)

Daha sonra Şekem, tıpkı babasının ağzıyla konuşarak Dina'nın babasına ve erkek kardeşlerine şöyle der:

> "*Gözünüzde lutuf bulayım, bana ne derseniz onu veririm. Benden çok fazla ağırlık ve hediye isteyin ve bana söyliyeceğinize göre veririm; ancak genç kadını karı olarak bana verin.*" (Tekvin, Bap 34: 11-13.)

Kuşkusuz ki, teklif makul bir tekliftir. Her ne kadar Şekem, Dina'nın ırzına geçmekle kötü bir şey yapmış sayılırsa da, şimdi nedamet getirmiş ve suçunun kefaretini ödemek istemiştir. Bu durumda yapılacak şey, Dina'ya danışıp Şekem ile evlenmek niyetinde ise Şekem'in teklifini kabul etmek, değil ise teklifi reddetmek olduğu halde Yakub'un oğulları intikam yolunu ararlar. Hem de bu işi hileye başvurarak yapmak isterler ve şöyle derler:

> "*Kız kardeşimizi sünnetli olmayan bir adama vermek (mi?), hayır bunu yapamayız; (bunu yapmak) bize utanç verir. Ancak bir şartla size razı oluruz; bütün erkekleriniz sünnet edilip bizim gibi olursanız, o zaman kızlarımızı size veririz ve kızlarınızı kendimize alırız ve sizinle oturur ve bir kavim oluruz; ve eğer bizi dinlemez ve sünnet olmazsanız kızımızı alır gideriz.*" (Tekvin, Bap 34: 13-18.)

Bu sözler üzerine Hamor ve oğlu Şekem sevinirler, çünkü teklifin kabul edilmeyecek bir yönü olmadığını düşünürler. Genç adam Yakub'un kızına gönül verdiği için her şeyi yapmaya hazırdır. Hamor da oğlunu mutlu kılmak için ona yardımcı olmaya razıdır.

Bu nedenle baba ve oğul, kentin erkeklerini sünnet olmaya çağırırlar; onları razı etmek için birtakım maddi çıkarlar sağlanacağını ve örneğin Yakuboğullarının mallarından ve hayvanlarından yararlanılacağını anlatırlar ve şöyle konuşurlar:

> *"Bu adamlar bizimle selâmet üzeredirler; (bırakınız) memlekette otursunlar ve orada ticaret etsinler; ve işte memleket onlar için kâfi derecede geniştir; onların kızlarını karı olarak kendimize alalım ve kızlarımızı onlara verelim. Bu adamlar bir kavm olmak üzere bizimle oturmak için (erkeklerimizin sünnet olmaları şartını ileri sürmektedirler. Bizimle beraber oturacak olurlarsa) onların sürüleri ve malları ve hayvanları bizim olmaz mı? (Gelin buna razı olalım ve bizimle beraber otursunlar)..."* (Tekvin, Bap 34: 18-24.)

Halk bu söylenilenlere kanar ve kentin erkekleri hep birlikte sünnet olurlar. Sünnet olmanın verdiği acı ve sızı ile yatağa serilirler. O sırada Yakub'un oğulları pusuda, intikam saatini beklemektedirler. Aradan az geçmeden halkın sızı çekmekte olduğunu fırsat bilerek kente girerler ve bütün erkekleri kılıçtan geçirirler; ne var ne yoksa her şeyi yağma ve talan ederler, suçsuz ve günahsız halka ait bütün koyunları, sığırları, eşekleri ve nihayet bütün kadınları ve çocukları alıp kaçarlar (Tekvin, Bap 34: 25-30).

Yakub bu yapılanlara kızar. Fakat kızması, insancıl oluşundan ya da günahsız halka acımasından değil, sadece karşı tarafın intikam almaya kalkacağını hesaplamasındandır. Çünkü Kenânlılar ve Perizzîler sayıca çok ve güçlü toplumlardır; onların saldırısına uğramak korkusu ile oğullarına şöyle der:

> *"Beni derde soktunuz ve ben sayıca azım; (onlar) bana karşı toplanıp beni vuracaklar ve evimle beraber ben helâk olacağım."* (Tekvin, Bap 34: 30-31.)

Görülüyor ki, Yakub, kendi oğullarının işledikleri cinayet konusunda en ufak bir üzüntü izhar etmiş değildir. Sadece karşı taraftan gelebilecek tehlikeden doğma korkusunu ortaya vurmuştur. Onun bu sözlerine karşı oğulları şöyle yanıt verirler:

"(Şekem) Kızkardeşimize bir fahişeye olduğu gibi davranmalı mıydı?"

Şimdi siz gelin de bu ahlak anlayışına akıl erdirin. Sanki Dina'yı kirleten Şekem'in günahı bütün kent halkına aitmiş gibi; ya da sanki Şekem'in pişmanlık getirmesi yetersizmiş gibi, Yakub'un oğulları, suçsuz ve günahsız insanları keserek, öldürerek intikam almakta ve bu olay, adeta Tanrı'nın tasvibine mazhar olmuşçasına, kutsal sayılan bir kitapta anlatılmakta!

VIII) Tevrat'ın Anlatmasına Göre, Yakub'un Oğlu Yahuda, Kendi Oğlunun Karısı ile Zina Eder; Yahuda'nın Oğlu Onan ise, Kendi Kardeşinin Karısı ile Yatar

Tevrat'ın *Tekvin* Kitabı'nın 38. Babında, Yakub'un on iki oğlundan biri olan Yahuda'nın ve onun oğlu Onan'ın birtakım davranışları hikâye edilir ki, her ne kadar dinsel ahlaka uygun sayılsa da, akılcı ahlak anlayışına ters düşmesi bakımından özetlenmeye değer.

Yahuda, Kenânlı bir adamın kızını görüp onunla yatmış ve ondan çocuklar edinmiştir. Bu çocuklardan *Er* adındaki ilk oğlunu *Tamar* ile evlendirir. Fakat her ne hikmetse, Tanrı, Er'i sevmediği için onu öldürür. Bunun üzerine Yahuda, diğer oğlu Onan'ı karşısına alır ve ona kardeşinin karısıyla cinsi münasebette bulunmasını söyler; şöyle der:

"Kardeşinin karısının yanına gir ve ona kayın biraderlik görevini yap ve kendi kardeşine zürriyet yetiştir." (Tekvin, Bap 38: 1-8.)

Fakat Onan, her ne kadar kardeşinin karısı ile yatmak isterse de, ondan çocuk edinmek istemez; çünkü bu şekilde zürriyet edinmenin doğru olmadığını düşünür. Bu nedenle, Tamar'la cinsi münasebette bulunurken menisini dışarıya akıtır. Fakat Tanrı, Onan'ın bu yaptığını uygun bulmaz ve onu da öldürür.

Yahuda'nın üçüncü bir oğlu vardır ki, adı *Şela*'dır; fakat Şela cinsi münsebette bulunacak yaşta değildir. Bu nedenle Yahuda, gelinine, yani Tamar'a: *"Oğlum Şela büyüyünceye kadar kendi babanın evinde dul kal,*

o da kardeşleri gibi ölmesin" der. Sanki zürriyeti sürdürebilmek için dünyada Tamar'dan başka kadın yokmuş ve oğlu Şela'yı, büyüdüğü zaman, Tamar'dan başkasıyla evlendiremezmiş gibi!

Bu tembih üzerine zavallı Tamar, babasının evine gider ve orada oturur (Tekvin, Bap 38: 9-12).

Aradan zaman geçer ve Şela büyür; fakat her nedense Tamar'la evlendirilmez. Bu arada Yahuda'nın karısı ölür. Yahuda da teselli bulmak için dostlarının yanına gitmek üzere Timnat denilen yere gider. Olan bitenleri duyan Tamar, dulluk esvabını çıkarır ve peçesini örtünüp Timnat yolu üzerinde bulunan *Enaim* kapısına gider oturur.

Günlerden bir gün Yahuda, Enaim kapısından geçerken Tamar'ı görür; fakat kadının başı sarılı olduğu için tanımaz; onu fahişelerden biri sanır ve kendisiyle yatmak ister. Ne var ki, Tamar onu tanımıştır: "*Yanıma girmen için bana ne verirsin?*" diye sorar. Yahuda: "*Sürüden bir oğlak gönderirim*" der. İşi teminata bağlamak üzere Tamar: "*Onu gönderinceye kadar bir rehin verir misin?*" diye sorar. Yahuda da ona mührünü, kaytanını ve elindeki değneği verir ve sonra onunla cinsi münasebette bulunur. Bulunurken onun yüzünü görmüş ve sesini duymuş olması gerektiğine göre nasıl tanımamıştır, bilinmez. Pek muhtemelen tanımıştır, ama tanımamazlıktan gelip şehevi duygularını tatmin etmeyi uygun bulmuştur. Her ne olursa olsun, Tamar'la cinsi münasebette bulunduktan sonra kalkar yoluna koyulur. Tamar ondan gebe kalmıştır.

Az geçmeden Yahuda, bıraktığı rehinleri almak için adamlarını Tamar'a gönderir, fakat Tamar ortadan kaybolmuştur. Aradan üç ay kadar zaman geçer ve etrafta: "*Yahuda'nın gelini Tamar zinâ etmiştir ve zinâ ile gebe kalmıştır*" şeklinde söylentiler çıkar. Bunu duyan Yahuda, kadının yakılarak öldürülmesini emreder. Fakat Tamar, elinde Yahuda'ya ait bulunan rehinleri ortaya koyar ve: "*Bu şeyler kimin ise ben o adamdan gebe kaldım*" der.

Yahuda durumu kavrar ve: "*Madem ki (Tamar'ı) oğlum Şela'ya vermedim, (o halde) o benden daha salihtir*" der. Tevrat'ın yazdığına göre, Yahuda, bu olaydan sonra artık Tamar'la bir daha yatmaz (Tekvin, Bap 38: 12-30); sanki bütün yaptıklarından sonra yatmaması faziletli bir davranış sayılırmış gibi.

Tamar ikiz doğurur; ikizlerden birine *Perets*, diğerine de *Zerah* adı konur.

IX) Musa'nın Tevrat'ta Tanımladığı Tanrı, Kendi Sevgili Kavmini (İsrailoğullarını) Haksızlıklara ve Hatta Hırsızlıklara Yöneltirken, Suçsuz ve Günahsız Halkları (Örneğin Mısır Halkını) Yerden Yere Vurur

Tevrat'ı kaleme alanların başlıca marifetlerinden biri de, Tanrı'yı, her ne kadar "merhametli", "hoşgörülü", "olumlu" imiş gibi gösterseler de, aslında son derece gaddar, kindar, keyfi ve özellikle İsrailoğullarından gayrı milletlere karşı düşman nitelikte bir *Yaratan* şeklinde tanımlamak olmuştur. Tevrat'ta, Musa ile firavun arasında geçen olaylar ve İsrailoğullarının Mısır'dan çıkışlarını anlatan sayfalar bunu kanıtlayan nice örnektendir ki, kısaca özetlenmeye değer.

Yukarıda belirttiğimiz gibi, Yakub'un oğulları, kız kardeşlerinin intikamını almak üzere Hamor ülkesindeki bütün erkekleri kılıçtan geçirip kadınları ve malları alıp götürdükten sonra (Tekvin, Bap 34: 1-31) Tanrı, Yakub'a görünür ve: "*Kalk, Beytele çık ve orada otur... Ve orada Allah'a bir mezbah yap*" der (Tekvin, Bap 35: 1).

Yakub Tanrı'nın dediği gibi yapar. Daha sonra Tanrı tekrar Yakub'a görünür ve ona adını değiştirdiğini bildirir ve: "*Artık adın Yakub çağırılmayacak, fakat adın İsrail olacaktır... Ben kâdir Allah'ım, semereli ol ve çoğal; senden bir millet ve milletler cumhuru olacak ve senin sulbünden kırallar çıkacak ve İbrahim'e ve İshak'a verdiğim diyarı sana vereceğim ve senden sonra diyarı senin zürriyetine vereceğim*" diye onunla sözleşir. Yakub bu yere *Beyt'el* adını verir (Tekvin, Bap 35: 10-15).

Adının *İsrail*'e çevrilmesi Yakub'u hem sevindirir ve hem de gururlandırır; çünkü "*İsrail*" sözcüğü "*Tanrı'ya değer veren, Tanrı'yla iş gören*" anlamındadır.

İsrail'in gerek *Lea* ve *Rahel* adlı karılarından ve gerek onların cariyeleriyle olan cinsi münasebetlerinden doğma on iki oğlu vardır.[5] Bu on iki oğlu içerisinde en ziyade Yusuf'a düşkündür; çünkü o, ihtiyarlığının oğludur. Bundan dolayıdır ki, kardeşleri Yusuf'u kıskanırlar ve onu öldürmeyi düşünürler. Yusuf'u bir kuyuya atarlar; fakat tam o sırada oradan bir kervan geçmektedir. Kervanı görünce Yusuf'u kuyudan çıkarıp kervancılara satarlar. Kervancılar Yusuf'u, Mısır'da firavunun bir memuru olan Potifar'a satarlar (Tekvin, Bap 37: 12-36; Bap 39:1).

5 Oğulların adları şöyle: Ruben, Şimeon, Levi, Yahuda, İssakar, Zebulun, Yusuf, Benyamin, Dan, Naftali, Gad, Aşer (bkz. Tekvin, Bap 35: 23-26).

Tanrı hep Yusuf'la beraberdir ve yaptığı her şeyde ona başarı verir. Yusuf yüzünden Potifar'ın evine bereket yağdırır. Potifar'ın çok güzel bir karısı vardır ve Yusuf'a göz koymuştur; çünkü Yusuf çok yakışıklı bir delikanlıdır. Kadın kendisiyle yatması için ona teklifte bulunur, fakat Yusuf efendisine ihanet etmemek için yüz vermez; teklifi geri çevirir. Günlerden bir gün kadın, evde hiç kimsenin bulunmadığını görerek Yusuf'a yanaşır ve "*Benimle yat*" diye ısrar eder. Buna rağmen Yusuf onunla yatmaz ve kaçmak ister; kadın onun esvabını arkasından tutar, fakat Yusuf kaçıp kurtulmak isterken esvap kadının elinde kalır. Kocası eve geldiğinde kadın Yusuf'u şikâyet eder; Yusuf'un kendisiyle yatmak istediğini fakat buna razı olmayıp haykırmaya başladığını ve bunun üzerine Yusuf'un esvabını bırakıp kaçtığını anlatır. Potifar, Yusuf'a kızar ve onu zindana attırır (Tekvin, 39: 2-23).

Ancak vaki olur ki, Yusuf, zindan da firavunun iki memuru ile tanışır. Bunlar firavuna karşı işledikleri suç nedeniyle zindandadırlar. Bir gece, gördükleri rüyayı Yusuf'a anlatırlar, o da onlara bu rüyaları tabir eder ve onlardan birinin zindandan çıkartılacağını söyler. Tabir ettiği gibi, bunlardan biri zindandan kurtulur ve yine firavunun memurlarından olur.

Aradan iki yıl geçtikten sonra bir gün firavun, görmüş olduğu rüyanın tabir edilmesini istediğinde, zindandan kurtulmuş olan memuru ona, bu konuda Yusuf'a danışmasını tavsiye eder. Firavunun emriyle Yusuf zindandan çıkartılıp getirilir. Firavun, Yusuf'un tabirini beğenir ve onu kendisine yardımcı yapar (Tekvin, Bap 42 ve Bap 45). Yusuf sayesinde Mısır ülkesi kıtlıktan kurtulur; firavun ona büyük payeler verir, onu başvezir yapar.

Fakat Yusuf'un babası İsrail ve kardeşleri, kıtlık içerisinde bocalamaktadırlar. Her ne hikmetse Tanrı, İsrail'e yardımcı olmamıştır; onunla sözleşme yaptığı halde, onu en çok sevdiği insan bildiği halde, çocuklarıyla birlikte onu açlık içerisinde bırakmıştır. Bırakmasının nedeni de herhalde onu ve oğullarını Yusuf'a muhtaç duruma sokup, Yusuf aracılığı ile bolluğa kavuşturma planları kurmuş olmasındandır. Çünkü Tevrat, bu tür oyunları oynamakta Tanrı'nın pek usta olduğunu ortaya vurmaktadır. Şöyle ki:

İsrail Mısır'da bolluk olduğunu duymuştur; fakat oğlu Yusuf'un orada, firavunun veziri olarak büyük bir mevkie sahip olduğundan haberi yoktur. Neden Tanrı onu bu haberden yoksun kılmıştır bilinmez.

Bu haber üzerine İsrail, kendi oğullarına Mısır'da bolluk olduğunu ve oraya gidip buğday edinmelerini söyler. Oğulları Mısır'a giderler. Yusuf onları tanır, olan bitenleri anlatır ve şöyle der:

> *"Ben Yusuf'um. Babam hala yaşıyor mu?... Mısır'a sattığınız kardeşiniz Yusuf benim. Ve şimdi beni buraya sattığınıza kederlenmeyin... Çünkü Allah hayatı korumak için... sizi büyük kurtuluşla yaşatmak için beni önünüzden gönderdi... Beni buraya gönderen siz değilsiniz, ancak Allah'tır. Ve beni Firavun'a baba ve bütün evine efendi ve bütün Mısır diyarına hükümdar kıldı."* (Tekvin, Bap 45: 1-16.)

Ve acele babalarının yanına dönüp, her şeyi ona anlatmalarını ister.

Başka bir deyimle, kardeşlerine şunu bildirir ki, vaktiyle kendisini kuyuya atmaları ve kuyudan çıkarıp kervancılara satmaları, hep Tanrı'nın ayarladığı olaylardan ibarettir; her şeyi yapan ve yaptırtan Tanrı'dır.

Yusuf'un yukarıdaki şekilde konuştuğunu öğrenen firavun, derhal kendisine emrederek babasını ve kardeşlerini Mısır'a getirtmesini söyler. Yusuf firavunun emrettiği gibi yapar. Böylece İsrail, kendisine ait olan her şeyle beraber Mısır'a göç eder ve orada yerleşir. Son nefesini bu mutluluk içerisinde verir; onu Kenân diyarına götürüp gömerler.

Görülüyor ki, Tevrat'ın bildirmesine göre, Yusuf'un kardeşlerini kendisine düşman yapan ve Yusuf'u kuyuya attırdıktan sonra geçen kervancılara sattıran, sonra efendisinin karısına ona sarkıntılık yaptırtan ve bu yüzden Yusuf'un zindana atılmasına sebep olan hep Tanrı'dır; ve Tanrı, bütün bunları sırf Yusuf'un Mısır firavununun veziri olmasını, yüksek payelere erişmesi ve bu sayede babasını ve kardeşlerini Mısır'a getirtebilmesini sağlamak için yapmıştır!

Evet, ama her şeye kadir olan bir Tanrı'nın, bu tür kötülüklere başvurmadan Yusuf'un babasını ve kardeşlerini nimetlere kavuşturması mümkün değil miydi acaba?

Her ne hal ise, Yusuf yüz on yıl yaşar; öleceğini anladığı zaman kardeşlerine: "*Ben ölüyorum, fakat Allah mutlaka sizi arayacaktır ve bu diyardan sizi İbrahim'e ve İshak'a ve Yakub'a (İsrail'e) yemin ettiği diyara çıkaracaktır*" der ve ölür (Tekvin, Bap 46-50).

Onun ölümünden sonra İsrailoğulları Mısır'a yararlı ve semereli olurlar; türeyip çoğalırlar. Ülke onlarla dolar taşar. Fakat aradan yıllar geçtikten sonra, Mısır'ın başına, Yusuf'un adını hiç duymamış olan bir hükümdar geçer. İsrailoğullarının sayıca arttığını gördüğü için bunun tehlikeli olabileceğini düşünür ve onları memleketten kaçırtmak için üzerlerine angarya memurları gönderir ve onlara eziyet verdirtir. Fakat ne kadar eziyet verdirtirse verdirtsin İsrailoğullarının sayısı gittikçe artar. Bundan endişeye düşen firavun, Mısırlı ebelere emir vererek İbrani karılarının doğuracakları erkek çocukları öldürmelerini ister. Ne var ki, ebeler, Allah'tan korktukları için, emri yerine getirmezler. Bu kez firavun, bütün kavmine: "*Her doğan erkek çocuğu ırmağa atacaksınız; ve her kızı sağ bırakacaksınız*" diye emir verir (Tevrat, Çıkış, Bap 1).

Bu emrin uygulanmaya başladığı sırada Levi ailesine mensup bir karıkocanın güzel bir çocukları olur. Onu üç ay boyunca gizlerler. Daha fazla gizleyemeyeceklerini anladıkları an, sazdan bir sepete koyup ırmağa salarlar. O sırada ırmakta yıkanmakta olan firavunun kızı sepeti görür; sudan çıkartır ve içindeki çocuğun İbranilerden birinin çocuğu olduğunu fark ederek acır ve yanına alır.

Bütün bu olan bitenleri, sepetteki çocuğun kız kardeşi izlemiştir. Derhal firavunun kızına giderek: "*Senin için İbrani kadınlarından emzikli bir kadın çağırayım mı?*" diye sorar. "*Evet çağır*" yanıtını alınca gider ve çocuğun anasını alıp getirir. Çocuk bu kadına, yani kendi öz anasına teslim edilir ve onun tarafından büyütülür; sona firavunun kızına iade edilir. Firavunun kızı onu kendisine çocuk edinir ve ona "*Musa*" adını verir ki, Mısırlıların dilinde "*sudan çıkarılmış kimse*" demektir ("Musa" adı İbranicede "*Moşe*" olur).

Musa büyüyüp de sokaklarda dolaşır olduğu günlerden birinde, bir Mısırlının, İbranîlerden birini dövmekte olduğunu görür. Etrafına bakınıp kimse bulunmadığını anlayınca Mısırlıyı vurup öldürür ve sonra kuma gömer.

Ertesi gün yine sokakta dolaşırken bu kez iki İbranînin birbirleriyle kavga ettiklerini görür ve onları ayırmaya çalışır. Fakat onlardan birinin: "*Kim seni üzerimize... hâkim koydu? Mısırlıyı öldürdüğün gibi beni de öldürmek fikrinde misin*?" diyerek karşılık verdiğini görünce korkuya kapılır; çünkü işlediği cinayetin etraftan işitileceğinden endişe eder. Nitekim firavun olayı duyar ve Musa'nın öldürülmesi için arama emri çıkarır. Bu yüzden Musa, Midyan diyarına kaçar (Tevrat, Tekvin, Bap 2: 11-16). Orada evlenir, çocuklar edinir.

Bu arada Mısır kralı ölmüş, yerine gelen, İsrailoğullarına karşı baskıyı ve eziyeti artırmıştır. O kadar ki, İsrailoğullarının feryadı göklere çıkar, Tanrı'ya ulaşır. Tanrı öylesine zayıf bir hafızaya sahip olmalı ki, daha önce İbrahim'le, İshak'la ve Yakub'la (İsrail ile) yapmış olduğu ahitleri ve onların zürriyetlerini yücelteceğine, mutluluğa eriştireceğine dair vermiş olduğu sözleri unutmuştur. Ve işte şimdi İsrailoğullarının iniltilerini işitince ahdini hatırlar ve Mısırlılardan öç almak için kurnaz planlar hazırlar (Tevrat, Çıkış, Bap 2: 23).

Bu kurnaz plan, Musa'yı aracı yaparak Mısır'a felaketler yağdırmak ve İsrailoğullarını Mısır'dan kurtarıp kendi öz vatanlarına kavuşturmak şeklinde uygulanacaktır. Bunu sağlamak üzere Tanrı, her şeyden önce Musa ile görüşmek ister ve ona Horeb'de, yani "*Allah'ın dağı*" diye bilinen yerde görünür ve şöyle der:

> "*Ben babanın Allahı, İbrahim'in Allahı, İshak'ın Allahı ve Yakub'un Allahıyım... Mısırda olan kavmının sıkıntısını gördüm ve (Firavun'un) angarya memurları yüzünden onların feryadını işittim... Onları Mısırlıların elinden kurtarmak için ve onları o diyardan iyi ve geniş ve ...süt ve bal akan diyara, Kenân'lıların ve Hitti'lerin... yerine çıkarmak için indim. İsrailoğullarının feryadı bana erişti... Ve şimdi gel, benim kavmım İsrailoğullarını Mısır'dan çıkarmak için seni Firavun'a göndereyim... Ben seninle olacağım ve benim seni gönderdiğime senin için işâret şu olacak: sen kavmı Mısır'dan çıkardığın zaman, bu dağ üzerinde Allah'a ibâdet edeceksiniz.*" (Tevrat, Çıkış, Bap 3: 1-12.)

Bunu söyledikten sonra Musa'ya, yapması gereken şeyleri belletir: İsrailoğullarına kendisini nasıl kabul ettireceğini ve firavuna neler

söyleyeceğini öğretir. Firavuna çıkış izni vermeyeceğini, onun kalbini katılaştıracağını, fakat en sonunda İsrailoğullarının kurtuluşa çıkacaklarını ekler. Fakat bununla da kalmaz, bir de kendi kavminin, yani İsrailoğullarının, Mısır'dan çıkarken Mısırlılara ait ne var ne yoksa her şeyi çalıp götürmeleri için de şu emri verir:

> *"Sen ve İsrail ihtiyarları Mısır kıralına gideceksiniz ve ona (şunu) diyeceksiniz: -'İbranilerin Allahı Yahova bize rast geldi; ve şimdi rica ederiz, çölde üç günlük yol gidelim, tâ ki Allahımız Yehova'ya kurban keselim'-. Ben bilirim ki Mısır Kıralı... gitmek için size izin verecektir. Ve elimi uzatacağım ve Mısır'ı... harikalarımla vuracağım ve sizi ondan sonra salıverecektir... Ve vaki olacak ki, gittiğiniz zaman, eli boş gitmeyeceksiniz, fakat her kadın komşusundan ve evinde olan misafirden gümüş şeyler ve altın şeyler ve esvablar isteyecek; ve oğullarınızı ve kızlarınızı onlarla süsleyeceksiniz ve Mısırlıları soyacaksınız."* (Tevrat/Çıkış, Bap 3: 18-22.)

Görüldüğü gibi, Tevrat'a göre Yahudilerin Tanrısı, kendi "sevgili" kavmini, kendi insanlarını, hırsızlığa, soygunculuğa yöneltmektedir.

Ahlakilikle pek bağdaşmayan bu "güzel" tavsiyeyi Musa dikkatlice dinler. Bununla beraber İsrailoğullarını kendisine inandırmanın kolay olmadığını düşünerek Tanrı'ya şöyle der:

> *"Fakat işte bana inanmayacaklar ve sözümü dinlemeyecekler ve -'Rab sana görünmedi-' diyecekler."*

Tanrı Musa'nın bu endişesini haklı bulur ve kendisine mucizeler yaratma gücünü vereceğini bildirerek: *"Elindeki değneği yere at"* der. Musa değneği yere atar; atmasıyla birlikte değnek yılan oluverir. Tanrı yine Musa'ya: *"Elini uzat (yılanı) kuyruğundan tut"* der. Musa yılanı kuyruğundan tutar; yılan yine değnek haline girer. Tanrı Musa'ya: *"Elini koynuna sok"* der; Musa öyle yapar ve eli cüzamlı olur. Tanrı: *"Tekrar sok çıkar"* der, bu kez eli iyileşir, yine teni gibi olur. Tanrı kendisine, eğer kavmi bu mucizelere inanmayacak olursa, bu takdirde ırmağın suyundan alıp karaya dökmesini ve döktüğü an suyun kan haline geleceğini bildirir.

Musa, bunları yeterli bulmaz. İster ki insanları cezbedecek şekilde güzel konuşma yeterliliğine sahip olsun. Tanrı'ya, güzel konuşma yeteneğinden yoksun bulunduğunu söyler, şöyle der: "*Ben söz adamı değilim, dilim ağır bir adamım*". Tanrı Musa'ya bunun da çaresini bulacağını, kendisine kardeşi Harun'u yardımcı vereceğini bildirerek şöyle der:

> "*Ben senin ağzınla ve (kardeşinin) ağzı ile beraber olacağım ve yapacağınız şeyi size öğreteceğim.*" (Tevrat, Çıkış, Bap 4: 1-17.)

Her türlü mucizeyi yaratmaya kadir bir Tanrı, neden acaba Musa'yı güzel konuşur hale getirmez de ona yardımcı olsun diye kardeşi Harun'u verir? Bilinmez.

Musa, Tanrı'nın kendisine söylediklerini yerine getirmek üzere yola çıkar. Yolda Tanrı yine ona görünür ve şöyle der:

> "*Mısıra gittiğin zaman, senin eline verdiğim bütün hârikaları Firavunun önünde yapmağa dikkat et. Fakat ben onun yüreğini sertleştireceğim ve (bu yüzden o senin kavmını) salıvermiyecektir.*"

Görülüyor ki, Tevrat'ın söylemesine göre Tanrı, firavunu kötü bir davranışta bulunmaya zorlamak hususunda kararlıdır. Musa'yı, birtakım mucizelerle kendi kavmini "inanır" duruma getirme yoluna soktuğu halde, firavunu, mucizelere rağmen "inanmaz" durumda kılmaya ya da inansa dahi katı yürekliliğe doğrultmaya çalışmaktadır (Çıkış, Bap 4: 1-17, 21).

Musa, Tanrı'nın dediği gibi yapar; kavminin gözleri önünde alametleri sıralar ve Tanrı'nın onlara yardımcı olacağını anlatır. Bunun üzerine kavmi Musa'ya inanır ve başlarını eğip secde ederler (Çıkış, Bap 4: 18-31).

Bundan sonra Musa ile Harun, beraberce firavunun yanına giderler ve İsrailoğullarını salıvermesi için Tanrı'nın söylediklerini naklederler. Fakat firavun, Tanrı'yı (Yehova'yı) tanımadığını ve İsrailoğullarını salmayacağını söyler; üstelik memurlarına emir vererek İsrailoğullarını daha ağır işlere sürer (Çıkış, Bap 5: 1-22).

Bunun üzerine Musa umutsuzluğa düşer ve Tanrı'ya seslenerek şöyle der:

"Ya Rab! Niçin bu kavma kötü muamele ettin? Niçin beni gönderdin? Çünkü senin adınla Firavuna söylemek için geldiğim zamandan beri bu kavma kötü davrandı; ve sen kendi kavmini asla kurtarmadın." (Çıkış, Bap 5: 22-23.)

Fakat Tanrı kendisine sabırlı olmasını hatırlatır ve: *"Firavuna yapacağımı şimdi göreceksin... İsrailoğullarına söyle: Ben (Tanrı'yım) ve sizi Mısırlıların yükü altından çıkaracağım... sizi büyük hükümlerle azâd edeceğim"* diyerek verdiği emri uygulamaya devam etmesini ister. Bununla beraber: *"Ben Firavunun yüreğini katılaştıracağım... ve Firavun sizi dinlemeyecek, elimi Mısır üzerine koyacağım ve (kavmım) İsrailoğullarını Mısır diyarından büyük hükümlerle çıkaracağım"* diye ekler (Tevrat/Çıkış, Bap 7: 1-6).

Musa ve Harun, Tanrı'nın emri gereğince yaparlar ve değnekle ırmağa vururlar; vurdukları an ırmak kana dönüşür ve kokar, balıklar ölür, Mısırlılar ırmaktan su içemeyip aç kalırlar. Fakat buna rağmen, firavun aldırış etmez; çünkü Tanrı yüreğini katılaştırmıştır (Çıkış, Bap 7: 20-25).

Bunun üzerine Tanrı, yine Musa'yı karşısına alır ve firavunun yanına girip İsrailoğullarını salıvermesi için dilekte bulunmasını, salmayacak olursa tehdit yoluna gitmesini söyler. Musa dediği gibi yapar. Fakat firavun, Tanrı'nın taş gibi yaptığı yüreği nedeniyle, istenileni yapmaz. Musa değneğiyle ırmaklar, kanallar, havuzlar üzerine vurur ve o an Mısır diyarını kurbağalar kaplar. Firavun telaşa kapılır ve derhal Musa'yı çağırtarak Tanrı'dan yalvarıda bulunmasını ve kendisini ve ülkesini kurbağa felaketinden kurtarmasını ve bu yapılacak olursa İsrailoğullarını serbest bırakacağını bildirir. Dediği gibi yapılır, fakat firavun, kurbağalardan kurtulduğu an, sözünden döner ve İsrailoğullarını salmaz. Çünkü Tanrı yüreğini katılaştırmıştır; yapabileceği başkaca bir şey yoktur (Çıkış, Bap 8: 1-15).

Bunun üzerine Tanrı, Musa'ya yeniden emreder ve Mısır üzerine tekrar felaket yağdırmasını ister. Musa yine değneğini kullanır ve bu kez Mısır diyarını tatarcıklar sarar. Mısırlı sihirbazlar memleketi tatarcıklardan kurtarmaya çalışırlar, fakat başarılı olamazlar; firavuna gidip bu işte Tanrı'nın parmağı olduğunu söylerlerse de, firavun onları dinlemez; çünkü Tanrı yüreğini katılaştırmıştır (Çıkış, Bap 8: 16-20).

Musa bu kez, yine Tanrı'nın işaretiyle bütün Mısır'a at sinekleri yağdırtır. Firavun, ailesi ve tüm Mısır halkı, at sinekleri yüzünden perişan olurlar. Firavun, Musa'yı çağırtarak Tanrı'dan bu felakete bir son vermesi için yalvarmasını ister ve İsrailoğullarını salacağını söyler. Musa onun dediği gibi yapar ve Tanrı at sineklerini kaldırır. Fakat bunu yaparken firavunun yüreğini de katılaştırdığı için, firavun verdiği sözü tutmaz ve İsrailoğullarını salmaz (Çıkış, Bap 8: 20-32).

Tanrı yukarıdakine benzer felaketleri yağdırma işine devam eder; fakat her defa aynı sonuç sağlanmış olur. Ve Tanrı yine Musa'ya: "*Firavun'un yanına gir, çünkü ben onun yüreğini ve kullarının yüreğini katılaştırdım, tâ ki benim bu alâmetlerimi onların arasında göstereyim ve sen de oğluna ve oğlunun oğluna Mısır'da işlediğim şeyleri ve... alâmetlerimi hikâye edesiniz ve (benim) Rab olduğumu bilesiniz*" der ve bu kez Mısır diyarına çekirge yağdırtacağını bildirir. Musa, Tanrı'nın dediği gibi yapar ve Mısır halkı çekirge felaketine uğrar; fakat firavun İsrailoğullarını salmaz; çünkü Tanrı yüreğini katılaştırmıştır (Çıkış, Bap 10: 3-11).

Ve Tanrı, Mısır diyarı üzerindeki oyununu bu minval üzere sürdürürken, yani bir yandan firavuna, İsrailoğullarını salıvermesi için felaketler musallat edip, diğer yandan firavunun yüreğini katılaştırmak suretiyle İsrailoğullarının özgürlüğe kavuşmalarını önlerken, nihayet Musa'yı, Mısırlılara karşı soygunculuğa hazırlamak üzere şöyle der:

> "*Artık Firavun'un... ve Mısır'ın üzerine bir belâ daha getireceğim; ondan sonra sizi buradan salıverecektir... Şimdi kavmın kulaklarına söyle ve her adam komşusundan ve her kadın kendi komşusundan gümüş şeyler ve altın şeyler istesin.*"

Bunu söylerken istenilen şeylerin kolaylıkla elde edilebilmesini sağlamak maksadıyla "*Mısırlıların gözünde kavma lûtuf verir*" (Çıkış, Bap 11: 1-3). Başka bir deyimle, planladığı soyguna bizzat kendisinin de katılacağını anlatmış olur.

Planın uygulanması şöyle olacaktır: Geceyarısı sularında Tanrı, Mısır'daki bütün ilk doğan insanları ve hayvanları öldürtecektir. Bu nedenle bütün Mısır diyarında misli görülmemiş bir feryat kopacak ve bu arada İsrailoğulları sıvışacaklardır. Sıvışırlarken Mısır'da in-

sandan hayvana kadar hiçbir yaratık ağzını bile açamayacaktır. Fakat İsrailoğulları yedi gün boyunca mayasız ekmek yemeye hazır olmalıdır (Tevrat, Çıkış, Bap 11: 4-9 ve Bap 12: 1-29).

Ve bir geceyarısı vaki olur ki, Tanrı, Mısır'da, firavunun ilkinden, zindandaki esirin ilkine kadar bütün ilk doğan kişiieri ve hayvanların ilk doğanlarını vurur. Mısır'da büyük bir feryat olur.

Bütün bunlar olurken, Tanrı, Musa ile Harun'u huzuruna çağırır ve onlara İsrailoğulları ile konuşup kendisine ibadet etmelerini sağlamalarını ve sonra her şeyi alıp kaçmalarını söyler. Söylediği gibi olur ve İsrailoğulları Mısırlılardan gümüş, altın ve esvap ne varsa her şeyi isterler ve Mısırlılar da istenilen her şeyi onlara verirler; çünkü Tanrı "*Mısırlılar gözünde kavma lûtuf vermiştir*", yani Mısırlıları "cömert ruhlu" kılmıştır. Böylece İsrailoğulları, Tanrı ile işbirliği halinde, günahsız Mısır halkını soymuş olurlar (Çıkış, Bap 12: 29-36).

Ve Mısır'daki 430 yıllık bir ikametten sonra, İsrailoğulları, bütün bu çaldıkları eşyalar, koyunlar ve sığırlarla Mısır'dan çıkarlar ve başlarında Tanrı (Rab) olduğu halde yola koyulurlar (Çıkış, Bap 12: 37-51).

Fakat Tanrı bununla yetinmez; İsrailoğullarına kendi büyüklüğünü ve azametini biraz daha belli etmek ister ve firavunun ve Mısırlıların yüreğini yine katılaştırır ve onları İsrailoğullarının peşinden gelmeye kışkırtır. Çünkü bu suretle Mısırlıları yeni bir felakete uğratacaktır. Nitekim Musa'ya denizleri yardırtır ve bu sayede İsrailoğullarının oradan geçmesini sağlar. İsrailoğulları geçtikten sonra Musa'ya: "*Elini deniz üzerine uzat, tâ ki sular Mısırlılar üzerine dönsün*" der. Musa öyle yapar ve geriden gelmekte olan Mısırlılar telef olurlar. Tanrı'nın bu maharet ve marifetleri karşısında İsrailoğulları artık Tanrı'dan korkarlar ve bir kez daha Musa'ya inanırlar (Tevrat, Çıkış, Bap 14: 17-31).

İki ay gibi uzun bir zaman yol yürüdükten sonra, İsrailoğulları Sin çölüne varırlar. Fakat artık iyice yorulmuş ve acıkmışlardır. Bu nedenle şikâyete başlarlar. Musa bu şikâyetleri Tanrı'ya nakleder; Tanrı onlara yiyecek-içecek verir. Yine yola devam olunur. Mısır diyarından çıkışlarının üçüncü ayında Sina çölüne ulaşırlar ve orada konaklarlar.

Tanrı, Musa'yı çağırtır ve ona, İsrailoğulları için yapmış olduğu iyilikleri ve onları Mısır'dan nasıl kurtarmış olduğunu tekrarlar ve bunları gidip İsrailoğullarına hatırlatmasını Musa'dan ister (Çıkış, Bap 13-19).

Musa, halkı toplar ve Tanrı'nın kendisine söylediklerini anlatır. Tanrı Musa'yı tekrar çağırır ve üç gün sonra Sina dağının üzerine ineceğini ve halkı kendi adına takdis etmesini bildirir. Üçüncü gün gökyüzünde gürlemeler olur, şimşekler çakar; Tanrı, Sina dağına iner; Musa'yı çağırır ve halk tarafından görülmek istemediğini söyler. Şöyle der:

> *"İn ve kavme tenbih et, sakın görmek için Rab tarafına sınırı geçmesinler... Kavim Sina dağına çıkamaz... Dağa sınır koy. Sen ve seninle beraber Harun (beni görmek üzere dağın başına çıkacaksınız; fakat kahinlerle kavim Rabbe çıkmak için geçmesinler...*" (Tevrat/Çıkış, Bap 19: 16-25.)

İsrailoğullarını bu kadar çok seven ve onları kendi kavmi olarak kabul eden bir Tanrı, acaba neden onlara görünmekten kaçınmıştır? Bilinmez.

Fakat esasen İsrailoğulları da Tanrı'dan öylesine korkmuşlardır ki, eğer onu görmeye teşebbüs edecek olurlarsa, Tanrı'nın kendilerini öldüreceğini düşünmüşlerdir. Bundan dolayıdır ki, Musa'ya: "*Bizimle sen söyleş ve dinleyelim; fakat Allah bizimle söyleşmesin, tâ ki ölmiyelim*" derler (Çıkış, Bap 20: 18-22). Bunun üzerine Musa, Tanrı'dan aldığı emirleri ve uyulması gereken hükümleri İsrailoğullarına bildirir (Çıkış, Bap 20: 1-17; Bap 21-24).

*

Şimdi hikâyemizin bu noktasında yine biraz duralım ve Tevrat'ın birinci kitabı diye bilinen *Tekvin*'le ikinci kitabı diye bilinen *Çıkış* adlı kitaplarda yer alan yukarıdaki olayları inceleyelim. Gördüğümüz şudur ki, Tevrat'ın tanımladığı Tanrı, kendisini İsrailoğullarına beğendirmek ve kabul ettirmek ve nihayet onlar tarafından tapılır hale gelmek çabasındadır. Bunu sağlayabilmek için her türlü insafsızlığa, her türlü haksızlığa, gaddarlığa ve hatta kandırmalara başvurmaktan

kaçınmamaktadır. O kadar ki, Yakub'un oğullarını birbirlerine düşman yapmıştır; İsrailoğullarını Mısır'a getirdikten sonra, firavunların kötü niyetleri yüzünden günahsız Mısır halkını yerden yere vurmuştur vb...

Bütün bunları okurken kendi kendinize: "Neden acaba Tanrı, günahsız Mısır halkını yukarıdaki şekilde eziyetlere sokar da, firavunu yola getirmez; getirmek şöyle dursun, fakat yüreğini katılaştırır ve bu yüzden İsrailoğulları, yani Tanrı'nın 'sevgili kavmi' azap çeker? Ve neden dolayı onlar azap çektiler diye intikamını firavun ile birlikte onun suçsuz ve günahsız halkından alır?" diye soracaksınızdır.

Ancak her şeyden önce şunu bilmeniz gerekir ki, "kutsal" sayılan kitaplarda yazılanlara karşı soru sormak, yine bu kitapların bildirmesine göre, büyük suçtur.

Bununla beraber şunu belirtelim ki, Tevrat'ta yazılanları, "yüce", "adil", "rahim" ve "dikhakçı" olması gereken bir Tanrı'nın ağzından çıkmış şeyler olarak kabul etmek güçtür.

Kuşku edilemez ki, Tanrı'yı, Tevrat'ın benimsediği tanımlara sokan ve keyfi, gaddar vb. kılıklarda kılanlar, Tevrat'ı kaleme alanlardır. Nitekim Tevrat'ta yer alan kitapların çeşitli kişiler tarafından ve çeşitli zamanlarda kaleme alındığı, bilimsel olarak, yani akılcı yoldan anlaşılmış bulunmaktadır.[6]

Fakat şu muhakkak ki, kimin tarafından kaleme alınırsa alınsın, bu kitaplar, İsrailoğulları diye bilinen topluluğu peşinden sürükleyen, onlara liderlik eden kişilerin amaç ve çıkarlarına hizmet edecek şekilde hazırlanmıştır. Bundan dolayıdır ki, bu kitaplardaki Tanrı anlayışı, tanınmış nice yazarın belirttiğine göre, "şeytan" zekâlı bir Tanrı anlayışını yansıtmaktan ileri geçememiştir.[7]

X) Musa'nın Tanımladığı Tanrı, İsrailoğullarını Kendi Kavmi Olarak Seçer Ve Bütün Milletlere Üstün Bilir

Ahd-ı Atik'in, "Tevrat" adını taşıyan ilk beş kitabının başında "*Musa'nın Kitabı*" sözcükleri yer alır. Tanrı, güya Musa'ya bu kitapta

6 Bu konuda bkz. Thomas Paine, *The Age of Reason*, Citadel Press, New Jersey, 1974, s.58-63, 105-108.

7 *İbid*, s.6.

yazılı olanları belletmiş, onun da bunları İsrailoğullarına belletmesini istemiştir. İsrailoğullarına da her zaman ve her vesile ile şöyle demiştir:

> *"Kulum Musa'nın şeriâtını, kanunları ve hükümleri anın, o şeriâtı ki, Horeb'de bütün İsrail için ben ona emrettim."* (Malaki, Bap 4: 4.)

"Neden dolayı Tanrı, her şeye kadir olduğu halde, yani dilemiş olsa her insanın kafasına ve kalbine bu kanunları ve hükümleri yerleştirmek olanağına sahip bulunduğu halde, böyle yapmaz da, Musa'yı kendisine aracı kılar ve onun aracılığıyla kullarını yönetmeye çalışır?" diye sorulacak olursa, cevabı kolay: çünkü ilerdeki sayfalarda yer alan açıklamalardan da anlaşılacağı gibi, Tevrat, Tanrı yapısı değil, insan yapısı bir kitaptır ve onu hazırlayanlar, Yahudileri bir birlik halinde tutabilmek için bu buluşu uygun görmüşlerdir.

Tevrat'ı oluşturan beş kitap: *Tekvin, Çıkış, Sayılar* (Adat), *Levililer* ve *Tesniye*[8] adlarını taşır. Bu kitapların hemen her satırında İsrailoğullarının Tanrı tarafından "seçkin" ve "kutsal" bir millet olmak üzere benimsendiği, inayetlere ve nimetlere eriştirildiği, diğer bütün milletlere üstün edildiği yazılıdır. Örneğin *Tesniye* kitabında şöyle yazılı:

> *"...sen Allahın Rabbe mukaddes bir kavmsın; Allahın Rab yeryüzünde olan bütün kavmlardan kendine has kavm olmak üzere seni seçti..."* (Tesniye, Bap 7: 6.)

> *"Siz Allahınız Rabbin oğullarısınız... Çünkü sen Allahın Rabbe mukaddes bir kavmsın ve Rab yer üzerinde olan bütün kavmlardan üstün olarak, kendisine has (özgü) bir kavm olmak üzere seni seçti."* (Tesniye, Bap 14: 1-2.)

Bu tema Tevrat'ın hemen her bölümünde tekrarlanır.

Tanrı'nın neden dolayı İsrailoğullarını kendi kavmi olarak seçtiği ve diğer kavimlere nazaran üstün ettiği sorusunu Yahudiler bile doğru dürüst yanıtlayamazlar. Bir Yahudi yazar bu soruyu yanıtlamaya çalışırken şöyle der:

8 Bu adların İngilizce karşılığı sırasıyla şöyle: Genesis, Exodus, Numbers, Leviticus, Deutoronemy.

"Başka milletler varken Tanrı neden Yahudileri seçmiş olsun... (Ve) Neden Tanrı, bütün milletler içerisinden en zayıf ve sayıca en az olmaya mahkûm bir toplumu seçmiş olsun?"[9]

Oysa ki, sorunun yanıtını Tevrat'ta aramak daha uygun olacaktır. Tevrat'ın *Tesniye* adlı beşinci kitabında Musa'ya atfolunan sözlerden anlaşılmaktadır ki, Tanrı, İbrahim'e, İshak'a ve Yakub'a karşı beslediği sınırsız sevgi nedeniyledir ki, onların zürriyetini çoğaltmış ve İsrailoğullarını kendi öz kavmi saymıştır. Onları Mısır'dan kurtarıp yeni ve güzel ülkelere kavuşturması, Musa'ya karşı beslediği sevgidendir (bkz. Tesniye, Bap 9-10; Bap 11: 9).

Başka bir deyimle, Tanrı'nın İsrailoğullarını benimsemesi ve onları diğer milletlere üstün kılmasının nedeni, İsrailoğullarının fazilet sahibi bir millet olması değildir. Çünkü İsrailoğulları, Tanrı'nın söylemesine göre, aslında *"ensesi sert, isyankâr, Tanrı emirlerini dinlemeyen, çoğu kez Tanrıyı hiçe sayan"* bir millettir (Tesniye, Bap 9: 6). Tanrı güya onları, sadece ataları nedeniyle var etmiş, başarıya ulaştırmaya çalışmış ve kendi öz kavmi yapmıştır. Yani Tanrı'nın asıl sevgi beslediği kişiler, İsrailoğulları değil, fakat onlara yol göstermek üzere kendine seçtiği liderlerdir; yani İbrahim'dir, İshak'tır, Yakup'tur, Musa'dır! Ve işte Tanrı, bu kişilere (ve özellikle Musa'nın şeriatına) itaat ettikleri takdirde İsrailoğullarına inayetlerde bulunacağını söylemiştir; hem de öylesine ki, Ahd-ı Atik'in son kitabının son satırlarında: *"Kulum Musa'nın şeriatini, kanunları ve hükümleri anın; o şeriati ki, Horebde bütün İsrail için ben ona emrettim"* demiştir (Malaki, Bap 4: 4).

Bu dediklerini Ahd-ı Atik'in kapsadığı bütün kitaplar boyunca hiç usanmadan tekrarlayacaktır. Ve bu koşul yerine getirildiği süre boyunca onlara yardımcı olacak, aksi takdirde onları ve onlarla birlikte dünyayı lanetle vuracaktır (Malaki, Bap 4: 6). Başka bir deyimle, yeryüzünün kaderi, İsrailoğullarının tutumuna bağlıdır: Musa'nın şeriatına sarıldıkları süre boyunca, yeryüzü, İsrailoğullarının Tanrı kavmi olarak, yani seçkin ve diğer bütün milletlerden üstün olarak yaşadığı bir yer olacak, aksi takdirde Tanrı tarafından "lanetle" vurulacaktır.

[9] Farl Shorris, *Jews Without Mercy; A Lament*, Anchor Press, New York, 1982, s.43-48.

A) Musa, Tanrı İndinde Şefaatçi Durumdaymış Gibi Görünüp, İsrailoğullarını Kendisine İtaatkâr Kılmak İster

Aralarında Yahudi bilim adamları da olmak üzere, düşünürlerden birçoğuna göre, aslında ne İbrahim, ne İshak, ne Yakub ve ne de Musa diye bir kimse vardır. Var olan şey, bu adları, geçmiş tarihin efsanevi hikâyelerinden alıntılar yaparak, İsrailoğullarının ecdadı gibi gösteren ve bu sayede İsrailoğullarını peşlerinden sürükleyen din adamlarının kurnazlıklarıdır. Bu kurnazlıkların kahramanlarından biri sayılan Musa'nın yaşamı, verilecek örneklerden biridir.

Tevrat yazarları "Musa"yı, Tanrı tarafından İsrailoğullarına gönderilen bir "peygamber" olarak tanımlarlar. Tanımlarken de onun, İsrailoğullarını Tanrı'nın öz evlatları imiş gibi gösterdiğini ve Tanrı'ya isyankâr davranışları nedeniyle Tanrı'nın gazabından kurtardığını belirtirler. Bundan maksat, İsrailoğullarının Musa'ya itaatkâr kılındıklarını ortaya vurmaktır. Tevrat'ta Musa'ya atfolunan kitapların hemen her bölümünde (özellikle *Tesniye*'nin 7. ve 9. Bap'larında) bunun belirli örneklerini bulmaktayız.

Gerçekten de bu bölümlerde Tanrı'nın neden dolayı İsrailoğullarına nimetler verdiği anlatılırken, şu belirtilir ki, Tanrı bunu, sadece kendi sevgili elçisi olarak hareket eden Musa adına yapmıştır. Tesniye'de Musa'nın, İsrailoğullarına şöyle konuştuğu yazılı:

> *"Dinle ey İsrail, senden daha büyük ve kudretli milletleri... (yok etmek ve) göklere kadar duvarlı şehirleri mülk olarak almak üzere içeri girmek için bugün Erden'den geçiyorsun. Ve bugün bil ki, senin önünde (giden) Allah'ın Rab... onlara boyun eğdirecektir; ve onları kovacaksın ve Rabbın sana söylediği gibi onları çabuk yok edeceksin. Allahın Rab, senin önünde onları dışarı attıktan sonra yüreğinde: -'Salahımdan dolayı bu diyarı mülk olarak almak için Rab beni içeri getirdi-' diye söyleme... Onların diyarını mülk olarak almak için senin içeriye girmekliğin salâhından... ve yüreğinin doğruluğundan dolayı değildir... Ve bileceksin ki bu iyi diyarı mülk edinmek için Allahın Rab senin salâhından dolayı onu sana vermiyor; çünkü sen sert enseli bir kavmsin. Allahın Rabbi çölde öfkelendirdiğini... unutma. Mısır diyârından çıktığın günden bu*

yere gelinceye kadar Rabbe karşı âsi oldunuz. Ve Horeb'de Rabbi öfkelendirdiniz... Sizi bildiğim günden beri Rabbe karşı âsi oldunuz..." (Tesniye, Bap 9: 1-25.)

İsrailoğullarının kötü ve asi olduklarını onların yüzüne böylece vurduktan sonra, Musa, onlar için yaptığı fedakârlıkları ve Tanrı indinde giriştiği şefaat çabalarını hatırlatır; Tanrı'yı öfkelendirdikleri için Tanrı'nın gazaba geldiğini ve onları Tanrı'nın gazabından koruduğunu anlatır; şöyle der:

"*Rabbi öfkelendirdiniz ve Rab sizi helâk etmek için gazaba geldi... Rabbin sizinle ettiği ahdin levhalarını almak için dağa çıktığım zaman, dağda kırk gün, kırk gece kaldım; ekmek yemedim ve su içmedim... Ve vaki oldu ki kırk günün ve kırk gecenin sonunda Rab bana iki taş levhayı, ahit levhalarını verdi. Ve Rab bana dedi: -'Kalk burdan çabuk in. Çünkü Mısır'dan çıkardığın kavmın fesada düştü, onlara emrettiğim yoldan çabuk saptılar; kendilerine dökme bir put yaptılar'-. Ve Rab bana... dedi: -'Bu kavmı gördüm ve işte sert enseli bir kavmdır; beni bırakta onları helâk edeyim ve göklerin altından onların adını sileyim ve seni onlardan daha kuvvetli ve daha büyük bir millet edeceğim'-. Ve döndüm ve dağları indim ve dağ ateşle yanıyordu... Ve gördüm ve işte Allahınız Rabbe karşı suç etmişsiniz, kendinize dökme bir buzağı yapmışsınız. Rabbin size emretmiş olduğu yoldan çabuk çıkmışsınız... işlediğiniz suçtan dolayı... Rabbin önünde kırk gün kırk gece yere kapanıp kaldım; ekmek yemedim ve su içmedim ve Rabbe yalvardım (ona dedim ki): -'Ya Rab... büyüklüğünle kurtardığın, kudretli elle Mısır'dan çıkardığın kavmını ve mirasını helâk etme. Kullarını, İbrahimi, İshakı ve Yakubu hatırla ve... kavmının kötülüğüne ve suçuna bakma, tâ ki bizi çıkardığın memleket (Mısır halkı): -'Rab onları, kendilerine vaad ettiği diyara götüremediği... ve onlardan nefret ettiği için, çölde öldürmek üzere onları çıkardı'- diye konuşmasın. (Unutma ki) onlar, büyük kudretinle ve uzanmış kolunla çıkardığın kendi kavmın ve mirasındır...*" (Tesniye, Bap 9: 8-29.)

Görülüyor ki, Musa, İsrailoğullarını Tanrı'nın gazabından kurtarmak için sadece Tanrı'ya yalvarmakla ve sadece kırk gün kırk gece yemeyip içmeyip fedekârlık eder görünmekle kalmıyor, fakat bir de O'na, hiddetine hâkim olmasını, daha olgun bir davranış içerisinde bulunmasını ve İbrahim'e, İshak'a, Yakub'a daha önce vermiş olduğu sözü unutmamasını hatırlatıyor. Bununla da yetinmiyor, fakat bir de, eğer gazaba kapılıp İsrailoğullarını helak edecek olursa, Mısırlıların kendisini "âciz" ve "fesatçı" olmakla damgalayacağını anlatıyor. Hani sanki Tanrı'yı korkutup, İsrailoğulları lehine ondan bir şeyler koparma çabasındadır.

Bu anlatmaya göre, Tanrı, zayıf hafızalı, unutkan ve hiddetine hâkim olamayan ve Musa'nın tavsiyelerine muhtaç nitelikte bir varlık durumundadır. Fakat iş bununla bitmiş değildir; bu duruma indirdiği Tanrı'yı Musa, şimdi kendisine adeta itaat eder durumda göstermek ister ve şöyle konuşmaya başlar:

> "*Ve o vakit Rab bana dedi: -'Kendin için evvelkiler gibi iki taş levha yap ve dağa yanıma çık... parçaladığın evvelki levhalar üzerindeki... sözleri bu levhalar üzerine yazacağım ve onları sandığa koyacaksın-'... (Tanrı'nın dediği gibi yaptım) ve dağa çıktım... Ve (Rab)... levhalar üzerine evvelki yazıya göre yazdı ve... onları bana verdi... ve ben... kırk gün kırk gece dağda kaldım; ve Rab bu kere de beni dinledi (Bundan dolayıdır ki sizleri) helâk etmek istemedi. Ve Rab bana dedi: -'Kalk, göç için kavmın önünden yürü ve onlara vermek üzere atalarına and ettiğim diyara girecekler ve onu mülk olarak alacaklar'-...*" (Tesniye, Bap 10: 1-12.)

Bütün bunları sağladıktan sonra artık İsrailoğullarından itaatkârlık sağlayacağını düşünen Musa, onlara şöyle der:

> "*Ve şimdi ey İsrailoğulları! Allahın Rab'den korkmaktan, onun yolunda yürümekten ve onu sevmekten ve bütün yüreğinle ve bütün canınla Allahın Rabbe hizmet etmekten ve... Rabbin emirlerini ve kanunlarını tutmaktan başka... Rab senden ne istiyor?... Rab atalarınızdan razı oldu, onları sevdi ve onlardan sonra zürriyetlerini (yani) sizi bugün olduğu gibi bütün kavimlerin arasından seçti. Bunun için... artık sert enseli olmayın...*" (Tesniye, Bap 10: 12-17.)

Birazdan göreceğiz ki, Musa, İsrailoğullarını kendisine bağlamak maksadıyla bu yukarıdaki taktiği geliştirmiş ve Tanrı'yı onlara şirin gösterecek kılıklarda tanımlamıştır.

B) Musa'nın Tanımladığı Tanrı, Sevgi, Kardeşlik, Yardımlaşma ve Dayanışma Duygularını Sadece İsrailoğulları Arasında Öngörür; Yabancıları ise Bundan Müstesna Kılar. İsrailoğulları İçin Kötü Bildiği ve Yasakladığı Şeyleri Yabancılara Uygun Bulur

Musa'nın *Tevrat*'ta tanımladığı Tanrı, öyle bir Tanrı'dır ki, insanlar arası kardeşlik, sevgi, dayanışma, yardımlaşma ya da barış diye bir şey bilmez. Bu gibi şeyleri o, sadece İsrailoğulları için öngörmüştür. Çünkü, biraz önce değindiğimiz gibi, İsrailoğullarını kendi öz evlatları, kendine özgü bir kavim olarak bilir; örneğin şöyle der:

> "*Siz Allahınız Rabbin oğullarısınız... Çünkü sen Allahın Rabbe mukaddes bir kavmsın ve Rab yer üzerinde olan bütün kavmlardan üstün olarak, kendisine has (özgü) bir kavm olmak üzere seni seçti.*" (Tesniye, Bap 14: 1-2.)

Buna karşılık, İsrailoğullarından gayrı milletleri ve toplumları "yabancı" olarak tanımlar ki, Ahd-ı Atik'te İbranice olarak "*goi*" (ve çoğulu "goyyim") diye geçer. Bu sözcük İbranice "*nokri*" sözcüğü ile eşdeğerdedir; "*nokri*" sözcüğü ise "yabancılar" ya da "*Yahudi olmayanlar*" anlamındadır;[10] Latinceye "*gentilis*" olarak girmiştir; Yahudiler Yahudi olmayanları "*gentile*" deyimiyle çağırırlar. Bu sözcüğün yabancıları aşağılar nitelikte kullanıldığı çok görülmüştür; o kadar ki, Hadrian döneminde Yahudiler kendi aralarında: "*Yabancının en iyisi öldürülmelidir*" diye konuşurlardı.[11] Yahudi dini edebiyatına göre, Yahudi olmayanların (yani "gentile'lerin"), Yahudilerin kutsal dinlenme günü olan cumartesiyi (ki "*sabbat*" diye bilinir ve *sebt* günü demektir) kutsal bilip uygulamaları halinde, kendilerine ölüm cezası uygulanması gerekir. Yine bunun gibi, Tevrat'ın Yahudi olmayanlara belletilmesini yasaklayanlar da görülmüştür.[12]

10 *The Jewish Ansiklopaedia*, 1906 baskısı.
11 *The Jewish Ansiklopaedia*, 1906 baskısı.
12 *Encyclopaedia Judaica*, 1971 baskısı, s.411

Bununla beraber, Babilonya'da Yahudiliğe ılımlı şekilde bağlı olanların bu deyimi, hiç değilse kıyamet günü itibariyle, ırk ayrımı dışında kabul ettikleri söylenir.[13]

Bundan dolayıdır ki, Tanrı'nın, İsrailoğullarından gayrı milletlere karşı ne sevgisi, ne ilgisi ve ne de acıması vardır. Başka milletleri o, İsrailoğulları sömürsün ve İsrailoğullarını da başka milletler üzerinde saltanat kursun diye yaratmıştır (Tesniye, Bap 15: 1-6). İsrailoğulları bakımından kötü bulup yasakladığı şeyleri yabancılara caiz görmüştür; örneğin faiz denen şeyi kötü bilip, İsrailoğulları arasındaki ilişkiler bakımından yasakladığı halde, Yahudilerin Yahudi olmayanlardan faiz almalarını caiz görmüştür. "İbra" hususunda Yahudinin Yahudiyi sıkıştırmamasını emrederken, yabancıyı sıkıştırabileceğini bildirmiştir (Tesniye, Bap 15: 1-3).

Yahudilerin kutsal bildikleri *Talmud* kitabında, Yahudilerle, Yahudi olmayanlar (özellikle putperestler) arasındaki ilişkilerin asgariye indirilmesi öngörülmüştür.[14]

Yine bunun gibi, *Tesniye* adlı kitapta Tanrı, Musa aracılığı ile İsrailoğullarına, birbirlerine karşı, her hususta ve özellikle mali konularda, yardımcı olmalarını emreder; aralarında zaruret halinde bulunanların ihtiyacına koşmalarını, muhtaç olana ihtiyacı karşılığında borç vermelerini, her yedi yılın sonunda verdikleri borcu "ibra" etmelerini, böylece İsrailoğulları arasında fakir ve muhtaç insan kalmamasına çalışmalarını ve fakat yabancılara karşı bu şekilde davranmamalarını bildirir. Örneğin şöyle der:

> *"Her alacaklı, komşusuna ödünç verdiği şeyi (her yedi yıl sonunda) ibra edecektir; komşusunu ve kardeşini sıkıştırmayacaktır, çünkü Rabbin ibrası ilân edilmiştir. (Fakat) Yabancıyı sıkıştırabilirsin; fakat kardeşinde olan kendi her şeyini elin ibra edecektir..."* (Tesniye, Bap 15: 2-3.)

Ve Musa'nın Tanrı'sı devam eder: *"Sende fakir olmayacaktır"* (Tesniye, Bap 15: 4). Yukarıda geçen "kardeşin" ya da "sen" sözcüğü yabancıları değil, sadece İsrailoğullarını kapsar; zira bunun hemen

13 *Encyclopaedia Judaica*, 1971 baskısı, s.411.
14 *İbid.*

arkasından: "*Çünkü... Rabbin onu mülk edinmek için sana miras olarak vermekte olduğu diyarda... seni mubarek kılacaktır*" (Tesniye, Bap 15: 4-5) sözleri gelmektedir.

Bundan gayrı yine bu aynı Bap'da şu yazılı:

> "*...Rabbin sana vermekte olduğu kendi memleketinde, kardeşlerinden biri, fakir bir adam, senin yanında kapılarının birinde olursa, yüreğini karıştırmayacaksın ve fakir kardeşine elini kapamayacaksın, fakat ona mutlaka elini açacaksın ve muhtaç olduğu şeyde mutlaka ihtiyacına yetecek kadar ona ödünç vereceksin.*" (Tesniye, Bap 15: 7-8.)

Ve hiçbir İsrail oğlu bu yardımı yaparken: "*Yedinci yıl, ibra yılı yakındır*" diye düşünüp pintilik etmeyecek ya da verdiği şey için hayıflanmayacaktır; çünkü Tanrı, İsrailoğulları arasında fakir kalmaması için gereken her yardımı yapacaktır:

> "*Sakın: '-Yedinci yıl, ibra yılı yakındır'- diye yüreğinde bayağı düşünce olmasın; ve fakir kardeşine karşı gözün kötü olmasın ve ona bir şey vermemezlik etmeyesin... Ona mutlaka vereceksin ve ona verdiğin zaman yüreğin kederlenmeyecek çünkü bütün işlerinde... Allahın seni bunun için mubarek kılacaktır. Çünkü memleketin içinden fakir eksik olmıyacaktır. Bunun için ben: -'Mutlaka kendi memleketinde kardeşine ve fakirine açacaksın'- diye sana emrediyorum.*" (Tesniye, Bap 15: 9-11.)

İsrailoğulları arasındaki bu yardımlaşmayı Tanrı, "ibra" esasına bağlamıştır; muhtaç olanlara verilen bu yardımların, bu ödünçlerin her yedi yılda bir ibra edilmesini emretmiş, şöyle demiştir:

> "*Her yedi yıl sonunda bir ibra yapacaksın. Ve ibra şöyle olur: Her alacaklı komşusuna ödünç verdiği şeyi ibra edecektir; komşusunu ve kardeşini sıkıştırmayacaktır, çünkü Rabbin ibrası ilân edilmiştir.*" (Tesniye, Bap 15: 1-2.)

Burada geçen "komşu" ve "kardeş" sözcükleri sadece İsrailoğullarını kapsar; yabancı olanlar bundan yoksun kılınmışlardır. Onlara verilen ödünç şey geri alınabilir. Zira biraz önce belirttiğimiz gibi, Tanrı'nın emri aynen şöyle:

"Yabancıyı sıkıştırabilirsin; fakat kardeşinde olan kendi her şeyini elin ibra edecektir." (Tesniye, Bap 15: 3.)

Anlaşılan odur ki, Musa'nın tanımladığı Tanrı, İsrailoğullarını yabancıya karşı insafsız davranmaya sürükleme hevesindedir. Bu arada onları, kendi aralarında yardımlaşmaya, adeta komünizme benzer bir rejime hazırlamak isteğindedir.

Yine bunun gibi Tevrat'a göre "kölelik" doğal bir kuruluştur; ancak İsrailoğullarından olan kişiler altı yıldan fazla köle tutulamazlar. Buna karşılık yabancılar için kölelik ömür boyu sürebilen bir şeydir. Başka bir deyimle, Yahudi dini, köleliği insanlığa aykırı bir şey olarak kabul etmez; aksine Tanrısal bir kuruluş olarak benimser. Ne var ki, Tanrı, İsrailoğullarını kendi kavmi olarak seçmiş ve diğer millet1ere üstün bilmiş olduğu için, kölelik denen şeyi İsrailoğulları bakımından kısa bir süre ile sınırlamıştır; fakat yabancıları insandan saymadığı için böyle bir sınırlamaya gerek görmemiştir. Tevrat'ta şöyle yazılı:

"Eğer kardeşin, İbranî bir erkek, yahut İbranî bir kadın sana satılır ve altı yıl sana kölelik ederse; o zaman yedinci yılda onu yanından hür olarak salıvereceksin ...(fakat salarken) onu eli boş salıvermiyeceksin; kendi süründen ve harmanından... ona cömertçe vereceksin..." (Tesniye, Bap 15: 12-14.)

Bununla beraber eğer köle kişi, özgürlük istemez ve köle olarak kalmak isterse, Tanrı'nın köle sahibine emri şu:

"...onu kulağından kapıya saplıyacaksın ve o ebediyen senin kölen olacak. Ve cariyene de böyle yapacaksın..." (Tesniye, Bap 15: 16-17.)

Yine bunun gibi, Musa'nın Tanrısı, üstün, kutsal ve dolayısıyla kendinden bildiği İsrailoğullarına bazı yiyecekleri yasaklamıştır; çünkü bunlar sağlığa aykırı ya da iğrenç ve tiksinti verici şeylerdir. Örneğin domuz eti ve domuzun leşi yasak kılınan şeylerdendir. Esas itibariyle hiçbir leş yemeyeceklerdir; çünkü bu onlara yasak edilmiştir. Ne var ki, Tanrı, İsrailoğullarına yasak kıldığı bu şeylerin yabancılara satılabileceğini söyler ve aynen şöyle der:

"(Ey İsrailoğulları) Hiç bir leş yemiyeceksiniz; onu yesin diye şehirlerinde olan garibe verebilirsin; yahut yabancıya satabilirsin; çünkü sen Allahın Rabbe mukaddes bir kavmsın..." (Tesniye, Bap 14: 21.)

Görülüyor ki, Musa'nın tanımladığı Tanrı, İsrailoğullarını sadece kendi evlatları, sadece kendi seçkin kavmi olarak bilmiş değildir; fakat onları, diğer yabancı kavimlere karşı insanlıkdışı yollara sürüklemek istemiştir.

Tanrı'nın İsrailoğullarına emrettiği ahlaki nitelikteki hükümler de sırf onlar arasında uygulanmak üzere indirilmiştir. Örneğin Tevrat'ta Musa, İsrailoğullarına hitaben: *"Mısır diyarında köle olduğunu ve Allah'ın Rabbin seni oradan kudretli elle ve uzanmış kolla çıkardığını hatırlayacaksın"* dedikten sonra: *"Babana ve anana hürmet et..., Katletmeyeceksin; Zina etmeyeceksin; Çalmıyacaksın; Komşuna karşı yalan şehadet etmeyeceksin; Komşunun karısına göz koymayacaksın; Komşunun evine, tarlasına ve kölesine ve cariyesine ve öküzüne ve eşeğine ve komşunun hiçbir şeyine tamah etmiyeceksin"* diyerek Tanrı emirlerini nakleder (bkz. Çıkış, Bap 20: 12-17).

Fakat bütün bu emirler İsrailoğulları arasındaki ilişkiler içindir; yani bunlar, İsrailoğullarının yabancılara karşı tutumunda iş görmek üzere konmamıştır. Nitekim biraz yukarıda gördüğümüz ve diğer birçok örneğini ilerde göreceğimiz gibi, Tanrı, İsrailoğullarına, yabancıların malını, mülkünü, karısını, hayvanını ve her şeyini almasını ya da çalmasını mübah saymıştır. Ve bu işi, daha onları Mısır'dan çıkarırken öngörmüş ve yukarıda belirttiğimiz gibi: *"Şimdi kavmın kulaklarına söyle ve her adam komşusundan ve her kadın kendi komşusundan gümüş şeyler ve altın şeyler istesin"* (Çıkış, Bap 11: 1-2) diyerek İsrailoğullarını bu çaldıkları şeylerle birlikte Mısır'dan çıkarmıştır. Böylece kendi kavminin insanlarına, kendi aralarındaki ilişkiler itibariyle "çalmıyacaksın" derken, bu kuralı, İsrailoğullarının yabancılara karşı olan tutumları bakımından geçersiz kılmıştır; başka bir deyimle, İsrailoğullarına, yabancıdan çalmanın yasaklanmadığını anlatmıştır.

Yine bunun gibi, Musa'nın tanımladığı Tanrı, İsrailoğullarını çapulculuğa, talan ve yağmalara çağırmakla kalmamış, onların başına geçerek bütün bu işlerin oluşumuna katıldığını bildirmiştir (bkz. Tesniye, Bap 9: 4).

Söylemeye gerek yoktur ki, Musa, Tanrı'yı İsrailoğullarının dostu ve sevgilisi, fakat yabancıların düşmanı gibi göstermek suretiyle, İsrailoğullarını kendisine bağlamak, itaatkâr kılmak istemiştir.

C) Musa'nın Tanrı'sı, İsrailoğullarının Yabancıları Ekonomik Bakımdan Sömürmelerine Taraftardır

Musa'nın Tevrat'ta tanımladığı Tanrı, İsrailoğullarının yabancılar üzerine saltanat sürmelerini isteyen, bunu ahlakilikle bağdaştırabilen bir Tanrı'dır. Bu sömürünün en etkili yollarından biri, ekonomik sorunlarla ilgilidir. Bundan dolayıdır ki, şöyle konuşabilmektedir:

> "...*çok milletlere ödünç vereceksin, fakat sen ödünç almayacaksın; ve çok milletlere saltanat edeceksin, fakat onlar sana saltanat etmeyecekler.*" (Tesniye, Bap 15: 6.)

Görülüyor ki, Tevrat'taki Tanrı'nın "sevgili" ve "seçkin" milleti olan İsrailoğulları, kendi aralarında birbirleriyle yardımlaşacaklar, kendi aralarında muhtaç durumda bulunanlara ödünç verecekler ve böylece yoksulluk nedir bilmeyecekler ve birbirlerine verdikleri ödünçleri belli süreler itibariyle ibra edeceklerdir. Fakat iş yabancılara geldiğinde, bu kuralları uygulamayacaklardır; çünkü Tanrı, İsrailoğullarını, ekonomik yollardan yabancıları sömürsünler diye yaratmıştır.

Yine anlaşılan şudur ki, Tanrı, İsrailoğullarını sadece savaşlara zorlayıp yağma, talan ettirmek ve maddi varlıkları ele geçirmek ve bu arada alınan esirler arasındaki güzel kadınları paylaştırmak hususunda onlara tavsiyede bulunmakla kalmaz, aynı zamanda yabancıları en amansız şekilde köle haline getiren usulleri, örneğin borç altına alma yollarını onlara öğretmekten zevk alır; yabancı milletleri boyunduruk altında tutmanın en etkili şeklinin bu olduğunu belletir. Nitekim Musa'nın söylemesine göre, Tanrı, İsrailoğullarına, kendi kardeşlerine faiz karşılığında ödünç vermeyi ya da kendi kardeşlerinden faiz almayı yasaklamıştır; fakat buna karşılık yabancılara faizle ödünç verebileceklerini ve yabancılardan faiz alabileceklerini anlatmıştır. Musa'nın tanımladığı Tanrı, Tevrat'ta, İsrailoğullarına hitaben şöyle diyor:

"Para faizi olsun, zahire faizi olsun yahut ödünç verilen her şeyin faizi olsun, faizle kardeşine ödünç vermeyeceksin. Yabancıya faizle ödünç verebilirsin; fakat kardeşine faizle ödünç vermeyeceksin, tâ ki, mülk olarak almak üzere gitmekte olduğun diyarda elini atacağın her şeyde... Rabbin seni mubarek kılsın." (Tesniye, Bap 23: 19-20.)

D) Musa'nın Tanrı'sı, İsrailoğullarının, Başka Milletlere Karşı Saldırgan, Gaddar ve Amansız Olmalarını İster

Musa'nın tanımladığı Tanrı, İsrailoğullarını Mısır'dan çıkardıktan sonra, yabancı milletlere karşı savaş açmaya, saldırı yolu ile onların ülkelerini ele geçirmeye, onlarla barış yapmamaya, onlara karşı hiçbir şekilde acı duymamaya zorlar. Başka milletlerin topraklarını, kadınlarını, hayvanlarını vs. bol keseden olmak üzere İsrailoğullarına vaat eder; hem de dehşet saçtırarak ve kan akıttırarak. Örneğin Tevrat'ın *Sayılar* kitabında Kenân diyarının fethedilmesi ve buradaki halkın yerlerinden sürülmesi konusunda Tanrı'nın İsrailoğullarına verdiği emir şudur:

"Ve Erden yanında... Moab ovalarında Rab Musa'ya söyleyip dedi: -'İsrailoğullarına söyle ve onlara de: -'Erdenden Kenân diyarına geçtiğiniz zaman memlekette oturanların hepsini önünüzden kovacaksınız ve bütün resimli taşlarını yok edeceksiniz ve onların bütün dökme putlarını yok edeceksiniz... ve diyarı mülk olarak alacaksınız ve orada oturacaksınız, çünkü onu mülk edinmek için size verdim. Ve memleketi aşiretlerinize göre kura ile miras alacaksınız; çok olana mirasını çoğaltacaksınız ve az olana mirasını azaltacaksınız; bir adama kura nerede düşerse o yer onun olacak; atalarınızın sıptlarına göre miras alacaksınız..." (Sayılar, Bap 33: 50-54.)

Bunları söyleyen Tanrı, eğer emrettiği yapılmayacak olursa, yani Kenânlılar memleketten kovulmayacak olurlarsa, İsrailoğullarının başına bela geleceğini hatırlatır ve şöyle der:

"Fakat memlekette oturanları önünüzden kovmazsanız, o zaman onlardan bıraktıklarınız gözlerinizde diken gibi ve böğürlerinizde üğendire gibi olacaklar ve oturmakta olduğunuz memlekette size sıkıntı verecekler ve vaki olacak ki onlara ne yapmağı düşündümse onu size yapacağım." (Sayılar, Bap 33: 55-56.)

Nice örnekten bir diğeri, çeşitli milletlerin ülkelerinin fethedilmesi ve halklarının esir alınması, mal ve mülklerinin ele geçirilmesiyle ilgili olarak, Musa'nın ağzıyla, *Tesniye* kitabında şöyle anlatılmakta:

"Allahın Rabbin, mülk olarak almak için gitmekte olduğun diyara seni götüreceği ve senin önünden çok milletleri, Hittîleri ve Girgaşîleri ve Amorîleri ve Kenânlıları ve Perizzîleri ve Hivîleri ve Yebusîleri, senden daha büyük ve daha kuvvetli yedi milleti kovacağı ve... onları senin önünde ele vereceği ve sen onları vuracağın zaman; onları tamamen yok edeceksin; onlarla ahdetmeyeceksin ve onlara acımayacaksın; ve onlara hısımlık etmiyeceksin, kızını onun oğluna vermiyeceksin... Onlara şöyle yapacaksınız: mezbahlarını yıkacaksınız ve dikili taşlarını parçalayacaksınız ve onların Aşerlerini balta ile keseceksiniz ve onların oyma putlarını ateşte yakacaksınız... Ve Allah'ın Rabbin sana teslim edeceği bütün kavmları bitireceksin; gözün onlara acımayacak..." (Tesniye, Bap 7: 1-5, 16.)

Yine bu doğrultuda olmak üzere Tanrı, İsrailoğullarına, büyük ve güçlü milletleri onların önünden kovacağını ve bu milletlere ait mülkü kendilerine vereceğini söyler; şöyle der:

"Ve bugün size emretmekte olduğum her emri tutacaksınız, tâ ki kuvvetli olasınız ve ve mülk olarak almak için geçmekte olduğunuz diyara giresiniz ve onu mülk edinesiniz ve Rabbin atalarınıza ve zürriyetlerine vermek için onlara and ettiği süt ve bal akan diyarda ömrünüz uzun olsun... Size emretmekte olduğum bütün bu emri... iyice tutarsanız o zaman Rab bütün bu milletleri önünüzden kovacak ve (böylece sizler) sizden büyük ve kuvvetli (olan) milletlerin mülkünü alacaksınız. Ayak tabanınızın basacağı her yer sizin olacak... Bakın ben bugün önünüze bereketi

ve lâneti koyuyorum; bugün size emretmekte olduğum Allahınız Rabbin emirlerini dinlerseniz bereket... dinlemezseniz lânet (görürsünüz)..." (Tesniye, Bap 11: 1-25.)

Görülüyor ki, Tanrı, kendi emirlerini İsrailoğullarına dinletebilmek için, Musa'nın ağzıyla bir yandan tehdit ve diğer yandan da bol keseden vaatlerde bulunmaktadır; başka milletleri İsrailoğullarının önünden kovacak, onların topraklarını mal ve mülklerini İsrailoğullarına dağıtacaktır. Musa'nın Tanrı'sı öyle bir Tanrı'dır ki, "sert enseli" ve "isyankâr ruhlu" diye tanımladığı İsrailoğullarını, sırf kendisine boyun eğdirtebilmek için, başka milletleri yok etmeyi, onların varlıklarını ve kadınlarını İsrailoğulları arasında paylaştırmayı ahlakiliğe aykırı bulmamaktadır!

E) Tanrı'nın İsrailoğullarına Emri: "Savaşta Ele Geçirdiğiniz Esirler Arasındaki Güzel Kadınları Kendinize Alabilirsiniz" (Tevrat, Tesniye, Bap 21: 10-14)

Musa'nın Tanrı'sının İsrailoğullarına karşı cömertliğinin sınırı yoktur. O bu cömertliğini, özellikle savaş sonucu ele geçirilen ganimetin ve kadınların paylaşılması konusunda göstermeye çalışır. Nitekim alınan esirler arasındaki güzel kadınları İsrail askerlerine peşkeş çekmesi bunun kanıtıdır. Şöyle der:

"Düşmanlarına karşı cenge çıkacağın ve Allahın Rab onları senin eline vereceği ve onları esir olarak götüreceğin zaman, esirler arasında bakılışı güzel bir kadın görüp onu arzu eder ve karı olarak kendine almak istersen, o zaman onu evinin içine getireceksin; ve o... senin evinde oturacak ve babasına, anasına tam bir ay ağlıyacak; ve ondan sonra kendisine yaklaşacaksın ve onun kocası olacaksın ve o senin karın olacak." (Tesniye, Bap 21: 1-13.)

Görülüyor ki, Musa'nın Tanrı'sı, esir alınmış olan kadın evli midir, değil midir ya da onu esir alan kişinin ailesi var mıdır, yok mudur, var ise bu durumdan rahatsız olur mu, olmaz mı, bu gibi durumların

hiçbirine önem vermemekte ve İsrailli kulunu güzel kadınla evlendirmektedir. Bu eylemin kadını azaba sokmak ve aşağılatmak olduğunu da muhtemelen bilmektedir.

Fakat Musa'nın Tanrı'sı bununla yetinmez; bir de ister ki, bu İsrailli kulu, kadından hoşlanmadığı an onu başından kolayca atabilsin. Şöyle der:

> *"Ve vaki olacak ki, eğer kendisinden hoşlanmazsan, o zaman canı nasıl isterse onu salıvereceksin; fakat onu para ile asla satmayacaksın, ona kul gibi davranmayacaksın, çünkü onu alçalttın."* (Tesniye, Bap 21: 14.)

F) Musa'nın Tanrı'sının İnsafsız Emri: "Karşı Taraf Barış Çağrını Kabul Etse Dahi Onları Kendine Kul Edecek ve Angaryaya Zorlayacaksın" (Tesniye, Bap 20: 10-11)

Musa'nın tanımladığı Tanrı, sadece savunma amacıyla değil, fakat saldırı amacıyla İsrailoğullarına savaşlar yaptırtan bir Tanrı'dır. Yahudi olarak yaratmadığı milletleri –sanki bunun suçu onlara ait imiş gibi–, kendi kavminden saydığı Yahudilere yok ettirmeyi mutluluk bilen bir Tanrı'dır. Kendi sevgili kavmini belli bir ülkeye yerleştirmek için her türlü gaddarlığa, insafsızlığa göz yuman bir Tanrı'dır. Ve hazin olan şey şudur ki, her şeye kadir, her istediği şeyi yapmaya muktedir bulunduğunu söyleyen bu Tanrı, İsrailoğullarına vermeyi düşündüğü toprakları, sanki yeryüzünde boş bir yer yokmuş ve sanki başka milletlerin kanına girmeden iş göremezmiş gibi, hep saldırı, savaş ve kan dökme yolunu tercih ederek sağlayan bir Tanrı'dır. Örneğin firavunun zulmünden kurtarıp Mısır'dan çıkardığı İsrailoğullarını, hem de onların başına geçmiş olarak, vaat ettiği topraklara götürünceye kadar, yol üstünde rastladığı her toplumu kılıçtan geçirip yok eden bir Tanrı'dır. Hem de mert sayılamayacak usullere başvurarak.

Gerçekten de Tevrat'ta Tanrı, Musa'ya şöyle diyor:

> *"Bir şehre karşı cengetmek için ona yaklaştığın zaman, onu barışıklığa çağıracaksın."* (Tesniye, Bap 20: 10.)

Söylemeye gerek yoktur ki, böyle bir tavsiyede bulunan bir Tanrı'dan beklenen şey, barış teklifini kabul ederek teslim olanlara karşı insaflı ve insancıl bir davranıştır. Ne var ki, Musa'nın Tanrı'sı bu tür bir büyüklüğü göstermek niyetinde değildir. Nitekim şöyle emreder:

> "*Ve vaki olacak ki, eğer sana barış yanıtı verirse ve kapılarını sana açarsa, o vakit vaki olacak ki, içinde bulunan bütün kavm sana angaryacı olacaklar ve sana kulluk edecekler.*" (Tesniye, Bap 20: 11.)

Barış çağrısına "evet" şeklinde karşılık veren bir topluma karşı böylesine insafsız bir davranışı uygun gören bir Tanrı'nın, direnme yolunu seçenlere karşı çok daha insafsız davranacağı kuşkusuzdur. Nitekim Musa'nın Tanrı'sının yaptığı da budur. Şöyle der:

> "*Ve eğer seninle musalaha etmeyip cenketmek isterse, o zaman onu kuşatacaksın ve Allahın Rab onu senin eline verdiği zaman, onun her erkeğini kılıçtan geçireceksin; ancak kadınları ve çocukları ve hayvanları ve şehirde olan her şeyi, bütün malını kendin için çapul edeceksin ve (onların) malını yiyeceksin.*" (Tesniye, Bap 20: 12-14.)

Hemen anımsatalım ki, bu uygulama, Tanrı'nın İsrailoğullarına vaat etmiş olduğu yerler için öngörülmüştür. Bunlar dışında kalan yerlere uygulanması gereken usuller çok daha dehşet verici niteliktedir; çünkü buralarda "*nefes alan ne varsa, yani kadın, erkek, çoluk çocuk vs... her şey öldürülecektir*". Bu konuda Tanrı'nın Musa'ya emri şöyle:

> "*Bu milletlerin şehirlerinden olmayıp senden çok uzakta bulunan bütün şehirlere böyle yapacaksın. Ancak Allahın Rabbin miras olarak sana vermekte olduğu bu kavmların şehirlerinden nefes alan kimseyi sağ bırakmayacaksın.*" (Tesniye, Bap 20: 15-17.)

Tanrı'nın böylesine insafsız bir kıyıma başvurmasının nedeni, bu halkların İsrailoğullarına putperestliği öğretmelerini önlemektir (Tesniye, Bap 20: 18).

G) Tanrı'nın "Sevgili Peygamberi" Musa, Esir Alınan Kadınların ve Çocukların Öldürülmelerini Emreder; Tanrı da Bu Emirleri Onaylar (Tevrat/Sayılar, Bap 31:1-7, 15-21, 27-32, 48-54)

Tevrat'a göre, Tanrı'nın inayetlere boğduğu ve daha doğduğu andan itibaren mucizelerle donattığı ve kendisine "sevgili peygamber" yaptığı Musa, yine Tevrat'ta yazılanlardan anlaşıldığına göre, tarihin yetiştirdiği en acımasız insanlardan biri olmuştur. Tanrı'yı kendisine yardımcı ve aracı bilerek insanları asıp kesmek ve yabancı milletleri kılıçtan geçirmek, yağma, talan ve çapul etmek gibi hususlarda rakibi pek az kişilerden biri olmuştur. Daha çok genç bir yaşta ve hiç yoktan denebilecek bir nedenle adam öldürdüğü, daha sonra kardeşlerinden birini vuruyor diye bir Mısırlıyı öldürüp gizlice kuma gömdüğü Tevrat'ta yazılıdır (Çıkış, Bap 2: 11-12). Kavga eden iki insanı ayırmak ve aralarını bulmak mümkün iken, bu çözüme hiç yanaşmayıp kan dökmeye çalışmak, elbette ki Musa gibi bir kimseden beklenecek bir şey değildir.

Hemen ekleyelim ki, Musa'nın olumsuz davranışları bu tür olaylara münhasır kalmış değildir. Tevrat'ta yazılanlardan anlaşılmaktadır ki, o, ömrünün geri kalan kısmını çoğu kez insanların kellelerini kestirtmekle geçirmiştir. Fakat bu davranışlar içinde bazıları vardır ki, bir insanı -velev ki bu insan "peygamber" olarak tanınsın- vicdan sızlatıcı karakterde kılmaya yeterlidir. Verilecek örneklerden biri, Midyanilere karşı giriştiği savaş sonucu ele geçirdiği esirlere karşı tutumudur. Olay şu:

Tevrat'ın *Sayılar* kitabında anlatıldığına göre, Tanrı, Musa'ya: "*Midyanîlerden İsrailoğullarının öcünü al; ondan sonra kendi kavmına katılacaksın*" diye emir verir (Sayılar, Bap 31: 1-2). Bu emir üzerine Musa kavmini toplar ve onlara: "*Midyandan Rabbin öcünü almak için aranızdan adamlar silahlandırın*" der ve savaş hazırlığına geçer (Sayılar, Bap 31: 3-7). Hazırlık tamamlanınca orduyu sefere gönderir. Savaş sonunda zafer sağlanır. Midyan'ın başında bulunan kral da dahil olmak üzere, esir edilen Midyanlı bütün erkeklerin kelleleri kesilir. Geri kalan kadınlar ve çocuklar esir alınarak götürülür. Ayrıca Midyanlılara ait bütün mallar, hayvanlar ve sürüler çapul edilir. Midyanilerin bütün şehirleri ve obaları yakılır. Alınan esirler, çapul mallar ve tüm ganimet,

olduğu gibi Musa'ya getirilir. Esasen Musa, Kâhin Eleazar ve İsrail-oğulları cemaatinin beyleri, orduyu karşılamak üzere ordugâhın dışına çıkmış beklemektedirler. Cenkten dönen ordunun, kadın ve çocuklarla dolu olarak büyük bir esir kafilesi halinde getirildiğini gören Musa, fena halde öfkelenir; ve ordunun subaylarını karşısına alıp onları iyice azarladıktan sonra şöyle emreder:

> *"Ve şimdi çocuklar arasındaki her erkek çocuğu öldürün ve erkekle yatmış olarak erkek bilen her kadını öldürün. Ve erkekle yatmış olmıyarak erkek bilmeyen bütün kadın çocukları kendiniz için bırakın."* (Sayılar, Bap 31: 15-20.)

Musa'dan sonra Kâhin Eleazar söz alır ve subaylara hitaben: "*Rabbin Musa'ya emrettiği şeriât'ın kanunu budur*" diyerek Musa'nın söylemiş olduklarını doğrulamak ister (Sayılar, Bap 31: 21).

Bütün bunlar Tanrı'nın gözleri önünde ve onun isteklerine uygun olmak üzere oluşmaktadır. Bundan sonra Tanrı tekrar Musa ile konuşur ve ona, Midyanilerden alınan çapul malların nasıl paylaşılacağını bildirir; şöyle der:

> *"Sen ve kâhin Eleazar ve (cemâat reisleri), (insan) olsun hayvan olsun, alınmış olan çapul malının tamamını al ve çapul malını cenge çıkan cenk erleri ve bütün cemâat arasında yarı yarıya böl. Ve cenge çıkan askerlerden, insandan olsun, hayvandan olsun, sığırdan olsun, eşeklerden olsun, sürülerden olsun, beşyüzden bir can olmak üzere Rab için vergi alacaksın; onlara düşen yarıdan al ve Rabbin kaldırma takdimesi olarak kâhin Eleazar'a ver. Ve İsrailoğullarına düşen yarıdan, insandan olsun, hayvandan olsun... her elliden çekilmiş olan birini alacaksın ve onları Rabbin meskeninin bekçiliğini tutan Levililere vereceksin."* (Sayılar, Bap 31: 27-32.)

Bu paylaşma sonucunda Kâhin Eleazar ve Musa, bol miktarda aldıkları esirlerden ve hayvanlardan gayrı, ayrıca cenge katılan erlerin ve subayların Midyanilerden çaldıkları altın eşyayı, ayak halkalarını, bilezikleri, yüzükleri ve küpeleri de kendileri için alıkoyarlar (Sayılar, Bap 31: 48-54).

Görülüyor ki, Musa'nın Tanrı'sı, yukarıda belirttiğimiz acımasızlıklar bir yana, fakat bir de yağma ve talan ürünü olan şeyleri paylaşmak hususunda da oldukça becerikli bir uygulama izlemiştir; adil usullere göre paylaştırma yapar görünürken, kendi çıkarlarını da ihmal etmemiştir.

Söylemeye gerek yoktur ki, bunları yapan ve yaptıran Tanrı değil, fakat Tanrı'yı bu şekilde tanımlayan ve kendi siyasetine araç yapan Musa'dır; daha doğrusu Musa'yı "peygamber" diye tanımlayan Tevrat yazarlarıdır.

Bundan dolayıdır ki, akılcı düşün insanları, Musa diye bir kimsenin hiçbir zaman var olmadığını, var olanın sadece Musa masalını kendilerine dünyalık yapanlar olduğunu söylerler.[15]

H) Tevrat Yazarları, Musa'yı, Kendi Acımasızlıklarını Tanrı'ya Mal Ederek Halkı Savaşlara, Yağma ve Talanlara Sürüklemekte Pek Usta Bir Kimse Olarak Tanıtırlar

Tevrat yazarları, Musa'yı, kurnazlık timsali bir kimse olarak tanıtmışlardır. Şu bakımdan ki, karakterini çizdikleri Musa, gözüne kestirdiği bir ülkeyi fethetmek ve o ülkenin insanlarını kılıçtan geçirmek ve varlığını yağma etmek istediği zaman, halkı savaşa sürüklemek üzere kurnazlıklar düşünür; saldırıya geçmek için uyguladığı taktik, genellikle şudur: Ülkenin kralından geçiş hakkı istediğini ve fakat isteğinin geri çevrildiğini söyler. İsteklerinin geri çevrilmesi nedeninin de ilahi olduğunu ve çünkü Tanrı'nın böyle bir sonucu oluşturmak için kralın kalbini katılaştırdığını ve onu Musa'nın dileklerini geri çevirmeye zorladığını, böylece Musa'ya, krala karşı savaş açmak hususunda bahane sağladığını bildirir.

Nice örnekten bir ikisine değinmek gerekirse, Musa'nın, *Heşbon Kralı Amorî Sihon*'a ve *Başan Kralı Og*'a karşı giriştiği savaşları özetlemek yerinde olacaktır.

Tevrat'ın *Tesniye* kitabında Tanrı'nın, İsrailoğullarına bildirilmek üzere Musa'ya şöyle emrettiği yazılı:

15 Bkz. Lloyd M. Graham, *Deceptions and Myths of the Bible. İs the Holy Bible Holy? Is it The Word of God?*, Bell Publishing Co., New York, 1979, s.146 vd.

"Kalkın, göç edin ve Arnon vadisinden geçin; bak Heşbon Kıralı Amorî Sihon'u ve onun memleketini senin eline verdim; mülk olarak onu almağa başla ve onunla cenge giriş. Bütün göklerin altında olan kavmlar üzerine, bugün senin dehşetini ve korkunu koymağa başlıyacağım; onlar senin haberini işitecekler ve senin yüzünden titreyip kıvranacaklar." (Tesniye, Bap 2: 24-25.)

Görülüyor ki, Tanrı, Musa'ya, Heşbon ülkesinin fethedilmesini emretmiştir. Fakat Musa, doğrudan doğruya saldırıya geçecek yerde, Heşbon kralından geçiş hakkı ister görünmek için şöyle konuşur:

"Ve... Heşbon Kıralı Sihon'a selâmet sözleriyle ulaklar gönderip dedim: -'Senin diyarından geçeyim; caddeden yürüyüp sağa sola sapmayacağım. Bana para ile yiyecek satacaksın ve yiyeceğim; bana para ile su satacaksın ve içeceğim... ancak Erden'den Allahımız Rabbin bize verdiği diyara gelinceye kadar yürüyerek geçeyim..." (Tesniye, 2: 26-29.)

Ne var ki, Tanrı, yine Musa'nın söylemesine göre, kralın yüreğini taş gibi katılaştırmıştır; sırf Musa'nın teklifini kabul etmesin de Musa ona ordularıyla saldırsın diye! Okumamıza devam edelim:

"Fakat Heşnon Kıralı Sihon bizi memleketinden geçirmek istemedi; çünkü bugün olduğu gibi onu senin eline versin diye (Tanrı) onun ruhunu sertleştirdi ve yüreğini katılaştırdı. Ve Rab bana dedi: -'Bak, Sihon'u ve onun memleketini senin eline vermeğe başladım; onu mülk olarak almağa başla, tâ ki onun memleketini miras olarak alasın ve Sihon kendisi ve bütün kavmı Yahats'ta cenk için karşımıza çıktı. Ve Allahımız Rab, önümüzde onu ele verdi ve onu ve oğullarını ve bütün kavmını vurduk. O vakit onun şehirlerini aldık ve her şehri erkekleriyle, kadınlarıyla ve çocuklarıyla beraber tamamen yok ettik; arta kalan kimse bırakmadık, kendimiz için ancak hayvanları ve aldığımız şehirlerin malını çapul ettik..." (Tesniye, Bap 2: 26-36.)

Musa, *Heşnon* halkına yaptığı bu vahşetin aynısını *Başan Kralı Og*'a ve ülkesine de uygular. Dinleyelim Musa'nın ağzından bu dehşet verici olayları:

"Ve döndük, Başan yolundan yukarı çıktık ve Başan Kıralı Og, kendisi ve bütün kavmı, Edreide cenk için karşımıza çıktı. Ve Rab bana dedi: -'Ondan korkma, çünkü onu ve bütün kavmını ve memleketini senin eline verdim. Ve Heşbon'da oturan Amorîler Kıralı Sihon'a yaptığın gibi ona yapacaksın'-. Ve Allahımız Rab, Başan kıralı Ogu da, bütün kavmını da elimize verdi; ve kimsesi kalmayıncaya kadar onu vurduk. O vakit onun bütün şehirlerini... Başan'da Og'un ülkesini aldık; onlardan almadığımız bir şehir kalmadı.. Ve Heşbon kıralı Sihon'a yaptığımız gibi, her şehri, erkekleriyle, kadınlarıyla ve çocuklarıyla beraber yok ederek tamamen harab ettik. Fakat kendimiz için bütün hayvanları ve şehirlerin malını çapul ettik..." (Tesniye, Bap 3: 1-9.)

Görülüyor ki, Musa, İsrailoğullarından oluşan ordusu ve asıl Tanrı'nın yardımı ile, Og'un ülkesini ele geçiriyor, ülkedeki erkekleri, kadınları ve çocukları yok ediyor, hayvanları ve malları çapul edip mutluluğa erişiyor.

Ve işte Musa, bütün bu dehşet verici olayları, sırf Tanrı'nın "büyüklüğünü" İsrailoğullarına anlatmak için sıralarken, bir de şöyle diyor:

"Ve o vakit Rabbe yalvarıp dedim: Ya Rab Yehova, senin büyüklüğünü ve kudretli elini kendi kuluna göstermeğe başladın; çünkü göklerde ve yerde senin işlerin ve ceberrutun gibi yapabilecek hangi silah vardır?" (Tesniye, Bap 3: 23-24.)

İ) Tevrat'ın Anlatmasına Göre, Musa'nın Tanrı'sı, İsrailoğullarını Hoşgörüsüz ve Başka Miletlerin İnanç ve Geleneklerine Saygısız Kılmakta Ustadır

Tevrat'ta yaşamını okuduğumuz Musa, aslında halkın kutsal bildiği ilahları ve putları kendisine rakip bilen ve bunları yok edebildiği takdirde sınırsız bir iktidara ve saltanata kavuşabileceğini düşünen bir kimsedir. Bundan dolayıdır ki, Tanrı'yı, İsrailoğulları uğruna ni-

metler yağdırmak isteyen ve fakat bu işi, onları ilahlara ve putlara tapmaktan vazgeçirmek için yapan bir "Yaratan" gibi tanımlamış, kendisini de onun elçisi saymıştır.

Öyle anlaşılıyor ki, bu ihtiras, Musa'yı hoşgörüsüzlüğe ve bağnazlığa sürükleyecek çaptadır; o kadar ki, insanları birbirlerinin düşmanı kılmaktan kaçınmaz; velev ki bu insanlar birbirlerinin yakın akrabaları olsunlar.

Fakat bunu yaparken bir de kendi milletini, farklı inançtaki milletlere karşı düşman yapıp, hoşgörüsüz kılmakta pek usta görünür. Başvurduğu usuller, biraz yukarıda gördüğümüz gibi, saldırı yolu ile insanları kılıçtan geçirmek, yağma, talan ve çapulculuk etmek, şehirleri yakıp yıkmaktır.

Ne var ki, mal ve mülkünü yağma ve talan ettiği milletlerin inanç ve ananelerine de darbe indirmekten geri kalmaz. İsrailoğullarına verdiği şu emir bunun nice canlı örneğinden biridir:

> *"Mülklerini alacağınız (yağma ve talan edeceğiniz) milletlerin yüksek dağlar ve tepeler üzerinde ve her yeşil ağaç altında ilâhlarına ibadet ettikleri bütün yerleri mutlaka harap edeceksiniz ve onların mezbahlarını yıkacaksınız ve onların Aşerlerini ateşte yakacaksınız ve ilâhlarının oyma putlarını baltalayacaksınız ve o yerden adlarını yok edeceksiniz..."* (Tesniye, Bap 12: 2-4.)

Kendi iktidarını ve saltanatını koruyabilmek maksadıyla Musa'nın uyguladığı taktik korkunçtur. Bu uğurda ana, baba, kardeş bağlarını dahi koparmaktan kaçınmaz.

Kendisini "peygamber" olarak tanıttığı ve aslında her şeyi hayalinden uydurarak yaptığı için, kendisi gibi bir başkasının da aynı yolu deneyebileceğini ve halkı peşinden sürükleyebileceğini düşünerek hareket eder. Bunun çarelerini bulmuştur; İsrailoğullarına şöyle der:

> *"Eğer aranızdan bir peygamber, yahut rüya gören çıkarsa ve sana bir hârika yahut bir alâmet verirse ve: -'Bilmediğiniz başka ilahların ardınca yürüyelim ve onlara kulluk edelim'- diye hakkında söylediği alâmet yahut hârika vaki olursa, peygamberin yahut rüya görenin sözlerini dinlemeyeceksin; çünkü Allahınız Rabbi bütün yüreğinizle... seviyor musunuz diye bilmek için Alla-*

hınız Rab sizi deniyor. Allahınız Rabbin ardınca yürüyeceksiniz ve ondan korkacaksınız ve onun emirlerini tutacaksınız ve onun sözünü dinleyeceksiniz ve ona kulluk edeceksiniz. Ve o peygamber, yahut o rüya gören öldürülecek; çünkü... sizi Mısır diyarından çıkaran ve sizi kölelik evinden kurtaran Allahınıza karşı sapıklık söylemiştir. Böylece aranızdan kötülüğü atacaksınız." (Tesniye, Bap 13: 1-5.)

Ve işte "peygamber" ya da "rüyacı" diye ortaya çıkan kişiler ana, baba, kardeş, eş ya da benzeri yakınlar bile olsalar, eğer Tanrı'dan başkasına yönelme eğilimindeyseler, mutlaka öldürülmelidirler. Tevrat'ın *Tesniye* kitabında şöyle yazılı:

"*Eğer kardeşin, ananın oğlu, yahut kendi oğlun, yahut kendi kızın, yahut koynundaki karın yahut canın gibi olan dostun, seni gizlice baştan çıkarmak için... sana yakın yahut senden uzak olan milletlerin ilahlarından biri hakkında: -'Gidelim, başka ilahlara kulluk edelim'- derse ona uymayacaksın... ve gözün ona acımayacak ve esirgemeyeceksin... fakat onu mutlaka öldüreceksin; onu öldürmek için önce senin elin ve sonra kavmın eli onun üzerinde olacak. Ve ölsün diye onu taşlayacaksın, çünkü seni Mısır diyarından, kölelik evinden çıkaran Allahın Rabden seni çekmeğe çalışmıştır. Ve bütün İsrail işitip korkacaklar ve bir daha aranızda bunun gibi kötü bir şey yapmıyacaklardır.*" (Tesniye, Bap 13: 6- 11.)

Eğer bu şekilde hareket eden bütün bir şehir halkı ise, o şehir halkı tüm olarak kılıçtan geçirilip, yok edilmelidir (Tesniye, Bap 13: 12-18).

Musa'nın Tanrı'sının bu söylediklerinin özeti şudur: "*Sizi benden başkasına itaate sürükleyecek olanlara itaat etmeyin; onları öldürün; velev ki onlar ananız, babanız, kardeşiniz ya da bütün bir şehir halkı olsunlar*".

J) Musa'nın Tanrısı, Musa Aleyhinde Hiç Kimseye Laf Söyletmez

Tevrat'ın anlatmasına göre, Musa, kendi aleyhinde konuşulmasına, kendisine rakip tavır takınılmasına tahammülü olmayan bir kimsedir;

Tanrı'yı bu konuda kendisini koruyan güç gibi göstermesini bilir. Aleyhinde konuştular diye kendi öz kardeşlerinin bile, Tanrı tarafından cezaya çarptırılmalarını sağlar. Nitekim *Tesniye*'de anlatılan şu hikâye bunu doğrulamakta:

Musa'nın biri erkek ve diğeri kız iki kardeşi vardır. Erkek kardeşinin adı *Harûn* ve kız kardeşinin adı da *Miryam*'dır. Harun ve Miryam, bir aralık Musa'ya haset ederler ve: "*Rab yalnız Musa vasıtasıyla mı söyledi? bizim vasıtamızla da söylemedi mi*" diye konuşurlar. Konuşmakta pek haksız sayılmazlar; çünkü daha önce değindiğimiz gibi, Tanrı onları, özellikle Harûn'u, Musa'ya yardımcı olarak seçmiş gibidir. Ne var ki, Harûn ile Miryam bu şekilde konuşmakla, "peygamberlik" işinde payları bulunduğu havasını yaratmışlardır.

Öte yandan bu kardeşler, Musa'nın Habeş asıllı bir kadınla evli olmasına karşıdırlar. Bu nedenle Musa aleyhinde konuşurlar. Fakat Tanrı, onların Musa aleyhindeki bu sözlerini işitir ve gazaba gelir. Derhal onları toplanma çadırına çağırır ve bulut direğinden inip çadırın kapısında durur (Tevrat, Sayılar, Bap 12: 1-5); bu yaptıkları şeylerden dolayı onları azarlar ve gider. Fakat gittiği an Miryam kar gibi cüzamlı olur, Harûn ise Miryam'ın bu halini görünce telaşa kapılır ve Musa'ya yalvarır; şöyle der:

> "*Aman efendim, rica ederim, budalalık ettiğimiz ve suç işlediğimiz için üzerimize suç koyma. Rica ederim, o (Miryam), etinin yarısı yenilmiş olarak doğan bir ölüye benzemesin.*" (*Tevrat*/Sayılar, Bap 12: 6-11.)

Bunun üzerine Musa, kardeşinin affedilmesi ve eski haline getirilmesi için Tanrı'ya yalvarır. Tanrı, bu yalvarıyı kabul ederek Miryam'ı iyileştirir; fakat ordugâhın dışında yedi gün hapse mahkûm ederek, cezayı kaldırır (Tevrat/Sayılar, Bap 12: 12-16).

Tevrat'ta yazılanlardan anlaşılan şudur ki, Musa, her ne kadar kendi kardeşlerine karşı, nispeten insaflı denebilecek bir davranış içerisinde görünmekte ise de, başkalarına karşı hoşgörüden yoksun, son derece acımasız bir yol tutmuştur. Hele kendi halkını, yani İsrailoğullarını Tanrı'dan (daha doğrusu kendi vereceği emirlerden) gayrı güçlere itaat ettirmek isteyenlere karşı tam manasıyla amansız olmuştur.

K) Tevrat'ın Açıklamasına Göre Musa, Tanrı'nın Ağzıyla İsrailoğullarını Korkutarak, Minnet Altında Tutarak, Suçluluk Duygusu İçerisinde Bırakarak ya da Onlara Nimetler (Ülkeler, Güzel Kadınlar vs.) Vaadinde Bulunarak İş Görür ve Bu Yoldan Onları Kendisine İtaat Ettirir

Tevrat'ta Musa'nın Tanrı diye tanımladığı şey, aslında kendisidir; İsrailoğullarını Tanrı'ya boyun eğdirtirken, aslında kendi emirlerine boyun eğdirtmiş olur. Bunu sağlayabilmek için bulduğu formül, Tanrı'nın İsrailoğulları ile bir ahit yaptığıdır; güya bu ahit gereğince, İsrailoğulları Tanrı'dan başka "Tanrı" kabul etmeyecekler, puta ve ilahlara tapmayacaklar, sadece Tanrı'nın emrine boyun eğecekler ve buna karşılık Tanrı da onları nimetler içinde tutacaktır.

Musa'nın söylemesine göre, "*Rab*", esasen İsrailoğullarına "*Allah*" olmak için büyük iyilikte bulunmuş, onları Mısır diyarından çıkarmış, kölelikten kurtarmıştır. Bunu anlatmak maksadıyla Tanrı'nın şöyle konuştuğu yazılıdır Tevrat'ta:

> *"Ben Kenân diyarını size vermek ve size Allah olmak için, sizi Mısır diyarından çıkaran Allahınız Rab'ım."* (Levililer, Bap 25: 38.)

Ve Tanrı, bu tür sözleri Tevrat'ın hemen her bölümünün her Bap'ında tekrarlamaktan bıkmaz. Örneğin *Tesniye*'de İsrailoğullarına hitaben şöyle der:

> *"Seni Mısır diyarından, kölelik evinden çıkaran, içinde yakıcı yılanlar ve akrepler ve susuz, kurak toprak bulunan büyük ve korkunç çölde seni yürüten, sert kayadan senin için su çıkaran... Allahın Rabbi unutmıyasın ve ta ki, yürèğinde: -'Benim için bu serveti yapan kendi kudretim ve kuvvetli elimdir-' demiyesin... çünkü servet kazanmak için sana kudret veren odur. Ve vaki olacak ki eğer Allahı unutur ve başka ilahların ardınca yürürsen ve onlara kulluk eder ve onlara secde kılarsan, şehadet ederim ki mutlaka helak olacaksınız. Rab, sizin önünüzden milletleri nasıl yok etti ise, öylece yok olacaksınız, çünkü Allahınız Rabbin sözünü dinlemediniz."* (Tesniye, Bap 8: 14-20; benzeri konuşmalar için bkz. Tesniye, Bap 4: 20-24; 32-34; 37-40; Bap 5: 6; Bap 6: 20-25.)

Öte yandan Tanrı, İsrailoğullarına, "ahd"e aykırı bir hareketle başka ilahlara ya da putlara tapmaları halinde taşlanmak suretiyle öldürüleceklerini hatırlatmayı ve bu yoldan onları korkutmayı da ihmal etmez (örneğin bkz. Tesniye, Bap 4: 25-29; Bap 17: 2-7).

Musa'nın oluşturduğu bu tema, Tevrat'ın ana temasıdır ve din verileriyle siyaset yapmanın sırrı olarak halkı yönetenlerin elinde bütün kitap boyunca iş görecektir.

Nitekim Musa, bizzat kendisi, halka bir şey yaptırmak (örneğin halkı savaşa sürüklemek) istediği zaman, Tanrı'yı bu şekilde konuşur gösterirdi. Halktan direniş gördüğü zamanlarda da Tanrı'yı gazaba gelmiş gibi yapar, halkı Tanrı'ya azarlatır ya da Tanrı tarafından cezalandırılma tehdidi altında tutardı. Çoğu zaman Tanrı nezdinde halk lehine şefaatte bulunup Tanrı'yı yatıştırmış gibi görünür, böylece halkı minnettar kılıp, onlara kendi istediklerini kabul ettirirdi.

Nice örnekten biri şöyle: Mısır'dan çıktıktan sonra rastladıkları güçlüklerden ve yokluklardan dolayı İsrailoğulları şikâyetçi olmaya başlarlar ve: "*Mısır'da parasız yediğimiz balığı, hıyarları ve karpuzları ve prasaları ve soğanları... hatırlıyoruz; fakat şimdi canımız kurudu, hiçbir şey yok... Niçin Mısır'dan çıktık*" diyerek ağlayıp sızlanırlar (Sayılar, Bap 11: 5-9; Bap 20: 12, 13, 14). Bütün İsrailoğulları Musa'ya ve Harun'a karşı söylenirler. Kendilerine bir baş seçip Mısır'a dönmeyi düşünürler. Fakat Tanrı onları işitir ve öfkelenir; Musa'ya şöyle der:

> "*Ne vakte kadar bu kavm beni hor görecek? ve aralarında yapmış olduğum bütün alametlere rağmen ne vakte kadar bana iman etmeyecekler? Onları veba ile vuracağım, onları mirastan mahrum edeceğim ve seni onlardan büyük ve kuvvetli bir millet edeceğim.*" (Tevrat/Sayılar, Bap 14: 11-12.)

Fakat Musa Tanrı'yı yatıştırır ve şöyle der:

> "*...Ve eğer bu kavmı... öldürürsen, o zaman senin şöhretini işitmiş olan milletler söyleyip diyecekler: -'Rab kendilerine and ettiği diyara bu kavmı götüremediği için onları çölde öldürdü. Ve şimdi niyaz ederim Rabbin kudreti büyük olsun, nasıl ki sen söyleyip dedin: -'Rab çok sabırlıdır ve merhameti çoktur, fesadı*

ve günahı bağışlar'- ...Niyaz ederim, Mısır'dan buraya kadar bu kavmı nasıl bağışladınsa, bu kavmın fesadını merhametinin büyüklüğüne göre bağışla." (Sayılar: Bap 14: 13-19.)

Musa'nın bu sözleri üzerine Tanrı yumuşar ve Musa'ya: "*senin sözüne göre (onları) bağışladım*" der (Sayılar, Bap 14: 20). Bununla beraber kendisine karşı isyankâr davranmış olan kişileri veba hastalığı ile vurur (Sayılar, Bap 14: 37). Görülüyor ki, Tanrı, hani sanki Musa'dan tavsiye almaya muhtaç ve ancak onun makul sözleri üzerine iş görebilirmiş gibi bir durumdadır.

Bu yukarıdakine benzer durumlara daha sonraki Bap'larda rastlamak mümkün. Örneğin *Sayılar* kitabının 21. Bap'ında İsrailoğulları, kendilerini Amorîlere karşı savaşa sürüklemek isteyen Tanrı'ya: "*Bizi neden Mısır'dan çıkarıp bu hallere düşürdün*" vs. diye çatarlar (Sayılar, Bap 21: 5) ve bu yüzden Tanrı tarafından cezalandırılırlar (Sayılar, Bap 21: 6) fakat sonra nedamet duyarlar ve onların bu nedametini Musa Tanrı'ya bildirir ve Tanrı'dan şefaat diler. Tanrı onun isteğini kabul edip, onları affeder (Sayılar, Bap 21: 7-10). Affedilen halk, Musa'ya minnettar kalıp onun emirlerine boyun eğerek Amorîler üzerine saldırıya geçerler (Sayılar, 21: 10 vd.). Saldırı sonucu başta Amorîlerin kralı olmak üzere halkın tamamı kılıçtan geçirilir (Sayılar, Bap 21: 31-35).

Daha sonra *Moab* ovasına gelindiğinde, Tanrı, İsrailoğullarına Musa aracılığıyla emir verir:

> "*Kenân diyarına geçtiğiniz zaman memlekette oturanların hepsini önünüzden kovacaksınız... diyarı mülk olarak alacaksınız ve orada oturacaksınız, çünkü onu mülk edinmek üzere size verdim...*" (Sayılar, Bap 33: 50-53.)

Tanrı'nın dediği gibi yapılır. Yine bunun gibi, *Tesniye*'de Tanrı, İsrailoğullarını suçluluk duygusu içerisinde bırakır; Musa'ya hitaben şöyle der:

> "*İşte sen atalarınla uyuyacaksın ve bu kavm kalkacak, aralarında bulunmak üzre gitmekte oldukları diyarın yabancı ilâhları ardınca zina edecekler ve beni bırakacaklar ve onlarla ettiğim ahdimi bo-*

zacaklar. Ve o gün onlara karşı öfkem alevlenecek ve onları bırakacağım ve onlardan yüzümü saklayacağım ve onlar yenilip bitecekler ve onlara çok kötülükler ve sıkıntılar erecek ve o gün diyecekler: -'Aramızda Allahımız olmadığı için değil midir ki bize bu kötülükler erdi?'-. Ve başka ilahlara dönmekle yaptıkları bütün kötülükten dolayı ben o gün mutlaka yüzümü saklayacağım..." (*Tevrat*/Tesniye, Bap 31: 16-19.)

Bu doğrultuda olmak üzre de Musa, İsrailoğullarına şöyle der:

"*... ben bugün sizinle beraber daha sağken Rabbe karşı âsi oldunuz; ölümümden sonra ne kadar ziyade âsi olacaksınız? Sıptlarınızın bütün ihtiyarlarını ve ileri gelenlerini yanıma toplayın... onlara karşı gökleri ve yeri şahit tutayım. Zira biliyorum ki ölümümden sonra büsbütün bozulacaksınız ve size emrettiğim yoldan sapacaksınız; ve son günlerde sizi kötülük karşılayacak; çünkü ellerinizin işi ile Rabbi öfkelendirmek için onun gözünde kötü olanı yapacaksınız.*" (Tesniye, Bap 31: 27-29.)

Görülüyor ki, Musa, İsrailoğullarını suçluluk duygusu içerisinde tutarak kendisine boyun eğdirtme kurnazlığında rakipsizdir.

L) Musa'nın Tanrısı, İsrailoğullarını Mısır Firavunun Zulmünden ve Köleliğinden Kurtardığını Söyleyerek, Onları Minnet Altında Bırakıp Kendisine Boyun Eğdirtme Siyasetini Güder

İsrailoğullarını Tanrı'ya karşı minnet duygusu altında tutup, onları Tanrı'ya (dolayısıyla kendi emirlerine) itaat ettirmek için Musa: "Tanrı sizi Mısır'dan, kölelikten kurtardı ve yeni ülkelere yerleştirdi" temasını devamlı şekilde işlemiştir. Nice örnekten biri *Tesniye*'nin 29. Bap'ıdır. Tanrı, orada İsrailoğullarına güya şöyle konuşur:

"*...Ve kırk yıl sizi çölde yürüttüm; üzerinizde esvabınız eskimedi ve ayağında çarığın eskimedi. Allahınız Rab ben olduğumu bilesiniz diye ekmek yemediniz ve şarap ve içki içmediniz. Ve bu yere geldiğiniz zaman Heşbon Kıralı Sihon ve Başan kıralı Og bize karşı cenk için*

çıktılar ve onları vurduk ve onların memleketini aldık... Bunun için, her şeyde başarılı olasınız diye, bu ahdin sözlerini tutun ve onları yapın..." (Tesniye, Bap 29: 5-9.)

İsrailoğullarına zaferler kazandırdığını söyleyen Tanrı, onlardan karşılık olarak itaat bekler (bkz. Tesniye, Bap 4: 1-3, 5-6, 8, 12-14).

Öte yandan Musa, Tanrı'ya karşı minnet duyguları içerisinde tutabilmek için, İsrailoğullarını: "*Tanrı bizi Mısırdan kurtardı*" diye devamlı şekilde dua eder durumda tutmuştur. Şöyle der:

> "*Ve Allahın Rabbin önünde cevap verip diyeceksin: -Babam göçebe bir Aramî idi ve sayıca az olarak Mısıra inip orada misafir oldu; ve orada büyük, kuvvetli ve sayıca çok bir millet oldu. Ve Mısırlılar bizimle kötü davrandılar ve bizi alçaltıp üzerimize ağır hizmet koydular ve atalarımızın Allahı Rabbe feryat ettik ve Rab sesimizi işitti ve düşkünlüğümüzü ve rahmetimizi ve sıkıntımızı gördü ve Rab kuvvetli elle ve uzanmış kolla ve büyük dehşetle ve alametlerle ve harikalarla bizi Mısırdan çıkardı ve bizi bu yere getirdi, bu diyarı, süt ve bal akan diyarı bize verdi. Ve şimdi, ya Rab, senin bana verdiğin toprağın mahsulünün turfandasını işte getirdim...*" (Tesniye, Bap 26: 5-10.)

Görülüyor ki, Musa'nın amacı, halkı Tanrı'ya (aslında kendisine) körü körüne itaat ettirmektir. Tanrı'nın emirleridir diye kendi isteklerini halka kabul ettirme yolunu seçmiştir (bkz. Tesniye, Bap 5: 28-31; Bap 6: 1-3).

XI) Musa'nın Ölümünden Sonra Tanrı, İsrailoğullarının Başına Yeşu'yu Getirir ve Onu Ürdün ve Lübnan Topraklarına Saldırtıp, Halkları Kılıçtan Geçirtir; Çünkü Buraların Fethedileceğine Dair Daha Önce Musa'ya Söz Vermiştir

Tevrat'ta yazılanlara göre, Tanrı'nın yeryüzüne gönderdiği "peygamberler" içerisinde Musa'dan daha büyük çapta olanı yoktur (Tesniye, Bap 34: 12). Ve işte Tanrı, günlerden bir gün bu sevgili "peygamber"ine, hangi ülkelerin ve toprakların fethedileceğini bildirir. Bu

fethedilecek olan yerler "süt ve bal" diyarı diye bilinen yerlerdir ki, bütün Gilead'ı, bütün Naftali'yi, Efraim ve Manasse diyarlarını ve güneyde Eriha deresinin bütün havzalarını kapsamaktadır. Tanrı ona şöyle der:

> *"İbrahime, İshaka ve Yakuba: -'Senin zürriyetine vereceğim'- diye and ettiğim diyar budur; ben onu gözlerinle sana gösterdim, fakat oraya geçmiyeceksin."* (Tesniye, Bap 34: 4-5.)

Musa 120 yaşına geldiği zaman, Tanrı onun canını alır ve Moab diyarında bir yere onu gömdürür. Tevrat'ın söylemesine göre, *"bugüne kadar kimse onun kabrini bilmez (bulamamıştır)"* (Tesniye, Bap 34: 6).

Musa'nın ölümünden sonra Tanrı, onun hizmetçisi Nun oğlu Yeşu'ya şöyle der:

> *"Kulum Musa öldü ve şimdi kalk, sen ve bütün bu kavm... İsrailoğullarına vermekte olduğum diyara bu Erdenden geçin. Musaya söylediğim gibi ayağınızın tabanının basacağı her yeri size verdim. Sınırınız çölden ve bu Lübnandan büyük ırmağa, Fırat ırmağına kadar, Hittîlerin bütün diyarı ve gün batısına doğru büyük denize kadar olacaktır. Hayatının bütün günlerince kimse sana karşı duramayacak; nasıl Musa ile beraber oldumsa seninle de öyle olacağım..."* (Yeşu, Bap 1: 1-5.)

Ancak Tanrı'nın bir şartı vardır ki, o da Yeşu ile kavminin Kitab'a sadık kalmaları ve Tanrı emirlerine uymalarıdır (Yeşu, Bap 1: 7-10).

Bunun üzerine Yeşu iki adamını casusluk yapmak üzere Eriha'ya gönderir (Yeşu, Bap 2: 1-2). Casuslar *Eriha* (Jerico) ülkesine geldiklerinde *Rahab* adındaki bir fahişenin evine sığınırlar. Ne var ki, Eriha kralına bu casusların geldikleri haber verilir. Bunun üzerine kral, casusların yakalanmalarını emreder ve adamlarını fahişe Rahab'ın evine gönderir. Fakat Rahab casusları gizli bir yere gizlemiştir; evini araştırmak için gelen adamlara yalan söyler; kralın adamları da ona inanırlar ve çıkıp giderler. Onlar gittikten sonra Rahab casuslara durumu bildirir ve onları selametler; fakat selametlerken şöyle der:

"...Biliyorum ki, Rab diyarı size vermiştir ve dehşetiniz üzerimize düşmüştür ve sizin önünüzde memleketin bütün ahalisi eriyor... Ve şimdi, rica ederim. Rabbin hakkı için bana and edin, madem ki size inayetle davrandım, siz de babamın evine inayetle davranacaksınız ve bana sadakat nişanesi verin ve babamı, anamı ve kardeşlerimi ve kızkardeşlerimi ve onlara ait olanların hepsini sağ bırakacaksınız." (Yeşu, Bap 2: 9, 12-13.)

Bunun üzerine casuslar: *"Eğer bu işimizi açığa çıkarmazsanız, sizin yerinize bizim canımız feda olsun; ve vaki olacak ki, Rab bize bu diyarı verdiği zaman sana inayetle ve sadakatla davranacağız"* (Yeşu, Bap 2: 14) diye kadına teminat verirler ve şehrin kuşatılması ve ele geçirilmesi sırasında ailesi efradıyla birlikte evde kalmasını, sokağa çıkmamasını tembih ederler. Daha sonra araştırmalarını yapıp Yeşu'nun yanına dönerler ve ona gördüklerini anlatırlar (Yeşu, Bap 2: 15-24).

Yeşu, ordusu ile birlikte sefere çıkar ve Tanrı'nın yardımıyla ürdün topraklarından geçer: Tanrı, nasıl ki vaktiyle Kızıldeniz'i kurutarak Musa'ya ve İsrailoğullarına yardımcı oldu ise, şimdi de Ürdün sularını kurutarak Yeşu'ya yardımcı olur (Yeşu, Bap 3: 1-17; Bap 4: 13, 23-24). Ürdün'ün doğusunda, Erden'in ötelerinde bulunan Amorîlerin bütün kralları ve deniz yanında olan Kenanlıların kralları, olan bitenleri ve mucize olaylarını duydukları için dehşete düşerler ve İsrailoğullarından korkmaya başlarlar (Yeşu, Bap 5: 1 vd.).

Ordu, Eriha diyarına yaklaşırken, Tanrı, Yeşu'ya emir verir ve ordusundaki insanları ikinci kez sünnet ettirmesini ister. Çünkü Mısır'dan çıkış tarihinden sonra İsrailoğullarından birçoğunun sünnetsiz oldukları anlaşılmıştır. Tanrı'nın emriyle orduda hiç kimse sünnetsiz kalmamış olur (Yeşu, Bap 5: 2-8).

Bu iş bittikten sonra Yeşu, Eriha şehrini kuşatır; kuş uçurtmaz; hiç kimse şehre giremez ve hiç kimse de şehirden çıkamaz. Kuşatmanın başlamasıyla Tanrı Yeşu'ya: *"Bak, Eriha'yı ve kıralını ve cesur yiğitleri senin eline verdim. Ve siz, bütün cenk adamları, çepçevre bir kere şehri dolaşacaksınız"* (Yeşu, Bap 6: 2) der ve yapılması gereken şeyleri bildirir. Bu talimata göre kuşatma altı gün sürecek ve yedinci gün saldırıya geçilecektir (Yeşu, Bap 6: 3-8).

Yeşu, Tanrı'nın emri gereğince yapar ve 7. gün saldırıya geçilmek üzere orduya şu emri verir:

> "*...Ve şehir ve onda olanın hepsi Rabbe tahsis edilecek, yalnız fahişe Rahab ve kendisiyle beraber evde olanların hepsi yaşayacak, çünkü gönderdiğimiz ulakları sakladı... Bütün gümüş ve altın ve tunç ve demir eşya (Tanrı'nın hazinesine âit olacaktır).*" (Yeşu, Bap 6: 16-20.)

Bunun üzerine ordu saldırıya geçer ve şehri alır:

> "*Ve erkek ve kadın, genç ve ihtiyar, öküz ve koyun ve eşek ve şehirde olanların hepsini kılıçtan geçirip tamamen yok (ederler)...*" (Yeşu, Bap 6: 19-21.)

Bu işler bittikten sonra Yeşu, sanki yapılan vahşet yeterli değilmiş gibi, evvelce casus olarak gönderdiği iki adamı saklayan fahişeyi ve ailesini çağırtıp ağırladıktan sonra şehrin baştan aşağı yakılıp yıkılmasını emreder (Yeşu, Bap 6: 22-24). Emir gereğince askerler;

> "*şehri ve onda olanın hepsini ateşe verdiler; yalnız gümüşü ve altını ve tunç ve demir eşyayı Rabbin evinin hazinesine koydular.*" (Yeşu, Bap 6: 24.)

Bu da olduktan sonra Yeşu, hiç kimsenin Eriha şehrini yeniden bina etmemesi için şu lanetlemeyi yapar: "*Bu şehri, Erihayı, kalkıp bina eden adam Rabbin önünde lânetli olsun*". Hem de öylesine bir lanetleme yapmıştır ki, şehri bina etmeye kalkışacak olanların çocukları öleceklerdir (Yeşu, Bap 6: 26).

Ve işte "kutsal" kitap, bütün bu işlerin Tanrı'nın yardımıyla tamamlanmış olduğunu ve böylece Yeşu'nun şöhretinin bütün ülkeyi sardığını hatırlatarak şunu ekler: "*Ve Rab, Yeşu ile beraberdi ve onun şöhreti bütün diyara yayıldı*" (Yeşu, Bap 6: 27). Evet böyle diyor "kutsal" diye bilinen kitap!

Eriha ülkesinin fethinden, halkının kılıçtan geçirilmesinden ve tüm varlığının çapul edilmesinden sonra, sıra *Ay* ülkesine gelmiştir. Tanrı, Yeşu'ya, bu ülkeyi de tıpkı Eriha diyarına yaptığı gibi, kökünden yok etmesi ve halkını kılıçtan geçirmesi için emir verir; şöyle der:

"Korkma ve yılgınlığa düşme; bütün cenk adamlarını kendi yanına al ve kalk Ay'a çık; işte Ay kıralını ve kavmını ve şehrini ve memleketini senin eline verdim; ve Ay'a ve kıralına, Erihaya ve onun kıralına yaptığın gibi yapacaksın; ancak mallarını ve hayvanlarını kendiniz için çapul edeceksiniz; şehre karşı arka tarafından pusu kur." (Yeşu, Bap 8: 1-2.)

Yeşu, Tanrı'nın emrettiği gibi yapar ve otuz bin askerini sefere hazırlar ve onlara savaş taktiğini açıklar:

"...İşte, şehre karşı, arka tarafında pusuda yatacaksınız; şehirden çok uzağa gitmeyin ve hepiniz hazır durun; ve ben ve yanımda olan bütün kavm şehre yaklaşacağız. Ve vaki olacak ki... bize karşı çıktıkları zaman onların önünde kaçacağız; ve biz onları şehirden ayırıncaya kadar ardımızdan kovalıyacaklar... ve siz pusudan kalkacaksınız ve şehri alacaksınız; çünkü Allahınız Rab onu elinize verecek. Ve vaki olacak ki, şehri ele geçirdiğiniz zaman, şehre ateş salacaksınız; Rabbin sözüne göre yapacaksınız..." (Yeşu, Bap 8: 4-8.)

Bu taktiğe uygun olarak Ay şehri fetholunur ve şehirdeki 12 bin kişilik halk, kadın erkek, genç ihtiyar tüm olarak kılıçtan geçirilir. Ay kralı bir ağaca asılarak öldürülür; cesedi şehrin kapısının önüne gömülür; üzerine taşlar yığılır. Şehir'de varlık olarak ne varsa her şey yağma edilir. Tanrı'ya takdimeler sunulur, kurbanlar kesilir. Bu olayları izlemek üzere toplanmış olan İsrail halkına "kutsal" kitabın hükümleri ve Tanrı'nın sözleri okunur (Yeşu, Bap 8: 10-35).

Böylece Tanrı, İsrailoğullarına kendisini beğendirmiş ve saydırtmış olur!

Yeşu'nun Eliha ve Ay ülkelerine yaptığını duyan diğer ülkeler dehşete düşerler ve İsrailoğullarından gelebilecek muhtemel bir saldırıya karşı koyabilmek için aralarında anlaşmak isterler. Bununla beraber Gideon halkı, farklı bir taktik kullanmak suretiyle kurtuluş yolu arar. Gideon, o çevredeki krallıkların en büyüklerinden biridir ve halkının yiğitliğiyle tanınmıştır. Uygulamak istedikleri hileli taktik şudur: Kendilerini çok uzak diyarlarda yaşıyormuş gibi gösterip İsrail ile barış antlaşması yapmak üzere Yeşu'ya temsilci göndermek.

Nitekim aralarından seçtikleri temsilcilere eski ve yıpranmış elbiseler ve çarıklar giydirirler; yanlarına yıpranmış torbalar taşıyan eşekler, küflü ekmekler verirler. Bu temsilciler Gilgal denen mevkide ordugâh kurmuş olan Yeşu'ya giderek şöyle derler: "*Biz uzak bir memleketten geldik; ve şimdi bizimle bir ahit kesin*". Onları dinleyen Yeşu sorar: "*Siz kimsiniz ve nereden geliyorsunuz?*". Onlar cevaben şöyle derler:

> "*(Biz) senin Allahın Rabbin adı için kulların çok uzak bir memleketten geldik; çünkü onun haberini ve Mısırda yaptığı bütün şeyleri ve Erden ötesinde olan Amorîlerin iki kıralına... yaptığı şeyleri işittik. Ve ihtiyarlarımız ve memleketimizin bütün ahalisi bize söyleyip dediler: -'Yol için elinize azık alın ve onları karşılamak için gidin ve onlara diyin: Biz sizin kullarınız ve şimdi bizimle ahit kesin-. Yanınıza gelmek için çıktığımız gün bu ekmeğimizi azık olarak evlerimizden sıcak almıştık; fakat şimdi, işte, kurumuş ve küflenmiştir; ve doldurduğumuz bu şarap tulumları yeni idiler ve işte yırtıldılar ve yol çok uzun olduğu için esvaplarımız ve çarıklarımız eskidi.*" (Yeşu, Bap 9: 6-14.)

Bu sözleri dinleyen Yeşu onlara inanır ve barış yapmak üzere ahitleşir (Yeşu, Bap 9: 15).

Görülüyor ki, Gideon temsilcileri "*Biz uzak bir memleketten geldik; ve şimdi bizimle bir ahit kesin*" derken yalana ve hileye başvurmuşlardır; çünkü Gideon ülkesi İsraillilerin bulunduğu yerden uzak değil, fakat pek yakın bir yerdedir. Ne var ki, Gideon temsilcilerini bu şekilde yalan söylediler diye kınamak pek doğru olmaz; çünkü canlarını kurtarmak için başkaca yapabilecekleri bir şey yoktur. Öte yandan hile ve yalan yoluna başvuran sadece onlar değil, fakat asıl İsraillilerdi; elde etmek istedikleri şeyleri hep bu yoldan sağlamayı gelenek edinmişlerdi. Bu itibarla Gideon halkını böyle bir yola saptılar diye suçlu saymak güçtür.

Fakat Yeşu bu görüşte değildir. Nitekim az zaman sonra Gideonluların uzak diyarlarda değil, hemen civarda oturduklarını keşfeder. Çünkü göç edip de üç günlük bir yürüyüşten sonra kendisini onların ülkesinde bulunca, yalan söylediklerini anlar ve neden dolayı yalan söylediklerini sorar. Gideonlular, yaptıkları işten dolayı nadim olurlar, özür dilerler ve kaderlerine razı olacaklarını bildirirler; şöyle derler:

"Senin Allahın Rabbin, bütün memleketi size vermek ve memleketin bütün ahalisini önünüzden helak etmek için kulu Musa'ya nasıl emir verdiğini senin kullarına kuvvetle bildirildiğinden dolayı, sizin yüzünüzden canlarımız için çok korktuk ve bu şeyi yaptık. Ve şimdi işte senin elindeyiz; yapılması gözünde doğru ve iyi olanı bize yap." (Yeşu, Bap 9: 24-25.)

Kuşkusuz ki, böylesine samimi ve haklı bir nedene dayalı davranış üzerine, "merhametli" bir Tanrı'nın elçisi olarak, Yeşu'nun yapacağı şey, Gideonluları bağışlamak olmalıydı. Ne var ki, Yeşu, bu büyüklüğü ve asaleti gösterebilecek bir kimse değildi. Nitekim "kutsal" kitabın söylemesine göre, onları kılıçtan geçirmese de, her birini ömür boyu köleliğe mahkûm etmiştir.

Onları kılıçtan geçirmemesinin nedeni, onlarla ahit yapmış olmasıdır; onları öldürttüğü takdirde Tanrı'yı öfkelendirmekten çekindiği içindir ki, böyle yapmıştır; aslında onları köle olarak kullanmanın muhtemelen kendisi ve İsrailliler için daha kazançlı olacağını düşünmüş olmalıdır ki, onlara şöyle der:

"Ve şimdi lânetlisiniz ve Allahımın evi için sizden odun kesen ve su çeken köleler eksik olmıyacaktır." (Yeşu, Bap 9: 23.)

Böylece Gideon halkı, o tarihten sonra İsraillilere odun kesen ve su çeken köleler haline girmiş olur (Yeşu, Bap 9: 27).

A) Tanrı, Yeşu'nun Göz Koyduğu Ülkeler Halkının Kalplerini Katılaştırır; Böylece Bu Halkların Yok Edilmeleri İçin Yeşu'ya Bahaneler Yaratmış Olur

Tevrat, Tanrı'yı son derece keyfi, kaprisli ve insafsız bir tanımlamaya sokmuştur; şu bakımdan ki, Tanrı, yabancı milletlerin topraklarını ve varlıklarını İsrailoğullarına vermek istediği zaman, bu milletleri katı kalpli yaparak onları İsrailoğullarını tahrike ve direnmeye sürükler. İsrailoğulları böylece bu milletlere karşı saldırı bahanesi bulmuş olurlar; saldırı esnasında da Tanrı onlara yardım sağlar. Nice örnekten biri olmak üzere Yeşu kitabının 11. Bap'ındaki olayları özetleyelim:

Yeşu'nun saldırılarını ve gaddarlıklarını öğrenerek korkuya kapılan *Hatsor Kralı Yabin*, güney ve kuzey bölgelerinde bulunan birçok krala[16] haber gönderir ve İsrail'e karşı ortak bir cephe kurulmasını ister. Bu istek üzerine bütün bu krallar birleşirler ve İsrail ile cenk etmek üzere Meron suları yanında bir araya konarlar (bkz. Yeşu, Bap 11: 1-5). Fakat aslında onların bu şekilde davranmalarına ve İsrail'e karşı cephe almalarına sebep olan bizzat Tanrı'dır. Çünkü Tanrı İsrail'e karşı cenge çıksınlar da yenilsinler ve helak olsunlar diye onların yüreğini katılaştırmıştır; tıpkı vaktiyle Musa zamanında, firavunun ve halkının yüreğini katılaştırdığı ve sonunda onları helak ettiği gibi (Yeşu, Bap 11: 20-21). Başka bir deyimle, Tanrı, Musa'dan beri gelenek edindiği bu taktiğini Yeşu vesilesiyle yeniden uygulamaktadır. Nitekim yukarıda söz konusu edilen kralların İsrail'e karşı cenk etmek için Merom suları kenarında toplanmaları üzerine Yeşu'ya şöyle der:

> "*Onlardan korkma; çünkü yarın bu vakitte onların hepsini İsrailin önünde vurulmuş olarak ele vereceğim; atlarını topal edeceksin ve cenk arabalarını ateşte yakacaksın.*" (Yeşu, Bap 11: 6.)

Tanrı'nın bu teminatı üzerine Yeşu, askerleriyle saldırıya geçer ve karşısına çıkan kralları ve halkları kılıçtan geçirir; atları topal eder ve cenk arabalarını ateşte yakar; bütün varlıklarını çapul eder (Yeşu, Bap 11: 7-9). Sonra geri döner ve Hatsor denen yerleri alır ve kralı "kılıçla vurur"; nefes sahibi bir tek can kalmayıncaya kadar bütün halkı kılıçtan geçirir ve Hatsor'u ateşe verir. "Kutsal" kitapta şöyle yazılı:

> "*Ve bu kıralların bütün şehirlerini ve onların bütün kırallarını Yeşu aldı ve Rabbin kulu Musanın emrettiği gibi onları kılıçtan geçirip tamamen yok etti... Ve İsrailoğulları bu şehirlerin bütün malını ve hayvanlarını kendileri için çapul ettiler; fakat hepsini helâk edinceye kadar her adamı kılıçtan geçirdiler; ve nefes sahibi bir kimse bırakmadılar...*" (Yeşu, Bap 11: 10-23.)

Yine "kutsal" kitabın söylemesine göre Yeşu, kendisine karşı cenge çıkan diğer birçok ülke ve şehri fetheder ve bu yerlerin kral-larını ve halklarını kılıçtan geçirir, mallarını ve varlıklarını çapul

16 Kenân, Amorî, Hittî, Yebusî, Şimron, Akşaf vs. gibi krallıklar.

eder. Ve bütün bunlara sebep Tanrı'dır; Tanrı bu kralları ve halkları Yeşu'ya karşı savaşa zorlamış ve böylece onların Yeşu karşısında yenilgiye uğrayıp yok olmalarını sağlamıştır. Ahd-ı Atik'in "Yeşu" adlı kitabında şöyle yazılı:

> "*Çünkü Rabbin, Musaya emrettiği gibi, onları tamamen yok etsin, onlara lutuf olmayıp ancak kendilerini helak etsin diye, İsraile karşı cenge çıkmak için onların yüreğini katılaştırmak Rab tarafından oldu.*" (Yeşu, Bap 11: 20.)

B) Yeşu Çeşitli Şehirler Halkına Karşı Savaşırken ve Bu Şehirleri Yakıp Yıkarken, Halklarını Kılıçtan Geçirirken, Tanrı da Ona, Gökten Taşlar Fırlatmak Suretiyle Yardımcı Olur

"Ahd al-atik"in *Yeşu* adlı kitabında Tanrı'nın, çeşitli ülkeler halkına karşı saldırıya girişen Yeşu'ya nasıl yardımcı olduğu ve bu halkların yok edilmelerine nasıl katkıda bulunduğu anlatılır. Bu konuda anlatılanların özeti şöyle:

Yeruşalim Kralı Adoniysedek, Yeşu'nun askeri başarılar sayesinde giderek büyük bir tehlike olmaya başladığını görünce, kendisine müttefik arar. Birçok krala haber göndererek şöyle der:

> "*...Yanıma çıkın ve bana yardım edin ve Gibeonu vuralım, çünkü (Gibeon) Yeşu ile ve İsrailoğulları ile (barış antlaşması yaptı).*" (Yeşu, Bap 10: 4.)

Bunun üzerine Hebron, Yarmut, Laşin ve Eglon kralları, ordularıyla bir araya gelerek Gibeon'u kuşatırlar. Gibeon'un adamları Yeşu'ya haber gönderip yardım ister. Yeşu ordusunu alarak yola çıkar. Bu arada Tanrı ona şöyle der:

> "*Onlardan korkma; çünkü onları senin eline verdim; onlardan kimse senin önünde durmayacaktır.*" (Yeşu, Bap 10: 8.)

Yeşu ve İsrail ordusu ansızın onların üzerlerine yürür ve Tanrı'nın yardımıyla onları büyük bir yenilgiye uğratır. Kitabın yazmasına göre Tanrı, bu sırada;

"(düşman) üzerine göklerden büyük taşlar attı ve öldüler; dolu taşları ile ölenler İsrailoğullarının kılıçla öldürdüklerinden daha çoktu." (Yeşu, Bap. 10: 9-12.)

Bu zaferler vesilesiyle Yeşu öylesine bir azamet duyar ki, kâinata hükmetmeye kalkar. Örneğin Güneş'e ve Ay'a yerlerinde durmalarını emreder ve emrettiği gibi olur: Güneş ve Ay dururlar, ta ki İsrailoğulları düşmandan öç alana kadar (Yeşu, Bap 1: 12-14).

Bu olaylar sonunda hezimete uğrayan beş kral, kurtuluş çaresini kaçmakta bulurlar ve Makkeda'da bir mağaraya sığınırlar. Bunu duyan Yeşu, adamlarını gönderip onları huzuruna getirtir. Kendisiyle cenge gitmiş olan adamların reislerine hitaben şöyle der: *"Yaklaşın, ayaklarınızı bu kıralların boyunları üzerine koyun"*. Adamları yaklaşıp ayaklarını kralların boyunları üzerine koyarlar. Yeşu sözlerine devam eder:

"Korkmayın ve yılgınlığa düşmeyin; kuvvetli olun ve yürekli olun; çünkü cenketmekte olduğunuz bütün düşmanlarınıza Rab böyle yapacaktır." (Yeşu, Bap 10: 24-25.)

Bunları söyledikten sonra beş kralı bir vuruşla öldürür ve onları beş ağaç üzerine astırır. Kralların cesetleri akşama kadar ağaçta asılı olarak kalır. Akşam olunca Yeşu, bu cesetleri ağaçtan indirtir ve beş kralın gizlenmiş oldukları mağaraya attırır; mağaranın ağzına büyük taşlar koydurtur.

Bu işler bittikten sonra Makkeda'yı kuşatıp alır ve kralının kafasını kılıçla kestirir; sonra;

"ondan olan bütün canları tamamen yok etti; artakalan kimse bırakmadı; ve Makkeda kıralına Eriha kıralına yaptığı gibi yaptı." (Yeşu, Bap 10: 28.)

Daha sonra Yeşu, sırayla "Libnah", "Lakiş", "Eglon", "Hebron" ve "Devir" denen yerleri fetheder ve burada yaşayan insanları, tek bir can kalmamacasına, kılıçtan geçirir (Yeşu, Bap 10- 29-43).

C) Yeşu, İsrailoğullarını Kendisine Boyun Eğdirtebilmek İçin, Tanrı'yı Haksızlık Yapar Şekilde Tanımlamaktan Geri Kalmaz

Tıpkı Musa'nın yaptığı gibi, Yeşu da İsrailoğullarını sırf peşinden getirebilmek, onlara her dediğini yaptırabilmek, örneğin savaşlara sürükleyebilmek, yağma, talan ve çapul etmeye zorlayabilmek için Tanrı'yı olmadık haksızlıklara, hile ve yalan usullerine tenezzül eden ve bu yaptıklarıyla övünen bir "Yaratan" şeklinde göstermekten geri kalmamıştır. Biraz yukarıda bunun bazı örneklerini verdik. Fakat asıl Yeşu'nun yaşlanıp da öleceğini anladığı an; İsrailoğullarıyla yaptığı bir veda konuşması vardır ki, onun bu yönünü daha belirli bir şekilde ortaya vurur. Bu konuşmasında Yeşu, Tanrı'nın şöyle dediğini bildirir:

> *"İsrailin Allahı Rab böyle diyor: -'İbrahimin babası... Terah, atalarınız eski zamanda ırmağın öte tarafında otururlardı; ve başka ilahlara kulluk ederlerdi. Ve atanız İbrahimi ırmağın öte tarafından aldım ve onu bütün Kenân diyarında yürüttüm ve zürriyetini çoğalttım ve kendisine İshakı verdim. Ve İshaka Yakubu ve Esavı verdim... Ve Yakubla oğulları Mısıra indiler. Ve Musa ile Harunu gönderdim ve Mısırın ortasında yaptığım şeylerle onu vurdum; ve... atalarınızı Mısırdan çıkardım ve denize geldiniz; ve Mısırlılar Kızıl Denize kadar cenk arabaları ile... atalarınızın ardını kovaladılar (ve Rabbınız)... onların üzerine denizi getirdi... ve uzun zaman çölde oturdunuz. Ve sizi Erden ötesinde oturan Amorîler diyarına getirdim... ve onları elinize verdim ve onların memleketini mülk olarak aldınız ve önünüzde onları helâk ettim* (Tanrı aynı şeyleri Erihalılara, Perizzilere, Kenanlılara ve Yabusîlere karşı yaptığını hatırlatarak devam eder). (Ve bütün bunlar) *senin kılıcınla ve senin yayınla olmadı* (Hepsi de Tanrı tarafından oldu) *Ve üzerinde işlemediğiniz bir diyarı ve bina etmediğiniz şehirleri size verdim ve onlarda oturuyorsunuz; dikmediğiniz bağlardan ve zeytinliklerden yiyorsunuz. Ve şimdi Rabden korkun ve... ona kulluk edin..."* (Yeşu, Bap 24: 1-15.)

Görülüyor ki, Yeşu'nun ve İsrailoğullarının Tanrı'sı, başkalarının alın teriyle edindikleri şeyleri onlardan yağma yolu ile alıp İsraillilere ihsan etmekte sakınca bulmuyor ve bu haksızlıkları sırf onları başka

ilahlara tapmaktan uzaklaştırıp kendisine taptırmak için yapıyor. Neden acaba bu işi, diğer kavimlere yapmaz da, kendisine devamlı şekilde isyankâr olan, kafa tutan, başkaldıran İsrailoğullarına yapar? Bu sorunun yanıtını vermek kolay: çünkü bu Tanrı, İsrailoğulları adına "Ahd-ı atik" (Kitabı Mukaddes)'i yazanların kendi kafalarından yarattıkları bir Tanrı'dır.

D) Yeşu'nun Söylemesine Göre, Her Bir İsrailli Bin Düşmana Bedeldir; Çünkü Tanrı, Her Bir İsrailli Yerine Savaşmaktadır

Tıpkı Musa'nın yaptığı gibi, Yeşu'nun da İsrailoğullarının kafasına sokmak istediği şey şu olmuştur ki, savaşlarda her bir İsrailli bin düşmana bedeldir; çünkü aslında düşmanla çarpışan Tanrı'dır; düşmanı bozguna uğratan, alt eden, yok eden ve ettikten sonra onun varlığını ve toprağını İsrailoğullarına veren doğrudan doğruya Tanrı'dır.

Nitekim Yeşu, yaşlanıp da öleceğini anladığı zaman, bütün İsrail ihtiyarlarını çağırıp onlara şöyle der:

> *"Ben kocadım ve yaşta ilerledim; Allahınız Rabbin sizin uğrunuzda bütün bu milletlere yaptığını gördünüz, çünkü sizin için cenk eden Allahınız Rabdir... Çünkü Rab önünüzden büyük ve kuvvetli milletleri kovdu... Sizden bir kişi bin kişiyi kovalıyacaktır; çünkü Allahınız Rab, size söylediği gibi, sizin için cenk eden odur."* (Yeşu, Bap 23: 2-10.)

Fakat bütün bunları yapmasının nedeni, İsrailoğullarını yabancı toplumlardan uzak tutmak, onlarla hiçbir şekilde kaynaştırmamaktır.

E) Tıpkı Musa Gibi, Yeşu da İsrailoğullarını Irkçı Duygularla ve Yabancı Düşmanlığı ile Yetiştirme Hevesindedir: "Aranızda Yaşayan Yabancılarla Evlenmeyin, Onlara Karışmayın" Der

Yine tıpkı Musa'nın yaptığı gibi, Yeşu'nun da başlıca amacı, İsrailoğullarını koyu ırkçı ruhla ve yabancı düşmanlığı duygularıyla yoğurmaktı. Yaşamı boyunca bunu her fırsatta ortaya vurmaktan geri kalmamıştır. Ölmeden önce son vasiyeti de bu doğrultuda olmuştur.

Biraz önce belirttiğimiz gibi, yaşça ilerlediği bir tarihte Yeşu, İsrail ihtiyarlarını toplayıp: "*Allah (yabancı) milletleri önünüzden süpürecek ve gözünüzün önünde onları kovacaktır... ve onların diyarını mülk edineceksiniz*" derken şunu hatırlatmıştır ki, Tanrı'nın dilediği şey, İsrailoğullarının yabancılarla karışmaması, onlarla dostluk ve evlilik yapmamasıdır. Eğer Tanrı'yı seviyor iseler böyle yapmaları gerekir. Yeşu şöyle der:

> "*Ve Allahınız Rabbi sevmekte çok dikkatli olun. Çünkü eğer geriye dönerseniz... bu milletlerden artakalanlara bağlanırsanız ve onlarla hısımlık ederseniz ve onlar size siz onlara karışırsanız; iyi bilin ki Allahınız Rab bu milletleri gözünüzün önünden artık kovmayacaktır; ve siz, Allahınız Rabbin size verdiği bu iyi toprak üzerinden yok oluncıya kadar, onlar sizin için kement ve tuzak ve böğürlerinizde ügendire ve gözlerinizde diken olacaklardır.*" (Yeşu, Bap 23: 12-14.)

F) Yeşu'nun Ölümünden Sonra Halk, Savaş, Yağma ve Talan Siyasetine Yönelir

Kendilerini "peygamber" diye kabul ettirenler, örneğin Musa ve daha sonra Yeşu, Tanrı'dan geldiğini söyledikleri emirlere göre İsrailoğullarını öylesine savaşçı ve çapulcu bir ruhla yetiştirmişlerdir ki, halk artık bu tür işleri yaşam kuralı bilmiştir. Nitekim "Ahd-ı atik"in anlatmasına göre, Yeşu'nun ölümünden sonra halk, Tanrı'ya sorar: "*Kenânlılara karşı cenketmek üzre bizim için önce kim çıkacak?*" (Hâkimler, Bap 1: 1). Tanrı da güya onlara Yeşu'nun yerini almak üzere *Yahuda*'yı seçtiğini, diyarı onun eline verdiğini ve onun liderliği altında savaş ve çapula devam edileceğini bildirir. Bunun üzerine Yahuda, kardeşi *Simeon*'u çağırtır, durumu ona anlatır ve bütün çapul işlerini ortaklaşa yapmak hususunda onunla anlaşır; şöyle der:

> "*Bana düşen hisseye benimle beraber çık ve Kenânlılara karşı cenkedelim; ve ben de sana düşen hisseye seninle beraber giderim.*" (Hâkimler, Bap 1: 3.)

Böylece iki kafadar, halkı peşlerine takarak sefere çıkarlar; kuşkusuz ki, Tanrı onlara her daim yardımcıdır; nitekim Kenânlıları ve Perizzîlileri onların eline verir. Bezek'te on bin kişiyi öldürürler. Daha sonra *Adoni-bezek* adındaki krallarını ele geçirirler ve adamcağızın ellerinin ve ayaklarının baş parmaklarını keserler ve onu "Yeruşalim"e (Kudüs'e) getirirler. Güya vaktiyle *Adoni-bezek*, yetmiş kralın el ve ayak parmaklarını kesmiş olduğu için Tanrı şimdi ona bu cezayı vermiştir (Hâkimler, Bap 1: 5-7). Adoni-bezek "Yeruşalim"de ölür.

İsrailoğulları daha sonra "Yeruşalim"i kılıçtan geçirip şehri ateşe verirler. Güneydeki *Şefela* mevkiinde oturan Kenânlıları yok etmek üzere yollarına devam ederler. Bu işi de bitirdikten sonra *Debir* ahalisini kılıçtan geçirirler (Hâkimler, Bap 1: 8- 12). Daha sonra diğer birçok ülke ahalisini kendilerine köle (angaryacı) edinirler. Ve bütün bu işlerde Tanrı onlara yardımcı olur (Hâkimler, Bap 1: 13-36).

XII) "Ahd-ı Atik"e Göre, Tanrı, Diğer Milletleri, Sırf İsrailoğullarını Denemek ve Bu Arada Onlara Savaşmayı Öğretmek İçin "Yemlik" Olarak Kullanır

Hâkimler kitabında Tanrı'nın, sırf İsrailoğullarını denemek ve aynı zamanda onlara cenk etmesini öğretmek maksadıyla bazı milletleri yeryüzünde yaşar bıraktığı yazılıdır (Hâkimler Bap 3: 1-31). Bundan dolayıdır ki, İsrailoğullarının bu milletler arasında yaşamalarına göz yummuştur. Kitapta şöyle yazılı:

> *"İsraili, bütün Kenân cenklerini bilmiyenlerin hepsini onlarla denesin ve ancak İsrailoğulları nesillerinin, hiç olmazsa cenkleri evvelde bilmiyenlerin cenk öğrenmek bilgileri olsun diye Rabbin bıraktığı milletler şunlardır: Filistîlerin beş beyleri ve bütün Kenânlılar ve Saydalılar ve... Hivîler. Ve Musa vasıtasıyla atalarına emrolunan Rabbin emirlerini dinleyecekler mi diye bilmek için onlarla İsraili denemek üzre bırakıldılar."* (Hâkimler, Bap 3: 1-5.)

Ne var ki, İsrailoğulları, Tanrı'nın bütün yasaklarına rağmen, bu milletlerden kız alıp kız verirler, onların putlarına taparlar ve böylece Tanrı'ya karşı suç işlemiş olurlar. Bu nedenle Tanrı'nın öfkesi İsrail'e karşı alevlenir ve onları, sırf bu nedenle cezalandırmak üzere, Mezopotamya kralına satar. İsrailoğulları sekiz yıl boyunca ona kulluk ederler. Fakat İsrailoğulları pişman olup feryat ederler. Bunun üzerine Tanrı onları affeder ve kulluktan kurtarır (Hâkimler, Bap 3: 5-12).

Fakat az geçmeden İsrail yine Tanrı'yı unutur ve yasak emirlere başvurur. Tanrı yine gazaba gelir ve bu kez Moablıların kralı Eglon'u onlara karşı saldırtır ve İsrailoğullarını cezalandırır. İsrailoğulları Eglon'a sekiz yıl boyunca kulluk ederler. Fakat yine nedamet duyup feryat edince, Tanrı yine onların yardımına koşar ve onlara *Ehud* adında birini kurtarıcı olarak gönderir. Ehud, Tanrı'nın emirlerine uyarak olmadık vahşete başvurur ve Moab kralını ve halkını kılıçtan geçirir (Hâkimler, Bap 3: 12-15).

Görülüyor ki, Tanrı, Moablılarla birlikte yaşamakta olan İsrail'i, kendisine itaatkâr davranmadı diye cezalandırdıktan sonra, onların feryadı üzerine affetmiş ve bu kez Moablıları, işlemedikleri bir suçtan dolayı (çünkü İsrailoğullarının kendilerinden kız alıp vermelerine Moablılar sebep olmamışlardır) en vahşiyane usullerle vurmuştur.

Ve "*Ahd-ı atik*"in "*Hâkimler*" kitabı bu minval üzere devam eder. Her defasında İsrailoğulları Tanrı'nın gözünde kötü olanı yaparlar ve her defasında Tanrı onları cezalandırır ve başka milletlerin boyunduruğu altına sokar; ve soktuğu an İsrailoğulları feryadı basar, pişmanlık duyar. Her feryat edişte Tanrı rikkate gelir, onları kurtarmak üzere meleklerini, peygamberlerini, elçilerini gönderir. Nitekim Ehud'dan sonra *Debora* adındaki bir peygamber kadın (Hâkimler, Bap 4: 4); sonra *Gideon* (Hâkimler 6: 11); sonra *Tola* (Hâkimler, Bap 10: 1), sonra bir fahişenin oğlu *Yeftah* (Hâkimler, Bap 11: 1-12), sonra *İbtsan* (Hâkimler 12: 8), sonra *Elon* (Hâkimler 12: 11), sonra *Abdon* (Hâkimler 12: 13) sırayla, hep kurtarıcı olarak İsrail'in başına geçerler. Hemen hemen aynı olaylar birbirini izler. Bu arada *Samson*'un hikâyesi vardır ki, oldukça eğlendiricidir.

A) Samson ile Dalilah Hikâyesi

Abdon'un ölümünden sonra İsrailoğulları, mutat üzere yine Tanrı'ya sırt çevirirler; yine Tanrı onları cezalandırır ve kırk yıl boyunca Filistîlerin boyunduruğu altına sokar (Hâkimler, Bap 13: 1). Bu kötü yaşamdan bıkan İsrailoğulları yine feryada başlarlar; Tanrı yine onlara acır ve yardımcı olmak üzere Filistîlere oyun oynar. Oysa ki zavallı Filistîlerin günahı yoktur, çünkü İsrailoğullarını onların boyunduruğu altına sokan Tanrı'dır. Tanrı'nın Filistîlere oynadığı oyun, *Hâkimler* kitabında "*Şimşon*" hikâyesi olarak anlatılmıştır ki, "*Samson ve Dalila*" adı altında edebiyat tarihine malzeme işini görmüştür.

Gerçekten de *Hâkimler* kitabına göre, Tanrı, Danîler sıptından *Manoah* adındaki bir adamın kısır olan karısına meleklerinden birini gönderir. Melek kadına: "*İşte şimdi, sen kısırsın ve doğurmuyorsun, fakat gebe kalacaksın ve bir oğul doğuracaksın*" der (Hâkimler, Bap 13: 3). Kadın olan bitenleri kocasına anlatır, fakat kocası pek inanmaz ve Tanrı'ya yalvararak meleğini tekrar göndermesini ister. Dilek gereğince Tanrı meleğini gönderir ve melek, daha önce karısına söylemiş olduklarını ona tekrarlar. Manoah, Tanrı'ya ekmek ve oğlak takdimesinde bulunur. Az zaman sonra bir oğlu olur ve adını *Şimşon* koyar. Çocuk büyür ve Tanrı onu mübarek kılar ve ruhu ile güçlendirir (Hâkimler, Bap, 13: 1-25).

Günlerden bir gün Şimşon, Timna diye bilinen yere gider ve orada gördüğü Filistî kızlarından birine âşık olur. Derhal eve döner ve ana babasına bu kızı kendisine karı olarak almaları için yalvarır. Fakat anası ve babası kabul etmezler ve kendisine İsrail kavminden biriyle evlenmesini tavsiye ederler; şöyle derler:

> "*Kardeşlerinin kızları arasında, yahut bütün kavmimin arasında bir kadın yok mu ki, sünnetsiz Filistîlerden kadın almağa gidiyorsun?*" (Hâkimler, Bap 14: 3.)

Fakat Şimşon onları dinlemez ve: "*Onu bana al, çünkü gözüme o hoş görünüyor*" (Hâkimler 14: 4) diye tutturur. Aslında onu bu şekilde söyleten Tanrı'dır; çünkü Tanrı, Şimşon ile bu kızı evlendirmek suretiyle Filistîlerden öç almak kararındadır.

Neden acaba Tanrı bu oyunlara tenezzül eder ve İsrailoğullarını cezalandırmak için önce onları Filistîlerin boyunduruğu altına sokar ve sonra kurtarmak için Filistîlerden öç almaya çalışır? Ve neden, eğer İsrailoğullarını cezalandırmak gerekiyorsa, bunu başka bir millete zarar vermeden yapmaz?

Bu tür sorular sormaya kalkışmanız doğru değildir, çünkü kalkıştığınız takdirde halk yığınlarını kandırmak için uydurulmuş hikâyelerin temeline dinamit yerleştirmiş ve din adamını ekmeğinden etmiş olursunuz. Hikâyemize devam edelim:

Şimşon'un ısrarı üzerine ana ve baba razı olup hep birlikte Timna'ya inerler. Yolda bir aslanla karşılaşırlar; aslan Şimşon'a kükrer; hemen o an Tanrı'nın ruhu Şimşon'a iner; Şimşon aslanı yakaladığı gibi ikiye böler, parça parça eder. Fakat bu olanları ana ve babası görmezler. Yola devam olunur ve Timna'ya gelindiğinde, Şimşon, aradığı kızı bulur. Kız ondan hoşlanmıştır. Evlenirler, ziyafetler verilir, eğlenilir. Daha sonra Şimşon kadını almak için döndüğünde, aslanın leşini görmek ister. Bir de görür ki, aslanın leşinde bir arı sürüsü ile bal var. Balı avuçlarına alır ve babası ile anasının yanına gelir; onlara da baldan verir. Fakat bu balı aslanın leşinden aldığını onlara bildirmez.

Şimşon ziyafete katılan otuz arkadaşa şöyle der:

> *"Şimdi size bir bilmece söyliyeyim; ziyafetin yedi gününde onu bulup bana bildirebilirseniz, size otuz keten esvap ve otuz yedek esvap vereceğim; fakat bana bildiremezseniz o zaman siz bana 30 keten esvap ve 30 yedek esvap vereceksiniz."*

Ve sonra aslan olayı ile ilgili olduğu anlaşılan şu bilmeceyi onlara sorar:

> *"Yiyenden yiyecek çıktı; ve kuvvetliden tatlı çıktı."* (Hâkimler, Bap 14: 12.)

Bunun üzerine kız tarafından olanlar bilmecenin çözümünün ne olduğunu öğrenmesi için Şimşon'un karısını sıkıştırırlar: *"Kocanı kandır da bize bilmeceyi bildirsin, yoksa seni ve babanın evini yakarız..."* derler (Hâkimler, Bap 14: 15).

Bu tehdit karşısında kadın, Şimşon'u karşısına alır, ağlayıp sızlamaya başlar; onu kandırmak için: "*Benden... nefret ediyor ve beni sevmiyorsun; kavmımın oğullarına bilmece söyledin ve bana bildirmedin*" der (Hâkimler, Bap 14: 16). Fakat karısının bu ısrarlarına rağmen Şimşon bilmeceyi açıklamak istemez. Bununla beraber karısının yedi gün boyunca ağlayıp sızlamaları üzerine dayanamaz ve her şeyi ona söyler. Kadın da kavminin adamlarına bunu bildirir.

Yedinci günün akşamı, güneş batmadan önce adamlar Şimşon'a bilmecenin çözümünün ne olduğunu anlatırlar. Bunun üzerine Şimşon, adamlara 30 keten esvap ve bir o kadar yedek esvap vermek zorunda kalır. Söylemeye gerek yoktur ki, Tanrı'nın yardımıyla bunu sağlamaktan kolay bir şey yoktur. Nitekim Tanrı'nın ruhu ile kuvvetlenmiş olarak Aşkelon denen yere gider ve onlardan otuz insanı öldürür ve esvaplarını alıp bilmeceyi çözenlere verir (Hâkimler, Bap 14: 16-20).

Fakat bu olaydan sonra Şimşon'un karısının babası onu bir başka adamla evlendirir; evlendirdikten sonra da Şimşon'a şöyle der:

> "*Gerçek ondan tamamen nefret ediyordun diye düşündüm; bundan dolayı onu senin arkadaşına verdim. Küçük kızkardeşi ondan daha güzel değil mi? Rica ederim bunun yerine o senin olsun.*" (Hâkimler, Bap 15: 2.)

Şimşon ona: "*Bu sefer Filistîlere kötülük edince onlardan ötürü suçsuz olurum*" der ve gidip üç yüz çakal tutar, çakalları kuyruk kuyruğa çevirir ve iki kuyruğun arasına meşale koyup yakar ve onları Filistîlerin ekinlerine salar; ekinlikleri ve zeytinlikleri yakar. Bunun üzerine Filistîler Şimşon'un karısını ve babasını ateşte yakarlar ve sonra Yahudalardan öç almak için karargâh kurarlar. Yahudalar korkuya kapılıp Şimşon'a şöyle derler: "*Filistîlerin bize hâkim olduklarını bilmiyor musun? Ve bize ettiğin bu nedir?*". Şimşon da yanıt olarak: "*Onlar bana ne yaptılarsa, ben de onlara öyle yaptım*" der. Bunun üzerine Şimşon'un ellerini kollarını bağlayıp Filistîlere verirler. Fakat Tanrı'nın ruhu yine yetişir ve verdiği kuvvetle Şimşon bir vuruşta iplerini koparır ve binlerce Filistîyi hemen oracıkta öldürür (Hâkimler 15: 11-20). Bu arada eline bir eşek çene kemiği geçer; onunla da bin kişiyi öldürür. Büyük bir sevinçle şöyle konuşur:

"Eşek çene kemiğiyle bir yığın, iki yığın; Eşek çene kemiğiyle bin kişi vurdum." (Hâkimler, Bap 15: 16.)

Ne iç açıcı ve ahlak yaratıcı bir davranış değil mi?

Fakat bunları söylerken birden bire susuzluk duymaya başlar; susuzluktan boğazı kurur. Hemen Tanrı'ya feryat edip yakınır:

"Sen kulunun eliyle bu büyük kurtuluşu verdin; ve şimdi susuzluktan öleceğim ve sünnetsizlerin eline düşeceğim." (Hâkimler, Bap 15: 18.)

Hiç Tanrı onun sünnetsizler eline düşmesini ister mi? Elbette ki istemez. İstemediği içindir ki, derhal Lehi'deki bir çukuru yarar ve oradan su fışkırtır. Şimşon kana kana suyu içer, susuzluktan kurtulur. Sonra yoluna devamla Gaza denilen mevkie gelir. Orada bir fahişe görür ve onunla cinsi münasebette bulunur (Hâkimler, Bap 15: 19; Bap 16: 1).

Onun geldiğini haber alan Gazalılar etrafını sararlar ve şehrin kapısında pusu kurarlar. Fakat Şimşon geceyarısı kalkar şehir kapısının kanatlarını tuttuğu gibi sürgüleriyle birlikte koparır ve omuzlarının üzerine koyarak Hebron karşısındaki dağın tepesine çıkar (Hâkimler, Bap 16: 3). Daha sonra Sorek vadisine iner ve orada bir kadına âşık olur. Kadının adı *Delila*'dır. Filistîlerin beyleri *Delila* sayesinde Şimşon'u ele geçirmeye çalışırlar ve Delila'ya şöyle derler:

"Onu kandır ve bak onun büyük kuvveti nededir ve onu bağlayıp alçaltmak için ne ile başa çıkabiliriz; ve biz her birimiz sana bin yüz parça gümüş veririz." (Hâkimler, Bap 16: 5.)

Delila teklifi kabul eder ve kendisine âşık olan Şimşon'un sırrını öğrenmek için planlar kurar. Fakat bir türlü başarı sağlayamaz; her defasında Şimşon onu yanıltır. Her defasında kadın ona: *"İşte, benimle eğlendin ve bana yalanlar söyledin; şimdi rica ederim, bana bildir, ne ile bağlanabilirsin?"* der. Bu şekilde onu sıkıştırmaya devam eder. Nihayet Şimşon sırrını açığa vurur ve kadına şöyle der:

"Başıma ustura değmemiştir, çünkü ben ana rahminden Allaha nezîrim; eğer tıraş olursam, o zaman kuvvetim benden gider ve zayıf olup başka her adam gibi olurum." (Hâkimler, Bap 16: 17.)

Bunu duyan Delila, derhal Filistîlere durumu bildirir. Kendisine vaat olunan parayı aldıktan sonra Şimşon'u dizlerinde uyutur; sonra birisini çağırtıp Şimşon'un başını traş ettirir. Şimşon artık güçsüz kalmıştır. Sırrını sevdiği kadına açıkladığı için olacak, muhtemelen Tanrı ondan ayrılmış, onu tek başına bırakmıştır. Fakat neden onu bu kadına âşık etmiştir ve neden ona bu oyunları oynamıştır, bilinmez. Bu olsa olsa Tanrı'yı bu hallere düşürmekten kaçınmayanların, yani "kutsal" kitap yazarlarının bilecekleri iş. Mümkündür ki, bu yazarlar, kadın, erkeğe ihanet etsin de adı kötüye çıksın diye hikâyenin bu kısmını bu şekle sokmuşlardır!

Bu itibarla hikâyemize devam edebiliriz.

Şimşon uykudan uyanınca gitmek ister; fakat Filistîler onu yakalayıp gözlerini oyarlar ve Gaza'ya indirip tunç zincirlere bağlarlar ve hapishanede değirmen çevirmeye mahkûm kılarlar (Hâkimler, Bap 16: 17-22).

Az zaman sonra Şimşon'un başında saç uzamaya başlar; fakat Filistîlerin durumdan pek haberleri yoktur. İlahlarına kurban adayıp eğlenmektedirler. Aralarında şöyle konuşurlar:

> "*Memleketimizi harap eden, bizden bir çoklarını öldüren düşmanımız Şimşon'u, ilahımız bizim elimize verdi.*" (Hâkimler, Bap 16: 23-24.)

Bu arada Şimşon Tanrı'ya yalvarır:

> "*Ya Rab Yehova, niyaz ederim, beni hatırla ve niyaz ederim, ancak bu kerelik, ey Allah, beni kuvvetlendir de Filistîlerden iki gözüm için birden öç alayım.*" (Hâkimler 16: 28.)

Dediği gibi olur, Tanrı onu kuvvetlendirir ve bu kuvvetle Şimşon içinde bulunduğu binanın direklerini temelinden oynatıp yıkar. Bina beylerin ve bütün kavmin üzerine iner ve orada bulunanların hepsi ölür; onlarla birlikte Şimşon da ölür. Kardeşleri ve ailesi efradı gelip onu kaldırırlar ve babası Manoah'ın kabrine gömerler (Hâkimler, Bap 16: 30- 31).

B) İhanet, Çapul ve Soygunculuk Örneklerinden Birkaç Demet Daha

Efraim dağlığında oturan *Mika* adında bir adamın evine bir gün Yahuda sıptından *Levili* bir genç gelir. Mika ona nereden ve neden dolayı geldiğini sorar; o da Levili olduğunu ve misafir olarak yer aradığını söyler. Mika kendisine şöyle der:

> *"Benimle otur ve bana baba ve kâhin ol ve ben sana yılda on parça gümüş, bir kat esvap ve yiyeceğini veririm."* (Hâkimler, Bap 17: 10.)

Genç adam teklifi kabul eder; Mika buna sevinir, çünkü Levili bir kâhine sahip olmakla Tanrı'nın kendisine iyilik edeceğine inanmıştır (Hâkimler, Bap 17: 13). Oysa ki, başına neler geleceğinden habersizdir. Çünkü iyilik ettiği bu Levili kâhin yüzünden hem malından-mülkünden ve hem de *Laişe* adındaki kavmin *Danîler* tarafından kılıçtan geçirilmesine vesile olacaktır. Şöyle ki:

Mika'nın Levili kâhini evine alıp rahat ettirdiği ve onu kendisine baba yaptığı tarihlerde *Danoğulları* diye bilinen *Danîler* sıptı, kendilerine bir ülke aramakla meşgullerdir. İsrail sıptlarından oldukları halde o güne kadar kendilerine henüz miras düşmemiştir. Bu itibarla, tıpkı diğer İsrail sıptları gibi, onlar da saldırı ve çapul yolu ile iş görmeye ve önlerine çıkan halkları yerlerinden kovup oraya yerleşme siyasetine yönelirler. Bu işi başarılı kılmak için, yine diğer sıptların yaptıkları gibi aralarından beş kişiyi casus olarak seçerler ve *"Gidin diyarı araştırın"* diyerek gönderirler (Hâkimler, Bap 18: 2).

Casuslar Efraim dağlığına inerler ve orada Mika'nın evine misafir olurlar; Levili genç ile tanışırlar. Hazır bir kâhin bulmuşken ondan, Tanrı'nın kendilerine yardımcı olup olmayacağını sorarlar. Kâhin de onlara: *"Selâmetle gidin, gitmekte olduğunuz yol Rabbin önündedir"* der (Hâkimler, Bap 18: 6).

Aslında bu yanıtı verirken Mika'ya, yani iyilik gördüğü ve kendisine babalık etmeyi kabul ettiği insana karşı ihanet halindedir; çünkü, kâhin olduğuna göre, verdiği öğüdün eninde sonunda Mika'ya zararlı olacağını bilmektedir.

Kâhin'den aldıkları iyi haber üzerine casuslar yola çıkarlar ve Laiş denilen ülkeye varırlar. Görürler ki, halkı bolluk içinde kaygısız yaşamakta, işiyle gücüyle meşgul olmaktadırlar. Üstelik kendilerini herhangi bir saldırıya karşı koruyacak durumda olmadıktan gayrı, yardımından yararlanabilecekleri bir müttefikleri de yoktur.

Bu gördükleri şeyleri haber vermek üzere geri dönerler ve Danîlere şöyle derler:

> *"Kalkın ve onlara karşı çıkalım, çünkü memleketi gördük, çok bereketlidir... Memleketi mülk olarak almak için gitmekte... tembellik etmeyin. Gittiğiniz zaman kaygısız bir kavmın üzerine varacaksınız... Allah onu sizin elinize vermiştir; öyle bir yer ki dünyada olan şeylerden hiçbiri orada eksik değildir."* (Hâkimler, Bap 18: 9-10.)

Bunun üzerine Danîler sıptından 600 kişi, cenk silahlarıyla kuşanmış olarak Efraim dağlığına geçerler ve Mika'nın evine gelip ondan hal hatır sorarlar. Maksatları evi soymaktır; bundan dolayıdır ki, evin kapısını kuş uçurtmayacak şekilde sarmışlardır. Hatır gönül sorma işi bittikten sonra evi araştırmaya başlarlar. Her şeyden önce oyma ve dökme putu ortaya çıkarırlar. Kâhin onlara neden böyle yaptıklarını sorar. Onlar da kendisine şöyle derler:

> *"Sus, elini ağzının üzerine koy ve bizimle gel ve bize baba ve kâhin ol. Bir adamın evinde kâhin olman mı yoksa İsrailde bir aşirete ve bir sıpta kâhin olman mı senin için iyidir."* (Hâkimler, Bap 18: 18-19.)

Kâhin buna sevinir ve onlara katılır. Ele geçirilen hayvanlar ve mallar ve esir alınan çocuklar öne sürülmüş olarak onlarla beraber yürür gider.

Bu yapılanları gören Mika, etrafına topladığı kişilerle peşlerinden yetişir ve onlara seslenir: *"Yaptığım ilahlarla kâhini alıp gittiniz ve bana artık ne kaldı?"*. Onun bu davranışına Danoğulları öfkelenirler ve şöyle derler:

> *"Sesin aramızda işitilmesin, yoksa canları yanmış adamlar üzerinize düşerler ve kendi canını ve evin halkının canlarını kaybedersin."* (Hâkimler, Bap 18: 26.)

Mika onların kendisinden güçlü olduklarını görünce dönüp evine gelir. Danoğulları ise, oldukça yüklü ganimeti böylece ele geçirdikten ve Mika'nın kâhinine de sahip çıktıktan sonra, bu kez Laiş kavminin bulunduğu yere yönelirler. Laiş, biraz önce belirttiğimiz gibi, kendi halinde yaşayan ve kimseye zararı dokunmayan ve üstelik hiç kimseden kendilerine zarar gelmeyeceğini sanan, halim selim bir kavimdir. Danoğulları, böylesine temiz ve saf bir düşünceye bağlı bu kavmi, bir saldırışla kılıçtan geçirip yok ederler; yerlerini yurtlarını da ateşe verirler.

Danoğulları, bütün bu vahşet ve cinayetten sonra, o tarihten itibaren Mika'nın yaptığı oyma putu, kendilerine tapınak edinmek üzere bulundukları yere dikerler (Hâkimler, Bap 18: 27-31).

XIII) Benyaminoğullarının Kılıçtan Geçirilmeleri

İsrail'de kral bulunmadığı dönemlerin birinde, günlerden bir gün, Efraim dağlığında yaşayan bir Levili, kendisine Betlehem'deki Yahudalardan bir cariye alır ve onunla yaşamaya başlar. Fakat kadıncağız, adamın kendisine sık sık öfkelenmesinden bıkmış olarak bir gün evi terk eder ve babasının evine döner. Adam dayanamaz ve karısını geri getirmek için kayınpederinin evine gider. Kayınpederi kendisini sevinçle ağırlar ve birkaç gün kalması için ısrar eder. Beraberce yiyip içerler, güzel vakit geçirirler. Nihayet adam cariyesini, uşağını ve iki eşeğini de alarak yola koyulur; az gider uz gider Benyamin'in Gibea şehrine gelir. Fakat gecelemek için bir yer bulamaz; hiç kimse kendisini evine misafir etmez. Ümitsiz bir şekilde beklerken yaşlıca bir adam onu ve yanındakileri misafir eder. Ne var ki, şehirdeki bazı kötü niyetli kimseler adamı rahat bırakmazlar. Evi kuşatıp kapıya dayanırlar ve ev sahibinden, misafir ettiği adamla kadını kendilerine vermesini isterler. Yaşlı adam şöyle der:

> *"Hayır kardeşlerim... kötülük etmeyin; madem ki bu adam benim evime geldi, bu alçaklığı yapmayın. İşte ere varmamış kızım ve o adamın cariyesi; şimdi onları çıkarayım da onları alçaltın ve gözünüzde iyi olanı onlara yapın; fakat bu adama böyle bir alçaklık etmeyin."* (Hâkimler, Bap 19: 23-24.)

Görülüyor ki, yaşlı adam, sırf misafir ettiği Leviliyi kurtarmak için kendi öz kızını ve adamın cariyesini feda etmeye hazırdır. Nitekim teklif gereğince adamlar cariyeyi alıp götürürler ve kirletirler; bu işi sabaha kadar devam ettirdikten sonra da kadını salarlar. Kadın efendisinin evine gelir, fakat öylesine bitap düşmüştür ki, daha kapıdan ayak atarken, bir daha kalkmamacasına yere serilir kalır. Ertesi sabah Levili kapıyı açıp da cariyesini ölmüş görünce bıçağını çıkarır ve cesedi 12 parçaya böler ve her bir parçayı İsrail sınırlarına gönderir (Hâkimler, Bap 19: 27-29).

Olayı öğrenen İsrailoğulları, kendi kardeşleri sayılan Benyaminlilerden öç almak üzere cenge hazırlanırlar. Kılıç çeken dört yüz bin İsrailli toplanıp önce Benyamin sıptına adamlar gönderi şöyle derler:

> *"Aranızda yapılan bu kötülük nedir? Ve şimdi Gibeada olan o alçak adamları verin ki öldürelim ve İsrailden kötülüğü atalım."* (Hâkimler, Bap 20: 12.)

Fakat Benyaminoğulları teklifi reddederler. Bu durumda İsrailliler Benyaminoğullarına karşı cenk etmekten başka çare kalmadığını görürler ve Tanrı'dan ne şekilde cenk edeceklerine dair bilgi almak isterler ve: *"Benyamin oğullarına karşı bizim için cenketmek üzre önce kim çıkacak?"* diye konuşurlar. Tanrı da onlara *"Önce Yahuda çıkacak"* diye emreder (Hâkimler, Bap 20: 18).

Bunun üzerine İsrailliler Gibea'ya karşı ordugâh kurarlar ve cenk etmek için dizilirler. Fakat içleri rahat etmez; çünkü her şeye rağmen kardeşlerini öldürmek ağırlarına gider. Bu nedenle Tanrı'dan bir kez daha sorarlar: *"Kardeşimiz Benyamin oğulları ile yine cenge girişelim mi?"*. Tanrı onlara: *"Ona karşı çıkın"* diye emreder (Hâkimler, Bap 20: 23).

Neden her şeye kadir ve dilediği zaman dilediğinin tepesine inebilen, dilediğine dilediğini yaptırtabilen bir Tanrı, bir yolunu bulup suçlu kişileri ele vermez de, yüz binlerce İsraillinin kendi öz kardeşleri olan Benyaminlilere karşı cenk etmelerini, kan dökmelerini ve masum insanların öldürülmelerini ister? Bilinmez; böyle bir soruyu yanıtlamak kolay değil; meğer ki "kutsal" diye bilinen kitabın, Tanrı sözleri olmayıp, insan elinden çıkma hikâyelerden oluştuğunu kabul edesiniz.

Her ne hal ise, İsrailoğulları saldırıya geçerler; yüz binlerce insan birbiriyle boğazlaşır; bu arada kadınlar ve çocuklar kılıçtan geçirilir, şehirler ateşe verilir (Hâkimler, Bap 20: 1-48). Bu konuda kısaca fikir edinebilmek için "kutsal" kitapta anlatılanlardan "iç açıcı" bir iki alıntı yapalım:

Ahd-ı Atik'in *Hâkimler* kitabında şöyle deniyor:

> "*Ve İsrailîler yine Benyamin oğullarına karşı döndüler ve onları, bütün şehri ve hayvanları ve bütün bulduklarını kılıçtan geçirdiler; ve önlerinde bulunan bütün şehirleri ateşe verdiler.*" (Hâkimler, Bap 20: 37-48.)

Bu işler bittikten sonra İsrailoğulları toplanıp yemin ederek şu kararı alırlar:

> "*Bizden hiç kimse kızını Benyamine karı olarak vermiyecek.*" (Hâkimler, Bap 21: 1.)

Bununla berabar İsrailoğulları, Benyaminlileri bu şekilde öldürmekten üzüntü duymuşlardır. Öte yandan Benyaminoğullarına kız vermeyecek olurlarsa bu kavmin kuruyup gideceğini ve aralarından kardeş bir kavmin eksileceğini düşünerek bir çare bulmaya çalışırlar. Bu nedenle yine toplanıp Tanrı'nın önünde yüksek sesle ağlaşırlar ve derler:

> "*Bugün İsrailden bir sıpt koparıldı. Onlara, geri kalanlara karı bulmak için ne yapalım? çünkü onlara karı olarak kızlarımızdan vermemeğe Rabbin hakkı için and ettik.*" (Hâkimler, Bap 21: 6-7.)

Aslında bu sorunu çözümlemek kolaydır; yapılacak şey, kız vermemek hususunda yapmış oldukları ahdi değiştirmektir. Ne var ki, söz konusu "ahdi" Tanrı'ya karşı yapmışlardır ve bozmamak kararındadırlar. Bundan dolayıdır ki, başka milletlerin kadınlarını esir alarak Benyaminoğullarına karı olarak verme yolunu tercih ederler. "Kutsal" kitabı yazanlar için bunu bu şekilde oluşturmak kadar kolay ne olabilir ki?

Nitekim İsrailliler, bir vesile yaratıp *Yabeş-Gilead* sıptına karşı savaş açmak, sıptın bütün erkeklerini ve kadınlarını yok etmek ve sonra kızlarını alıp Benyaminoğullarına vermek hususunda karara varırlar. Bu "güzel" planı gerçekleştirmek için on iki bin kişilik bir ordu ile saldırıya

geçerler; zafer elde ettikten sonra, erkekleri kadınları ve çocukları keserler; dört yüz kadar "ere varmamış" kızı esir alıp, Kenân diyarında olan Şilo'daki ordugâha getirirler (Hâkimler, Bap 21: 12). Ve bütün cemaat Benyaminoğullarına haber gönderip barış teklif ederler; tekliflerinin kabul edilmesi üzerine onlara esir bakire kızları hediye ederler. "Kutsal" kitaptan okuyalım:

> "*Ve cemaat oraya en cesur adamlardan on iki bin kişi gönderdi; ve onlara emredip dediler: -'Gidin ve Yabeş-gilead ahalisini, kadınları ve çocukları da kılıçtan geçirin. Ve yapacağınız şey şudur: Her erkeği ve erkekle yatmış olan her kadını tamamen yok edeceksiniz-'. Ve Yabeş-gilead ahalisi arasında ere varmamış dört yüz kız buldular ve onları Kenân diyarında olan Şilodaki ordugâha getirdiler. Ve bütün cemaat... Benyamin oğullarına adam gönderdiler... ve onları barışıklığa çağırdılar... ve Yabeş-gilead kadınlarından sağ bıraktıkları kadınları onlara verdiler...*" (Hâkimler, Bap 21: 13-14.)

Fakat hediye ettikleri kızların sayısı, Benyaminoğullarına yeterli gelmez; daha fazla sayıda kız gerekmektedir. Bunun üzerine cemaatin yaşlıları toplanıp: "*Ne yapalım da bu Benyamin oğullarına biraz daha kız bulalım*" diye tartışırlar. Ahitleri olduğu için kendilerinden kadın vermeyeceklerine göre, yine başkaca bir çözüm aramaları gerekmektedir. Tartışma sonucunda cemaatin aklına kurnaz bir buluş gelir; bu buluş şudur: Beytel diyarının kuzeyinde yaşayan Şilo halkının kızlarını ele geçirip bunları Benyaminoğullarına karı olarak dağıtmak.

Aslında bu, başarılması kolay bir iştir; çünkü Şilo halkı, her yıl, belli günlerde Tanrı'ya şükretmek üzere bayram yapmakta, meydanlarda dans edip eğlenmektedir. Bu itibarla bayram gününde onların üzerine, aniden baskın yapıp kızlarını ele geçirmek mümkündür. Üstelik bu işi Benyaminoğullarına yaptırmak da vardır.

Nitekim düşündüklerini Benyaminoğullarına bildirirler ve şöyle derler:

> "*Gidin ve bağlarda pusuya yatın; ve bakın ve işte Şilo kızları raksetmeğe çıkarlarsa, o zaman bağlardan çıkın ve kendiniz için, her biriniz kendisine karı olarak Şilo kızlarından tutun ve Benyamin*

diyarına gidin. Ve vaki olacak ki, babaları yahut kardeşleri bize şikayete geldikleri zaman kendilerine diyeceğiz: -'Onları bize bağışlayın; çünkü cenkte her biri için karı almadık, siz de onlara vermediniz, yoksa şimdi suçlu olurdunuz'-..." (Hâkimler, Bap 21: 20-23.)

Söylemeye gerek yoktur ki, bu kurnaz, fakat vicdan sızlatıcı mantığa hiç kimsenin bir diyeceği olamazdı. Nitekim Tanrı bile buna ses çıkarmamış olmalı ki, Benyaminoğulları, kendilerine verilen yukarıdaki talimat gereğince hareket ederler: Şilo halkının bayram vesilesiyle dans şenlikleri yaptıkları bir sırada aniden saldırıya kalkarlar ve ellerine geçirdikleri kızları alıp kaçarlar. Memleketlerine dönüp eski yaşamlarına devam ederler (Hâkimler, Bap 21: 24). İsrailoğulları da, aynı şekilde, kendi sıptlarına ve aşiretlerine dönüp, rahat yaşamlarına koyulurlar.

Böylece bütün ceremeyi, yersiz ve gereksiz yere girişilen savaşlar sırasında kafaları kesilen suçsuz ve zavallı yüz binlerce insan çekmiş olur.

XIV) Tanrı'nın: "Öldür, Yok Et" Şeklindeki Emrini Harfiyen Uygulamadığı İçin Gözden Düşen Saul (1 Samuel, Bap 15: 1-35)

İsrail'e krallık etmiş olan *Samuel I*, öleceğine yakın oğlu *Saul*'u kendi yerine tahta geçirir ve onu kral ilan eder. Bu işi güya Tanrı'nın emriyle yapmıştır. Saul'u kral ilan ederken de ona, ilk iş olarak Amalek'i ve halkını öldürmesi için Tanrı'dan geldiğini söylediği emri bildirir; şöyle der:

"*Rab kavmı üzerine, İsrail üzerine, kıral olarak seni meshetmek için beni gönderdi. Ve şimdi Rabbin sözlerini dinle..: -'Amalekin İsraile yaptığını, Mısırdan çıktığı zaman yolda ona karşı nasıl durduğunu arıyacağım. Şimdi git, Amaleki vur ve onların her şeylerini tamamen yok et ve onları esirgeme; ve erkekten kadına, çocuktan emzikte olana, öküzden koyuna, deveden eşeğe kadar hepsini öldür-'...*" (1 Samuel 15: 1-4.)

Görülüyor ki, Tanrı, vaktiyle Amalek'in İsrailoğullarına karşı durduğunu unutmamıştır ve şimdi intikam alma sevdasındadır. Bu satırları okurken muhtemelen kendi kendinize: "Neden Tanrı böylesine intikamcıdır? Ve neden geçmiş bir olayı hoşgöreceği yerde öç almak ister? Mademki şimdi artık her şey yoluna girmiş ve İsrailoğulları huzur ve rahata kavuşmuşlardır, neden şimdi o geçmiş olaylara katılmayan suçsuz kişileri, hatta emzikteki çocukları, hepten kılıçtan geçirtmek ister?" diyeceksinizdir.

Eğer kendi vicdanınızdan gelen Tanrı sesini dinleyecek olursanız, bu yukarıdaki sözlerin Tanrı tarafından söylenmiş olabileceğini elbette ki düşünmeyeceksinizdir. Yok eğer "kutsal" kitabı yazanların "Tanrı" diye tanımladıkları "yaratanın" yaptıklarına aklınız yatıyorsa, bu takdirde yukarıdaki sözleri kabul etmekten başka çareniz yok demektir ki, hikâyenin geri kalan kısmının naklini gerektirir. Bu nedenle "kutsal" kitaptan okumaya devam ediyoruz:

Samuel'in Tanrı'dan geldiğini söylediği sözleri dinleyen Saul, derhal kavmini çağırır ve onlara olan bitenleri anlatır. Sonra iki yüz on bin kişilik bir ordu ile Amalek şehri yakınına gelir ve vadide pusu kurar (1 Samuel, Bap 15: 4-6). Saldırıya geçmeden önce haber salıp Amelek'te oturan Kenîlere şöyle der:

> "*Gidin, ayrılın, Amalekîlerin arasından inin de sizi onlarla beraber helâk etmiyeyim; çünkü Mısırdan çıktıkları zaman siz bütün İsrailoğullarına inayet ettiniz.*" (1 Samuel, Bap 15: 6.)

Bu sözleri dinleyen Kenîler, derhal oradan ayrılırlar. Bunun üzerine Saul, orduya saldırı emrini verir ve bütün Amalekileri vurur; çoluk çocuk, kadın erkek bütün kavmi kılıçtan geçirir ve kralları olan Agag'ı esir alır.

Saldırı sırasında ele geçirilen öküz, koyun, sığır gibi hayvanların iyi ve semiz olanlarını ve kuzuları esirger; fakat değersiz ve zayıf olanları yok eder (1 Samuel Bap 15: 9). Oysa ki, Tanrı ona hayvanların tümünü yok etmesi için emir vermiştir. Tanrı, verdiği emrin harfiyen yerine getirilmediğini görmekle, fena halde öfkelenir; ve derhal Samuel'i çağırarak ona şöyle der:

"Saul'u kıral ettiğime nadim oldum; çünkü artık ardımdan döndü ve sözlerimi tutmadı." (1 Samuel Bap 15: 11.)

Samuel fena halde üzülür ve ertesi gün durumu Saul'a anlatır; Tanrı'nın sözlerini dinlemediği için onu azarlar. Saul ise Tanrı'nın sözlerini dinlediğini, Amalekileri tüm olarak kılıçtan geçirdiğini söyler ve hayvanları Tanrı'ya kurban etmek maksadıyla öldürmediğini ekler. Bununla beraber yine de özür diler ve babasına şöyle der:

"Suç ettim, çünkü Rabbin emrinden ve senin sözlerinden öte geçtim, çünkü kavmdan korkup onların sözünü dinledim. Ve şimdi rica ederim suçumu bağışla da benimle beraber geri dön ve Rabbe secde kılayım." (1 Samuel, Bap 15: 25.)

Fakat babası rikkate gelmez ve Saul'a şöyle der:

"Bugün Rab, senin üzerinden İsrail kırallığını yırttı ve onu senden daha iyi olana, senin bir komşuna verdi." (12 Samuel, Bap 15: 28.)

Bunları söyledikten sonra, Samuel, Amalekilerden esir alınan Kral Agag'ı huzuruna getirtir. Agag, onun huzuruna neşeli bir şekilde çıkar; çünkü kendi kendine "mutlaka ölüm acısı geçmiştir" diye düşünmektedir. Oysa ki, Samuel onu öldürmek için huzuruna getirtmiştir. Nitekim Agag'a şöyle der:

"Senin kılıcın kadınları nasıl çocuksuz bıraktı ise, senin anan da kadınlar arasında öylece çocuksuz kalacaktır."

Bunları dedikten sonra kılıcı ile Agag'ı paramparça eder.

Bu işler bittikten sonra ülkesine döner ve o tarihten sonra ölünceye kadar da oğlu Saul'un yüzünü görmez; bununla beraber Saul için yas tutmaktan kendini alamaz (1 Samuel, Bap 15: 32-35).

Ne var ki, oğlu için yas tuttu diye Tanrı Samuel'e gücenir. Hikâyenin geri kalan kısmı Davud'un yaşamı ile ilgilidir ki, aşağıda özetlenmiştir.

XV) Tanrı, İsrailoğullarına Davud'u "Peygamber" ve Kral Olarak Seçer: O Davud ki, Bütün Ömrü İnsanların Kellelerini Doğratmakla, Yağma ve Talanlarla, Vicdan Sesine Kafa Tutmakla Geçecektir

Biraz önce belirttiğimiz gibi, Saul, Tanrı'nın emirlerini harfiyen yerine getirmediği için, Tanrı'nın gazabına uğramış ve tahtını kaybetmiştir. Sadece Tanrı'nın gazabına uğramış değil, aynı zamanda babası Samuel'in de düşmanlığını kazanmıştır. Bununla beraber, Samuel, oğlu için yas tutmaktan geri kalmamış ve bu yüzden Tanrı'nın hışmına uğramıştır.

Gerçekten de Tanrı, Samuel'e yas tutmaktan vazgeçmesini emreder ve onu, İsrail üzerine yeni bir kral bulma işiyle görevlendirir; şöyle der:

> "*İsrail üzerine kıral olmasın diye Saulu reddettiğim halde sen ne vakte kadar ona yas tutacaksın? yağ boynuzunu yağla doldur ve git; seni Beyt-lehemli Yesseye göndereceğim; çünkü onun oğulları arasında kendim için bir kıral hazırladım.*" (1 Samuel, Bap 16: 1.)

Ancak Samuel, Saul'dan çekindiği için, Tanrı'ya şöyle yanıt verir: "*Nasıl gideyim. Saul işitirse beni öldürür*" (1 Samuel, Bap 16: 2).

Fakat Tanrı onu ikna ederek şöyle der:

> "*Yanına bir buzağı al ve: -'Rabbe kurban etmek için geldim-' de. Ve Yesseyi kurbana çağır, yapacağın şeyi sana bildireceğim.*" (1 Samuel, Bap 16: 2-3.)

Yesse'nin sekiz oğlu vardır. Bu oğlanlardan en küçüğü olan *Davud*, "*kızıl, gözleri de güzel ve bakılışı hoş*" bir delikanlıdır. Samuel onu gördüğü an Tanrı kendisine: "*Kalk onu meshet; çünkü bu odur*" der. Samuel yağ boynuzu ile Davud'u mesheder; böylece Tanrı'nın ruhu Davud'un üzerine inmiş olur (1 Samuel, Bap 16: 12-13).

Ne var ki, Saul henüz ortadan silinmemiş, krallıktan inmemiştir; sadece Tanrı'nın ruhu ondan ayrılmış ve yerini kötü bir ruha terk etmiştir. Bu ise Saul'u üzmektedir. Fakat halktan kişiler kendisine iyi

cenk çalan bir kimseyi aramasını, bunu yapacak olursa kötü ruhun kaybolacağını söylerler ve bu kimsenin Davud olduğunu bildirirler. Saul emir verir ve Davud'u huzuruna getirtir. Vaki olur ki, Davud, çalgısıyla çaldığı her kez, Saul kendisini kötü ruhtan kurtulmuş bulur (1 Samuel, Bap 16:16-23).

Fakat Davud sadece Saul'u kötü ruha karşı değil, aynı zamanda düşmanlara, özellikle Filistîlere karşı da korur; çünkü Tanrı, Davud'a her daim yardımcıdır; ona dünyalara bedel bir güç vermiştir. Nitekim o sıralarda İsrailoğullarına karşı cenk için ordugâh kurmuş olan Filistîleri korkutmak ve Filistîler ordugâhında bulunan Goliat adında bir pehlivanı alt etmek suretiyle bu gücünü daha ilk anlardan itibaren tanıtmaya başlamıştır. Gerçekten de "kutsal" kitabın anlattığına göre, *Goliat* dev gibi bir adamdır. Boyu altı arşından fazla olup, başında tunç başlık, üzerinde pullu zırh vardır; zırhın ağırlığı "beş bin şekel" olup, baldırları üzerinde tunç zırhlar, omuzları arasında tunç kargı bulunmaktadır. Mızrağının sapı çulha tezgâhı sırığı gibi, mızrağının başı ise "altı yüz şekel" ağırlığında demirdir. Önünde de kalkan taşıyan uşağı vardır (1 Samuel, Bap 17: 4-8).

Ve işte dehşet ve korku saçan bu Goliat, İsrailoğullarına meydan okurcasına haykırır:

> *"Ben Filistî değil miyim, siz de Saul'un kulları değil misiniz? Kendiniz için bir adam seçin de yanıma insin. Eğer benimle cenk edebilir ve beni vurursa o zaman size kul oluruz; fakat eğer ben onu yener ve onu vurursam, o zaman siz bize kul olursunuz."* (1 Samuel, Bap 17: 8.)

Bu sözler başta Saul olmak üzere İsrailoğullarının hepsini korkutur. Fakat Davud korkmaz ve: *"Allahın dizilerine meydan okuyan bu sünnetsiz Filistî kim oluyor?"* diye ortaya çıkar ve Saul'un yanına giderek şöyle der:

> *"O adamdan dolayı kimsenin yüreği zayıflamasın; kulun gidip bu Filistî ile cenk edecektir."* (1 Samuel, Bap 17: 26, 32.)

Davud'un bu şekilde konuştuğunu gören Saul, kendisine çok genç olduğunu, Goliat'ın ise güçlü ve tecrübeli olduğunu ve ona karşı hiç

kimsenin bir şey yapamayacağını söylerse de, Davud dinlemez ve eline aldığı taş ve sopa ile Goliat'ın üzerine yürür; elinde kılıç ya da kalkan olmadığı halde Goliat'ı taşla ve sapanla vurur, yere serer ve sonra onun kılıcını alıp kafasını keser.

Filistîler kendi pehlivanlarının öldürüldüğünü görünce dehşete kapılıp kaçarlar. İsrailoğulları da onları peşlerinden bir süre kovalarlar ve sonra dönüp ordugâhlarını talan ederler (1 Samuel, Bap 17: 33-54).

Bu olay Davud'un şöhretini etrafa yaymaya yeter. Bütün İsrail onu övmeye başlar. Fakat Davud'un bu başarısı Saul'u kıskandırır; bir yolunu bulup Davud'u yok etmek için kurnazlıklar düşünür (1 Samuel, Bap 18: 6-30). Fakat ne yaparsa yapsın, başarı sağlayamaz; çünkü Tanrı her daim Davud'un yanında ve ona yardımcıdır (1 Samuel, Bap 19: 1-24).

Fakat böyle olmasına rağmen, Davud, canının tehlikede olduğunu anlar ve selameti kaçmakta bulur. Goliat'ı yenen ve her daim Tanrı'nın yardımına sahip bulunan Davud neden Saul'dan korkmuş ve kaçmak istemiştir? Bilinmez. Fakat "kutsal" kitabın açıklamasına göre, Davud, Saul'dan öylesine korkmuştur ki, Filistîlere sığınmaya karar verir; kendi kendine şöyle der:

> "*Artık bir gün Saulun eliyle helak olacağım; benim için Filistîler diyarına kaçmaktan daha iyi bir şey yoktur; ve Saul benden... ümidini keser ve elinden kurtulurum.*" (1 Samuel Bap 27: 1.)

Yanına iki karısını ve ayrıca da 600 kişiyi alarak *Gat Kralı Akiş*'in yanına gider ve ona şöyle der:

> "*Eğer şimdi senin gözünde lûtuf buldumsa, kır şehirlerinin birinde bana bir yer versinler de orada oturayım.*" (1 Samuel, Bap 27: 5.)

Akiş de ona "Tsiklag" denen bölgeyi verir. Davud oraya yerleşir; yerleştikten sonra çevredeki ülkelere (örneğin Geşurilere, Girzilere vs.) akınlar yapmaya başlar; bu yerlerin insanlarını, kadın erkek farkı gözetmeden kılıçtan geçirir; kimseleri sağ bırakmaz. Koyunları, develeri, eşekleri, sığırları, mal mülk ne varsa her şeyi yağma ve çapul eder.

Kral Akiş, Davud'un bu yaptıklarından çok hoşnut kalır; onun kendisine sadık bir kul olacağını düşünerek sevinir (1 Samuel, Bap 27: 12).

Ve bir gün Filistîler, İsrail'e karşı cenk etmek üzere hazırlandıklarında Kral Akiş, kendisine yardımcı olması için Davud'a şöyle der: "*Adamlarınla beraber, orduda benimle çıkacaksın; bunu iyi bil*". Davud da kendisine şöyle yanıt verir: "*Sen de kulunun ne yapacağını göreceksin*". Bu sözlerden hoşnut olan Akiş, Davud'a: "*Ben de bütün günler seni kendi başımın koruyucusu kılacağım*" diye iltifat eder (1 Samuel, Bap 28: 1-2).

Görülüyor ki, Tanrı'nın, İsrailoğullarının başına kral olmak üzere ruhu ile adadığı, güçlü kıldığı Davud, Filistîleri İsrail'e karşı savaştan vazgeçirmek şöyle dursun, fakat onlarla birlikte kendi halkına karşı saldırmaya hazırdır.

Ne var ki, Filistîlerin reisleri, Davud'un kendileriyle birlikte savaşmasına razı değillerdir; şöyle derler:

> "*Bu İbranîlerin burada ne işleri var... Bu adamı geri gönder de yerine, kendisine tayin ettiğin yere dönsün ve bizimle cenge inmesin; yoksa bize cenkte düşmanlık eder; çünkü efendisine ne ile makbul olur? bu adamların başları ile değil mi? Rakıslarda: Saul vurdu binlerini, Davud da on binlerini diye hakkında birbirlerine terennüm ettikleri Davud bu değil midir?*" (1 Samuel, Bap 29: 3-6.)

Bunun üzerine Akiş, Davud'u çağırtır ve durumu anlatır; Filistî reislerinin söylediklerini nakleder. Fakat Davud, İsrail'e karşı Akiş'in yanında savaşa katılmak hususunda ısrarlıdır; şöyle der:

> "*Fakat ben ne yaptım? ve senin önünde olduğum günden bugüne kadar kulunda ne buldun ki... düşmanlarına karşı gidip cenketmeyeyim?*" (1 Samuel, Bap 29: 8.)

Kral Akiş böylesine bir sadakat örneğine tanık olduğu için pek sevinir, fakat yine de Filistî reislerinin söylediklerini tekrarlayarak Davud'u savaşa katılmaktan geri kılar (1 Samuel, Bap 29: 9-11).

Filistîler İsrailoğullarının üzerine saldırırlar ve başarı sağlarlar; İsrailoğulları ordusu dağılıp kaçar. Saul esir olarak Filistîlerin eline düşmemek için kendisini öldürür (1 Samuel, Bap 31: 1-13); böylece "Ahd-ı Atik"in "*Birinci Samuel*" adlı kitabı sona erer.

*

"Kutsal" kitabın "*İkinci Samuel*" kitabı, Davud'un saldırganlıklarına, asıp kesmelerine ve olumsuz davranışlarına yer veren örneklerle doludur ki, şimdi burada bunları özetleyeceğiz.

Davud, yukarıda belirttiğimiz gibi, Saul'un ölümünden ve Amelekîleri kılıçtan geçirme işini bitirdikten sonra Tanrı'ya: "*Yahuda şehirlerinden birine çıkayım mı?*" diye sorar. Tanrı da ona Hebron'a gitmesini söyler (2 Samuel, Bap 1: 1-27; Bap 2: 1).

Davud, Hebron'a gider ve orada Yahudalılar kendisini kral olarak "meshederler" (2 Samuel, Bap: 2: 4). Fakat o günlerde İsrail'in diğer kavimlerine Saul'un oğlu *İş-Boşet* krallık etmektedir. Bu nedenle daha ilk andan itibaren bu kavimler arasında dehşet verici kanlı çekişmeler başlar. Örneğin bir gün İş-Boşet'in komutanlarından *Abner* ile Davud'un komutanlarından *Yoab*, o civardaki Gibeon havuzunun yanında rastlaşırlar. Abner: "*Rica ederim, gençler kalkıp önümüzde oynasınlar*" diyerek Yoab'a teklifte bulunur. Yoab teklifi kabul edince, her iki tarafın adamlarından on ikişer genç karşı karşıya geçerler ve her biri karşısındakinin başını tutar ve kılıcını böğrüne saplar; böylece birlikte yere düşerler. Cenk giderek şiddetlenir ve sonunda Abler ile İsrailoğulları, Davud'un kulları önünde bozulup kaçarlar (2 Samuel, Bap 2: 8- 30).

Bundan sonra Davud, giderek güçlenir; buna karşılık Saul'un evi gittikçe zayıflar (2 Samuel Bap 3: 1). O kadar ki, İş-Boşet'in adamlarından ikisi, bir gün öğle vakti buğday getiriyormuş gibi yaparak onun evine girerler ve İş-Boşet'i karnından vurup öldürürler; başını keserler ve Hebron'a, Davud'a getirirler: "*İşte senin canını arayan düşmanın, Saul'un oğlu İş-Boşet'in başı*" diyerek kesik başı Davud'un önüne koyarlar (2 Samuel, Bap 4: 5-8).

Fakat Davud, güya bu işe fena halde öfkelenir ve: "*...Hele kötü adamlar bir salihi kendi evinde, yatağı üzerinde öldürürler de ben onun kanını şimdi sizin elinizden aramaz mıyım ve sizi dünyadan*

kaldırmaz mıyım?" diyerek adamların öldürülmelerini emreder. Emrettiği gibi yapılır; adamların elleri ve ayakları kesilir ve oradaki havuzun yanına asılır (2 Samuel, Bap:4: 5-12).

Bu olaydan sonra İsrail'in bütün sıptları ve ihtiyarları Hebron'a gelerek Davud'un kendilerine kral olmasını isterler. Davud onlarla Tanrı önünde ahitleşir; böylece bütün İsrail'e kral olmuş olur; o tarihte otuz yaşındadır. Kırk yıl boyunca İsrail'e ve Yahuda'ya krallık edecektir (2 Samuel Bap 5: 1-6).

İsrail'e kral olur olmaz Davud'un yaptığı ilk iş, Yeruşalim'deki Yebusîler arasında yaşayan kör ve topalları öldürtmek ve Sion hisarını fethetmek olur. Okuyalım "kutsal" kitabı:

> "*Ve kıralla adamları Yeruşalime, diyarın ahalisi Yebusîlere karşı gittiler ve bunlar Davuda söyleyip dediler: -'Sen buraya giremeyeceksin, fakat körler ve topallar seni kovacaklar; bununla: -'Davud buraya giremez'- demek istiyorlardı. Fakat Davud Sion hisarını aldı; Davud şehri budur. Ve Davud o gün dedi: -'Her kim Yebusîleri vurur ve su yoluna erişirse ve Davud'un canının nefret ettiği topalları ve körleri öldürürse, komutan olacaktır-'...*" (2 Samuel, Bap 5: 6-10.)

Körleri ve topalları öldürtmek gibi "büyük" başarıdan sonra Davud daha da güçlenir; çünkü "*orduların Allahı Rab onunla beraberdi(r)*". Tanrı'nın kendisini İsrail üzerinde kral olarak pekiştirdiğini gördükçe sevinir ve kendisine çok sayıda karı ve cariye alarak zürriyetini çoğaltır (2 Samuel, Bap 5: 12-17).

Davud'un giderek büyüyen bu şöhreti karşısında Filistîler telaşa kapılıp cephe alırlar. Davud, Tanrı ile konuşur ve ondan aldığı emirler gereğince düşmanlarını daha ilk anlarda yere serer (2 Samuel, Bap 5: 17-25).

A) Kendini Tanrı'nın Sevgili Kulu Gibi Gösterip, İsrailoğullarını Milliyetçilik Ruhu İçinde Yetiştirmek Bakımından Davud Son Derece Usta Bir Siyasetçidir

Bütün bu ilk başarılar bir yana, Davud, tıpkı kendisinden önce gelmiş olan İsrail krallarının yaptıkları gibi, fakat (Musa hariç) on-

lardan çok daha becerikli bir şekilde, iki kurnaz siyaset uygular. Bunlardan biri, kendini Tanrı'nın istisnai bir sevgi ve inayete layık gördüğü kulu olarak göstermektir. İkincisi ise İsrailoğullarını koyu bir milliyetçilik duygusu içerisinde yetiştirmektir. Onun bu ustalıklarına Samuel'in ikinci kitabının 7. Bap'ında tanık olmaktayız. Zira bu bölümde Tanrı'nın, "peygamber" Natan aracılığı ile Davud'a mesaj gönderdiği ve bu mesajında ona:

Daha önce hiçbir İsrail kralından kendisi için ev yapma isteğinde bulunmadığı halde, şimdi bu işi Davud'dan beklediğini; ve İsrailoğullarını artık bir daha hiç yerlerinden oynatılamayacakları bir ülkeye yerleştireceğini; evvelce olduğu gibi, yabancı kavimlerin İsrailoğullarını artık alçaltamayacaklarını; kendisini Davud'a "baba" ve Davud'u da kendisine gerçek bir "oğul" yapacağını; kötülük işlese bile, inayetini ondan geri almayacağını; onun tahtını ebediyen sabit kılacağını bildirir (2 Samuel, Bap 7: 4-17).

Bunun üzerine Davud, doğrudan doğruya Tanrı ile temasa geçer ve onu, İsrailoğullarına iyilikte bulunduğu için över ve onun için "ev" yapacağını söyler; şöyle der:

> *"Ya Rab Allah, büyüksün... ve senin kavmın İsrail gibi dünyada hangi bir millet vardır ki, Allah onu kendisi için kavm olarak kurtarmak ve kendisine bir isim yapmak ve sizin için büyük şeyler yapmak ve Mısırdan, milletlerden ve onların ilâhlarından kurtardığı kavmının önünde memleketi için korkunç şeyler yapmak üzere yürümüş olsun? Ve kavmın İsraili kendine ebediyen kavm olarak kendin için sabit kıldın ve sen ya Rab, onlara Allah oldun... Orduların Rabbi İsrailin Allahı: -'senin için ev yapacağım-' diyerek kulunun kulağını açtın; bundan dolayı bu kulun bu duayı etmeğe cesaret buldu... ya Rab Yehova, sen söyledin ve kulunun evi senin bereketinle ebediyen mubarek kılınsın."* (2 Samuel, Bap 7: 22-29.)

Davud, böylesine övücü bir dil ve bu tür ustalıklar sayesinde, İsrailoğullarını kendisine iyice bağlamış ve İsrail tarihinin unutulmaz kahramanı sayılmıştır.

Bu karşılaşmadan sonra Davud, saldırı, yağma ve talan geleneğine hız verir: Filistîleri vurur, onları egemenliği altına alır. Sonra

"Moab"lıları vurur; sonra "Tsoba" Kralı Rehab'ın oğlu *Hadadezeri*'yi vurur ve ondan atlar, yaylar, altın kalkanlar, tunç toplar alır; sonra Suriyelilerden yirmi iki bin kişiyi vurur, geri kalanları haraca bağlar; sonra "Edoma"ya geçer ve bütün Edomîleri kendisine kul eder; ve güçlendikçe güçlenir. Her gittiği yerde Tanrı, sevgili "peygamberi" Davud'u korur ve kurtarır (2. Samuel, Bap 8: 1-15).

Fakat Davud, savaşla a bizzat katılmaktansa, Yeruşalim'de kalıp, güvendiği komutanlar idaresinde orduyu ve halkı savaşlara göndermeye başlar. Bu arada şehvetinin aşırılıkları doğrultusunda iş görmeyi de ihmal etmez. Nitekim en yakın bir arkadaşının karısına, *Bat-şeba*'ya âşık olup onunla zina etmesi ve daha sonra bu arkadaşını öldürterek karısına sahip çıkması, bunun ilginç örneklerinden biridir.

B) Davud, Şehvetinin İtişine Karşı Gelemeyip, En Yakın Arkadaşının Karısına, Bat-şeba'ya Âşık Olur ve Onunla Zina Eder

Davud'un, kendisine çok yakın bildiği bir arkadaşı vardır; adı *Hittî Uriya*'dır. *Uriya*, çok güzel bir kadın olan *Bat-şeba* ile evlidir ve onunla mutlu bir hayat sürmektedir. Oturdukları ev, kral sarayının yakınlarında bir yerdedir. Uriya, sık sık ordu ile birlikte savaşa gittiği için çoğu zaman Bat-şeba evde yalnızdır.

Günlerden bir gün Davud, sarayın damında dolaşırken Bat-şeba'yı evinin bahçesinde yıkanırken görür. Çıplak kadının güzelliğine vurulur ve adamlarını gönderip kadının kim olduğunu öğrenmelerini emreder. Öğrenir ki, kadın, en yakın arkadaşı *Uriya*'nın karısı *Bat-şeba*'dır.

Böyle olduğu halde, kadını sarayına getirtir ve onunla zina eder ve kadını gebe bırakır. Bunu yaparken Tevrat'taki: "*Komşunun karısına tama etmeyeceksin*" (Çıkış, Bap 20: 17) şeklindeki hükme aldırış etmemiş, Tanrı emrini çiğnemiştir.

Olay'ın Tevrat'ta anlatılışı şöyle:

> "*Ve akşamlayın vaki oldu ki Davud yatağından kalktı ve kıral evinin damı üzerinde geziniyordu; ve yıkanmakta olan bir kadını damdan gördü; ve kadının bakılışı çok güzeldi. Ve Davud (adamlarını) gönderip kadın hakkında soruşturdu. Ve biri dedi: -'Bu*

kadın Hittî Uriyanın karısı... Bat-şeba(dır). Ve Davud ulaklar gönderip onu getirtti; ve kadın onun yanına geldi ve murdarlığından tathir edilmiş olduğundan Davud onunla yattı; ve kadın evine döndü. Ve kadın gebe kaldı ve gönderip Davud'a bildirdi ve -'Ben gebe kaldım'- dedi..." (2 Samuel, Bap 11: 2-6.)

Kadının kocası *Hittî Uriya*, biraz önce dediğimiz gibi, Davud'un yakın bir arkadaşıdır ve yukarıdaki olayın oluştuğu sıralarda cenk etmek üzere cephededir. Kuşkusuz son derece olgun bir kimse olmalıdır ki, cepheden dönüşünde karısının Davud'la yattığını öğrenmesine rağmen, gidip de Davud'a serzenişte bulunmaz. Ancak karısıyla artık bir arada yapamayacağını anladığından, evine dönmez. Davud kendisine: "*Sen yoldan gelmedin mi? Niçin evine inmedin*" diye sorduğunda şöyle yanıt verir:

"*Efendim! Yoab'la efendimin kulları kırlarda konmuşlarken, yemek ve içmek ve karımla yatmak için ben evime mi ineyim?.. ben bu şeyi yapmam.*"

Görülüyor ki, Uriya, ihanet gördüğü Yoab'ı kendisine efendi bilerek onunla birlikte olmaktan mutluluk duyduğunu ifade etmektedir. Davud, güya onu karısına döndürmek için uğraşır; hatta bir aralık onunla birlikte yer içer ve onu sarhoş eder ve karısının yanına dönmesini ister; fakat ikna edemez; Uriya evine, karısının yanına dönmez (2 Samuel, Bap 11: 10-13).

Aslında Davud'un da dilediği budur; çünkü iyice vurulduğu Bat-şeba'yı kendisine karı olarak almak kararındadır. Bunu sağlamanın en rahat yolu, Uriya'yı ortadan yok etmektir. Nasıl olsa Tanrı, kötülük yapsa bile kendisinden inayetini geri almayacağını söylediğine göre (bkz. 2 Samuel, Bap 7: 15), Uriya'yı yok etmek gibi bir kötülüğü yapmakta sakınca görmez. Düşündüğü şey, savaşın en kızıştığı bir anında Uriya'yı cepheye gönderip orada savaşırken ölmesini sağlamaktır. Bu düşündüğünü cephe komutanı Yoab'a bildirmek üzere bir mektup hazırlar. Mektupta şöyle der:

"*Uriya'yı şiddetli cenkte ön diziye koyun ve onun yanından çekilin ki, vurulsun da ölsün.*" (2 Samuel, Bap 11: 15.)

Ve Davud, öylesine vicdan sızlamasından uzaktır ki, bu yazdığı mektubu, huzuruna çağırttığı Uriya'nın eline verir ve onunla Yoab'a gönderir. Zavallı Uriya, hiçbir şeyden habersiz, kendisinin öldürülmesi emrini taşıyan mektubu alır ve Yoab'a götürür. Ve Yoab (ki biraz önce belirttiğimiz gibi Uriya'nın "efendim" diye saygınlık ve bağlılık duyduğu bir kimsedir), Davud'un verdiği emir gereğince yapar ve şehri kuşatma altında tutarken, Uriya'yı, cephe'de karşı tarafın en güçlü bulunduğu bir yere koyar; Uriya orada çarpışırken vurulup ölür (2 Samuel, Bap 11: 17).

Uriya'nın ölüm haberini Yoab en kısa zamanda Davud'a iletir; Davud, muhtemelen Yoab'ı teselli maksadıyla kendisine şu yanıtı gönderir:

> *"Bu (yaptığın iş) gözünde kötü görünmesin; çünkü kılıç bazen bunu, bazen şunu yer, şehre karşı cengini şiddetlendirip onu yık."* (2 Samuel, Bap 11: 25.)

Uriya'nın karısı Bat-şeba, haberi duyunca kocası için dövünür ve yas tutmaya başlar. Davud sabırla bekler ve kadının yası geçince adamlarını gönderip onu evine getirtir ve onunla evlenir. Az zaman sonra ondan bir oğlu dünyaya gelir.

Fakat Davud'un yaptığı şey, Tanrı'nın gözüne kötü görünür (2 Samuel, 11: 26-27). Ne var ki, bu "yüce!", "kudretli!" ve "haksever!" Tanrı, daha önce kendi kendine ahdetmiştir ki, Davud ne kötülük ederse etsin, ondan inayetini geri almayacaktır. Şunu da iyi bilmektedir ki, Davud'un şimdi Uriya'ya yaptıklarını, O da, Tanrı olarak, Davud'un lehine olmak üzere fazlasıyla yapmıştır ve örneğin Davud'un efendisi Saul'un karılarını Davud'un koynuna sokmuştur.

Bununla beraber, Tanrı, Natan adındaki elçisi aracılığıyla Davud'u azarlamak üzere şunları söylemekten kendini alamaz:

> *"Ben seni İsrail üzerine kral olarak meshettim ve ben seni Saulun elinden kurtardım ve efendinin evini sana ve efendinin karılarını koynuna verdim. Ve İsraille Yahuda evini sana verdim; ve eğer bu az gelse idi sana daha neler neler verirdim. Niçin Rabbin gözünde kötü olanı yaparak onun sözünü hor gördün? Hittî Uriyayı kılıçla vurdun ve karısını kendine karı olarak aldın ve Uriyayı Ammon oğullarının kılıcı ile vurdun..."* (2 Samuel, Bap 12: 7-10.)

Bunu söyledikten sonra Davud'a vereceği cezanın ne olduğunu açıklar: Davud'u öldürmeyecektir, fakat onun karılarını herkesin önünde başka erkeklerle zina ettirecek ve ayrıca da Bat-şeba'dan olan oğlunu yok edecektir. Bu düşündüklerini Davud'a şöyle bildirir:

> *"İşte, kendi evinden sana karşı kötülük çıkaracağım; ve senin gözlerinin önünde karılarını alıp komşuna vereceğim ve bu güneşin gözü önünde o senin karılarınla yatacak. Çünkü sen gizlice yaptın, fakat ben bu şeyi bütün İsrailin karşısında ve güneşin karşısında yapacağım."* (2 Samuel, Bap 12: 11-12.)

Dikkat edilecek olursa, Tanrı, aslında asıl suçlu olan Davud'dan ziyade, hiç suçu olmayan karılarını cezalandırma hevesindedir; çünkü yapmak istediği şey, bu kadınları alıp yabancı bir erkeğin (daha doğrusu arzu etmedikleri bir erkeğin) koynuna sokmaktan başka bir şey değildir.

Öte yandan Bat-şeba'dan olan oğlunu öldürmek istemesi de Davud'dan ziyade çocuğun anasını, yani Bat-şeba'yı üzmeye yeterli bir şeydir. Fakat "kutsal" kitap yazarlarının kendi kafalarından ortaya vurdukları Tanrı'dan, daha başka nasıl bir davranış bekleyebilirsiniz?

Tanrı'nın yukarıdaki şekilde konuşması üzerine Davud: *"Rabbe karşı suç ettim"* der. Ve sanki Tanrı, Davud'un bu şekilde konuşmasını dört gözle bekliyormuş gibi, öç almaktan vazgeçer ve Davud'un günahlarını sildiğini söyler. Fakat yine de Bat-şeba'dan olan oğlunu öldüreceğini Natan aracılığıyla Davud'a bildirir (2 Samuel, Bap 12: 14). Bildirdiği gibi olur ve çocuk Tanrı'nın vuruşu ile hastalanır ve yedi gün sonra ölür. Çocuğun hastalığı sırasında oruç tutan ve yataktan çıkmayan Davud, oğlunun ölüm haberini alır almaz oruç tutmayı keser, yıkanıp yağ sürer, esvaplarını giyer ve bol miktarda yiyecek içecek getirilmesini emreder ve oturup bu nefis yemekleri güzelce yer. Kendisine sorarlar:

> *"Bu yaptığın şey nedir? çocuk sağken onun için oruç tuttun ve ağladın; ve çocuk ölünce, kalktın ve ekmek yedin?"*

Davud onlara şöyle yanıt verir:

> *"Çocuk henüz sağken oruç tuttum ve ağladım, çünkü: -'Kimbilir,' belki Rab bana lûtfeder de çocuk yaşar-' dedim. Fakat şimdi*

öldü, niçin oruç tutayım? artık onu geri getirebilir miyim? Ben ona gideceğim, fakat o bana dönmeyecektir." (2 Samuel, Bap 12: 22-23.)

Görülüyor ki, bu sözleriyle Davud, çocuğunun hastalığı sırasında oruç tutup ağlamak suretiyle Tanrı'yı adeta kandırmaya çalışmış olduğunu açığa vurmuştur; çocuk öldükten sonra bu kurnazlığının artık beyhude olduğunu görmekle de kandırma taktiğine son vermiş ve kendine ziyafetler çekmiştir. Oysa ki, çocuğuna düşkün, çocuğunu seven bir baba, asıl öldükten sonra üzüntü duyar ya da hiç değilse midesine hâkim olur. Nitekim Davud'un karısı Bat-şeba, oğlunun ölmesinden dolayı üzüntüden kurtulamamıştır. Davud, sanki yapacak başkaca bir şey yokmuş gibi, Bat-şeba'yı teselli ettikten sonra o gece onunla yatarak kadını gebe bırakır. Bu gebeliğin sonucu olarak, Bat-şeba dünyaya bir oğlan doğurur ve adını *Süleyman* koyar.

C) Davud'un Oğlu Amnon, Kendi Kız Kardeşini İğfal Eder

"Kutsal" kitabın anlatmasına göre, Davud'un oğullarından *Amnon*, kendi kız kardeşi *Tamar*'a âşık olur; çünkü Tamar çok güzel ve henüz bakire olan bir kızdır. Aşkı giderek alevlenir ve bu yüzden hastalanıp yatağa düşecek durumlara gelir. Amnon'un *Yonadab* adında bir dostu vardır ki, amcası Şimea'nın oğludur.

Yine "kutsal" kitabın bildirmesine göre, Yonadab "çok akıllı bir adamdır"; çok akıllı olduğu içindir ki, Amnon'un derdini öğrenince ona bir kurnazlık öğretir ve şöyle der:

"*Yatağına girip kendini hasta göster; ve baban seni görmeğe gelince ona de: -'Rica ederim, kızkardeşim Tamar gelsin ve bana ekmek yedirsin; gözümün önünde yemek hazırlasın ki yaptığını göreyim ve elinden yiyeyim-'...*" (2 Samuel, Bap 13: 5.)

Plana göre kız kardeşi kendisini beslemek için odasına geldiği zaman onu kandıracak ve onunla yatacaktır. Amnon bu planı pek beğenir ve Yonadab'ın dediği gibi yapar. Babası Davud yanına geldiği

zaman ondan Tamar'ı kendisine göndermesini ister. Babası da Tamar'a: "*Şimdi kardeşin Amnon'un evine git ve ona yemek hazırla*" diye emreder (2 Samuel, Bap 12: 7).

Tamar derhal kardeşinin evine koşar ve oturur hamurlar yoğurur, pideler ve yemekler yapar ve Amnon'u beslemeye çalışır. Fakat Amnon yemek istemez ve hizmetçilere odadan çıkmalarını ve kendisini Tamar'la yalnız bırakmalarını emreder. Herkes odayı terk edince Tamar'a: "*Yemeği odaya getir de senin elinden yiyeyim*" der. Tamar dediği gibi yapar ve yemekleri yesin diye yanına getirince ona: "*Gel benimle yat, kızkardeşim*" der (2 Samuel, Bap 13: 7-12). Fakat kızcağız şaşırır ve bu çirkin teklifi reddeder ve Amnon'a şöyle der:

> "*Hayır kardeşim, beni alçaltma, çünkü İsrail'de böyle şey olmaz; bu deliliği etme. Ve ben utancımı nereye götüreyim? Ve sen İsrailde delilerden biri gibi olacaksın. Ve şimdi rica ederim, kırala söyle, çünkü beni senden esirgemez.*" (2 Samuel, Bap 13: 13.)

Fakat Amnon dinlemez ve güçlü kollarıyla kız kardeşini yakaladığı gibi yatağa yatırır ve ırzına geçer (2 Samuel, Bap 13: 14). Fakat bu işi bitirip de kız kardeşinin üstünden kalktığı an, ona karşı bir nefret hisseder; onu kovmak ister ve: "*Kalk buradan git*" diye emreder. Fakat Tamar gitmek istemez ve şöyle der:

> "*Hayır (gitmem) çünkü beni kovmakla yaptığın bu kötülük bana yapmış olduğun öbür kötülükten daha büyüktür.*" (2 Samuel, Bap 13: 15-16.)

Kız kardeşinin bu şekildeki direnişine öfkelenen Amnon, uşaklarını çağırır ve onlara kız kardeşini dışarı atmalarını, kapıyı da üstüne kapamalarını emreder (2 Samuel, Bap 13: 17). Uşaklar Tamar'ı dışarı atarlar, kapıyı da üzerine sürmelerler. Zavallı Tamar, kral kızlarının bekaret alameti olarak giydikleri alaca entariyi yırtar, başına kül saçar ve ağlayarak, feryat ve figan ederek oradan uzaklaşır; diğer bir kardeşi olan *Absolom*'un yanına gider (2 Samuel, Bap 13: 18-19).

Absolom durumu öğrenince ona şöyle der:

> "*Kardeşim Amnon seninle mi idi? ve şimdi kardeşim sus; o senin kardeşindir; bu şeyi yüreğine koyma.*" (2 Samuel, Bap 13: 20.)

Tamar onun sözünü dinler ve ağlamasını keserek hüzünlü olarak yaşamına devam eder.

Haber Davud'un kulağına gittiği zaman, Davud fena halde öfkelenir; fakat her ne hikmetse bir şey yapmaz. Abşolom da ona Amnon hakkında iyi kötü bir şey söylemez; bununla beraber kız kardeşini kirlettiği için Amnon'a karşı nefret besler (2 Samuel, Bap 13: 21-22) ve intikam almayı düşünür. Nitekim aradan bir süre zaman geçince bir yolunu bulup adamlarına emreder ve kardeşi Amnon'u öldürtür (2 Samuel, Bap 13: 23-24). Bu olaydan sonra Abşolom kaçar ve Geşur kralının oğlu Talmay'ın yanına gider.

Davud, öldürülen oğlu Amnon için yas tutarken, şimdi bir de Abşolom'un kaçıp gitmesine üzülür. Fakat Amnon nasıl olsa öldü diye kendi kendini teselli eder ve Abşolom'un yanına çıkmak ister (2 Samuel, Bap 13: 34-39).

"Kutsal" kitabı (Tevrat'ı) yazanlar, pek muhtemelen bu olayı: "*İşte kız kardeşini kirleten Amnon'un akibeti herkese ibret olsun da hiç kimse böyle şeyler yapmasın*" diye örnek vermek istemişlerdir. Ne var ki, her yönü ile tiksinti yaratıcı bu hikâyenin ahlaki sonuç yaratacak bir niteliği yoktur. Yukarıdaki mantığa yer vermek, Tanrı'nın böylesine çirkin ibret örneklerinden gayrı bir usul ile kullarını yola getirecek gücü olmadığı kanısını yaratmaktan başka bir işe yaramaz.

D) Abşolom, Kendi Öz Babası Davud'un Karılarıyla Yatar ve Babasını Yok Etmek İçin Düzenler Kurar

"Kutsal" kitabın (Tevrat'ın) "*2. Samuel*" başlıklı bölümünün 14. ile 19. Bablarında, Davud'un oğlu Abşolom'un, kendi kardeşi Amnon'u öldürttükten ve Geşur'a kaçtıktan sonra bütün İsrail'e kral olmak için babasına karşı açtığı savaşlar ve babasının karılarıyla yatıp kalkmasıyla ilgili olaylar hikâye edilmiştir ki, özeti şudur:

Biraz yukarıda değindiğimiz gibi, Abşolom'un ayrılmasından sonra Davud, büyük bir üzüntüye kapılır ve oğlunu geri getirtmek için uğraşır. Yakın adamı olan Yoab, onun bu üzüntüsünü gidermek için çeşitli yol-

lara ve yalanlara başvurur. Davud ona oğlunu geri getirmesi için emir verir; o da kalkar Geşur'a gider ve Abşolom'u alıp Yeruşalim'e getirir (2 Samuel, Bap 14: 1-2; 23-25).

Fakat her ne hikmetse, Davud, oğlunu görmek istemez; hem onu özlemiştir ve hasretine dayanamadığı için yanına getirtmiştir, hem de işte şimdi onu görmek arzusunda değildir: "*Evine dönsün, fakat benim yüzümü görmesin*" der (2 Samuel, Bap 14: 24). Ve Abşolom iki yıl boyunca babasının yüzünü görmez. Fakat ikinci yılın sonunda dayanamaz ve Yoab'a şöyle der:

> "-*'Geşur'dan niçin geldim? halâ orada olsa idim, benim için daha iyi olurdu-' diyerek seni kırala göndereyim. Ve şimdi kıralın yüzünü göreyim; ve eğer bende fesat varsa beni öldürsün.*" (2 Samuel, Bap 14: 32.)

Yoab kalkar, Davud'un yanına gider ve durumu bildirir; bu sayede Abşolom, babasının yanına çıkar; çıktığı zaman önünde yüz üstü yere eğilir; kral da onu öper. Böylece baba oğul tekrar bir araya gelmiş olurlar (2 Samuel, Bap 14: 33).

Fakat bu buluşmadan sonra Abşalom babasının mevkiine göz koyar ve onu tahtından indirip yerine kral olmayı tasarlar. Yavaş yavaş halkı babası aleyhinde kışkırtıp halkın sevgisini kazanmaya başlar. Örneğin kendisi için özel arabalar, atlar ve önünde koşmak üzere elli adam hazırlatır (2 Samuel, Bap 15: 1). Yine bunun gibi İsrail sıptlarının davalarını görür ve halktan kişilere şöyle der:

> "*Bak senin işlerin iyi ve doğrudur; fakat kıral tarafından seni dinleyecek kimse yoktur... Keşke memlekette beni hâkim koysalar ve davası... olan her adam bana gelse ve ona adâlet etsem...*" (2 Samuel, Bap 15: 3-5.)

Böylece Abşalom bütün İsrail'in gönlünü kazanır. Aradan kırk yıl geçtikten sonra bir gün Abşalom, kraldan ricada bulunur; Hebron'a gidip orada Rabbe adamış olduğu adağı ödemek istediğini ve çünkü Geşur'da yaşadığı yıllar boyunca eğer Yeruşalim'e dönecek olursa böyle bir adak adamayı vaat etmiş olduğunu söyler. Babasının muvakkati üzerine de kalkar Hebron'a gider (2 Samuel, Bap 15: 7-9).

Aslında bütün bu söyledikleri yalandan ibarettir; asıl maksadı Hebron'a gidip oradan babasına karşı ayaklanma hareketini başlatmaktır. Nitekim Hebron'a gider gitmez, ilk işi, İsrail sıptlarının hepsine taşıtlar gönderip babası aleyhinde planladığı fesadı gerçekleştirmek için harekete geçmek olur. Bu amaçla oradaki İsrail sıptlarının hepsine şöyle der:

> *"Boru sesini işittiğiniz zaman: -'Abşalom Hebron'da kıral oldu'- diyeceksiniz."* (2 Samuel, Bap 15: 10-12.)

Durum Davud'a haber verildiğinde Davud telaşa kapılır ve kaçacak yer arar. Tanrı'nın kendisine vermeyi vaat ettiği inayetleri ve kendi hakkında vaktiyle söylemiş olduklarını unutmuş olmalıdır ki, şimdi Yeruşalim'deki kullarına şöyle der:

> *"Kalkın da kaçalım; yoksa Abşalom'un önünden kaçıp kurtulan olmıyacak; gitmek için çabuk davranın, yoksa bize çabuk yetişir ve başınıza belâ getirir ve şehri kılıçtan geçirir."* (2 Samuel, Bap 15: 14.)

Evi beklemek üzere cariyelerinden on kadını ayırdıktan sonra, ev halkını, Yeruşalim'deki kullarını ve kavmini peşine takar ve kaçar. Önce Kidron vadisine ve çöl yoluna geçer. Daha sonra zeytinlik dağı yokuşuna çıkar; çıkarken başı örtülü, ayakları çıplaktır ve devamlı şekilde ağlamaktadır. Kavmi de kendi gibi ayakları çıplak, başları örtülü ve ağlayıp-sızlar şekilde onu peşinden takip etmektedir (2 Samuel, 15: 15-19; Bap 16: 30-31). Oradan Bahurin denen yere gelir; orada Saul taraftarı olanlar onu ve kavmini taşlarlar ve şöyle bağırırlar:

> *"Çık, çık, ey kanlı adam ve alçak adam, yerine kıral olduğun Saul evinin bütün kanını, Rab senin üzerine döndürdü ve Rab kırallığı oğlun Abşalom'un eline verdi; ve işte kendi kötülüğünden tutuldun, çünkü sen kanlı bir adamsın."* (2 Samuel, 16: 7-9.)

Davud kaçmaya başlar, fakat bu arada oğlu Abşalom, kavmi ile birlikte Yeruşalim'e gelir ve orada babasının evinin damına çadırlar kurdurur; bütün İsrail'in gözü önünde babasının cariyeleriyle teker

teker cinsi münasebette bulunur. Bu işi, Yeruşalim'de karşısına çıkan ve babasının en yakın danışmanlarından biri olan Ahitofel'in tavsiyesi üzerine yapmıştır. Çünkü;

> "*o günlerde Ahitofelin verdiği öğüt, Allalun kelâmını soran bir adamınki gibi idi; Ahitolef'in her öğüdü Davud için ve Abşalom için de böyle idi.*" (2 Samuel, Bap 16: 23.)

Böylece Tanrı, vaktiyle söylemiş olduğu sözü, yani Davud'un karılarını İsrail'in gözü önünde başka erkeklerle yatıracağına dair sözü (2 Samuel, Bap 12: 11-12) tutmuş olmaktadır.

Bu işleri bitirdikten sonra Abşalom, babasının vaktiyle danışmanlığını yapmış olan kişilerin görüşlerini alarak babasına karşı savaş taktiğini tasarlar. Ne var ki, kendisine fikir veren bu danışmanlar onu aldatmışlardır; çünkü istemişlerdir ki, Abşalom, babasının, yani Davud'un önünde yenilgiye uğrasın.

Hemen belirtelim ki, bütün bu kurnazlıkları düşünen ve Abşalom'a karşı bu ihaneti hazırlayan hep Tanrı'dır; zira "kutsal" kitabın (Tevrat'ın) bildirmesine göre, bu danışmanları, Abşalom'a karşı bu şekilde konuşturan bizzat Tanrı'dır (2 Samuel, Bap 17: 1-14). Nitekim casuslar, Abşalom'un tasarladığı şeyleri Davud'a haber verirler ve Davud da savaş hazırlıklarını buna göre yapar (2 Samuel, Bap 17: 21-29; Bap 18: 1-5).

Davud'un ve Abşalom'un orduları Efraim ormanında karşı karşıya gelir ve cenge girişirler. Davud'un ordusu başarı kazanır:

> "*İsrail kavmı orada, Davud'un kulları önünde bozuldular; ve o gün orada büyük kırgın oldu; yirmi bin kişi (öldü). Ve orada cenk bütün memleket üzerine yayıldı; ve o gün kılıcın yediğinden fazlasını orman yedi.*" (2 Samuel, Bap 18: 6-9.)

Savaş sırasında Abşalom öldürülmüştür; hem de Yaob tarafından (2 Samuel, Bap 18: 14-15). O Yaob ki, ömrü boyunca Davud'a ve Abşalom'a oyunlar oynamış ve baba ile oğulu birbirine katmıştır; ve bütün bu işleri de Tanrı'nın itişiyle yapmıştır.

Davud, oğlunun ölüm haberini alınca çok üzülür: "*Oğlum Abşalom, oğlum Abşalom, keşke senin yerine ben ölse idim; ey Abşalom, oğlum Abşalom*" diye yakınır durur (2 Samuel, 18: 33).

Abşalom'un acıklı hikâyesi de böylece burada bitmiş olur. Dikkat edileceği gibi Shaekspear'in bile hayal edemeyeceği kanlı ve dehşet verici sahnelerle doludur bu hikâye!

E) Davud, Kendisine İhanet Etmiş Olan Yaob'un Himmetiyle Yeniden İsrail'in Başına Kral Olur

Davud, her ne kadar Abşalom'u yenmiş olsa da, henüz bütün İsrail üzerindeki krallık hakkını ele geçirmiş değildir. Şimdi bunu sağlamak zorunluluğundadır. Ne var ki, kendisine ihanet etmiş olan ve cariyeleriyle yatan oğlunun yasını tutmakta ve gece gündüz: "*Oğlum Abşalom*" diye sızlanmaktadır (2 Samuel, Bap 19: 1-4). Bunu gören Yaob, Davud'u karşısına alır ve adeta azarlarcasına ona şunları söyler:

> "*Senden nefret edenleri sevmekle ve seni sevenlerden nefret etmekle bugün bütün kullarını utandırdın; o kulların ki, bugün senin canını ve oğullarının ve kızlarının canlarını ve karılarının canlarını ve cariyelerinin canlarını kurtardılar... Çünkü bugün anlıyorum ki, eğer Abşalom sağ ve hepimiz bugün ölü olsa idik, senin gözünde doğru olacaktı. Ve şimdi kalk, çık ve kullarının gönlünü hoş et; çünkü Rabbin hakkı için and ediyorum ki, eğer çıkmazsan, bu gece senin yanında kimse kalmıyacaktır; bu da senin için, çocukluğundan şimdiye kadar başına gelmiş olan kötülüklerin hepsinden daha kötü olacaktır.*" (2 Samuel, Bap 19: 5-7.)

Bu azarlanmadan sonra Davud'un aklı başına gelir ve kalkar evinin kapısına oturur ve kavmiyle konuşur. Öyle anlaşılıyor ki, Tanrı'nın kendisini seçtiği ve "*seni yücelteceğim, inayetlerimi geri almayacağım*" diye söz verdiği Davud, yapılması gereken işi yapabilmek için, Yaob'un bu şekilde kendisini azarlamasını beklemekteydi.

Ve işte Yaob'un konuşmasından sonra Davud, diğer sıptların reislerine kâhinler gönderip kendisinin yeniden kral olarak çağırılması için aracı olmalarını ister. İsrail adamları da ona yanaşma eğilimini gösterirler (2 Samuel, Bap 19: 9-43).

Fakat o sırada Benyaminî Bıkrî'nin oğlu *Şeba* adındaki "*alçak bir adam*" boru çalıp: "*Bizim Davud'da hissemiz yoktur*" diye İsrail adamlarını korkutur. Bunun üzerine İsrail adamları Davud'u terk ederler ve Şeba'nın peşinden giderler (2 Samuel, Bap 20: 1-2). Davud, Şeba'nın yakalanıp öldürülmesi ve peşinden gidenlerin getirilmeleri için, *Amasa* adındaki adamına emir verir ve Yahudalıları çağırmasını söyler; fakat Amasa bu işi yapmakta gecikince, *Abişa'*yı görevlendirir. O da Şeba'yı yakalamak için Yaob'la (ve adamlarıyla) birlikte yola koyulur.

Bu işler olurken Davud, Yeruşalim'deki evine gelir ve daha önce evi beklemek için bıraktığı on cariyesini göz altında bir eve yerleştirir. Onları besler, fakat (cinsi münasebet için) yanlarına girmez. Hatırlanacağı gibi, oğlu Abşalom, Davud'un bu cariyeleriyle cinsi münasebette bulunmuş idi (2 Samuel, Bap 16: 22). Ve Davud, hiçbir suçu olmayan bu kadıncağızları ölünceye kadar bu kapalı yerde yaşamaya mahkûm eder (2 Samuel, Bap 20: 3).

Şeba'yı yakalamak için yola çıkan Yaob, bir ara Amasa'ya rastlar ve onu oracıkta öldürmeyi tasarlar. Bu maksatla ona yanaşır ve: "*Kardeşim iyi misin?*" diyerek onu öpmek ister gibi yapar ve tam öpmek üzere sakalını tuttuğunda kılıcı ile onu karnından vurur, bağırsaklarını yere döker (2 Samuel, Bap 20: 9). Bu iş bittikten sonra tekrar yola koyulur ve sonunda Şeba'yı ele geçirir; başını kesip Yeruşalim'e getirir (2 Samuel, Bap 20: 10-23).

F) Davud, Yeniden Kral Olduktan Sonra, Yağma ve Talan Siyasetine Devam Ederken, Şehvet Gailesini Giderme İşini de İhmal Etmez

Davud, yeniden tahta çıktıktan sonraki günlerde kıtlık sorunlarıyla karşılaşır; arka arkaya üç yıl boyunca ülkesinde kıtlık olur. Bunun nedenlerini Tanrı'ya sorduğunda, Tanrı ona, Saul'un vaktiyle Gibeonluları öldürdüğünü söyler: "*Saul'un yüzünden ve kanlı evinin yüzündendir, çünkü Gibeonluları öldürdü*" (2 Samuel, Bap 21: 1) der.

Saul'un davranışları yüzünden neden Tanrı, suçsuz bütün bir memleket halkını kıtlık içerisinde bırakır? Bilinmez. Fakat "kutsal" kitabın yazdığına göre, Davud, derhal Gibeonluları çağırtır ve: "*Sizin için ne*

yapayım, ne ile kefaret vereyim?" diye sorar. Onlar da Saul'un vaktiyle kendilerine kötülük yaptığını ve bu nedenle onun oğullarından yedisinin kendilerine verilmesini isterler; onları asacaklarını bildirirler (2 Samuel, Bap: 21: 5-7). Başka bir deyimle, Saul'un yaptığı kötülüklerin intikamını onun oğullarından almak hevesindedirler.

Davud onların isteğini kabul ederek: "*Ben onları (size) veririm*" der. Yani bir "peygamber" olarak ya da Tanrı'nın "hakşinaş" bir temsilcisi olarak intikam almanın doğru bir şey olmadığını anlatacak yerde, onlara intikam alma fırsatı sağlar. Saul'un oğullarından ve torunlarından yedi oğlanı Gibeonlulara teslim eder; Gibeonlular da bu yedi oğlanı, harman günü teker teker ipe çekerek öldürürler (2 Samuel, Bap 21: 7-10).

Yıllar geçer ve Davud yaşlanır, kocar. Bununla beraber, iki eski geleneğinden vazgeçmemiştir; bu geleneklerinden biri savaşlar tertipleyip yağma, talan ve çapul siyasetidir ki, kendisine büyük kazançlar sağlamıştır. İkincisi ise kadına ve şehvetine düşkünlüğüdür. Özellikle bu ikinci huyu giderek ağır basmış olmalıdır ki, ikide bir üşüme numaraları yapıp koynuna güzel kızlar alır. Her ne kadar erkeklik gücü kalmadığı için koynuna verilen kızlarla cinsi münasebette bulunamaz ise de, onların çıplak vücutlarına sarılıp keyfetmekten büyük bir zevk alır. Okuyalım bu konuda "kutsal" kitabın (Tevrat'ın) yazdıklarını:

> "*Ve kıral Davud, kocamış ve yaşta ilerlemişti; ve onu esvaplarla örttüler, fakat ısınmadı. Ve kulları ona dediler: Efendim kıral için genç bir kız aransın; ve o kıralın önünde dursun ve ona baksın; ve senin koynunda yatsın da efendim kıral ısınsın. Ve İsrailin bütün sınırlarında güzel bir genç kadın aradılar ve Sunemli Abişağı buldular; ve onu kırala getirdiler. Ve genç kadın çok güzeldi; ve kırala baktı ve ona hizmet etti; fakat kıral onu bilmedi.*" (Birinci Kırallar, Bap 1: 1-4.)

G) Davud, Kendisini Krallık Mevkiine Getirten Yaob'un ve Kendisine İyiliği Dokunmuş Olan Şimei'nin Öldürülmelerini Vasiyet Ederek Krallıktan Çekilir ve Tahtını Oğlu Süleyman'a Devreder

Davud'un yaşlanması, tahta ondan sonra kimin çıkacağı sorununu gündeme getirir. Haggit'in oğlu *Adoniya*, en büyük torun olarak ken-

disini bu mevkie layık görerek, Yaob'un yardımıyla kendini kral ilan eder. Fakat "peygamber" Natan buna razı olmaz ve Davud'un *Bat-şeba'*dan olan oğlunu, yani *Süleyman'ı* tahta çıkarmak için planlar kurar. Bat-şeba'yı kışkırtır ve krala durumu anlatmasını ve Süleyman'ın tahta geçmesi için ondan emir çıkartmasını ister. Bat-şeba onun dediği gibi yapar ve böylece oğlunun Davud tarafından kral tayin edilmesini sağlamış olur. Daha önce kendisini kral ilan eden Adoniya bu işe razı olur ve krallığı Süleyman'a bırakır (Birinci Kırallar, Bap 1: 5-53).

Davud, öleceğini anladığı an, Süleyman'ı yanına çağırtır ve ona kuvvetli olmasını ve Musa'nın şeriatında yazılmış olan hükümlere göre Tanrı yolunda yürümesini söyler. Fakat daha da önemli olmak üzere, ona *Yaob'*u öldürmesini ve çünkü Yaob'un kendisine kötülük ettiğini bildirir. Oysa ki, kral olarak ikinci kez tahta çıkmasını Yaob'a borçludur. Davud'un ölmeden önce öldürülmesini vasiyet ettiği bir kişi daha vardır ki, o da Şimei'dir.

Her ne kadar Şimei, bir aralık Davud'u lanetlemiş olsa da, daha sonraları ona büyük bağlılık göstermiş bir kimsedir. Örneğin onu Erden'de karşılamış ve bu davranışı yüzünden Davud'un sevgisini kazanmıştır; bundan dolayıdır ki, Davud kendisine: *"Seni (asla) kılıçla öldürmem"* diyerek Tanrı önünde ant içmiştir (bkz. Birinci Kırallar, Bap 2: 8). Fakat işte şimdi, öleceğini anladığı bir sırada ona karşı (vaktiyle kendisini lanetledi diye) kini canlanmış ve intikam almak üzere andını hiçe sayıp onun öldürülmesini Süleyman'dan istemiştir. Bu vasiyeti yaptıktan sonra Davud gözlerini hayata kapar ve atalarının bulunduğu yere gömülür (1 Kırallar, Bap 2: 9-10).

XVI) Süleyman'ın Asıp Kesmeleri ve Benzeri Marifetleri

Tahta çıkar çıkmaz Süleyman'ın ilk işi, mevcudiyetinden korktuğu kişileri ortadan yok etmek olur. Bu yok ettiklerinin başında *Adoniya* gelir. Oysa ki, Adoniya, biraz önce belirttiğimiz gibi, büyük bir olgunlukla Süleyman'ın kral olmasına razı olmuş, karışıklık çıkarmadan tahtı ona bırakmıştır. Bu itibarla öldürülmesi için ortada bir sebep yoktur.

Adoniya, bu olan bitenlerden muhtemelen habersizdir; nitekim Bat-şeba'ya başvurur ve *Sunemli Abişag'ın* kendisine eş olarak verilmesine aracı olmasını diler. Biraz önce gördüğümüz gibi, Abişag, Davud'un koynuna sokulan kızlardan biridir. Başka bir deyimle, Adoniya, büyük babası Davud'un koyun koyuna yattığı (fakat kudretsizlik nedeniyle cinsi münasebette bulunamadığı) kadınla, yani Abişag ile evlenmek hevesindedir.

Bat-şeba bu dileği hoş karşılar ve oğluna, yani Süleyman'a durumu anlatır; ondan evliliğe razı olmasını ister. Fakat Süleyman bunu duyunca öfkelenir, küplere biner ve böyle bir işe aracı oldu diye anasını azarlar. Fakat öfkesini alamaz ve Abişag ile evlenmek arzusundan başka bir günahı olmayan Adoniya'yı öldürtür. Daha sonra, Adoniya'nın krallık hevesine yardımcı oldu diye Yaob'u yok eder. Az geçmeden Şimei'nin kafasını kestirtir (1 Kırallar, Bap 2: 12-46).

Şimdi artık ülkeyi yönetmek kolaylaşmıştır. Fakat yine de tıpkı babası ve ataları gibi, kurnazlıklar siyasetini izlemekten geri kalmaz. Bunu sağlamak maksadıyla her şeyden önce Mısır hükümdarı ile iyi ilişkiler kurmak ister ve onun kızı ile evlenir (I Kırallar, Bap 3: 1). Daha sonra, bir yandan İsraillilerin milliyetçi duygularını kabartmak ve onları Tanrı'nın "seçkin" milleti şeklinde tanıtmak suretiyle ve diğer yandan kendisinin ne kadar büyük bir insan olduğunu, ne kadar hikmet sahibi bulunduğunu, ne kadar akıllı bir kral olduğunu anlatmak için hikâyeler uydurur. Bu uydurduğu hikâyelerden biri şöyle:

Bir gece rüyasında Tanrı'yı görür; Tanrı ona: "*Dile benden ne dilersen*" diye sorar. Süleyman da Tanrı'ya şöyle der:

> "*Ve şimdi, ey Allahım Rab, kulunu babam Davudun yerine kıral ettin; ve ben ancak küçük bir çocuğum; çıkmayı ve girmeyi bilmem. Ve kulun seçtiğin kavmın ortasındadır, çoklukça hesap edilemez ve saylamaz büyük bir kavm. İmdi kavmına hükmetmek için kuluna anlayışlı yürek ver ki, iyi ile kötünün arasını ayırt edeyim; çünkü senin bu büyük kavmına kim hükmedebilir?*" (1 Kırallar, Bap: 3: 7-9.)

Süleyman'ın bu konuşması güya Tanrı'nın pek hoşuna gider; çünkü Süleyman kendisi için ondan ne zenginlik, ne varlık, ne kadın,

ne sağlık, ne uzun bir ömür, hiçbir şey istememiş, sadece ve sadece halkını iyi bir şekilde yönetmek için hikmet, basiret, anlayış ve fazilet istemiştir. Bu nedenle Tanrı ona şöyle yanıt verir:

> *"Mademki sen bu şeyi istedin ve kendin için çok günler istemedin ve kendin için zenginlik istemedin, düşmanlarının canını da istemedin, ancak doğruyu ayırt etmek üzere kendin için anlayış istedin; işte senin sözüne göre yaptım; işte sana hikmetli ve anlayışlı yürek verdim; Şöyle ki, senden evvel senin gibi kimse olmamıştır ve senden sonra senin gibisi çıkmayacaktır. Ve sana dilemediğin şeyi de verdim, hem zenginlik, hem de izzet; şöyle ki, bütün günlerinde kırallar arasında senin gibisi olmıyacaktır. Ve kanunlarımı ve emirlerimi tutmak için baban Davudun yürüdüğü gibi sen de yollarımda yürürsen, o zaman ömrünü uzatırım."* (1 Kırallar, Bap 3: 11-15.)

Bunun üzerine Süleyman uyanır ve anlar ki bu bir rüyadır. Fakat rüya gerçekleşir ve Tanrı Süleyman'a hikmet, zenginlik, şöhret, azamet ve özellikle bol sayıda kadın ve cariye verir. Süleyman, Tanrı'nın verdiği hikmet sayesinde, kısa bir zamanda adil bir hükümdar olarak tanınır. Onun bu şöhreti daha sonraki yüzyıllar içerisinde sürecek ve her yerde iyi adalet dağıtımı vesilesiyle "*Süleymanın adaleti gibi*" şeklindeki sözler atasözleri haline gelecektir.

Süleyman'ın adaleti (!) konusunda "kutsal" kitap (Tevrat) şu hikâyeye yer verir: Günlerden bir gün iki fahişe kadın Süleyman'a başvururlar ve aynı evde oturduklarını, aynı zamanda çocuk sahibi olduklarını ve fakat çocuklardan birinin öldüğünü ve kalan çocuğun kime ait olduğu hususunda aralarında anlaşmazlık çıktığını söylerler; anlaşmazlığın giderilmesini dilerler. Süleyman: "*Bana bir kılıç getirin*" der ve getirilen kılıcı adamlarından birine vererek: "*Sağ kalan bu çocuğu ikiye bölün ve yarısını (kadınlardan) birine ve yarısını öteki'ne verin*" der. Kadınlardan biri: "*Aman efendim, sağ olan çocuğu ona verin, aman onu öldürmeyin*" der. Öteki kadın ise: "*Ne benim ne senin olsun, ikiye bölün*" diye istekte bulunur. Bunun üzerine Süleyman, çocuğun birinci kadına verilmesini ve çünkü çocuğun öldürülmesine gönlünün razı olmadığını ve bu nedenle asıl ananın o olduğunu bildirir. Bütün

İsrail bunu işitince Süleyman'dan korkarlar; çünkü Tanrı'nın ona, halka hükmedebilmesi için, hikmet verdiğini düşünürler (I Kırallar, Bap 3: 16-28).

Basit ve kültürsüz halk yığınlarının kolaylıkla kanacağı bu tür uydurma hikâyelerden gayrı, Süleyman, Tanrı'ya evler, kâşaneler, ibadet yerleri yapar ve adaklar adar. Fakat asıl ustalığı, Tanrı'ya yaranarak halk lehine ihsanlar ve vaatler almak konusundadır. Bunlardan birkaç örnek olmak üzere Süleyman'ın Tanrı'ya dualarından şu örneklere göz atalım:

> *"Ya Rab, İsrailin Allahı, ne yukarıda gökte ve ne aşağıda yerde senin gibi Allah yoktur; sen bütün yürekleriyle önünde yürüyen kullarınla ahdi ve inayeti tutarsın; sen babam Davud kuluna vadettiğini tuttun... Ve şimdi ey İsrailin Allahı, niyaz ederim, babam Davud kuluna söylediğin söz doğru çıksın... Kavmın İsrail sana karşı suç ettikleri için düşman önünde vurulduğu zaman tekrar sana dönüp ismini ikrar ederlerse; ve bu evde sana dua ve feryat ederlerse, o zaman gökte işit ve kavmın İsrailin suçunu bağışla ve babalarına verdiğin diyara onları tekrar getir..."* (I Kırallar, Bap 8: 23-65.)

Bu yalvarılar, bu dualar ve bu övgüler yanında, Tanrı'ya mezbahlar, evler, mabetler yaptırmaya devam eder. Tevrat'ın bildirmesine göre, Tanrı, bu tür övgülere ve gösterilere fazlasıyla ihtiyaç duymuş olmalı ki, Süleyman'ın yaptıklarından hoşnut olur ve onunla tekrar söyleşmek ve vaatlerini hatırlatmak ister. Bu nedenle ona Gibeon diyarında ikinci kez görünür ve şöyle der:

> *"Önümde yaptığın duanı ve yalvarışını işittim; ismimi ebediyen oraya koymak için yaptığın bu evi takdis ettim; ve gözlerim ve yüreğim daima orada olacaktır. Ve sen, bütün sana emrettiklerime göre yapmak için, baban Davudun yürüdüğü gibi önümde yürek bütünlüğü ve doğrulukla yürürsen ve hükümlerimi ve kanunlarımı tutarsan, o zaman İsrail tahtı üzerinde senden bir erkek eksik olmıyacaktır, diye baban Davuda vadettiğim gibi İsrail üzerinde senin kırallığının tahtını ebediyen pekiştiririm... Fakat siz ve çocuklarınız, ardımdan yürümekten dönerseniz ve...*

gidip başka ilahlara kulluk ederseniz ve onlara tapınırsanız, o zaman İsraili kendilerine verdiğim diyardan söküp atacağım..." (1 Kırallar, Bap 9: 3-10.)

Görülüyor ki, "kutsal" kitabın bildirmesine göre, Tanrı, Süleyman'ı ve halkını, birtakım vaatlerle kendisine taptırma hevesindedir. Nitekim Süleyman, bu sayede şan, şöhret, zenginlik ve hikmetçe dünyanın bütün krallarından üstün olur; yeryüzünün her yönünden krallar ona arabalarla hediyeler, altınlar, gümüşler gönderirler; gelip onu ziyaret ederler. Ünlü *Şeba* kraliçesi bile, altın ve değerli taşlar yüklü develerle ve çok büyük bir alayla Yeruşalim'e gelir ve onunla konuşur; ona hayran kalır (1 Kırallar, Bap 10: 1-11).

A) "Kutsal" Kitabın (Tevrat'ın) Bildirmesine Göre, Süleyman, Şehvet İhtiyacını Fazlasıyla Gidermek İsterken, Yabancı Kadınları Haremine Sokmak Suretiyle Tanrı'nın Emirlerini İhlal Etmiş Olur; Bu Yüzden Halkını Tanrı İndinde Suçlu Duruma Düşürür

Ne var ki, Süleyman'ın gözü, şan, şeref ve zenginlikte olduğu kadar, aynı zamanda güzel kadınlardadır. Bundan dolayıdır ki, haremini kadın ve kızlarla doldurmayı ihmal etmez. "Kutsal" kitapta bildirildiğine göre, 700 karısı ve 300 kadar da cariyesi olmuştur (I Kırallar, Bap 11: 3).

Fakat bu kadınları alırken, yapılmaması gereken bir iş yapar ki, o da yabancı kadınları da haremine katmaktır. Örneğin firavunun kızı ile beraber, Moabilerden, Ammonîlerden, Erdomilerden, Saydalılardan ve Hittîlerden yabancı kadınlara âşık olup, onları kendisine kadın edinir (I Kırallar, Bap 11: 1).

Fakat bunu yapmakla, Tanrı'nın emirlerini çiğnemiştir. Şu bakımdan ki, Tanrı, İsrailoğullarına, yabancı milletlerden hiç kimseyle evlenmemelerini emretmiş ve şayet evlenecek olurlarsa bu evlendikleri kimselerin onları başka Tanrılara taptıracaklarını söylemiş ve şöyle demiştir:

"*Onların arasına gitmeyeceksiniz ve onlar da sizin aranıza gelmiyecekler; çünkü mutlaka yüreğinizi kendi ilahlarının ardınca saptıracaklardır.*" (I Kırallar, Bap 11: 2.)

Ve işte Süleyman'ın aldığı kadınlar Tanrı'nın yasak kıldığı bu milletlerden olduğu içindir ki, Süleyman, Tanrı'nın emrine ters düşmüş olur; hem de öylesine ki, bu kadınları almakla kalmamış, onların ilahları için mabetler yaptırmıştır, onların peşinden gitmiştir (1 Kırallar, Bap 11: 4-9). Bu nedenle Tanrı, Süleyman'a karşı öfkelenir ve şöyle der:

> *"Mademki bu şey senin tarafından oldu ve sana emrettiğim ahdimi ve kanunlarımı tutmadın, mutlaka kırallığı senin elinden çekip alacağım ve onu senin kuluna vereceğim. Ancak baban Davud'un hatırı için bunu senin günlerinde yapmıyacağım; onu senin oğlunun elinden çekip alacağım. Ancak bütün kırallığı çekip almıyacağım; fakat kulum Davud'un hatırı için ve seçmiş olduğum Yeruşalimden ötürü bir sıptı senin oğluna vereceğim."* (1 Kırallar, Bap 11: 11-13.)

Dikkat edilecek olursa, Tanrı, bu sözleriyle insaf ve mantığı bir kenara atmış ve sırf Süleyman yabancı kadınlarla evlendi ve emirlerine karşı geldi diye, başkalarını cezalandırma yolunu seçmiştir. Asıl ve tek suçlu Süleyman olduğu halde, onu değil, onun oğlunu ve İsrail'i cezalandırmak kararındadır. Başka bir deyimle, Süleyman'ın elinden krallığı almamasının nedeni, Süleyman'ın babası Davud'un hatırı içindir (I Kırallık, Bap 11: 11-13).

Yani "kutsal" kitabın anlattığı şu ki, Tanrı hatır için iş görmekte ve görürken de haksızlık yapabilmektedir.

Tanrı, her ne kadar Süleyman'ın elinden krallığı almasa da, Edom'da bulunan kral zürriyetinden *Hadad*'ı Süleyman'a düşman kılar (I Kırallar, Bap 11: 14-22). Bununla da kalmaz, bir de Elyada'nın oğlu *Rezon*'u ve daha sonra Nebat'ın oğlu *Yereobam*'ı da Süleyman'a karşı kışkırtır ve düşman yapar. Ne var ki, bütün bu düşmanlıklardan zarar görecek olan İsrailoğullarıdır.

B) Tanrı, Süleymana Karşı Beslediği Öfkesinin Acısını, Onun Suçsuz Olan Oğlundan Çıkarır

Yukarıda anlatılan olaylardan sonra Süleyman ölür; İsrail üzerinde kırk yıl boyunca hükümdarlık yapmıştır. Naaşı, babası Davud'un bu-

lunduğu yere gömülür. Süleyman'ın yerine tahta, oğlu *Rehoboam* kral olur (I Kırallar, Bap 11: 42-43). Fakat Rehoboam'ın krallığı uzun sürmez; çünkü Tanrı, biraz önce gördüğümüz gibi, yabancı kadınlarla evlendi diye Süleyman'a karşı beslediği hıncını, onun oğlundan çıkaracağına dair yemin etmiştir. Bu yeminini elbette ki yerine getirecektir. Nitekim Süleyman'ın oğlu Rehoboam, daha tahta çıktığı ilk anlardan itibaren İsrail halkının husumetine maruz kalır; kalmasının nedeni şudur:

Vaki olur ki, İsrail halkı Rehoboam'a gelip babasının kötü niyetlerinden dolayı şikâyette bulunurlar ve daha iyi bir yönetim beklediklerini söylerler; şöyle derler:

> *"Baban boyunduruğumuzu çetin kıldı; babanın çetin hizmetini ve üzerimize koyduğu ağır boyunduruğunu şimdi sen hafiflet ve sana kulluk ederiz."*

Fakat Rehoboam onlara: *"Şimdilik gidin, üç gün sonra yanıma tekrar gelin"* der (I Kırallar, Bap 12: 1-5). Bu arada babasının döneminden kalma ihtiyarlar heyetini toplar ve durumu anlatarak onlardan öğüt bekler. İhtiyarlar heyeti kendisine, eğer halka iyi muamele edecek olursa, iyi sözler söylerse, halkın sevgisini kazanacağını ve halktan itaat göreceğini bildirirler (I Kırallar, Bap 12: 7).

Fakat Rehoboam bu tavsiyeyi dinlemez; gençlerden oluşan bir gruba danışır. Onlar kendisine şu öğüdü verirler:

> *"(Kavmine şöyle diyeceksin): Benim küçük parmağım babanın belinden daha kalındır. Ve şimdi, babam üzerinize ağır boyunduruk yükletti ise, ben boyunduruğunuzun üzerine katacağım; babam sizi kamçılarla tedip etti, fakat ben sizi akreplerle tedip edeceğim."* (I Kırallar, Bap 12: 10-11.)

Gençlerin bu öğüdü Rehoboam'ın hoşuna gider ve belli günde halk önüne geldiği zaman onlara: *"Babam sizi kamçılarla tedip etti, fakat ben sizi akreplerle tedip edeceğim"* şeklinde konuşur (I Kırallar, Bap 12: 14).

Söylemeye gerek yoktur ki, Rehoboam'ı bu şekilde konuşturan Tanrı'dır; çünkü Tanrı, biraz yukarıda değindiğimiz gibi (yabancı

kadınlarla evlendi diye), Süleyman'a karşı beslediği kininin intikamını onun oğlundan almak için kendi kendine ant içmiştir ve işte şimdi andını yerine getirmektedir (I Kırallar, Bap 12: 15). Getirirken de onu tahammül edilmez bir yönetici durumuna sokmuş, halkın gözünde kötü bir duruma koymuştur. Nitekim Rehoboam'ın konuşmasından sonra halk ona karşı düşmanlık besler ve isyan eder. Bunun üzerine Rehoboam Yeruşalim'e kaçar. İsrail bu kez Yeroboam'ı kral seçer (1 Kırallar, Bap 12: 16-21).

Fakat anlaşılan o ki, Yeroboam dahi Tanrı'nın emirlerine gereğince uymadığı için halkın düşmanlığını kazanır; ve Tanrı onun olumsuz davranışlarının acısını hiçbir günahı olmayan İsrail halkından çıkarır. Hem de öylesine çıkarır ki, bir yandan Yeruşalim'e kaçmış (ve orada Yahuda'nın başına geçmiş) olan Rehoboam ile şimdi İsrail'de onun yerine kral olan Yeroboam arasında savaşlar yaptırarak halk arasında telefat verdirtirken (I Kırallar, Bap 14: 30), diğer yandan Mısır Kralı *Şişak*'ı, Yeruşalim'e saldırtır ve oradaki hazineleri ve Süleyman'ın yaptırdığı bütün altın kalkanları ona kazandırır (I Kırallar, Bap 14: 25).

Yeroboam'dan sonra İsrail'in başına, onun oğlu *Nadab* kral olur. Fakat o da Tanrı gözünde kötü olan şeyleri yaptığı için, İssakar evinden *Baaşa* ona karşı düzen kurup onu öldürtür; onunla birlikte Yeroboam evinden kim varsa herkesi yok eder ve İsrail üzerine kral olur; krallığı 24 yıl sürer (I Kırallar, Bap 15: 25-34). Fakat kendinden öncekiler gibi o da Tanrı'yı darıltıcı şeyler yapar. Bu nedenle Tanrı onu ve bütün Baaşa evini yok edeceğini ve leşlerini sokaklarda köpeklere yedirteceğini bildirir (I Kırallar, Bap 16: 1-8). Bildirdiği gibi olur ve Baaşa, daha sonra da onun yerine kral olan oğlu *Ela* ve bütün Baaşa evi, *Zimri* tarafından yok edilir. Kuşkusuz ki, bütün bunlar Tanrı'nın öç almak maksadıyla yaptırdığı şeylerdir; bunun böyle olduğunu da "kutsal" kitap (Tevrat) açıkça bildirmektedir (I Kırallar, Bap 16: 12).

Zimri, aslında Tanrı'nın düzenlediği çizgiye göre davranmış bulunduğu halde, bu yaptığı şeylerden dolayı ölüme gider; çünkü halk, ordunun başbuğu olan *Omri*'yi kral ilan eder ve onun peşinden giderek Zimri'nin bulunduğu şehri kuşatır. Zimri kaçar ve kral evinin kalesine girer, evi ateşe verir ve ateşler içinde can verir (I Kırallar, Bap 16: 15-20).

Fakat İsrail'e kral olan Omri, Tanrı'nın gözünde kötü olanları yaptığı için o da telef olup gider; yerine oğlu *Ahab* tahta çıkar. Ne var ki, Ahab'ın da akibeti, kendisinden öncekilerden farklı olmayacaktır; çünkü son derece "alıngan", son derece "kuşkulu" bir Tanrı'yı hoşnut etmeye imkân bulamaz. Nitekim Tanrı ona karşı da öfkelenir ve öfkesini çıkarmak için Gilead'daki gariplerden *Tişbeli İlya*'yı görevlendirir.

XVII) İlya'nın Tanrı'ya Fazilet Dersi Vermesi

Her ne kadar "kutsal" kitaba (Tevrat'a) göre *İlya*, "gariplerden" birisi olarak gösterilmiş ise de, yine kitaptan anladığımıza göre, Tanrı'ya akıl ve adalet dersi verecek kertede bir kimsedir. Şöyle ki:

Vaki olur ki, Tanrı'nın İlya'ya şu sözü gelir:

> "*Buradan git ve şarka yönel ve Erden karşısında olan Kerit vadisinde gizlen. Ve vaki olacak ki vadiden su içeceksin ve orada seni beslemek için kargalara emrettim.*" (1 Kırallar, Bap 17: 2-4.)

Neden Tanrı başka hayvanlar var iken ille de karga gibi uğursuz bir kuşa İlya'yı besletmektedir, bilinmez! Muhtemelen ona oyun oynamak istemesinden! Fakat her ne olursa olsun, İlya kalkar, Kerit vadisinin yanına gider ve orada kargalara misafir olur; ve orada sabah akşam, kargaların getirdiği yemekleri yer; susadıkça da vadiden su içer (1 Kırallar, Bap 17: 5-7).

Ne var ki, günlerin sonunda kuraklık başlar ve vadide su kalmaz; kalmayınca Tanrı İlya'ya, oradan kalkıp Sayda diyarının "Tsarefat" adlı şehrine gitmesini ve çünkü orada bulunan dul bir kadına kendisini beslemesi için emir verdiğini söyler. Kargaların misafiri olmaktansa dul bir kadının elinden yemek yemenin çok daha keyifli olacağını düşünmüş olmalıdır ki, İlya, pılını pırtısını topladığı gibi soluğu "Tsarefat"ta alır. Şehrin kapısında dul bir kadının odun devşirmekte olduğunu görür (Kadının dul olduğunu nasıl anlamıştır, bilemiyoruz); ondan su ve ekmek ister ve şunu bildirir ki, Tanrı onun küpündeki unu ve tulumundaki yağı hiçbir zaman eksiltmeyecektir.

Gerçekten de kadın günlerce İlya'yı beslediği halde küpündeki un ve tulumundaki yağ eksilmez. Ne var ki, günlerden bir gün kadının oğlu

ağır hasta düşer, nefes alamayacak duruma girer ve ölür. Her ne hikmetse Tanrı, İlya'yı beslemesi için kadının ununu ve yağını bereketlendirmiştir, ama çocuğunun hastalanıp ölmesine aldırış etmemiştir.

Büyük bir üzüntüye kapılan kadın İlya'ya şöyle der:

> *"Benden sana ne, ey Allah adamı? günahımı bana hatırlatmak ve oğlumu öldürmek için yanıma gelmişsin!"* (1 Kırallar Bap 17: 17-18.)

İlya, kendisini ağırlayan ve yedirip içiren kadının çocuğunun ölümüne aldırış etmeyen bir Tanrı'nın kaygısızlığına ve ihmalkârlığına fazlasıyla içerlemiş olmalıdır ki, derhal seslenir ve bu yaptıklarının doğru olmadığını Tanrı'ya hatırlatırcasına ve hatta onu azarlarcasına şöyle der:

> *"Ya Allahım Rab, yanında misafir olduğum dul kadının oğlunu öldürerek onun başına da mı belâ getirdin?"* (I Kırallar, Bap 17: 20.)

Ve sonra çocuğun ölü vücudu üzerine üç kez uzanır ve yine Tanrı'ya seslenerek çocuğa can vermesini ister. Bu istek üzerine Tanrı çocuğun canını içine döndürür ve çocuk dirilir. Bunu gören kadın fevkalade sevinir ve İlya'ya şöyle der:

> *"Şimdi bildim ki, sen bir Allah adamısın ve senin ağzında Rab-bin sözü haktır."* (I Kırallar, Bap 17: 24.)

Şimdi denecektir ki, Tanrı bu olayı, kadının İlya'nın "Tanrı adamı" olduğunu anlaması için tertiplemiştir. Pek iyi ama bunu anlatmak için Tanrı'nın ikaz üzerine iş görür duruma düşmesi mi gerekirdi?

XVIII) Ahab'ın ve Karısı İzabel'in İşledikleri Cinayetlerin İntikamını, Onların Oğullarından ve Yakınlarından Alan Tanrı

"*Kutsal*" kitabın bildirmesine göre, Amiriye denilen yerde hüküm süren İsrail Kralı *Ahab*, kral sarayının civarında bulunan *Nabot* is-

minde birinin bağına göz koyar. Koskoca ülkede sanki başkaca yer kalmamış gibi adamcağızın bin bir zahmetle yetiştirdiği bağları yok edip yerine sebze bostanı yapmak ister. Bu bağ karşılığında ona bir başka bağ ya da para vermeyi teklif eder. Fakat Nabot razı olmaz ve: "*Sana atalarımın mirasını vermekten Rab beni esirgesin*" (I Kırallar, Bap 21: 3) diyerek teklifi reddeder.

Ahab buna fena halde öfkelenir ve bu yüzden evinde bulunan herkesle küsüşür; küskünlüğünden yemek dahi yemez. Karısı *İzebel* merak eder ve sorar; nedenini öğrenince onu teskin eder, gönlünü hoş tutmasını, yemeksiz kalmamasını söyler ve istediği bağı ona sağlayacağını bildirir (I Kırallar, Bap 21: 3-7).

İzebel kurnaz bir kadındır; ne yapacağını iyi bir şekilde tasarlamıştır. Oturur kocası Ahab'ın ağzıyla mektuplar yazar, onun mührü ile mektupları mühürler ve bağ sahibi Nabot'un oturduğu yerde bulunan ihtiyarlara ve ileri gelen kimselere yollar. Mektupta şu yazılıdır:

> "*Bir oruç ilan edin ve Nabot'u kavmın baş yerine oturtun ve: -'Sen Allaha ve kırala sövdün'- diyerek ona karşı şehadet etsinler; ve onu dışarı çıkarın ve onu taşlayın da ölsün.*" (I Kırallar, Bap 21: 9-11.)

Mektubu alan kişiler, kendilerine bildirildiği gibi yaparlar ve tuttukları yalancı iki şahidi Nabot'a karşı konuştururlar ve sonra Nabot'u taşlayıp öldürürler. Bu iş bitince İzebel'e haber gönderirler. Oysa ki, kendilerine gelen mektup Ahab'ın ağzıyla yazılmış ve onun mührünü taşımaktadır. Şu hale göre haberi İzebel'e değil Ahab'a vermeleri gerekirdi. "Neden böyle yapmamışlardır?" diye sorulacak olursa, bunu artık işin masal yönüne vermemiz gerekecek.

İzebel haberi alır almaz, Ahab'a müjdeyi verir ve şöyle der:

> "*Kalk (ve)... Nabot'un sana gümüşle vermek istemediği bağını kendine mülk edin; çünkü Nabot sağ değil, ancak ölüdür.*" (I Kırallar, Bap 21: 15.)

Ahab, bağı mülk edinmek için kalkıp gider. Fakat Tanrı, geç de olsa bu olaya tanık olmuştur. Hemen İlya'yı karşısına alır ve ona şöyle der:

"Kalk, Samiriyede oturan İsrail kıralı Ahabı karşılamağa in; işte o, Nabot'un bağındadır; onu mülk edinmek için oraya indi. Ve ona söyleyip diyeceksin: -'Rab şöyle diyor: -öldürdün de kendine mülk de mi edindin?... Nabot'un kanını köpeklerin yaladıkları yerde senin, senin de kanını köpekler yalıyacaklar-..." (I Kırallar, Bap 21: 17-20.)

Tanrı, İzebel hakkında karar verir ve kararını kendisine şu şekilde bildirir:

"Yizreel duvarının yanında İzebeli köpekler yiyecekler." (I Kırallar, Bap 21: 23.)

Fakat Tanrı'nın öfkesi bununla dinmez, Ahab'ın ve İzebel'in uğrayacakları cezaları yeterli görmez; bir de ister ki, onlardan olan kimseler de yok olsunlar. Şöyle der:

"İsrailde gerek kul olsun gerek hür olsun Ahabdan her erkeği kesip atacağım ve beni öfkelendirdiğin ve İsraile suç işlettirdiğin için senin evini... Yeroboam'ın evi gibi ve... Baaşa'nın evi gibi edeceğim... Ahabdan şehirde öleni köpekler yiyecekler ve kırda öleni gök kuşları yiyecekler." (I Kırallar, Bap 21: 21-25.)

Ahab bu sözleri işitince dehşete düşer ve üstündeki esvabını yırtıp atar, yerine çuval sarar; o şekilde yatıp kalkar ve oruç tutar.

Ahab'ın bu şekilde önünde alçalması, Tanrı'yı pek hoşnut eder; zira "kutsal" kitap yazarlarının anlatışlarına göre, Tanrı'nın bütün merakı böbürlenmek ve kendini yüce göstermektir. Nitekim İlya'ya şöyle der:

"Ahab benim önümde nasıl alçaldı, gördün mü? mademki benim önümde alçaldı, belâyı onun günlerinde getirmeyeceğim; oğlunun günlerinde belâyı onun evi üzerine getireceğim." (I Kırallar, Bap 21: 27-29.)

Görülüyor ki, Tanrı, Ahab'ın yaptıklarının cezasını, suçu ve günahı olmayan oğullarına yüklemekle övünmektedir.

A) Tevrat'ın Yazmasına Göre, Tanrı, İsrail Kralı Ahab'ı Tuzağa Düşürüp Öldürmek İçin, Kendi Peygamberlerine Yalanlar Söyletir

Biraz yukarıda görüldüğü gibi, Tanrı, kendisine yalvardı ve karşısında alçaldı diye Ahab'ın cezalandırılmasını geriye bırakmış, fakat onun işlediği cinayetlerin intikamını, daha sonraki bir tarih itibariyle onun oğlundan almayı kararlaştırmıştır. Böylece "büyüklüğünü" ve "adaletseverliğini" bir kez daha ortaya vurmuştur. Fakat "kutsal" kitaptan öğrenmekteyiz ki, Tanrı, bu sözünü de tutmamıştır; çünkü Ahab'ı, yine kendi döneminde öldürtmüştür. Şöyle ki:

İsrail ile Suriye arasında barış sürerken, İsrail Kralı Ahab, Ramot-gilead denen bölgeyi ele geçirmeye kalkışır. Düşündüklerini Yahuda Kralı *Yehoşafat*'a ve diğer ilgililere açıklar ve bölgeyi almak için kendisine katılıp katılmayacaklarını sorar. Onlar savaşa hazır olduklarını bildirirler (I Kırallar, Bap 22: 3). Fakat Yehoşafat, bu işe girişilmeden önce, bir kere de Tanrı'nın fikrinin alınmasını teklif eder. Ahab, peygamberleri ve dört yüz kadar kişiyi toplar ve onlara sorar: "*Ramot-gileada karşı cenge gideyim mi, yoksa vaz geçeyim mi?*" (I Kırallar, Bap 22: 6). Onlar da hep bir ağızdan: "*(Savaşa) çık ve Rab onu kıralın eline verecektir*" derler (I Kırallar, Bap 22: 6).

Ne var ki, verdikleri öğüt, yalandan ibarettir; bu yalanı söylemekle, Ahab'ı kandırıp savaşa girişmesini ve savaş esnasında ölmesini sağlamak istemişlerdir; daha doğrusu ona tuzak kurmuşlardır. Aslında bu söyledikleri şeyin yalan olduğunun da farkında değillerdir; çünkü onlara bu yalanı söyleten, doğrudan doğruya Tanrı'dır; Tanrı güya ruh gönderip bu peygamberleri Ahab'a karşı bu şekilde yalanlarla konuşturmuştur.

Bununla beraber Yehoşafat, peygamberlerin söylediklerini yeterli bulmaz ve: "*Burada onlardan başka Rabbin bir peygamberi yok mu ki ondan da soralım?*" der (I Kırallar, 22: 7).

Bunun üzerine Ahab, Tanrı'nın Mikaya adında bir peygamberi olduğunu ve ona sorulabileceğini söyler, ancak ondan nefret ettiğini ve çünkü ne zaman ona bir şey danışsa, hayırlı haber değil, fakat kötü haber aldığını ekler. Bununla beraber, Yehoşafat'ın ısrarı üzerine Mikaya'ya danışmaya karar verir ve onu huzuruna getirtir. Her şeyden önce ona Tanrı'nın adıyla gerçeklerden başka bir şey söylemeyeceğine dair ant içtirir. Bunun üzerine Mikaya kendisine şöyle der:

"Rabbi tahtı üzerinde oturmakta ve bütün gökler ordusunu onun yanında... gördüm. Ve (Tanrı) dedi: -Ramot-gileada çıksın da düşsün diye Ahab'ı kim kandıracak?-. ...bir ruh çıkıp Rabbin önünde durdu ve dedi: -'Ben onu kandırırım-'. Ve (Tanrı) ona dedi: -'Ne ile (onu kandırırsın)?-'. (Ve ruh Tanrı'ya) dedi: -'Ben çıkarım ve bütün peygamberlerinin ağzında yalancı bir ruh olurum-' (Ve Tanrı ona) dedi: -'Kandırırsın, hem de onunla başa çıkarsın. Çık ve öyle yap-'. Ve şimdi işte Rab, ...bütün peygamberlerinin ağzına yalancı bir ruh koymuştur; ve Rab senin hakkında şer söylemiştir." (I Kırallar, Bap 22: 19-23.)

Görülüyor ki, Mikaya burada, Tanrı'ya karşı ve Ahab'ın lehine olacak şekilde casusluk yapmaktadır; daha doğrusu Tanrı'nın, Ahab hakkında kötülük düşündüğünü ve Ahab'a tuzak kurduğunu ortaya vurmaktadır.

Mikaya'nın bu şekildeki konuşması üzerine, Ahab öfkelenir ve onun hapse atılmasını, elem ekmeği ve elem suyu ile beslenmesini emreder (I Kırallar, Bap 22: 24-29). Ve sonra Suriye ile savaşmak üzere sefere çıkar. Savaş esnasında Suriyeli askerler onu vururlar; Ahab aldığı yaralar sonucunda ölür. Güneş batmak üzere iken askerler arasında Ahab'ın öldüğü haberi yayılır ve: *"Herkes kendi şehrine ve herkes kendi memleketine"* diye bağırışlar olur (I Kırallar, Bap 22: 29-36).

Kralın naaşını taşıyan arabayı Samiriye'ye getirirler. Arabadan kanlar akar ve bu akan kanları da köpekler yalar; tıpkı evvelce Tanrı'nın dediği gibi olmuş olur. Kralı arabadan çıkarıp oracıkta gömerler; arabayı da Samiriye havuzunun yanına çekerler. Bu havuz fahişelerin yıkandığı bir yerdir. Tanrı Ahab'a böylesine bayağı bir havuzu layık görmüş olduğu için arabayı orada yıkarlar (I Kırallar, Bap 22: 35-38).

Böylece Mikaya'nın söylemiş oldukları doğru çıkmış ve Tanrı'nın istedikleri de olmuştur. Ahab'dan sonra oğulları *Yoram* ve *Ahazya* iktidar olacaklardır. Fakat onlar da babaları gibi Tanrı'nın gözünde kötü olanı yaptıkları için, Tanrı'nın gazabını üzerlerine çekeceklerdir.

B) Tanrı'nın Emriyle, Ahab'ın Oğullarının, Ahab Evinin Erkeklerinin ve Ahab'ın Karısı İzebel'in Hesapları Görülür

Tanrı'nın Ahab evine karşı beslediği intikam duygularından "Peygamber" *Elişa*'nın haberi vardır. Elişa, ölüleri dirilten, körleri gördüren, cüzamlıları iyileştiren, gaiplerden haber getiren, İsrail düşmanlarını yere seren bir "peygamberdir" (bkz. II Kırallar, Bap 4: 28-37; Bap 5: 1-27; Bap 6: 17-20; Bap 7: 6-8).

Tanrı'nın Ahaboğullarından intikam alma saatinin geldiğini anlayınca, peygamber oğullarından birini çağırır ve "uşak" olarak ona bir yağ şişesi vererek Ramat-gilead'a gitmesini ve orada Yehoşafat'ın oğlu *Yehu*'yu bulmasını, bulduktan sonra başına yağı dökmesini ve Tanrı'nın kendisini İsrail üzerine kral olarak seçtiğini söylemesini ve yapacağı işleri bildirmesini emreder (II Kırallar, Bap 9: 1-5). Emrettiği gibi olur ve uşak Ramot-gilead'a giderek Yehu'yu bulur ve yağı başına döküp şöyle der:

> *"İsrail'in Allahı Rab şöyle diyor: Seni Rabbin kavmı üzerine kıral olarak meshettim. Ve efendin Ahabın evini vuracaksın ve kullarım peygamberlerin kanı için ve... bütün kullarının kanı için İzebelden benim öcümü alacağım. Ve bütün Ahab evi yok olacak ve İsrailde köle olsun, hür olsun Ahabdan her erkeği kesip atacağım. Ve Ahab evini... Baaşanın evi gibi edeceğim. Ve Yizreel tarlasında İzebeli köpekler yiyecekler ve onu gömen olmıyacak..."* (II Kırallar, Bap 9: 6-10.)

Hatırlatalım ki, bu sözlerin söylendiği sırada İsrail'in başında Ahab'ın oğullarından *Yoram* kral olarak bulunmaktadır ve *Yehu* da onun başbuğudur. Ahab'ın diğer oğlu *Ahazya* ise Yahuda kralıdır.

Yehu, olan bitenleri etrafa yayar ve çevresini bu söylediklerine inandırır. Borular çalınır ve halk "*Yehu kıral oldu*" diye konuşur. Yehu arabasına biner ve askerleriyle birlikte Yoram'ın bulunduğu Yizreel'e gitmek üzere yola çıkar. O sırada Yoram, Suriyelilere karşı yaptığı savaş sırasında aldığı yaralar yüzünden tedavi edilmektedir. Buna rağmen kalkar ve Yahuda Kralı Ahazya ile birlikte Yehu'yu karşılamaya gider. Nabot'un tarlasında karşılaşırlar ve Yoram: "*Hayır olsun Yehu*" diye

başbuğunu selamlar. Fakat Yehu, öfkeli bir şekilde ona: "*Anan İzebel'in zinaları ve ahsunculukları bu kadar çokken nasıl hayır olur?*" diye karşılık verir (II Kırallar, Bap 9: 22).

Anasının yaptığı kötülüklerden belki de haberi bile olmayan Yoram, neye uğradığını şaşırır; fakat Yehu'nun kendisine karşı ihanet halinde bulunduğunu anladığı için atının dizginini çevirip kaçmak ister. Fakat Yehu, bütün gücüyle yayını çeker ve Yoram'ı iki omuzları arasından vurur; ok onun yüreğini delip çıkar. Yoram oracıkta ölür. Yehu adamlarından birine emir verir:

> "*Onu kaldırıp... Nabot'un tarlasına at; ve hatırla, ben ve sen yan yana babası Ahabın ardınca bindiğimiz vakit Rab şu yükü onun üzerine yükletti. Gerçek ben Nabotun kanını ve oğullarının kanını dün gördüm. Rab diyor: -'ve sana bu tarlada ödiyeceğini... Ve şimdi Rabbin sözüne göre onu al ve tarlaya at.*" (II Kırallar Bap 9: 25-26.)

Yoram'dan sonra Ahazya'nın da hesabı görülür; o da kaçmakta iken öldürülür. Şimdi sıra İzebel'e gelmiştir. O sıralarda İzebel, Yizreel'de oturmaktadır. Yehu'nun gelmekte olduğunu işitince gözlerine sürme çeker, başını süsler ve evinin penceresinde Yehu'nun gelmesini bekler. Yehu şehrin kapısından girince ona: "*Efendisini öldüren Zimri! Hayrola*" diye seslenir (II Kırallar, Bap 9: 31).

Yehu başını İzebel'in bulunduğu pencereye doğru kaldırır ve İzebel'in yanındaki hadım ağalarına emreder: "*Onu aşağı atın*" (II Kırallar, Bap 9: 33). Hadım ağaları İzebel'i pencereden boşluğa atarlar; kadının duvarlara çarpan vücudundan kanlar etrafı sarar. Yehu, atıyla onun parçalanmış olan vücudunu çiğner ve sonra eve girip kendisine güzel bir ziyafet çeker; yer, içer, eğlenir ve askerlerine şöyle der:

> "*Ve şimdi bu lânetli kadına bakın ve onu gömün, çünkü kıral kızıdır.*" (II Kırallar, Bap 9: 34.)

Onu gömmek için gidenler, kadıncağızın paramparça olduğunu görürler, kafasından, el ve ayaklarından başka bir şey bulamazlar. Gelip durumu Yehu'ya bildirirler. Yehu da onlara Tanrı'nın şöyle dediğini hatırlatır:

"Bu Rabbin sözüdür... (çünkü) İzebel'in etini köpekler yiyecekler ve İzebel'in leşi Yizreel tarlasında yerin yüzünde gübre gibi olacak, şöyle ki -'Bu İzebeldir'- demiyecekler." (II Kırallar, Bap 9: 36-37.)

Böylece Ahab'ın ve İzebel'in işledikleri suçtan dolayı Ahab'ın oğlu Yoram öldürülmüş ve vücudu, İzebel'den kalan parçalarla birlikte Nabot'un tarlasına (hani bir zamanlar Ahab'ın almak isteyip de Nabot'un vermekten kaçındığı tarlaya) atılmış ve Tanrı'nın intikamı, yine onun planları gereğince alınmıştır.

C) "Kutsal" Kitabın Bildirmesine Göre, Yehu'nun Emriyle, Ahab'ın ve Diğer Yetmiş Oğlunun ve Bir O Kadar Torununun Kafaları Kesilir; Kafalar Bir Küfeye Konup Yehu'ya Hediye Edilir

Fakat iş bununla bitmiş değildir; Ahab evine mensup daha nice boğazlanacak insan vardır ki, şimdi onları yok etme zamanı gelmiştir; çünkü, "kutsal" kitabın söylediğine göre, Tanrı böyle istemiş, böyle karar vermiştir. Bu karar gereğince, bir kere Ahab'ın Samiriye'de yaşamakta olan yetmiş oğlunu temizlemekle işe başlanacaktır. Bu amaçla Yehu, Samiriye'deki ihtiyarlara ve Ahab'ın çocuklarını büyütmüş olanlara mektuplar yazar ve şöyle der:

"Eğer siz benimle olup sözümü dinlerseniz, efendinizin oğulları olan o adamların başlarını alın ve yarın bu vakitlerde Yizreele, yanıma gelin." (II Kırallar, Bap 10: 6.)

Bu emir üzerine ihtiyarlar, Ahab'ın yetmiş oğlunu boğazlayıp, kesik başları küfelere doldururlar ve Yehu'ya gönderirler. Kesik kafaların geldiğini öğrenen Yehu, bu kafaların iki yığın halinde kapının girilecek yerine dizilmesini ve sabaha kadar orada bekletilmesini emreder.

İçiniz burkulmadan okuyabilecekseniz, bu hususları "kutsal" kitaptan (Tevrat'tan) doğrudan doğruya kendiniz okuyunuz (II Kırallar, Bap 10: 7-8). Fakat kolaylık olsun diye özetlemeye devam edelim:

Sabah olunca Yehu, halkı toplar ve bütün bu olanların Tanrı emriyle yerine getirilmiş olduğunu belirtir ve şöyle der:

"Siz salih adamlarsınız; işte ben efendime düzen kurdum ve onu öldürdüm; fakat bütün bunları kim vurdu? Şimdilik bilin ki, Rabbin Ahab evi için söylediği sözünden hiçbir şey yere düşmeyecektir; çünkü Rab, İlya vasıtası ile söylemiş olduğu şeyi yaptı." (II Kırallar, Bap 10: 9-11.)

Yehu, bu konuşmasını bitirdikten sonra, Yizreel'de Ahab'ın evine mensup bütün büyükleri ve onun yakın dostlarını ve kâhinlerini öldürtür; böylece Ahab'ın tek bir sağ adamını bırakmamacasına iş görmüş olur (II Kırallar, Bap 10: 11). Sonra kalkar Samiriye'ye gider ve Ahazya'nın orada bulunan kırk iki oğlunu kırkma evinin çukurunda boğazlatır (II Kırallar Bap 10: 12-15). Bu işler de bitince, Samiriye'de Ahab evinden geri kalanların tümünü öldürtür (II Kırallar, Bap 10: 17). Bununla da kalmaz, Ahab'ın kulluk ettiği iddia olunan "Baal" mensuplarını, onun peygamberlerini ve kâhinlerini yok edeceğini ilan eder ve bu işi hile yolu ile yapacağını söylemeyi de marifet bilir (II Kırallar, Bap 10: 18-19).

Gerçekten de tasarladığı hile yolu şudur: Bütün İsrail'de yaşayan "Baal" mensuplarını, kurban adamak ve takdimede bulunmak üzere "Baal"ın evine toplayıp orada boğazlatmak. Bunu sağlamak üzere çağrıda bulunur; bütün bölgelerden Baal taraftarı bir sürü insan gelir ve bu gelen insanlara özel tören elbiseleri giydirtir. Baal evi bu insanlarla tıklım tıklım dolar. Tören bitince askerlerine: *"İçeri girin ve onları vurun; kimse çıkmasın"* diye emreder ve orada bulunanların tümünü kılıçtan geçirtir. "Baal" evini yıktırır, ilahlarını yakar ve orayı ayak yolu yapar. Böylece Yehu, "Baal" evini kökünden yok etmiş olur (II Kırallar, Bap 10: 21-28).

Tanrı, Yehu'nun bu yaptıklarından pek hoşnut olur ve ona şöyle der:

"Mademki sen gözümde doğru olanı yaparak iyi ettin ve Ahab evine benim yüreğimde olan her şeye göre yaptın, senin dördüncü göbek oğulların İsrail tahtı üzerinde oturacaklardır." (2 Kırallar, Bap 10: 30.)

Tanrı'yı böylesine "büyük" ve "asalet timsali" niteliklerle tanımlayan bir kitaba (Tevrat'a) siz nasıl "kutsal" bir kitap olarak hayran kalmazsınız?

XIX) "Kutsal" Kitaba (Tevrat'a) Göre, Ezra, İsrail Tanrı'sının Irkçı Görüşlerinin Uygulayıcısı Olarak, Yabancı Kadınlarla Evli Bulunan İsrailoğullarını Karılarından Ayırtır: Sırf İsrail'i Tanrı İnayetlerine Kavuşturabilmek İçin

Yehu'nun işlediği cinayetlerden büyük mutluluk duyan ve onu bu nedenle övgülere layık bulan Tanrı, çok geçmeden Yehu'ya da darılır; çünkü Yehu, Tanrı'nın emirlerini harfiyen yerine getirmemiş ve İsrail'i günahkâr duruma düşürmüştür. Bu nedenle İsrail'i, *Hazael* aracılığıyla vurur (II Kırallar, Bap 10: 31-32).

Bu arada Yehu, İsrail üzerinde 28 yıl krallık yapmış olarak ölür; onun yerine *Yehoahaz* kral olur.

Ahazya'nın anası Atalya, oğlunun öldürüldüğünü işitince, bütün kral zürriyetini yok eder. Fakat Ahazya'nın kız kardeşi Yehoşaba, öldürülmüş olan kral oğullarından *Yoaş*'ı (ki Ahazya'nın oğludur) gizlice kaçırır. Ve işte şimdi Yoaş, İsrail kralı olacaktır, hem de daha yedi yaşını doldurmadan (II Kırallar, Bap 11: 1-21).

"*Kutsal*" kitabın (Tevrat'ın)'ın "*İkinci Kırallar*" başlıklı kitabının bundan sonraki kısmı hep bu minval üzere devam eder: İsrail'e kral olan kişiler Tanrı'nın emirlerini harfiyen yerine getirmezler; getirmedikleri için Tanrı onlara küser ve bütün İsrail'in başına felaketler getirir; sonra bu yaptıklarından pişman olup onları yine inayetlerine kavuşturur; az geçmeden ve yine aynı nedenlerle onlara darılır ve onları bu kez Babilonyalıların boyunduruğu altında inletir, ta ki Babilonyalılar Fars kralının egemenliği altına girene kadar (II Kırallar, Bap 13-25).

Babil'de *Ezra* adında bir Yahudi vardır ki, ceddi Harun'a iner ve İsrail Tanrısının Musa'ya verdiği şeriatın yazıcılarındandır. Ve vaki olur ki, Tanrı, *Fars Kralı Koreş*'in birinci yılında kralın ruhunu uyandırır ve ona dünyanın bütün krallıklarını verdiğini söyler ve Yahuda'da ve Yeruşalim'de Tanrı evleri inşa ettirmesini emreder ve bütün bu işlerin başarılmasına İsrailoğullarını çağırmasını diler. Fars Kralı Koreş şöyle konuşur:

> "*Göklerin Allahı Yehova dünyanın bütün kırallıklarını bana verdi ve ...Yeruşalimde kendisi için ev yapayım diye bana emretti. Onun bütün kavmından aranızda kim varsa, Allahı onunla*

beraber olsun ve... Yeruşalime çıksın ve... Yehova'nın Yeruşalimde olan evini yapsın. Ve misafir olduğu yerlerden her hangisinde artakalan varsa, Yeruşalimde olan Allahın evi için gönüllü takdimelerden başkaca... gümüşle ve altınla ve eşya ile ve hayvanlarla ona yardım etsin." (Ezra, Bap 1: 4.)

Fars kralını bu şekilde konuşturan Tanrı'dır.

Babil kralı tarafından vaktiyle Babil'e sürülmüş olan İsrailoğulları, bu bildiri üzerine, kendi şehirlerine yerleşmek üzere Yahuda'ya ve Yeruşalim'e dönerler (Ezra, Bap 2: 1-70); orada Tanrı'ya mabet yapmaya başlarlar.

Daha sonra Fars kralları *Darius*'un ve *Artahşaşta*'nın emirleriyle, İsrailoğulları, para, mal ve malzeme gibi şeyler bakımından bolluğa kavuşurlar. Çünkü Tanrı, Fars krallarına böyle yapmalarını emretmiştir. Bu emir gereğince, *Fars Kralı Artahşaşta*, Ezra'ya bir mektup verir ve mektubunda şöyle der:

"Ben emrediyorum ki, ülkemde olan İsrail kavmından ve kahinlerinden ve Levililerden gönüllü olarak Yeruşalim'e gitmek isteyen herkes seninle gitsin. Madem ki sen... İsrailin Allahına kıralla öğütçülerinin gönüllü olarak verdikleri altını ve gümüşü... ve Allahın Yeruşalimde olan evi için gönüllü olarak veren kavmın... gönüllü takdimeleriyle beraber, bütün Babil vilâyetinde bulacağın gümüşün ve altının hepsini götürmek için kıral... tarafından gönderiliyorsun; bundan ötürü bu gümüşle hemen boğalar, koçlar, kuzular... satın alacaksın ve onları Yeruşalimde olan Allahınızın evinin mezbahı üzerinde arzedeceksin. Ve sana ve kardeşlerine gümüşün ve altının artakalanı ile ne yapmak iyi görünürse, Allahınızın muradına göre onu yapın... Ve fazla olarak Allahının evi için lâzım gelen ve verilmesi sana düşen ne varsa onu kıralın hazine evinden ver. Ve ben kıral Artahşaşta... bütün haznedarlara emrediyorum ki, gökler Allahının şeriatının yazıcısı, kâin Ezra, gümüşten..., buğdaydan... ve şaraptan... ve yağdan... ve tuzdan, hesaba yazılmayarak sizden her ne isterse, hemen yapılsın. Gökler Allahının evi için, göklerin Allahı tarafından her ne emrolunursa yerli yerince yapılsın; çünkü kıralın ve oğullarının ülkesi üzerine

niçin öfke gelsin?... Ve sen Ezra, elinde olan Allahın hikmetine göre âmirler ve hâkimler koy, ta ki Irmağın öte tarafında olan bütün kavma, senin Allahının şeriâtını bilenlerin hepsine hükmetsinler ve bilmeyenlere öğretin. Ve her kim senin Allahının şeriâtını ve kıralın emirlerini yapmazsa, gerek ölüm, gerek sürgün, gerek mal musaderesi, gerekse hapis için ona hemen hüküm icra olunsun." (Ezra, Bap 7: 13-26.)

Güya bütün bunları yapması için Tanrı, Fars kralına emir vermiştir. Ezra, sürgünden gelen İsrailoğullarını peşine takar ve Fars kralının bu mektubunu da yanına alarak yola çıkar; Tanrı'nın yardımıyla bin bir badireden kurtularak ve Fars kralının haznedarlarından paralar, gümüşler, altınlar toplayarak Yeruşalim'e gelir (Ezra, Bap 8: 24-36).

Ne var ki, Yeruşalim'e ayak bastığı an, İsrailoğullarının reisleri kendisine üzücü bir haber verirler; bu haber şudur ki, halktan çoğu erkek, Tanrı emrine aykırı olarak başka toplumlardan, yabancılardan kadın almıştır ve "kutsal" Yahudi zürriyetinin, başka kavimlerle karışmasına sebep olmuştur; ve bu hainliği yapanlar arasında aşiret reisleri ve hatta hükümdarlar dahi vardır.

Bu kötü haberi duyan Ezra, beyninden vurulmuşa döner, saçını sakalını yolmaya başlar, esvaplarını ve kaftanını yırtar atar ve hüngür hüngür ağlar; sonra yere diz çöker ve ellerini açarak Tanrı'ya utancını açıklar:

> "Ey Allahım, utanıyorum ve yüzümü sana... kaldırmağa sıkılıyorum; çünkü fesatlarımız başımızdan aştı ve günahımız büyüyüp göklere erişti."

Tanrı'nın Fars kralına emir vererek İsrail'e yardımcı olduğunu ve buna rağmen İsrailoğullarının nankörlük edip onun emirlerini bıraktıklarını belirtir ve bu nankörlüğün Tanrı emirlerine aykırı olarak yabancılarla evlenme ya da yabancıların selametini ve iyiliğini arama şeklinde ortaya çıktığını bildirir; şöyle der:

> *"(Ey Tanrım sen bize) -'Kızlarınızı onların oğullarına vermeyin ve onların kızlarını oğullarınıza almayın ve onların selametini*

ve iyiliğini hiç aramayın ki kuvvet bulasınız ve memleketin iyi şeyini yiyesiniz ve onu oğullarınıza ebediyen miras olarak bırakasınız." (Ezra, Bap 9: 6-15.)

Ezra'nın bu şekilde ağladığını ve kendisini yerden yere attığını gören İsrail halkı, etrafına toplanır ve hep birlikte ağlamaya başlar. Bu arada Elamoğullarından Sekanya'nın aklına bir çözüm yolu gelir; bu çözüm, yabancı kadınlarla evlenmiş olan bütün İsrail erkeklerinin karılarını ve çocuklarını terk etmelerini sağlamaktır. Böylece Tanrı hoşnut edilmiş olacak ve İsrail yeniden Tanrı'nın inayetlerine kavuşacaktır. Bu "güzel" planı Ezra'ya açıklar; şöyle der:

"*Biz Allahımıza karşı hainlik ettik ve memleketin kavmlarından yabancı karılar aldık; fakat bu işte İsrail için şimdi ümit vardır. Efendimizin ve Allahımızın emrinden titreyenlerin öğüdüne göre bütün karıları ve onlardan doğanları bırakmak için, şimdi Allahımızla ahit keselim; ve şeriâta göre yapılsın. Kalk, çünkü iş senin üzerindedir ve biz seninle beraberiz; yürekli ol ve yap.*" (Ezra, Bap 10: 2-4.)

Bu teklif Ezra'yı sevindirir ve kalkar bütün halka hitaben şöyle der:

"*Siz hainlik ettiniz ve İsrailin günahını artırmak için yabancı karılar aldınız. Ve şimdi atalarınızın Allahı Rabbe suçunuzu itiraf edin, ona hoş olanı yapın; ve... yabancı karılardan ayrılın.*" (Ezra, Bap 10: 10-12.)

Bunun üzerine bütün cemaat ve yaptıkları şeyin günah olduğunu kabul edenler, hep birlikte ant içerek yabancı kadınları ve çocukları terk edeceklerine dair karar alırlar. Ve dedikleri gibi yaparlar; yabancı kadınlarla evli bulunanlar, karılarını ve çocuklarını terk ederler. Aralarından bazılarını seçerek bu işin tahkikine memur ederler; bu görevliler, yabancı karılarla evli olan erkeklerin, bu karılarını ve çocuklarını terk edip etmediklerini araştırıp halka hesap vereceklerdir (Ezra, Bap 10: 12-44).

XX) Nehemya, Tıpkı Ezra'nın Yaptığı Gibi, İsrailoğullarının Yabancı Kadınlarla Evlenmelerini Önler ve Evlenenleri Günahkâr Sayıp Ülkeden Kovar

Yabancı kadınlarla evlenmenin kötü bir şey olduğu hususu, "Ahd-ı atik" (*Tevrat*) yazarlarının ve dolayısıyla Yahudi din adamlarının en ziyade uğraştıkları ve demagoji konusu yaptıkları bir şeydir. "Ahd-ı atik"in *Ezra* kitabında yazıldığına göre, Ezra'nın yaptıklarına benzer şeyleri, *Nehemya* da yapmıştır; hem de daha şiddetli şekliyle.

Nehemya, Babil kralının sarayında iş gören İsrail asıllı bir memurdur; daha doğrusu Kral Artahşaşta'nın[17] sakisidir. Esas görevi kralın şarap şisesini taşımak ve şarap bardağını doldurup ona içirmektir.

Bir gün Yahuda'dan gelen yakınları ona, İsrail'de halkın kötü durumda bulunduğunu, Yeruşalim duvarlarının yıkılmış ve harap durumda olduğunu haber verirler. Bunu duyunca Nehemya üzülür; günlerce ağlar ve yas tutar. Fakat bu arada Tanrı'ya derdini açar; hem de ona "*gözünü ve kulağını iyi açmasını ve kendisini dikkatlice dinlemesini*" hatırlatarak! Şöyle der:

> "*Ey göklerin Allahı Rab... niyaz ederim, sana karşı işlediğimiz (suçlarımızı) itiraf ederken, kulların İsrailoğulları hakkında bugün senin önünde, gece gündüz, bu kulunun ettiği duayı dinlemek için, kulağın işitici ve gözlerin açık olsun. Ben ve babamın evi suç işledik; sana karşı çok fesat işledik ve kulun Musaya emrettiğin emirleri ve kanunları ve hükümleri tutmadık. Niyaz ederim, kulun Musaya: -'Eğer hainlik ederseniz sizi kavmlar arasına dağıtacağım, fakat bana dönerseniz ve emirlerimi tutup onları yaparsanız, sürülmüş olanlarınız göklerin ucunda olsalar bile, kendilerini oradan toplıyacağım... ve seçtiğim yere onları getireceğim- diye emrettiğin sözü hatırla. Ve onlar büyük kudretinle... kurtardığın kulların ve kavmındır. Ya Rab, niyaz ederim, bu kulunun duasını ve senin isminden korkmaktan zevk bulan kullarının duasını kulağın işitici olsun. Ve niyaz ederim, kulunun işi bugün iyi gitsin...*" (Nehemya, Bap 1: 5-10.)

17 Artahşaşta, *Ahd-ı atik*'e göre, hem Fars ve hem de Babil kralıdır. (Bkz. Ezra, Bap 7: 11; Nehemya, Bap 13: 6.)

Bu yalvar yakar olmalardan (ve daha doğrusu "ikazdan") sonra, Tanrı rikkate gelir ve ona yardımcı olur; yardımcı oluşu şöyledir:

Nehemya'nın üzüntülü halini gören Babil kralı, kendisine üzüntüsünün sebebini sorar. Nehemya da krala içini döker ve Yahuda'ya, atalarının kabirlerinin bulunduğu yere dönüp yıkılan mabetleri yeniden yapmak için kendisine izin vermesini ister. Kral, onun dileğini kabul eder ve Yahuda'ya dönebilmesi için her türlü kolaylığı gösterir; ırmak ötesindeki valilerine mektuplar yazarak Nehemya'ya gereken yardımların yapılmasını emreder (Nehemya, Bap 2: 2-20; Bap 3: 1-31).

Nehemya kalkar, Yahuda'ya gider; orada İsrailoğullarına maksadını anlatır. Onların katkısı sayesinde Yeruşalim duvarlarını inşa eder. Bu işleri yaptığı için İsrailoğullarının sevgi ve saygısını kazanır. Bu nedenle kendisine, Yahuda diyarına vali olması emrolunur (Nehemya, Bap 5: 14). Tanrı'nın yardımı ve inayetiyle kavminin başına geçer ve evvelce iş görmüş bütün valilerden çok daha yararlı işler yapar (Nehemya, Bap 5: 15-19). Bu arada kardeşini Yeruşalim üzerine memur eder; Ezra'yı da yazıcı olarak seçer. Yine Tanrı'nın emriyle İsrailoğullarını neseplerine göre saydırır ve sonra kavmini önünde toplayarak Tanrı'nın emirlerini yeniden onlara hatırlatır. Her şeyden önce İsrail zürriyetini temizlemek üzere yabancı kadınlarla evlenmiş olan erkekleri karılarından ayırtır ve onlara fesatlarını ve suçlarını itiraf ettirir (Nehemya, Bap 8: 9-15; Bap 9: 1-2).

Fakat bütün bu "temizliğe" rağmen, yabancı kadınlarla evlenen Yahudiler bulunduğunu öğrenir. Bunların çocuklarının Yahudi dilinden gayrı dil konuştuklarını görür ve üzülür. Bu sefer Yahudilerle, yabancı kadın aldıkları için kavgalaşır, onları dayağa çeker ve bu suretle onları da karılarından ayırtır. Kendi ağzıyla şöyle der:

> "*Ve o günlerde Aşdodlu ve Ammonî ve Moablı karılar almış olan Yahudileri gördüm ve çocuklarının yarısı Aşdod dilini söyliyorlardı ve Yahudi dilini söylemiyorlardı, ancak bu ve şu kavmın diline göre konuşuyorlardı; ve onlarla çekiştim ve onlara lânet ettim ve bazılarını dövdüm ve saçlarını yoldum ve onlara Allah hakkı için and ettirdim ve onlara dedim: -'Kızlarınızı onların oğullarına vermeyeceksiniz ve oğullarınıza ve kendinize onların kızlarından almıyacaksınız. İsrail kıralı Süleyman bu*

şeylerle suç işlemedi mi?... (ve Süleyman) Allahın sevgilisi idi ve Allah onu bütün İsrail üzerine kıral etti; (fakat) ecnebi kadınlar ona bile suç işlettirdiler. Allahımıza hainlik etmek için ecnebi kadınlar almakla bütün bu büyük kötülüğü yaptığınıza yüz verelim mi?... Ve onları bütün ecnebilerden temizledim... Ey Allahım beni iyilikle an." (Nehemya, Bap 13: 23-31.)

Görülüyor ki, Nehemya, Yahudiliğe ırkçılık öğesini aşılayanlardan biridir.

XXI) Ester ile Mordekay'ın Marifetleri

Ester, Babil hükümdarı Ahaşveroş'un kraliçelikten atılan karısı yerine kraliçe olan bir Yahudi kadınıdır; Mordekay da onu vaktiyle büyütmüş olan bir akrabadır. Her ikisi birlik olup, "adalet" adına adaletsizlik yaratan olaylara sebep olmuşlardır. Bakınız nasıl?

A) "Kadınlar Kocalarına Saygılı Olacaklardır; Her Koca Kendi Evinde Hâkim Olsun" (Ester, Bap 1: 21-22)

Ahd-ı Atik'in (Tevrat'ın) *Ester* başlıklı kitabında, Babil Kralı Ahaşveroş'un emrine boyun eğmeyen kraliçenin başına gelenler anlatılmıştır. Bu hikâye, kadınları, kocalarının boyunduruğu altına sokmak için düşünülmüş hikâyelerden biri olarak şöyledir:

Hindistan'dan Habeş ülkesine kadar yüz yirmi yedi vilayet üzerinde krallık eden *Ahaşveroş*, sadece güçlü bir orduya sahip oluşu ile değil, aynı zamanda zenginliğiyle, haşmetiyle, şaşaaya varan yaşamıyla ün yapmıştır. Bu ününü biraz daha artıran bir şey vardır ki, o da *Vaşti* adında son derece güzel bir kadına sahip olmasıdır (Ester, Bap 1: 1-9).

Ve işte bu haşmetli kral bir gün, büyük bir ziyafet verir ve ister ki, ziyafete gelecek olan kişiler ve kavim reisleri, Kraliçe Vaşti'nin güzelliğini görüp hayran kalsınlar. Bu maksatla ziyafet başlar başlamaz, kızlar ağasına emreder ve Vaşti'nin huzuruna getirilmesini ister. Fakat Kraliçe Vaşti, sırf güzelliğinin teşhiri için kralın bu yaptığını hoş

karşılamaz ve huzura çıkmaz. Kral buna fena halde öfkelenir ve danışmanlarını toplayıp onlara, Vaşti'nin bu küstahlığına karşı ne yapılması gerektiğini sorar. Danışmanlar, Vaşti'nin artık bir daha kralın huzuruna getirilmemesini ve çünkü getirilecek olursa, yaptıklarının başkalarına kötü bir örnek teşkil edeceğini ve diğer prenslerin karılarının dahi aynı şeyi yapmaya kalkışacaklarını ve bunun sonucu olarak kadınların kocalarına karşı saygı besleme geleneğinin sona ereceğini söylerler. Ayrıca da kraliçelik unvanının Vaşti'den alınıp ondan daha iyi olan bir başka kadına verilmesini ve aynı zamanda kralın egemenliği altındaki ülkeler halkına bildiri yayımlanıp kadınların kocalarına saygılı olmaları gereğinin anlatılmasını tavsiye ederler (Ester, Bap 1: 13-20).

Kral bu söylenenleri uygun bulur ve krallık sınırları içinde yaşayan kavimlere, her kavmin kendi dilinde olmak üzere, emirler çıkartarak: "*Kadınlar kocalarına saygılı olacaklardır; her koca kendi evinde hâkim olsun*" diye ilan ettirir (Ester, Bap 1: 21-22).

Bu işler olup bittikten sonra kralın uşakları Vaşti'nin yerine yeni bir kraliçe bulmak üzere güzel yüzlü ve henüz erkek eli değmemiş kızlar aramaya başlarlar. Böyle yapmaları kralın hoşuna gider.

O sırada kralın sarayında iş görmekte olan *Mordekay* adında bir Yahudi vardır ki, vaktiyle *Babil Kralı Nebukadnetsar* tarafından Yeruşalim'den sürülmüş ve buralara gelmiştir. Mordekay, kendisiyle birlikte sürülmüş olan *Ester* adındaki bir kızı da beraberinde getirmiştir ki, amcasının kızıdır. *Ester*'in ana ve babası vaktiyle ölmüş oldukları için Mordekay onu kendi kızı gibi yetiştirmiştir. Ester "bakılışı güzel" bir kızdır.

Ve işte krala gösterilmek üzere toplatılan kızlar arasına Ester de katılır ve krala takdim olunur. Kral en çok Ester'i beğenir ve onu kraliçe olarak seçer. Ester'in başına kraliçelik tacı konur. Birazdan göreceğiz ki, Ester, kraliçe olduktan sonra, Mordekay ile birlikte kral üzerinde etki yaratıp ülkede Yahudi düşmanlığı yapanların hakkından gelecektir.

*

Söylemeye gerek yoktur ki, yukarıdaki hikâyenin, tıpkı diğerleri gibi, akılcı bir niteliği yoktur. Aslında hikâye, kadınları kocalarına karşı kul durumuna sokmak ve kocaları evin mutlak hâkimi kılmak

için öngörülmüştür. Kralın yukarıdaki şekilde Kraliçe Vaşti'ye emir vermesi, erkek sınıfının keyfiliğinin, bencilliğinin ve hodgamlığının açık ve seçik kanıtıdır. Gerçekten de Kral Ahaşveroş, bu emri, karısının güzelliğini herkese teşhir etmek için vermiştir; hani sanki kadın bir şehvet metaı imiş de sergilenmesi gerekirmiş gibi! Bu durumda Kraliçe Vaşti'nin tutumunu haklı bulmak gerekir. Çünkü o böyle bir emri, haysiyet kırıcı bulduğu için reddetmiştir; daha doğrusu kendisinin şehvet konusu bir mal değil, insanlık gururuna sahip bir varlık olduğunu kanıtlamak maksadıyla emre karşı gelmiştir. Bu davranışı vesilesiyle mükâfatlandırılması gerekirken, Kral Ahaşveroş'un olumsuz bir zihniyete saplı bulunması yüzünden, cezalandırılmış, kraliçelikten atılmıştır. Ve onu böylesine yersiz bir cezaya müstahak bulan kral, bu olayı "kocalar karıları üzerinde egemen olsunlar ve buna karşılık karılar da kocalarına karşı saygılı olsunlar" diye kullanmıştır (sanki saygı, zorbalıkla sağlanabilirmiş gibi!).

B) "Yahudi Düşmanıdır" Diye Masum, Suçsuz İnsanların Öldürtülmelerinde Ester ile Mordekay'ın Başarıları

Ester'in kraliçe olarak seçilmesiyle ilgili, yukarıdaki olayları Mordekay zevkle izlemiştir. Ve vaki olur ki, bir gün Mordekay, kralın kızlar ağasından ikisinin, kral aleyhinde komplo kurduklarını keşfeder ve durumu Ester'e anlatır ve bu sözlerinin krala nakledilmesini ister. Kral derhal soruşturma yapar ve işin Mordekay'ın dediği gibi olduğunu anlayınca, iki suçluyu boyunlarından astırır. Ve olayı sarayın (Tarihler) kitabına yazdırtır (Ester, Bap 2: 2-23).

Bu arada kral, sarayına *Haman* adında birini alıp kendisine büyük bir mevki verir; onu diğer bütün devlet yetkililerinin (ve reislerin) üstüne geçirir ve herkesin onun önünde eğilmesini emreder. Emir gereğince kralın bütün kulları, Haman'ın önünde eğilip, yerlere kapanırlar. Sadece Mordekay bu emre riayet etmez ve Haman'ın önünde eğilmez. Bu işe fena halde içerleyen Haman, intikam almak üzere Mordekay'ı öldürtmeye karar verir. Sadece onu değil, krallık sınırları içerisinde bulunan bütün

Yahudileri de yok etmek için düzen kurar. Çünkü Mordekay'ın Yahudi olduğunu bilmektedir. Her şeyden önce Kral Ahaşveroş'u bu işe ikna etmeye çalışır; şöyle der:

> *"Senin ülkenin bütün vilâyetlerinde olan kavmlar arasına dağılmış, ayrı yaşıyan bir kavm vardır; ve onların kanunları her kavmdan farklıdır; ve kıralın kanunlarını tutmıyorlar; ve onları kendi hallerine bırakmak kırala gerekmez. Eğer kırala iyi görünürse onları yok etsinler diye yazılsın; ve kıralın hazinesine götürmek üzere on bin talant gümüş tartar, kıralın işini yapanların eline veririm."* (Ester, Bap 3: 8-9.)

Kral, Haman'ın dediklerini uygun bulur ve yüzüğünü parmağından çıkarıp ona verir; işin gereği gibi yapılabilmesi için, yetki ve krallık mührünü teslim eder. Ayrıca da krallığın bütün vilayetlerine emirler gönderip, genç ihtiyar, kadın erkek bütün Yahudilerin öldürülmelerini ve mallarının çapul edilmesini ister (Ester, Bap 3: 11-15).

Olan bitenleri Mordekay öğrenince büyük bir üzüntüye kapılır; esvaplarını yırtar, çula bürünür ve kralın sarayının kapısına gelir. Ester'e onun geldiğini haber verirler; fakat Mordekay çula sarılı olduğu için onu içeri almazlar.

Bu arada Ester dahi kralın emirlerini işitmiş ve üzüntüye kapılmıştır. Mordekay'ın çula sarılıp geldiğini öğrenince, derhal Mordekay'a esvaplar gönderir; çulu çıkarsın da kralın huzuruna alınacak kılığa girsin diye. Fakat Mordekay gönderilen esvapları kabul etmez ve Ester'e şu haberi gönderir:

> *"Sanma ki, kıralın evinde olduğun için bütün Yahudilerden ziyade sen kurtulacaksın. Çünkü bu vakitte sen bütün bütün susarsan Yahudilere yardım ve kurtuluş başka yerden çıkacaktır, fakat sen ve babanın evi yok olacaksınız..."* (Ester, Bap 4: 13-15.)

Bunun üzerine Ester, sarayın iç avlusunda kralı görür ve ondan lütuf bulunca kendisine ziyafet vermek istediğini ve ziyafete Haman'la birlikte gelmesini rica eder. Kral teklifi memnunlukla kabul eder.

O sırada Haman, elli arşın yüksekliğinde bir darağacı yaptırtmakla ve Mordekay'ı bu darağacına astırmak için gereken hazırlıkları yap-

makla meşguldur. Ester'in ziyafetine gitmek üzere kralın kendisini arattığını öğrendiği zaman, yanında bulunan karısı ve yakınları, kendisine, ziyafet sırasında kral ile görüşüp Mordekay'ın asılması işini karara bağlatmasını tembih ederler.

Ne var ki, o sırada kral, bir vesile ile okumuş olduğu saray kitabında (ki "Tarihler Kitabı" diye biliniyor) Mordekay'ın vaktiyle kendisinin hayatını kurtardığına dair satırları hatırlamış ve onu mükâfatlandırmayı kararlaştırmıştır. Bu işi derhal gerçekleştirmek maksadıyla Haman'ı huzuruna çağırtır ve ona: "*Kıralın şeref vermek istediği adama ne yapılır?*" diye soru sorar. Haman da kendi içinden: "*Benden ziyade kıral kime şeref vermek ister?*" diye düşünür. Ve krala şöyle der:

> "*Kıralın şeref vermek istediği adam için, kıralın giydiği kırallık esvabını ve... üzerine bindiği atı... kırala hizmet eden reislerden birinin eline versinler ve kıralın şeref vermek istediği adama giydirsinler ve onu atın üzerine bindirip şehrin sokaklarında gezdirsinler ve onun önünde: -'Kıralın şeref vermek istediği adama böyle yapılır-' diye bağırsınlar.*" (Ester, Bap 6: 7-10.)

Bu sözleri dinleyen kral memnun olur ve Haman'a, bu söylediklerini aynen yapmasını, yani kral esvabını ve atını alıp saray kapısında oturmakta olan Mordekay'a götürmesini emreder. Haman da, ister istemez bu emir gereğince Mordekay'ı bulur, ona esvabı giydirir, ata bindirip şehrin sokaklarında gezdirir ve onun önünde: "*Kıralın şeref vermek istediği adama böyle yapılır*" diye bağırır (Ester, Bap 6: 10-13).

Haman, bu haysiyet kırıcı işi bitirdikten sonra, kral ile Kraliçe Ester'in verdikleri ziyafete gider (Ester, Bap 7: 1). Ziyafet esnasında keyfe gelen kral, güzel Ester'ine ne dilediğini sorar. Ester'de ona mensup bulunduğu Yahudi kavmine yapılması istenilen kötülükleri anlatır ve kendisinden kavminin bağışlanmasını ister. Kral bunu duyunca, bu kötülükleri yapmaya kalkışan kişinin kim olduğunu sorar; bu kişinin Haman olduğunu öğrenince ulaklarına onu ipe çekmelerini emreder. Emrettiği gibi olur ve Haman asılır; hem de onun, daha önce Mordekay'ı asmak üzere hazırlatmış olduğu elli arşın yüksekliğindeki darağacında (Ester, Bap 7: 2-10).

Kralın öfkesi biraz yatışır; fakat Ester'i biraz daha memnun etmek için Haman'ın evini ona hediye eder. Sonra Mordekay'ı huzuruna getirtir ve Haman'dan geri aldığı yüzüğü onun parmağına geçirir (Ester, Bap 8: 1-3).

Bununla beraber, kralın yaptığı bu şeyler, Ester'i ve Mordekay'ı tatmin etmez. Çünkü Yahudilerin öldürülmeleri için Haman tarafından kral mührü ile yazılmış ve vilayetlere gönderilmiş mektuplar vardır ki, bunların da iptal edilmesi gerekmektedir. Bunu sağlayabilmek için, Ester, kralın ayaklarına kapanıp ağlamaya başlar. Kral onun her isteğini yerine getirmeye hazırdır. Ne var ki kral, kendi adına yazılan ve krallık yüzüğü ile mühürlenen emirlerin hiç kimse tarafından bozulamayacağını ileri sürerek Ester ile Mordekay'a şöyle der:

> *"Siz de gözünüzde iyi olana göre Yahudilere kıralın adı ile (mektuplar) yazın ve kıral yüzüğü ile mühürleyin."* (Ester, Bap 8: 8.)

Böylece onlara son derece geniş yetkiler vermiş olur.

Bunun üzerine Mordekay, saray kâtiplerini çağırtır ve onlara kralın ağzıyla mektuplar yazdırtır ve bu mektupları kralın yüzüğü ile mühürlettikten sonra yüz yirmi yedi vilayetin valilerine ve reislerine ve orada yaşayan Yahudilere göndertir. Bu mektuplar her kavmin kendi dilinde hazırlatılmıştır (Ester, Bap 8: 9-11).

Gönderilen mektuplarda Yahudilere, canları için direnmeleri ve kendilerine saldıracak halktan silahlı kişilere karşı savaşmaları, onları yok edip mallarına konmaları bildirilmiştir (Ester, Bap 8: 11-14). Bu bildiri üzerine Yahudiler, Kral Ahaşveroş'un bütün vilayetlerinde toplanarak Yahudi düşmanı diye bildikleri kişilere ve kavimlere saldırıp hepsini kılıçtan geçirirler. Bu öldürdüklerinin sayısı binleri bulur (Ester, Bap 9: 7-12).

Fakat bütün bunlar Ester'e yeterli görünmez; Haman'ın suçsuz olan oğullarının da asılmalarını ister ve bu maksatla krala tekrar yalvarıda bulunarak şöyle der:

> *"Eğer kırala iyi görünürse Şuşanda olan Yahudilere bugünün buyrultusuna göre yarın da yapmağa izin verilsin, ve Hamanın on oğlunu dar ağacına assınlar."*

Kral buna izin verir ve böylece Şuşan'da bulunan Yahudiler, kendi çevrelerinde Yahudi düşmanı diye bildikleri 300 kişinin kafalarını kılıçla doğrarlar (Ester, Bap 9: 13). Diğer vilayetlerdeki Yahudiler de, kendilerinden nefret edenlerden yetmiş beş bin kişiyi öldürürler (Ester, Bap 9: 14-16). Bu arada Haman'ın on oğlu da boğazlatılır.

Bu öldürmelerin yapıldığı günler, Yahudiler için ebediyetler boyunca kutlanması gereken bayram günleri olarak kabul edilir (Ester, Bap 9: 20-32). Bu tarihten sonra Mordekay, kralın en kudretli ikinci adamı olarak ülkenin yönetiminde önemli işler görür (Ester, Bap 10: 2-3).

*

Yine belirtelim ki, yukarıdaki hikâyenin de ahlakiliğe sığan bir yönü yok gibidir. Krallık sınırları içerisinde yaşayan binlerce insanı, sırf "Yahudi düşmanı" oldukları iddiasıyla öldürmek, vicdan sızlatıcıdır. Şu bakımdan ki, "Ester" kitabında anlatılanlara göre, Ahaşveroş'un ülkesinde, genel olarak Yahudi düşmanlığı diye bir şey yoktur. Her ne kadar Yahudilerin yok edilmesi için Haman tarafından kralın ağzıyla eyaletlere mektuplar yazılmış ise de, bu, esas itibariyle halktan gelme bir isteğin ya da halk arasında yaygın bir eğilimin sonucu olarak ortaya çıkmış bir şey değildir. Halkın Yahudilere karşı nefret beslediği söz konusu değildir. Halk arasında Yahudilere karşı kötü sayılabilecek herhangi bir girişimde bulunan da olmamıştır. Kaldı ki, Yahudilerin yok edilmesi konusunda Haman'ın vilayetlere verdiği emrin iptali hususunda gereken her türlü tedbir de alınmıştır. Şu durumda Yahudilerin ayaklanarak "Yahudi düşmanlarını" ya da "Yahudilerden nefret edenleri" boğazlamaları, örneğin yetmiş beş bin kişiyi kılıçtan geçirmeleri ve bu arada Haman'ın suçsuz olan on oğlunu asmaları ve bütün bu cinayetleri Tanrı'nın emriyle yaptıklarını söylemeleri, aklın ve vicdanın kabul edebileceği şeyler değildir.

Ne var ki, Yahudileri kendilerine bağlamak ve din ticareti yapmak gibi kurnazlıklardan başka kaygısı olmayan Yahudi din adamları, bu tür masallarla kendi bencil çıkarlarını sağlamak istemişlerdir.

XXII) "Ahd-ı Atik"te (Tevrat'ta) Konuştuğu Söylenen Tanrı, "Barış", "Kardeşlik", "Karşılıklı Yardım", "Sevgi" vs. Gibi Şeyleri, Sadece Kendi Kavmi Olarak Benimsediği Yahudiler Arasında Oluşsun Diye İster; Yabancılarla İlgilenmez; İsrailoğulları Kendisine Karşı Asi Olsalar da Onlarsız Yapamaz

New York'ta Birleşmiş Milletler Meydanı'nı süsleyen heykellerden biri vardır ki, tabanında "Ahd-ı Atik"in *İşaya* adlı kitabından alınma şu sözleri taşır:

> "...*Ve milletler arasında hükmedecek, ve çok kavmlar hakkında karar verecek; ve kılıçlarını sapan demirleri ve mızraklarını bağcı bıçakları yapacaklar; millet millete karşı kılıç kaldırmayacak, ve artık cengi öğrenmeyecekler.*" (İşaya, 2:.4.)

Sanılır ki, bu satırlar, yeryüzündeki bütün milletleri barış ve kardeşlik içerisinde yaşatma amacını taşımaktadır. Oysa ki, bu, aslında sadece Yahudi şeriatına bağlı Yahudi kavimlerini içine alan bir temennidir; Yahudi olmayan kavimlerle ilgili değildir. Yukarıda geçen "*milletler arasında hükmedecek*" şeklindeki satırlar, Yahudi şeriatına işarettir; bu şeriat: "*Siondan ve Rabbin sözü Yeruşalimden çıkacak(tır)*" (İşaya, Bap 2: 3). "Milletler" arasında hükmedecek olan şey, işte bu şeriattır. Ve bu milletler, güya, Tanrı'nın "oğulları" olan İsrailoğullarıdır ki, daha önce gördüğümüz gibi, on iki "sıpt"tan (aşiretten, kabileden) oluşmuştur. Bunlar arasında Yahuda ve Yeruşalim vardır ki, iki ayrı krallık olarak rekabet halindedirler. Ve işte Tanrı'nın isteği odur ki, böyle olmasın ve bütün İsrailoğulları bir tek millet olarak birleşsinler, birbirleriyle öldürüşmesinler ve yeryüzüne egemen olsunlar ve Tanrı'nın onlara verdiği şeriat, bütün yeryüzüne egemen olsun. Birazdan belirteceğimiz gibi, Tanrı'dan geldiği söylenen: "*(onları) İsrail dağları üzerinde, tek millet edeceğim; ve bir kıral onların hepsine kıral olacak ve artık iki millet olmıyacaklar ve artık bir daha iki krallığa ayrılmayacaklar...*" (İşaya, Bap 2: 1-4) şeklindeki sözler bunu anlatmaktadır.

Başka bir deyimle, "*millet millete karşı kılıç kaldırmayacak ve artık cengi öğrenmeyecektir*" şeklindeki sözlerin, yeryüzü milletleri

arasında sevgi ve barış sağlama amacına dayalı bir yönü yoktur; sadece Yahudi "sıpt"ları (kavimleri) arasında anlaşmayı öngören ve Yeruşalim'den çıkacak olan Rabbin sözleri ile Sion'dan çıkacak olan "şeriat"ın her yere hükmedeceğini bildiren bir yönü vardır. İşaya'da şöyle yazılı:

> "*Amotsun oğlu İşaya'nın sözü; Yahuda ve Yeruşalim hakkında gördü. Ve son günlerde vaki olacak ki, dağların başında Rab evinin dağı pekiştirilecek ve tepelerden yukarı yükselecek ve bütün milletler ona akacaklar. Ve çok kavmlar gidecekler ve diyecekler: -Gelin ve Rabbın dağına, Yakubun Allahının evine çıkalım ve kendi yollarını bize öğretecek ve onun yollarından yürüyeceğiz. Çünkü şeriat Sion'dan ve Rabbin sözü Yeruşalim'den çıkacak. Ve milletler arasında hükmedecek ve çok kavmlar hakkında karar verecek; ve kılıçlarını sapan demirleri ve mızraklarını bağcı bıçakları yapacaklar; millet millete karşı kılıç kaldırmayacak ve artık cengi öğrenmeyecekler.*" (İşaya, Bap 2: 1-4.)

Yine tekrarlayalım ki, "*Ahd-ı atik*" (*Tevrat*), daha ilk satırından son satırına varıncaya kadar, bütünü ile İsrailoğullarını Tanrı'nın kendi seçkin ve sevgili kulları, kendi kavmi olarak tanımlar; Tanrı güya İsrailoğulları hakkında: "*Oğullar besledim ve büyüttüm*" (İşaya, Bap 1: 2) diye konuşur. Ve Tanrı'nın bütün istediği şey, İsrailoğullarının kendisine karşı asi olmamaları ve verdiği emirleri (şeriatı) harfiyen uygulamalarıdır. Bunu yaptıkları sürece Tanrı onlara nimet yağdırır, onlara yardımcı olur, onları yabancı kavimlere karşı saldırtır ve bu yabancı kavimlerin insanlarını kılıçtan geçirtir ve onların mallarını çapul ettirir. Ve güya Tanrı şunu kararlaştırmıştır ki, kendi kavmini bütün diyarlardan kurtarıp Yeruşalim'e getirecek ve kendisi de onların arasına yerleşecektir:

> "*İşte ben, kavmımı Doğu diyarından ve Batı diyarından kurtaracağım ve onları getireceğim ve Yeruşalim içinde oturacaklar; ve onlar benim kavmım olacak ve ben hakikatle, adaletle onların Allahı olacağım.*" (Zekerya, Bap 8: 7-8.)

Ahd-ı atik'te (*Tevrat*'ta) bunun böyle olduğunu açıklayan nice örnek vardır ki, birçoğunu yukarıdaki sayfalarda gözden geçirdik; diğer bazılarına da ilerdeki sayfalarda değineceğiz. Fakat şimdiden belirtelim ki, *İşaya* kitabının yukarıdaki satırlarında sözü geçen "milletler" deyimi, Yahudi Tanrı'sının çeşitli Yahudi "sıpt"larına (kabilelerine, aşiretlerine) yaptığı atıftan başka bir şey değildir. Bunun böyle olduğunu iyice anlayabilmek için, *Yeremya* başlıklı kitabın birinci Bap'ına göz atmak yeterlidir. Gerçekten de bu kitapta, *Yeremya* şöyle der:

> "*Ve bana Rabbin şu sözü geldi: Ana karnında sana şekil vermeden önce seni tanıdım ve sen doğmadan önce seni takdis ettim; seni milletlere peygamber ettim. Ve ben dedim: -'Ah, ya Rab Yehova! İşte, ben söz söylemek bilmiyorum; çünkü çocuğum-'. Ve Rab bana dedi: -'Ben çocuğum deme; çünkü kime seni gönderirsem gideceksin ve sana emrettiğim her şeyi söyliyeceksin... İşte sözlerimi senin ağzına koydum; bak bugün milletler üzerine ve ülkeler üzerine, kökünden sökmek ve yıkmak için, helâk etmek ve yok etmek için, bina etmek için ve dikmek için seni koydum.*" (Yeremya, Bap 1: 4-10.)

Burada geçen "milletler" deyimi, çeşitli Yahudi kavimlerine atıftır; ve anlatılmak istenen şey, aslında Yahudi egemenliği altında bir dünya barışıdır. Nitekim *Mika* kitabında bunu kanıtlayan diğer bir örnek vardır ki, şöyledir:

> "*Ve son günlerde vaki olacak ki, dağların başında Rab evinin dağı pekiştirilecek... ve kavmlar ona akacaklar. Ve çok milletler gidecekler ve diyecekler: -'Gelin ve Rabbın dağına ve Yakubun Allahının evine çıkalım; kendi yollarını bize öğretecek ve onun yollarında yüreyeceğiz. Çünkü şeriât Siondan ve Rabbin sözü Yeruşalimden çıkacak ve çok kavmlar arasında hükmedecek ve uzakta olan kuvvetli milletler hakkında karar verecek; ve kılıçlarını sapan demirleri ve mızraklarını bağcı bıçakları yapacaklar; millet millete karşı kılıç kaldırmayacak ve artık cengi öğrenmeyecekler. Fakat herkes kendi asması altında ve kendi incir ağacı altında oturacak ve onları korkutan olmıyacak...*" (Mika, Bap 4: 3-4.)

Görülüyor ki, bu satırlar, *İşaya* kitabında söylenilenlerin tekrarından başka bir şey değildir. Ve tıpkı orada olduğu gibi, burada da İsrail egemenliği altında bir dünya barışı söz konusudur.

Yine bunun gibi, *Zekarya* kitabında Tanrı'nın: "*Doğru hükmedin ve herkes kardeşine inayet ve merhamet etsin; ve dul kadını ve öksüzü, misafiri ve düşkünü sıkıştırmayın; ve kimse kardeşine karşı yüreğinde kötülük tasarlamasın*" (Zekarya, Bap 7: 9-10) dediği hatırlatılır. Burada sözü geçen "kardeş", "dul kadın", "öksüz" ya da "misafir" gibi sözcükler, sadece İsrailoğulları ile ilgilidir; yabancıları kapsamaz. Çünkü İsrail Tanrı'sının başka milletleri kendi öz kavmi şeklinde benimsemeye niyeti yoktur; onları kendi ilahlarıyla baş başa bırakmıştır. Ama kendi kavmi olan İsrail, kendisine asi olsa ve kendisini terk etse bile, Tanrı onları bırakmaz; cezaya çarptırarak kendisine döndürür. Örneğin İşaya'da şöyle yazılı:

> "*Ey gökler, dinleyin; ve ey yer, kulak ver; çünkü Rab söyledi: -'Oğullar besledim ve büyüttüm ve bana asi oldular. Öküz kendi sahibini, eşek de efendisinin yemliğini bilir; fakat İsrail bilmiyor, kavmım kulak asmıyor. Ah ey suçlu millet, haksızlığı yüklenmiş olan kavm... Rabbi bıraktılar... Niçin sapıklığı artırarak yine vurulmak istiyorsunuz?*" (İşaya, Bap 1: 2-5.)

Ama eğer İsrailoğulları Tanrı'yı bırakıp kendi eski ilahlarına tapacak olurlarsa, Tanrı onları şu veya bu şekilde yola getirir, ilahlarından uzaklaştırır.

> "*Eğer istekli olur ve dinlerseniz, diyarın iyi şeylerini yersiniz; fakat istemez ve âsi olursanız, sizi kılıç yiyip bitirir, çünkü Rabbin ağzı söyledi.*" (İşaya, Bap 1: 19-20.)

Fakat Tevrat'ın Tanrı'sı, İsrailoğullarına yaptığı bu şeyleri, başka milletler için yapmayı düşünmez; onları kendi ilahlarıyla baş başa bırakır; İsrailoğullarını ise: "*Biz daima ve ebediyen Allahımız Rabbin ismiyle yürürüz*" (Mika, Bap 4: 5) şeklinde konuşturmaya çalışır.

Yine *Mika*'da yer alan şu satırlardan anlaşılmaktadır ki, Tanrı, İsrail'i, Asurilere ve Minrod ülkesine karşı galebe çaldıracak, onlar üzerinde egemen kılacak ve Yakuboğullarının geri kalanlarını yabancı

milletler arasında çoğaltacak ve üstün yapacaktır; bütün bu işleri Yahuda kavmi içerisinden çıkacak olan birisi marifetiyle yapacaktır. Şöyle der:

> "*Ve sen Yahuda (aileleri) arasında bulunmak için küçük olan Beyt-lehem Efrata, İsrail üzerine hükümdar olacak adam bana senden çıkacak...*" (Mika, Bap 5: 2.)

> "*Ve duracak ve Rabbin kuvvetiyle... sürüsünü güdecek ve yerlerinde kalacaklar; çünkü şimdi yerin uçlarına kadar büyük olacak. Ve o adam selametimiz olacak... Ve kılıçla Asur diyarını ve... Nimrod diyarını harab edecekler.*" (Mika, Bap 5: 4-6.)

Ve Rab şunu kesin olarak bildirir ki, Yakub'un övündüğü şeyi, tıpkı İsrail'in övündüğü şey gibi eski haline getirecektir (Nahum, Bap 2: 21).

XXIII) Hezekiel'e Göre, Tanrı, İsrailoğullarından Gayrı Hiçbir Milleti Benimsemez; Hiçbir Milletin Yaşantısını Düzenlemez; Başka Milletlere Karşı Adeta Yabancı ya da Düşman Gibidir

Ahd-ı Atik'in (Tevrat'ın) *Hezekiel* adlı kitabında tanımlanan Tanrı, İsrailoğulları hariç, bütün insanlara yabancı ve adeta düşman olan bir Tanrı'dır. İsrailoğullarından gayrı hiçbir toplum Tanrı indinde önemli değildir. Başka toplumların başında bulunanlar, bu kendi toplumlarına ne yaparlarsa yapsınlar, ne kadar baskı ve zulümde bulunurlarsa bulunsunlar, Tanrı aldırış etmez; Tanrı'nın aldırış ettiği tek şey, İsrail beylerinin İsrailoğullarına karşı kötü davranmalarıdır; Tanrı sadece bunu önlemek ister. Örneğin Hezekiel'in 45. Bap'ında şunlar yazılı:

> "*Rab Yehova şöyle diyor: Ey İsrail beyleri, sizin için yeter oldu, zorbalığı ve soyguncuğu kaldırın ve adâleti ve doğruluğu yapın; kavmımı mülklerinden kovmaktan el çekin. Sizin teraziniz doğru... olsun.*" (Hezekiel, Bap 45: 9-10.)

Görülüyor ki, Ahd-ı Atik'e göre Tanrı, yeryüzü insanlarını kendisine muhatap edinmiyor; örneğin: "Ey yeryüzü milletleri, zorbalığı ve soygunculuğu kaldırın vb." şeklinde bir şey demiyor; sadece İsrailoğullarını kendi kavmi olarak böyle bir barış ve huzura layık görüyor.

Yine bunun gibi Tanrı, İsrailoğullarının başka milletler arasında yaşamalarından ya da birbirleriyle kavgalaşmalarından üzgündür; özellikle "Yahuda" ve "Yeruşalim" adlı iki ayrı krallığın birbirlerine rakip olarak yaşamalarından dolayı mutsuzdur. Buna bir son vermek ve İsrailoğullarını, başka milletler arasından çekip almak ve tek bir krallık halinde toplamak gerektiğine inanmıştır. Kendisini böyle bir krallığın Tanrı'sı olarak görmek ister. Şöyle der:

> *"İşte ben, İsrailoğullarını, gittikleri milletler arasından atacağım ve onları her yandan toplayacağım ve onları kendi topraklarına getireceğim ve onları, İsrail dağları üzerinde, tek millet edeceğim; ve bir kıral onların hepsine kıral olacak ve artık iki millet olmıyacaklar ve artık bir daha iki krallığa ayrılmayacaklar..."*

Bunu derken, İsrailoğullarını, suç işlemiş olsalar dahi suç işledikleri yerlerden kurtaracağını ve onlarla antlaşma yapacağını, onların Allah'ı olacağını, onları çoğaltacağını söyler:

> *"...ve onları oturdukları ve içinde suç işledikleri her yerden kurtaracağım ve onları tahir kılacağım ve onlar kavmım olacaklar ve ben onların Allahı olacağım... Ve onlarla selamet ahdi keseceğim, onlarla ebedi bir ahit olacak; ve onları yerleştireceğim; ve onları çoğaltacağım ve makdisimi ebede kadar onların ortasına koyacağım. Ve meskenim onların üzerinde olacak ve onların Allahı olacağım ve onlar benim kavmım olacaklar. Ve makdisim ebede kadar onların ortasında bulundukça, milletler bilecekler ki, ben İsraili takdis eden Rab'im."* (Hezekiel, Bap 37: 21- 28.)

Ve işte bunları belirttikten sonra Tanrı, İsrail toprakları üzerinde İsrailoğullarının 12 aşiret halinde ne şekilde yaşayacaklarını belli eder. Para biriminden sınır uçlarına ve kapılarına ve miras paylarına varıncaya kadar her şeyi ve tüm yaşantıları bütün ayrıntıları ile inceden inceye düzenler (Hezekiel, Bap 45: 12-25; Bap 46: 1-24; Bap 47: 1-23; Bap 48: 1-35). Bu işi, İsrailoğullarından gayrı milletler için yapmayı düşünmez.

XXIV) Ahd-ı Atik'in (Tevrat'ın) Daniel Adlı Kitabında, İsrailoğullarını Üstün Göstermek Üzere Anlatılan Masallar

Yahudi din adamlarının İsrailoğullarını üstün kavim olarak göstermek maksadıyla "kutsal" kitaba koydukları masallardan biri de *Daniel* kitabında yer alır; özeti şudur:

İsrail'de *Yehoyakim*'in krallığa gelişinin üçüncü yılında, Babil Kralı *Nebukadnetsar*, İsrailoğullarına karşı sefere çıkar ve Tanrı'nın yardımı ile Yeruşalim'i fetheder. Tanrı Nebukadnetsar'a yardımcı olmuştur; çünkü kendisine isyankâr olan İsrailoğullarından intikam almak istemiştir. Nebukadnetsar, esir aldığı Yehoyakim ile birlikte şehirdeki Tanrı tapınağında bulunan takımları alarak ülkesine götürür ve takımları kendi ilahlarının evine yerleştirir (Daniel, Bap 1: 1-3). Ve sonra baş harem ağası olan Aspenaz'a, İsrailoğulları zürriyetinden olmak üzere asilzade sınıfına ya da kral ailesine mensup bazı gençler seçmesini ve saraya getirmesini ve bunları "kildani" eğitimi ile yetiştirmesini emreder. Bu emir üzerine Aspenaz, gerekli araştırmaları yapar ve ele geçirdiği genç çocukları üç yıl boyunca eğitir; onlara Kildani dilinde okuyup yazmayı öğretir. Bunlar arasında *Daniel, Hananya, Mişael* ve *Azarya* adında dört genç vardır. Harem ağası, bu gençlerin adını Belteşatsar, Şadrak, Meşak ve Abed-nego olarak değiştirir (Daniel, Bap 1: 3-8).

Daniel, harem ağasından ricada bulunarak, eğer kendisiyle birlikte diğer üç arkadaşı sınanacak olursa, diğer gençlere nazaran üstün olduklarının anlaşılacağını söyler. Dediği gibi yapılır ve gerçekten de bu gençlerin böyle oldukları anlaşılır. Aslında bu gençlere Tanrı yardımcı olmuş ve onları bilgi ve hikmet ile donatmıştır. Bu dört genç, krala takdim olunduklarında onun da hayranlığını kazanırlar. Özellikle Daniel, yani yeni adıyla Belteşatsar, kralın iltifat ve ilgisine mazhar olur. Bu andan itibaren kral, her hususta onlara ve özellikle Daniel'e danışarak iş görür (Daniel, Bap 1: 11-17).

Günlerden bir gün kral, ruhunu sıkan ve uykusunu kaçıran bir rüya görür; sihirbazlarını, falcılarını ve afsuncularını çağırtır ve onlardan tabir bekler. Fakat hiçbirinin söylediğini yeterli bulmadığı için, her birinin kılıçtan geçirilmesini emreder. Olan bitenleri işiten Daniel,

diğer arkadaşlarıyla durumu görüşür ve kralın rüyasını tabir edebilmek için Tanrı'dan duada bulunur. Bu dua üzerine Tanrı, Daniel'e kralın rüyasındaki sırları açıklar. Daniel bu açıklamayı krala nakleder ve ona Tanrı'nın büyüklüğünü anlatır. Kral son derece hoşnut olur ve Daniel'e: "*Mademki sen bir sırrı açabildin, gerçek sizin Allahınız, ilahların Allahı ve kıralların Rabbidir ve sırlar açan odur*" (Daniel, Bap 2: 47) der ve onu hediyelerle donattıktan sonra Babil üzerinde egemen kılar; Babil'in bütün hikmetli kişilerine reis yapar. Daniel, kraldan diğer üç arkadaşının önemli mevkilere getirilmelerini ister; kral onun isteğini hemen yerine getirir (Daniel, Bap 2: 48-49).

Her ne kadar Kral Nebukadnetsar, iki de bir Daniel'e: "*Senin Tanrın, tanrıların en üstünüdür*" şeklinde konuşsa da, bu üstün Tanrı'yı kendisine Tanrı edinmek niyetinde değildir. Bu nedenle başka ilahlara tapar ve halkını da bu Tanrılara ibadete zorlar. Hem de öylesine ki, yukarıdaki olayların oluştuğu sırada 60 arşın yüksekliğinde ve 6 arşın eninde altın bir heykel yaptırır ve başta kraliyetin yüksek dereceli memurları olmak üzere herkesi bu heykele tapmaya çağırır; tapmayanları ateşe atacağını ilan eder (Daniel, Bap 3: 1-8).

Ne var ki, bazı Kıldaniler, krala şikâyette bulunarak Yahudilerin ve bu arada Daniel'in yüksek mevkie getirilmiş olan üç arkadaşının (yani, Sadrak, Neşak ve Abed-negon adındaki kişilerin) bu ilahlara tapmadıklarını bildirirler (Daniel, Bap 3: 8-13). Kral gazaba gelir ve bu kişilerin, elleri arkalarına bağlı olarak, ateşe atılmalarını emreder; emrettiği gibi yapılır ve bu üç ahbap çavuş diri diri ateş fırınına atılırlar. Fakat onlara hiçbir şey olmaz; Tanrı'nın yarattığı mucize sayesinde alevler içinde yürümeye başlarlar. Bunu gören kral şaşkına döner ve Tanrı'nın büyüklüğüne bir kez daha inanır; başka ilahlara kulluk etmemek için kendilerini ateşe atan bu kimselerin Allah'ına söz söyleyecek olanların cezalandırılacaklarını ilan eder; ateşe attırdığı bu üç kişiyi tekrar Babil vilayeti işlerine memur eder (Daniel, Bap 3: 28-30). Kralın kendisi de artık Tanrı'ya inanmıştır; bu inanç içerisinde ölür. Yerine geçen oğlu *Belşatsar*, tıpkı babası gibi, Daniel'e itibar gösterir; çünkü Daniel, rüya tabirleriyle onun hayranlığını kazanmasını bilmiştir (Daniel, Bap 5: 13-29).

Belşatsar'dan sonra krallık tahtına *Darius* geçer. Darius'un ilk işi, Daniel'i başvezirliğe getirmek olur; fakat bu tayin, diğer vezirlerin kıskançlıklarını tahrik eder; bu yüzden Daniel'i itibardan düşürmek için fırsat kollarlar (Daniel, Bap 6: 1-7); Daniel'in Tanrı'ya dua etmediğini söyleyerek onu krala şikâyet ederler. Kral bu şikâyetlere inanır ve Daniel'i aslanların bulunduğu bir çukura attırır; sonra da karşısına geçip: "*Durmadan kendisine kulluk ettiğin Allahın, seni o kurtaracaktır*" (Daniel, Bap 6: 16) diye konuşur. Ertesi gün geldiğinde görür ki, aslanlar Daniel'e hiçbir şey yapmamıştır. Daniel çukurdan krala seslenir:

> "*Ey kıral, ebediyen yaşa! Allahım kendi meleğini gönderdi ve aslanların ağzını kapadı ve bana dokunamadılar; çünkü onun önünde bende suç bulunmadı; senin önünde de ey kıral, zararlı bir iş yapmadım.*" (Daniel, Bap 6: 21-23.)

Bunu gören kral derhal askerlerine emreder ve Daniel'i aslanların çukurundan çıkartır ve onun yerine Daniel aleyhinde şikâyette bulunanları çukura attırır. Fakat bununla da yetinmez, bu kişilerin karılarını ve çocuklarını da aynı çukura attırarak aslanlara "nefis" bir ziyafet çekmiş olur (Daniel, Bap 6: 24). Karıların ve çocukların ne günahı vardır? Bilinmez!

Darius'un bu vahşeti, okuyucuyu muhtemelen tiksindirecektir. Ne var ki, eğer Tevrat'ı yazanların tanımladıkları İsrail Tanrı'sının, hiç suçu olmayan insanlara karşı uyguladığı acımasız siyaset anımsanacak olursa, Darius'un yaptıklarına hiç şaşmamak gerekir.

XXV) Daniel'in Yalvarışları Üzerine İsrailoğullarını Affeden Tanrı, Onlara Yeni Felaketler Hazırlar

Darius'un krallığının birinci yılında Daniel, Tanrı'nın "Yeruşalim"i harap etmek üzere "peygamber" Yeremya'ya bildirdiği sürenin (ki yetmiş yıldır) ne olduğunu keşfeder (Daniel, Bap 9: 1-3). Bunun üzerine yüzünü Tanrı'ya çevirerek, İsrailoğullarının günahlarını affetmesini diler; yalvar yakar olur. Fakat bunu yaparken dikkat ettiği bir şey vardır

ki, o da İsrailoğullarını suçlu imiş gibi gösterip, onları kendi aracılığıyla Tanrı indinde şefaate mazhar olmuş durumda kılmaktır; daha doğrusu İsrailoğullarını suçluluk bilinci içinde tutup, Tanrı'ya ve dolayısıyla peygamber olarak kendisine boyun eğdirmektir. Nitekim Tanrı'ya şöyle dua eder:

> *"Ah ya Rab!.. büyük ve korkunç Allah'a (karşı) biz suç ettik ve sapıklık ettik ve kötülük işledik ve senin emirlerinden ve hükümlerinden saparak âsi olduk... ve senin isminle söylemiş olan peygamber kullarını dinlemedik... Ya Rab, adalet sana ve bugün olduğu gibi yüzler utancı bizlere, Yahuda erlerine ve Yeruşalimde oturanlara... yakında ve uzakta olan İsrail'in hepsine... çünkü sana karşı suç işledik. Rahmetler ve bağışlama Allahımız Rabbindir, çünkü ona karşı biz âsi olduk; ve peygamber kulu eliyle önümüze koymuş olduğu şeriatlerinde yürümek üzere Allahımız Rabbin sözünü dinlemedik. Ve senin sözünü dinlemesinler diye, bütün İsrail saparak, senin şeriatinden öte geçtiler; ve Allah kulu Musa'nın şeriatinde yazılmış olan and ve lânet üzerimize döküldü, çünkü ona karşı suç ettik... Ve şimdi, sen ki, kavmını Mısır diyarından kuvvetli el ile çıkardın ve bugün olduğu gibi kendine nam kazandın, ey Allahımız Rab! biz suç ettik, biz kötülük ettik. Bütün adaletli işlerinden ötürü, ya Rab, sana niyaz ederim, kendi şehrinden, Yeruşalimden, mukaddes dağından öfken ve kızgınlığın dönsün... Ve şimdi ey Allahımız, bu kulunun duasını ve yalvarışlarını dinle... Ey Allahım kulağını iğ ve işit, gözlerini aç ve... isminle çağırılan şehre bak; çünkü salahımızdan ötürü değil, ancak senin büyük rahmetlerinden ötürü yalvarışlarımızı önüne arzediyoruz. Ya Rab! işit... bağışla... iyi dinle ve yap; kendi uğrunda geciktirme, ey Allahım, çünkü kendi şehrin ve kavmının üzerine senin ismin çağırılıyor."* (Daniel, Bap 9: 5-20.)

Ve bunları söyledikten hemen sonra, gökyüzünden Cebrail iner; güya Daniel'e hikmet ve anlayış vermek ve onun şefaatinin Tanrı tarafından kabul edildiğini bildirmek için gelmiştir. Daniel'e: *"Ey Daniel! sana hikmet ve anlayış vermek üzere şimdi çıktım. Senin yal-*

varışlarının başlangıcında emir çıktı; ben de sana bildirmeğe geldim; çünkü sen çok sevilmişsindir" (Daniel, Bap 9: 22) diyerek İsrailoğullarının suçunu sona erdirmek için Tanrı'nın ceza süresini azalttığını ve onların günahlarının bu süre itibariyle sona ereceğini ve ebedi sulha erişeceklerini müjdeler. Bununla beraber, yine de Tanrı'nın kan döktüreceğini ve felaketler getireceğini eklemekten geri kalmaz; şöyle der:

> "*Ve bu altmış iki haftadan sonra mesholunan kesilip atılacak ve bir şeyi olmıyacak; ve gelecek hükümdarın kavmı şehri ve makdisi harab edecek; ve onun sonu tufanla olacak ve ta sona kadar cenk olacak; harabiyetler takdir olunmuştur...*" (Daniel, Bap 9: 22-27.)

Görülüyor ki, Tanrı, Daniel'in yalvarışları sonucu olarak, bir yandan İsrail'in günahlarını affederken, diğer yandan yeni felaketlerden söz etmektedir. Fakat bu felaketlerin ardından yine iyi günlerin geleceğini ve çünkü İsrail Tanrı'sı olarak bunun böyle olmasını istediğini bildirir; Daniel'e hitaben şöyle der:

> "*Ve senin kavmın oğulları için durmakta olan büyük reis Mikael, o vakit kalkacak; ve millet olalıdan beri o zamana kadar vaki olmamış bir sıkıntı vaki olacak; ve o vakit senin kavmın, kitapta yazılı bulunan herkes kurtulacak. Ve yerin toprağında uyuyanlardan bir çoğu, bunlar ebedi hayata ve şunlar utanca ve ebedi nefrete uyanacaklar... Fakat, ey Daniel, sonun vaktine kadar bu sözleri sakla ve kitabı mühürle; bir çok adamlar araştıracaklar ve bilgi çoğalacaktır.*" (Daniel, Bap 12: 1-4.)

Ve Tanrı, hikmet ve inayetine kavuşturduğu Daniel'e, bütün bu olup bitecek şeyleri haber verdikten sonra şöyle der:

> "*Git Daniel, çünkü sonun vaktine kadar bu sözler saklıdır ve mühürlüdür... Ve daimî yakılan takdimenin kaldırıldığı ve harab edici mekruh şeyin dikildiği vakitten başlıyarak 1290 gün olacak. Dayanıp 1335 güne yetişene ne mutlu. Fakat sen, son oluncaya kadar git; çünkü rahata varacaksın ve günlerin sonunda kendi nasibine kalkacaksın.*" (Daniel, Bap 12: 9-12.)

Görülüyor ki, Daniel'in tanımladığı Tanrı, birtakım gizli anlatımlarla İsrailoğullarını, kendisine ve "peygamberine" karşı, mutlak itaat içerisinde tutma amacındadır.

XXVI) Tsefanya'ya Göre Tanrı, "Sevgili" Kavmi İsrâiloğullarını, Dünyanın Bütün Milletleri İçerisinde "Bir Nam ve Bir Hamd" Kılmak ve Üstün Yapmak Kararındadır

"Kutsal" bilinen kitapta yazılanlardan öğrenmekteyiz ki, Tanrı, kendi emirlerini dinlemeyen İsrailoğullarını, her şeye rağmen kendi sevgili milleti olarak bağrına basmaktan ve başka milletlere karşı olan öfkesini onlar aracılığı ile çıkarmaktan geri kalmaz. Bunun böyle olduğunu "Kutsal" kitabın *Tsefanya* adlı kitabından anlamaktayız. Şöyle ki:

Tsefanya, Yahuda Kralı Amon'un oğlu Yoşiyan'ın zamanında yaşayan ve Kuşi'nin oğlu diye bilinen bir kişidir. Tanrı, güya *Tsefanya* ile konuşmuş ve kendi emirlerine karşı gelecek ya da kendi kavmini yerecek (tahkir edecek) olanları, yine kendi "sevgili" kavmi sayesinde helak edeceğini, soyup soğana çevireceğini bildirmiş, şöyle demiştir:

> *"Kavmımı tahkir etmiş ve onların sınırına karşı kendilerini büyütmüş olan Moabın ettiği hakareti ve Ammonun oğullarının sitemini işittim. Bundan dolayı... onları, kavmımın bakiyesi yağma edecek ve onları milletimin arta kalanları miras alacak. Kibirlerinin karşılığı bu olacak, çünkü tahkir edip (Tanrı'nın) kavmına karşı kendilerini büyüttüler. Onlara karşı (Allah) korkunç olacak..."* (Tsefanya, Bap 2: 8-11.)

Fakat Tanrı, bu söylediklerini biraz daha pekiştirmek üzere sesini yükseltir ve yeryüzündeki tüm milletler üzerine gazabını savuracağını, bu milletleri ateşler içerisinde kavuracağını ve fakat bunu yaparken İsrailoğullarını, kendisine karşı gelmiş olmalarına rağmen, evvelce vermiş olduğu ceza hükmünden kurtaracağını ve inayete kavuşturacağını ve dünyanın bütün kavimleri arasında üstün ve "bir nam ve hamd" kılacağını anlatır; şöyle der:

"Çünkü hükmüm milletleri toplamaktır; tâ ki, ülkeler üzerinde gazabımı, kızgın öfkemin hepsini dökmek için onları bir araya getireyim; çünkü bütün dünya kıskançlığımın ateşiyle yutulacaktır." (Tsefanya, Bap 3: 8.)

"Bana karşı günah ettiğin bütün işlerinden ötürü o gün utanmayacaksın; çünkü senin haşmetin ile şenlik edenleri o zaman senin içinden kaldıracağım ve artık mukaddes dağımda bir daha mağrur olmıyacaksın. Fakat senin içinden hakir ve fakir bir kavm bırakacağım ve onlar Rabbin ismine sığınacaklar. İsrail'in bakiyesi haksız etmiyecekler; ve yalan söylemiyecekler; ve ağızlarında hileli bir dil bulunmıyacak; çünkü onlar otlanıp yatacaklar ve korkutan olmıyacak. Ey Sion kızı, terennüm et; ey İsrail bağır; bütün yürekle sevin ve coş ey Yeruşalim kızı! Senin için olan hükümleri Rab kaldırdı, senin düşmanlarını kovdu; İsrailin kıralı Rab, senin içinde, artık kötülükten korkmıyacaksın. Korkma ey Sion... Allahın Rab, kuvvetli Kurtarıcı senin içindedir; senin için çok mesrur olacaktır... senin için terennümle coşacaktır... seni alçaltanların hepsi ile uğraşacağım... sizi dünyanın bütün kavmları arasında bir nam ve bir hamd kılacağım." (Tsefanya, Bap 3: 11-20.)

Neden Tanrı, adaletsizlik ve haksızlık yapma pahasına İsrailoğullarını dünyanın bütün kavimlerinden üstün kılmak ister? Bilinmez.

XXVII) Hofsa'nın Tanımına Göre, Tanrı, İsrail'e Âşıktır; Hem de Onu "Fahişe"ye Benzetircesine!

*"Kutsal Kitab"*ın (Tevrat'ın), *Hoşea* adlı kitabında Tanrı'nın İsrail'i "fahişe" bir kadına benzettiği ve fakat bütün fahişeliğine rağmen ona yine de sevgi beslediği anlatılır.

Hoşea, Yahuda ve İsrail krallarından bazılarının günlerinde Tanrı'nın konuştuğu bir kimsedir. Kitabın bildirdiğine göre, o tarihlerde Yahuda'ya krallık edenler Uzziya, Yotam, Ahaz ve Hizkiya adındaki kimselerdir. İsrail'e de Yeroboam krallık etmektedir. Ve işte Hoşea, bu kralların döneminde yaşamıştır. Ve Tanrı, güya Hoşea ile konuşmuş ve

ona İsrail'e öfkelenmiş olduğunu, İsrail'i yerle bir edeceğini, İsrail evini yok edeceğini, Yizreel deresinde dökülen kanların acısını Yehu evinden çıkaracağını bildirmiştir. Çünkü İsrail onun emirlerini dinlememiş, kendi bildiğine gitmiştir (Hoşea, Bap 1: 2-7).

Öfkesini belirtmek maksadıyla Tanrı'nın bulduğu çözüm şudur: Hoşea'yı fahişe bir kadınla ilişki kurmaya ve zina çocukları edinmeye zorlamak ve sonra bu kadından ve çocuklardan intikam almak. Bu maksatla Tanrı, Hoşea'ya şöyle der:

> "*Git, kendine bir kötü kadın ve zina çocukları al; çünkü memleket Rabbin ardından ayrılarak çok zina ediyor.*" (Hoşea, Bap 1: 2.)

Bu emir üzerine Hoşea gider ve *Gomer* adındaki bir fahişe ile evlenir; ondan bir oğlan edinir. Çocuğa *Yizreel* adını verir; çünkü Tanrı Yizreel'de dökülen kanların öcünü Yehu'dan almak maksadıyla, çocuğa bu adın verilmesini istemiştir (Hoşea, Bap 1: 4-5).

Az zaman geçtikten sonra, *Hoşea*'nın, Gomer'den bir kız çocuğu olur; Tanrı bu çocuğa "*Lo-rumama*" (ki "*merhamete ermemiş*" demektir) adının verilmesini emreder; çünkü İsrail evine acımadığını ve acımayacağını anlatmak niyetindedir (Hoşea, Bap 1: 6).

Gomer, yeni doğan kızını sütten kesince, Hoşea'dan yine gebe kalır ve bir oğlan çocuk daha doğurur. Tanrı bu çocuğa: *Lo-ammi* (yani "*kavmim değil*") adının verilmesini emreder ve sebep olarak: "*siz benim kavmım değilsiniz, ben de sizin Allahınız olmıyacağım*" (Hoşea, Bap 1: 9) der.

Fakat anlaşılan o ki, bütün bunlar Tanrı'nın kaprislerinden başka bir şey değildir; çünkü "*Siz benim kavmın değilsiniz*" derken anlatmak istediği şey, Yahudaoğulları ile İsrailoğullarını bir araya toplamak ve onlara baş olmaktır (Hoşea Bap 1: 10-11).

Fakat bu arada Tanrı, pek muhtemelen aşırı bir acımasızlığın itişiyle, fahişeden doğma çocukları hem birbirlerine karşı sevgi beslemeye yöneltir ve hem de birbirlerine düşman yapar ve üstelik de fahişe olan analarıyla çekişmeye zorlar; Hoşea'ya gelen Rabbin sözü şöyle:

> "*Kardeşlerinize Ammi (Kavmım) ve kızkardeşlerinize Ruhama (Merhamete ermiş) diyin. Ananızla çekişin; çekişin çünkü o benim*

karım değil ve ben onun kocası değilim; ve fahişeliğini yüzünden ve zinalarını bağrından atsın; yoksa onu çırçıplak soyacağım... ve onu susuzluktan öldüreceğim. Ve oğullarına acımayacağım; çünkü onlar zina oğullarıdır, çünkü onların anası zina etti... Ve o gün vaki olacak ki... bana İşi (kocam) diyeceksin ve bana artık Baali (Efendim) demiyeceksin. Ve onun ağzından Baalların (efendilerin) adını kaldıracağım... Ve seni ebediyen kendime nişanlayacağım... ve seni sadakatle kendime nişanlayacağım ve Rabbi tanıyacaksın... Ve o gün vaki olacak ki cevap vereceğim... göklere cevap vereceğim ve onlar yere cevap verecekler ve yer buğdaya ve yeni şaraba ve yağa cevap verecek. Ve onu memlekette kendim için ekeceğim ve merhamete ermemiş olana (Lo-ruhama) acıyacağım ve kavmum olmıyana (Lo-ammi'ye): -'Sen kavmımsın-' diyeceğim, o da -'Allahım-' diyecek." (Hoşea, Bap 2: 1-23.)

Söylemeye gerek yoktur ki, burada "fahişe" olarak tanımlanan, İsrailoğullarıdır; Tanrı'ya değil, fakat başkasına, örneğin "Baal"a tapmaya başladıkları için cezaya müstahak görülmüşlerdir. Ne var ki, bütün fahişeliklerine, bütün ihanetlerine rağmen, İsrailoğulları, yine de Tanrı'nın sevgisine sahiptirler ve Tanrı onları hoş görmeye ve bağrına basmaya hazırdır.

Bu yukarıdaki satırları okurken, yine kendi kendinize: "Pek iyi ama, mademki Tanrı, kendine itaatsiz oldular diye fahişeye benzetttiği İsrailoğullarını doğru yola sokmaya kadirdir ya da onlar ne kadar fahişelik ederlerse etsinler, önünde sonunda onları yola getirecektir, o halde bütün bu oyunlar niye? Bu huysuzluklar niye?"

Ne derseniz deyiniz, Hoşea gibi din adamlarının ele geçirip beyinlerini ve düşünce tarzlarını şekillendirdikleri kişileri, düşünmeye sürükleyemezsiniz.

Hoşea'yı fahişe bir kadınla evlendirdirip, ona yukarıdaki oyunları oynayan Tanrı, bu yaptıklarından pek hoşlanmış olmalıdır ki, benzeri yeni bir oyun düzenler ve ona şöyle der:

"*İsrailoğulları başka ilâhlara yöneldikleri ve üzüm pidelerini sevdikleri halde Rab onları nasıl seviyorsa, sen de yine git, dostunun sevgilisi ve zina eden kadını sev.*" (Hoşea, Bap 3: 1.)

Bunu derken düşündüğü şey, Hoşea'ya, ihanet etmenin, acısını tattırmaktır. Bunu yaparken, aynı zamanda, günahı olmayan bir insanı (ki olayımızda Hoşea'nın dostu olan kimsedir) azaba sokmaktan geri kalmamış olacaktır. Nitekim Tanrı'nın bu emri üzerine Hoşea, dostu olan kişinin sevgilisini parayla satın alır ve ona şöyle der:

> "*Çok günler benimle oturacaksın; zina etmiyeceksin ve kimsenin karısı olmıyacaksın; ben de sana öyle olacağım. Çünkü İsrail-oğulları çok günler kıralsız ve reissiz ve kurbansız ve dikili taş-sız... kalacaklar; sonra İsrailoğulları dönüp kendilerinin Allahı Rabbi ve kıralları Davudu arıyacaklar ve son günlerde korkarak Rabbe ve onun iyiliğine dönecekler.*" (Hoşea, Bap 3: 3-5.)

Söylemeye gerek yoktur ki, bu olay Hoşea'nın kafasından çıkma bir yalandır; o, bu yalanlarla, Tanrı'yı güya İsrailoğullarına yol gösterir durumda tanıtmak istemiştir. Zira görüldüğü gibi, yukarıdaki örnekte İsrailoğulları güya Tanrı'ya dönmektedirler.

Bununla beraber, Hoşea, tıpkı kendisinden öncekilerin yaptıkları gibi, o da İsrailoğullarını Tanrı'ya yaklaştırma olanağı bulunmadığını söylemekten geri kalmayacaktır; tıpkı diğerleri gibi o da aynı temayı işleyecek, yani İsrailoğullarını Tanrı emirlerine sırt çeviren ve bu yüzden Tanrı'yı gazaba getiren ve sonra ceza gören, fakat her şeye rağmen Tanrı'nın hoşgörü ile bağrına bastığı sevgilisi rolünde gösterecektir (Hoşea, Bap 4: 1-4). Örneğin Tanrı ile olan ilişkileri anlatırken, Tanrı'nın şöyle dediğini söyler:

> "*Kavmım kendi ağacına danışıyor ve değneği ona bildiriyor; çünkü zina ruhu onları saptırdı; ve kendi Allahlarından ayrılıp zina ettiler.*" (Hoşea, Bap 4: 12.)

> "*Ey İsrail! kavmlar gibi sevinçle coşma; çünkü kendi Allahından ayrılarak zina ettin.*" (Hoşea, Bap 9: 1.)

Bunları söyleyen Tanrı'nın İsrailoğullarına şu öğütte bulunduğunu bildirir:

> "*Ey İsrail, Allahın Rabbe dön; çünkü kendi fesadınla yıkıldın... ona deyin: -'Her fesadı bağışla ve bizi inayetle kabul et; boğalar yerine dudaklarımızın takdimeleriyle ödiyeceğiz... Çünkü*

öksüz sende merhamet bulur-' Onların dönekliklerine şifa vereceğim, onları gönülden seveceğim; çünkü öfkem ondan döndü. İsraile çiğ gibi olacağım; zambak gibi çiçeklenecek ve köklerini Libnan gibi salacak..." (Hoşea, Bap 14: 1-5.)

Hoşea'dan sonra *Yoel*, aynı temayı işler. *Yoel*, İsrail'de Petuel adında birinin oğludur. Günlerden bir gün ona Tanrı'nın sözü gelir. Bu sözlere göre, Tanrı, İsrailoğullarına karanlık günler ve kanlı gelecekler hazırladığını söylerken, ortada hiçbir sebep olmadığı halde bu kötümserliğini terk eder ve onlara merhamet beslediğini, onları inayetlerine eriştireceğini, vaktiyle onlara karşı saldırttığı yabancı milletleri (örneğin Mısır'ı ve Filistin'i) şimdi yerle bir edeceğini söyler. Örneğin şöyle der:

"Ayılın, ey sarhoşlar ve ağlayın; ve ey şarap içenler, hepiniz tatlı şarap için ve uluyun. Gençliğinin kocası için çul kuşanan gelin gibi yas tut... Ey kâhinler çul kuşanıp dövünün." (Yoel, Bap 1: 5, 8.)

Fakat kavmi kendisine yalvar yakar olunca, bu sefer kavmine acır ve şöyle der:

"İşte size buğday ve yeni şarap ve yağ göndereceğim ve ona doyacaksınız ve artık sizi milletler arasında rüsvay etmiyeceğim... Ve bileceksiniz ki ben İsrailin ortasındayım ve Allahınız Rab benim ve başkası yoktur; ve kavmım edebiyen utandırılmayacak." (Yoel, Bap 2: 19-27.)

Ve Tanrı, ruhunu bütün beşer üzerine dökecek ve onların oğulları ve kızları da beşere peygamberlik edeceklerdir (Yoel, Bap 2: 28-29).

XXVIII) "Amos"un Kitabındaki Tanrı, Tıpkı Diğer "Peygamberler" Zamanındaki Gibi, İsrailoğullarını Hem Yerden Yere Çarpar, Hem de Nimetlere Boğar

"Ahd-ı Atik"in, *Amos* adlı kitabından öğrendiğimize göre, *Amos*, İsrail Kralı Yoaş'ın ve Yahuda Kralı Uzziya'nın günlerinde Tekoa'da

çobanlık yapan bir kimsedir. Tanrı onunla konuşur ve İsrailoğulları hakkındaki düşüncelerini ona açıklayarak: "*Git kavmım İsrail'e peygamberlik et*" der (Amos, Bap 7: 15). Tanrı'nın ona söylediği şeyler arasında İsrail'in cezalandırılacağına, makdislerinin harap olacağına dair sözler vardır. Örneğin şöyle der:

> "*Ben de Yahudaya ateş göndereceğim ve Yeruşalimin saraylarını yiyip bitirecek. İsrail'in üç, hatta dört kat cinayetinden ötürü cezasını geri almıyacağım... Ey İsrail evi!, çölde kırk yıl bana kurbanlar ve takdimeler getirmediniz mi? Gerçek siz kıralınızın çadırını ve putlarınızın sandığını, kendiniz için yapmış olduğunuz ilâhınızın yıldızını taşıdınız. Bunun için sizi Şamın ötesine sürgün ettireceğim... Ey İsrail evi, size karşı bir millet kaldıracağım... ve Hamata girilecek yerden Araba vadisine kadar sizi onlar ezecekler.*" (Amos, Bap 2: 5; 3: 14; 5: 27; 6: 14.)

Ne var ki, bazı kimseler, bu arada Beyt'el kâhini Amatsya, kuşkudadırlar; Amos'un peygamberliğine inanmazlar ve onu peygamberlik sevdasından vazgeçirmeye çalışırlar. Bunun üzerine Amos, Tanrı'nın gazaba geldiğini bildirir ve Amatsya'ya şöyle der:

> "*(Bana): -'İsraile karşı peygamberlik etme ve İshak evine karşı söz söyleme-' diyorsun. Bundan öturü Rab şöyle diyor: -'Senin karın şehirde fahişe olacak ve oğulların ve kızların kılıçla düşecekler ve toprağın ölçü ipi ile paylaşılacak; ve sen murdar toprak üzerinde öleceksin ve elbette İsrail kendi toprağı üzerinden sürülecektir.*" (Amos, Bap 7: 15-17.)

Ve sonra Tanrı'nın İsrail hakkında söylediği kötü şeyleri sıralar:

> "*...Ve Rab bana dedi: -'Kavmım İsrail'in sonu geldi; artık bir daha onlara göz yummayacağım. Ve o gün sarayın türküleri ulumalara dönecek... leşler çok olacak; her yerde onları sessizce dışarı atacaklar...*" (Amos, Bap 8: 1-3.)

Fakat yine Amos'un söylemesine göre, Tanrı, her zaman olduğu gibi, bu söylediği şeylerden dolayı pişman olup İsrail'i iyi günlere eriştireceğini belirtmekten geri kalmaz:

"Davudun düşmüş olan haymesini (çadırını) o gün dikeceğim... ve onun yıkılmış yerlerini dikeceğim ve onu eski günlerde olduğu gibi yapacağım; ta ki Edomun bakiyesini, ve üzerlerine ismim çağırılan bütün milletleri mülk edinsinler... İşte günler geliyor... Kavmım İsrailin sürgünlerini geri getireceğim, ve harab olan şehirleri yapacaklar ve onlarda oturacaklar; ve bağlar dikecekler ve bahçeler yapacaklar ve onların meyvasını yiyecekler. Ve onları topraklarına dikeceğim ve kendilerine verdiğim topraklarından artık sökülmiyecekler..." (Amos, Bap 9: 11-15.)

Görülüyor ki, tema aynı tema; değişen bir şey yok.

XXIX) Sünnetli Yahudiler Dışında Hiç Kimse Tanrı'nın Kutsal Yerlerine Ayak Basmayacak; Yabancıları Aralarına Alan ve Tanrı'nın Makdisine Sokan İsrailliye Lanet Yağacak

"Ahd-ı Atik"e göre, Hezekiel, Kildaniler diyarında yaşayan bir kâhindir. Günlerden bir gün Tanrı onunla konuşur ve elini onun üzerine koyar. Hezekiel'in söylemesine göre, Tanrı, İsrail evine şunu tembih etmiştir ki, sünnetsiz yabancılar onun "makdisine" ayak basmayacaklardır. "*Hezekiel*" başlıklı kitapta şöyle yazılı:

"Rab Yehova şöyle diyor: -Ey İsrail evi, ekmeğimi, yağı ve kanı takdim ettiğiniz zaman, makdisimde bulunmak... evimi murdar etmek üzere, yürekleri sünnetsiz ve etleri sünnetsiz ecnebileri içeri sokmakla, bütün mekruh şeyleriniz sizin için çok oldu ve bütün mekruh şeylerden ahdimi onlar bozdular... İsrailoğulları arasında bulunan bütün ecnebilerden hiçbiri, yüreği sünnetsiz ve eti sünnetsiz ecnebi makdisime girmiyecek..." (Hezekiel, Bap 44: 6-9.)

"Ahd-ı Atik"in *Yoel* başlıklı kitabında da bu doğrultuda hükümler var. Yabancıların Yeruşalim'e (Kudüs'e) girmelerini önleyici şu satırları okuyalım:

"Ve bileceksiniz ki, mukaddes dağım Sion'da oturan Allahınız Rab benim; ve Yeruşalim mukaddes olacak ve artık onun içinden yabancılar geçmeyecek." (Yoel, Bap 3: 17.)

Görülüyor ki, "kutsal" bilinen kitap, yani "Ahd-ı atik", geçmiş sayfalarda özetlediğimiz hoşgörüsüzlüklere bir de "Yeruşalim"e (Kudüs'e), yabancıları, yani Yahudilerden başkasını sokmamak gibi bir işlemi eklemiştir.

XXX) "Ahd-ı Atik"e (Tevrat'a) Göre, Tanrı, İsrailoğullarını Kötü Kadınlardan Korumakla Görevli

"Ahd-ı Atik"i oluşturan her kitabın hemen her babında, Tanrı'nın İsrailoğullarını seçkin bir millet olmak üzere yarattığı, onlara kendi kanunlarını ve emirlerini açıkladığı ve bu kanunları-emirleri harfiyen izlemeleri halinde onları mutluluğa ve bolluğa ulaştıracağı, bütün bu işler için onlarla ahitleştiği, onları diğer bütün milletlere üstün kılmak için kendi kendine kararlar aldığı yazılıdır.

Fakat bu tema, özellikle *İşaya* adlı kitapta titizlikle işlenmiş gibidir. Gerçekten de bu kitapta İşaya, Tanrı'nın İsrailoğulları hakkında hiç bıkmadan tekrarladığı şu ihtarı anımsatır:

"Rab diyor: -'Şimdi gelin de birlikte düşünelim: suçlarınız kırmız gibi olsa da, kar gibi beyaz olur; kırmız böceği gibi olsa da, yapağı gibi olur. Eğer istekli olur ve dinlerseniz, diyarın iyi şeylerini yersiniz; fakat istemez ve âsi olursanız, sizi kılıç yiyip bitirir. Çünkü Rabbin ağzı söyledi." (İşaya, Bap 1: 18-20.)

İşaya, Tanrı emirlerini dinlemeyenleri korkutmak üzere, Sion kızlarının başına gelenleri hatırlatır; güya Sionlu kızlar, Tanrı yasaklarını unutup sokaklarda kırıtarak, ayaklarının halkalarını çıngırdatarak, kibirli bir eda ile dolaştıkları için Tanrı'yı kızdırmışlardır ve bu yüzden Tanrı onlara hadlerini bildirmek üzere gazaba gelmiş ve şöyle demiştir:

"Mademki Sion kızları kibirlidir, ve boyunlarını ileri uzatarak göz edip yürüyorlar, gezerken kırıtarak gidiyorlar, ve ayaklarının hal-

kalarını çıngırdatıyorlar, bundan ötürü Rab, Sion kızlarının tepesini kel ile vuracak, ve Rab onların gizli yerlerini açacak, ayak halkalarının güzelliğini... ve küpeleri, ve bileziklerı... bayram esvaplarını... şalları ve keseleri... el aynalarını ve gömlekleri... ve atkıları Rab o gün kaldırıp atacak. Ve vaki olacak ki hoş koku yerine pis koku, ve bel kemeri yerine ip, ve saç lülesi yerine saçsız baş, ve süslü esvap yerine çuldan gömlek... güzellik yerine dağlanma olacak. Erkeklerin kılıçla ve yiğitlerin cenkte düşecekler. Ve Sion kapıları ah çekip yas tutacaklar, ve kimsesiz kalıp toprakta oturacaklar." (İşaya, Bap 3: 16-26.)

Esasen Tanrı'nın en büyük derdi, İsrailoğullarını bu tür kızlardan kurtarmaktır; kurtardığı an geri kalanlar "kutsal" sayılacaklardır. İşaya kitabında şöyle yazılı:

"*Ve Rab Sion kızlarının pisliğini yıkayınca, ve Yeruşalimin ortasından onun kanını adalet ruhu ile ve yakma ruhu ile temizleyince, vaki olacak ki, Sionda artakalana ve Yeruşalime bırakılana, Yeruşalimde yaşıyanlar arasında yazılan her adama mukaddes denilecek. Ve Rab Sion dağının her meskeni üzerinde, ve onun toplantıları üzerinde, gündüzün bulut ve duman ve geceleyin alevli ateş parıltısı yaratacak; çünkü bütün izzet üzerinde örtü olacak...*" (İşaya, Bap 4: 3-6.)

XXXI) "Ahd-ı Atik"in (Tevrat'ın) Tanımladığı Tanrı, Sadece Kendisine İtaat ve Kulluk Eden İsrailoğullarına Karşı "İyi"dir, "Hoşgörülü"dür; Fakat İsrailoğullarından Kendisine Kafa Tutanlara ya da Başka İlahlara Tapanlara Karşı Kindar, Acımasız ve İnsafsızdır

"*Ahd-ı Atik*"i (*Tevrat*'ı) yazanlar, Tanrı'yı, kendi inanışlarına, kendi tasarlamalarına ve çıkarlarına uygun bir tanım içerisinde belirlemek amacıyla onu hem iyi, merhametli ve hoşgörülü, fakat hem de kindar, acımasız ve çoğu zaman insafsız nitelikler içerisinde göstermişlerdir. Başka bir deyimle, onların kaleminde Tanrı, kendisine boyun eğen

İsrailoğullarına karşı "iyi" ve "inayetkârdır"; "fesat bağışlayandır"; "mirasının artakalanının günahından vazgeçendir"; "öfkesini ebediyen tutmayan" ve "merhametten hoşlanandır"; İsrailoğullarına, devamlı şekilde "acıyan", onların "fesatlarını ayakları altında çiğneyen", onların bütün "suçlarını denizin enginlerine atan"dır; onları zaman zaman "aşağılatan", fakat bundan pişman olup onu yücelten ve sonra: "*Seni alçalttımsa da, bir daha seni alçaltmayacağım. Ve şimdi senin üzerinden onun (kötülüğün) boyunduruğunu kıracağım ve senin bağlarını koparacağım*" (Nahum, Bap 1: 12-13) diye konuşandır.

Öte yandan Tanrı'nın İsrail'e olan sevgisi kıskançlıktan doğma bir nitelik taşır. *Zekarya* kitabında şöyle der:

> "*Yeruşalimi ve Sionu büyük kışkançlıkla kıskanıyorum*" (Zekarya, Bap 1: 14);
>
> "*Sionu büyük kıskançlıkla kıskanıyorum... Siona döndüm ve Yeruşalimin içinde oturacağım ve Yeruşalime -Hakikat şehri- ve ...Rabbin dağına -Mukaddes dağ- denilecek.*" (Zekarya, Bap 8: 2-3.)

Ve Tanrı, kendi kavmi olan İsrailoğullarını, bütün diyarlardan kurtarıp Yeruşalim'e getirecek ve kendisi de onların arasına yerleşecektir:

> "*İşte ben, kavmımı Doğu diyarından ve Batı diyarından kurtaracağım, ve onları getireceğim ve Yeruşalim içinde oturacaklar; ve onlar benim kavmım olacak ve ben hakikatle, adâletle onların Allahı olacağım.*" (Zekarya, Bap 8: 7-8.)

Ve esasen Tanrı, bütün bunları yapacağına dair İsrailoğullarının atalarına ant içmiş, örneğin Yakub'a sadakat ve İbrahim'e merhamet edeceğini bildirmiştir (Mika, Bap 7: 18-20).

Bununla beraber, Tanrı, İsrailoğullarının asiliklerini, onların yüzüne vurmaktan ve geçmişteki olayları hatırlatıp tehditler savurmaktan geri kalmaz. Bunu yapmakla İsrailoğullarını kendisine daha büyük bir sadakatle taptıracağını hesaplar. Örneğin şöyle der:

> "*Atalarınız gibi olmayın; önceki peygamberler onlara çağırıp (Tanrı'nın şöyle dediğini bildirirlerdi) -'Şimdi kötü yollarınızdan ve kötü işlerinizden dönün-'...*" (Zekarya, Bap 1: 4.)

Buna karşılık emirlerini dinlemeyenlere karşı acımasızdır, intikamcıdır, merhamet duymayan ve öç alandır. *Nahum* başlıklı kitabında şöyle der:

> "*Rab kıskanç ve öç alan Allahtır; Rab öç alır ve gazapla doludur; Rab hasımlarından öç alır ve düşmanlarına kin tutar. Rab geç öfkelenir ve kuvvette büyüktür... Onun gazabı önünde kim durabilir? ve öfkesi kızgınlığına kim dayanabilir? Kızgınlığı ateş gibi dökülür ve onun eliyle kayalar parçalanır...*" (Nahum, Bap 1: 2-3, 6.)

Tanrı, emirlerini dinlemeyen İsrailoğullarını, diğer milletler arasına atıp ezaya sokacağını söyler: "*...onları tanımadıkları milletlerin arasına kasırga ile dağıtacağım*" (Zekarya, Bap 7: 14) der. Bununla da kalmaz, bütün milletlerin Yeruşalim'e karşı cenge toplanacağını ve şehrin alınacağını, evlerin yağma olunacağını, halkın yarısının sürgüne çıkacağını, fakat her şeye rağmen sonunda İsrailoğullarına yardımcı olup bu milletlere karşı savaşacağını, onları vuracağını bildirir (Zekarya, Bap 14: 2-17).

Böylece Tanrı, İsrailoğullarının başına belalar getirip, sonra bu belalardan kurtarmak suretiyle, onları kendisine minnettar kılma taktiğini tekrarlamış olmaktadır.

XXXII) "Ahd-ı Atik"in (Tevrat'ın) Söylemesine Göre, İsrailoğulları, Tanrı'ya "Takdimelerde" Bulunmakla ve Tanrı'nın Bekçilerinin (Levililerin) Geçimini Sağlamakla Görevli

Musa'nın söylemesine göre, güya Tanrı, İsrail kullarından kendisine takdimelerde bulunulmasını istemiş ve örneğin kuzular, boğalar, ekmekler vs. verilmesini emretmiştir. Bu takdimeler "gariplere", "öksüzlere" ve "dul kadınlara" verilecektir ama, asıl din adamlarının (ve Tanrı'nın özel bir ilgi gösterdiği Levililerin) geçimini sağlamak için öngörülmüştür; şöyle ki:

Tevrat'ın *Levililer* başlıklı kitabında, "takdimeler" konusu inceden inceye ele alınmış, sığırların, davarların, undan yapılmış şeylerin ne şekilde ve kimlere verileceği açıklanmıştır. Kitabın ilk başında şöyle yazılı:

> "*Ve Rab Musayı çağırdı ve toplanma çadırında ona söyleyip dedi: İsrail oğullarına söyle ve onlara de: Sizden biri Rabbe takdime arzettiği zaman takdimenizi hayvanlardan, sığır ve davarlardan arzedeceksiniz.*" (Levililer, Bap 1: 1-2.)

Yine Tevrat'ın *Sayılar* adlı kitabında şöyle yazılı:

> "*Ve Rab Musaya söyleyip dedi: İsrail oğullarına emret, ve onlara de: -Bana olan takdimeyi, bana hoş koku olarak, ateşle yapılan takdimeler yiyeceğimi, belli vakitlerinde bana takdim etmeğe dikkat edeceksiniz-. Ve onlara diyeceksin: -Rabbe arzedeceğiniz ateşle yapılan takdime şudur: daimi yakılan takdime olarak, her gün iki baş olmak üzre birer yıllık kusursuz erkek kuzular. Kuzulardan birini sabahlayın arzedeceksiniz, ve obirini akşam üstü arzedeceksiniz; ve ekmek takdimesi olarak hinin dörtte biri dövülmüş zeytinin yağı ile yoğurulmuş efanın onda biri ince un arzedeceksin...*" (Sayılar, Bap 28: 1-8.)

Aynı şeylerin "sebt" gününde yapılmasını emrettikten sonra, her ay başında yapılacak takdime için şunu emreder:

> "*Ve aylarınızın başında, Rabbe yakılan takdime olarak iki genç boğa, ve bir koç, birer yıllık kusursuz yedi erkek kuzu, ve her boğa için ekmek takdimesi olarak yağla yoğurulmuş efanın onda üçü ince un...*" (Sayılar, Bap 28: 11 vd.)

Öte yandan halkı, adak adamak ve adak için verdikleri sözlerinden dönmemek üzere şu zorunluluğa sokar:

> "*Ve Musa İsrail oğullarının sıptları reislerine söyleyip dedi: -'Rabbin emrettiği şudur: Bir adam Rabbe adak adarsa... sözünü bozmıyacaktır; ağzından çıkan her şeye göre yapacaktır...*" (Sayılar, Bap 30: 1-2.)

Öte yandan Tanrı, İsrailoğullarına hediye etmiş olduğu toprakların mahsulünden de kendisine pay verilmesini ister; şöyle der:

> *"Ve vaki olacak ki, Allahın Rabbin sana miras olarak vermekte olduğu diyara girdiğin ve onu mülk edinip onda oturduğun zaman, Allahın Rabbin sana vermekte olduğu yerden toplıyacağın bütün toprak mahsulünün turfandasından alacaksın ve Allahın Rabbin ismine mesken olmak üzere seçeceği yere gideceksin. Ve o günlerde kâhin olana geleceksin ve ona diyeceksin: Bugün senin Allahın Rabbe bildiriyorum ki Rabbin bize vermeği atalarımıza and ettiği diyara geldim. Ve kâhin senin elinden sepeti alacak ve onu Allahın Rabbin mezbahı önünde yere koyacak..."* (Tesniye, Bap 26: 1-5.)

Fakat Tanrı'nın bu konularda İsrailoğullarından istediği bir şey daha vardır ki, o da *Levililere* ödemede bulunmalarıdır. Levililer, Tanrı'nın özel bir sevgi beslediği, itibar ettiği ve kendi meskenine bekçi olarak seçtiği kimselerdir; Tanrı, onları özel inayetlere müstahak görmüştür. Elde edilen çapul malların ve ele geçirilen esirlerin paylaşılmasında onlara özel paylar öngörmüştür. *Sayılar* kitabından alınma şu satırlar bunun nice kanıtından biridir:

> *"Ve Musanın cenge giren adamlarından böldüğü İsrail oğullarının... yarımından (ve cemaatin yarımı üç yüz otuz yedi bin beş yüz koyun, ve otuz altı bin sığır, ve otuz bin beş yüz eşek ve on altı bin can insan idi), İsrail oğullarının yarımından, insandan olsun hayvandan olsun, her elliden çekilmiş olan birini, Rabbin Musaya emrettiği gibi, Musa aldı ve Rabbin meskeninin bekçiliğini tutan Levililere verdi."* (Sayılar, Bap 31: 42-47.)

Yine Tevrat'a göre, Tanrı'nın Musa'ya bir diğer emri şöyle:

> *"İsrail oğullarına emret, Levililere mülkleri olan mirastan içinde oturmak için şehirler versinler; ve şehirler için, onların etrafında Levililere otlaklar vereceksiniz. Ve içinde oturmak için şehirleri olacak; ve onların otlakları, sığırları ve malları ve bütün hayvanları için olacaktır. Ve Levililere vereceğiniz şehirlerin otlakları çepçevre şehir duvarından öteye doğru bin arşın olacak..."* (Sayılar, Bap 35: 1-7.)

Takdimeler ve ödemeler konusu "kutsal" kitabın çeşitli bölümlerinde böylece işlenir gider. "*Ahd-ı Atik*"in son kitabı (ki "*Malaki*" adını taşır), Tanrı'nın İsrailoğullarına karşı beslediği sevgi ve kıskançlığın ve aynı zamanda takdimeler istemesinin son demetidir. Burada Tanrı, tıpkı geçmiş dönemlerde olduğu gibi, İsrailoğullarının kendisine takdimelerde bulunmak hususundaki ihmalkârlıklarından şikâyetçidir. Fakat bu işi, dolaylı yollarla yapar. Şu bakımdan ki, tıpkı daha önceki kitaplarda olduğu gibi, burada da Tanrı, kendi kendisini sevgi ve intikam duygularının girdabına bırakmıştır. Bir yandan İsrail'e karşı derin aşkını ve bağlılığını dile getirirken, diğer yandan hiddet ve şiddet denemelerinden vazgeçmez. Vazgeçmemesinin nedeni, İsrail'i bu taktikle kendisine bağlayabilmektir. Çünkü *Malaki*'nin bildirdiğine göre, Tanrı İsrail'e, bir yandan: "*Seni sevdim*" derken (Malaki Bap 1: 2), diğer yandan İsrailoğullarının küstahlıklarını, asiliklerini yüzlerine şöyle vurur:

> "*Yahuda hainlik etti, ve İsrailde ve Yeruşalimde mekruh şeyi işlediler; çünkü Yahuda Rabbin sevdiği makdisi murdar etti ve ecnebi ilâhın kızı ile evlendi...*" (Malaki, Bap 2: 11.)

Fakat hemen eklemek gerekir ki, Tevrat'taki Tanrı'nın şikâyetlerinin çoğu, bencillikten gelme gibidir; çünkü kendisine yapılan takdimelerin yetersiz ya da iyi şeyler olmadığını söylemekten bıkmaz. Örneğin kurban olarak kör ya da hastalıklı hayvanın "takdime" olarak verilmesini hoş karşılamamaktadır. Şöyle der:

> "*Mezbahım üzerinde murdar ekmek takdim ediyorsunuz? Ve: -'Seni ne ile murdar ettik-' diyorsunuz... Ve kurban olarak kör hayvanı takdim ederken sanki kötü bir şey değil? Haydi, kendi valine onu takdim et; senden razı olur mu?...*" (Malaki, Bap 1: 7-8.)

Yine birkaç satır sonra aynı şeyleri şöyle tekrarlar:

> "*Ve... topalı ve hastayı getiriyorsunuz, takdimeyi böyle getiriyorsunuz; onu rıza ile elinizden alır mıyım?... Ve sürüsünde erkek hayvan varken, adak adayıp Rabbe kusurlu olanı kurban eden aldatıcı lânetli olsun; çünkü ben büyük bir kıralım, orduların Rabbi diyor, ve milletler arasında ismim korkunçtur.*" (Malaki, Bap 1: 13-14.)

Bunu da yeterli bulmaz, fakat onları bir de: "*Atalarınızın günlerinden beri kanunlarımdan saptınız ve onları tutmadınız. ...İnsan Allahı soyar mı? Siz ise, beni soymaktasınız... Siz çok lânetli oldunuz, çünkü siz bu milletin hepsi, beni soymaktasınız*" diye azarlar (Malaki, Bap 3: 7-8); çünkü güya halk, "ondalıklarda" ve "takdimelerde" kusur etmekte, Tanrı'yı aldatmakta ve daha doğrusu soymaktadır. Bu nedenle Tanrı: "*Ondalığın hepsini ambar evine getirin de evimde yemek olsun, ve beni şimdi bununla deneyin*" (Malaki, Bap 3: 9) diyerek bir şeyler elde etmek ister; ve bunu yapacak olurlarsa onların günahlarını affedeceğini ve onlara bereket yağdıracağını söyler (Malaki, Bap 3: 10-12).

Söylemeye gerek yoktur ki, Tanrı'ya yapılan "takdimeler", örneğin "adaklar", "kurbanlar" vs. din adamlarının kursağına inmekte ya da onların malı olmakta. Böyle olunca, Tanrı'yı yukarıdaki şekilde konuşur gösterip, halktan "takdimeler", "ondalıklar" edinmek ve halkı soyup soğana çevirmek zor olur mu?

Ve "kutsal" kitabı yazanlar, halkı sömürme sanatının öylesine kurnaz uzmanlarıdırlar ki, halkı inandırmaya (ve dolayısıyla kandırmaya) memur kâhinleri, şeytani bilgilerle donanmış gibi göstermek üzere Tanrı'yı şöyle konuştururlar:

> "*Ve şimdi ey kâhinler, bu emir sizin içindir. Eğer dinlemezseniz ve benim ismime izzet vermeği yüreğinize koymazsanız, orduların Rabbi diyor, üzerinize lânet gönderirim, ve bereket dualarınıza lânet ederim; ve zâten ben onlara lânet ettim, çünkü onu yüreğinize koymuyorsunuz. Ve işte, ben tohumunuzu çürüteceğim... çünkü bilgiyi kâhinin dudakları korumalı, ve insanlar şeriâti onun ağzından aramalı, çünkü ordular Rabbinin habercisidir...*" (Malaki, Bap: 2: 1-10.)

XXXIII) "Ahd–ı Atik" (Tevrat), Tanrı ile İsrailoğulları Arasındaki Bitmek Tükenmek Bilmeyen Çekişmeler Tarihidir. Bütün Bu Çekişmelere Rağmen Tanrı, Her Ne Hikmetse, İsrailoğullarından Vazgeçmez; Onları Yüceltmekten Başka Bir Şey Yapmaz!

"Ahd-ı Atik"in (Tevrat'ın) ana teması, Tanrı'nın İsrailoğullarını kendi kavmi, kendi evlatları bilmesi, onları nimetlere kavuşturmak is-

temesi, fakat İsrailoğullarının nankörlük edip ona karşı gelmeleri, isyan etmeleri ve bu nedenle Tanrı'nın onları cezalandırması ve korkutması ve bunun sonucu olarak İsrailoğullarının yola gelmiş gibi görünmeleri, fakat kısa zaman sonra tekrar nankörlük etmeleri şeklinde kendisini gösterir; ve bu ilişkiler kitap boyunca bu minval üzere sürüp gider.

Güya Tanrı, kendi kavmi olan İsrailoğullarının başına kendi seçtiği peygamberleri koymuştur, onlar aracılığıyla İsrailoğullarını felaketlerden kurtarmıştır; fakat İsrailoğulları Tanrı'ya karşı nankörce davranıp isyankâr olmuşlardır; ve işte Tanrı onları bu yüzden felaketlere uğratmıştır; bununla beraber, Tanrı yine de babalık göstermiş ve onların günahlarını affederek onları kurtuluşa çıkarmıştır. Fakat bunu yaparken Tanrı, İsrailoğullarının geçmişteki nankörlüklerini yüzlerine vurmaktan ve her şeye rağmen onları kendi sevgili kavmi olarak koruduğunu, fakat emirlerini dinlemedikleri takdirde onları yeniden felaketlere sürükleyeceğini belirtmekten geri kalmaz.

Denilebilir ki, *Ahd-ı Atik* (*Tevrat*) baştan sona kadar bu temayı işleyen hikâye ve masallarla doludur. Bütün bu hikâye ve masalların altında yatan temel düşünce, İsrailoğullarını Tanrı'nın tek seçkin ve sevgili milleti gibi göstermek ve gösterirken de onları Tanrı emirlerine boyun eğdirtmektir. "Kutsal" kitabı yazanların amacı budur. Bu uğurda Tanrı anlayışını bile, "yüce"likle bağdaşmaz durumlara düşürmüşlerdir.

Şu bakımdan ki, Tanrı, onlara göre, İsrailoğullarına aşırı şekilde düşkün, kendisini onlara beğendirmek için her şeyi yapabilen, bu uğurda hak ve adalet değerlerine sırt çevirebilen, örneğin başka milletlere haksızlık etmekten çekinmeyen bir *Yaratan*'dır; öyle bir *Yaratan* ki, İsrail'e olan aşkının ateşiyle "*Sen fahişelik ettin ama yine de bana dön*" diye yalvarmaktan geri kalmaz.

Nice örnekten bir ikisine göz atalım: Yeremya kitabında Tanrı'nın şöyle konuştuğu yazılı:

> "*İsrail Rabbe mukaddes mahsulünün turfandası idi; onu yiyenlerin hepsi suçlu tutulur, üzerlerine belâ gelir... Yakub evi ve*

İsrail evinin bütün aşiretleri, Rabbin sözünü dinleyin. Rab şöyle diyor: Atalarınız bende ne haksızlık buldular da benden uzaklaştılar ve boşluk ardından gittiler..." (Yeremya, Bap 2: 3-4.)[18]

Görülüyor ki, Tanrı'nın bütün derdi, kendisini İsrailoğullarına beğendirmektir; bunu yapabilmek için: "*Bende ne eksiklik gördünüz ki benden uzaklaştınız?*" demektedir. Derken de onlara yapmış olduğu iyilikleri, vermiş olduğu nimetleri hatırlatıp, onların başına kakmak ve onları pişmanlık içerisinde tutmak ister; şöyle der:

"*...-Mısır diyarından bizi çıkaran, çölde, bozkırlar ve çukurlar diyarında, kuraklık ve ölüm gölgesi diyarında... bizi yürüten Rab nerede?- (diye sormadılar). Meyvasını ve iyi şeyi yiyesiniz diye sizi semereli diyara getirdim; fakat oraya girince diyarımı murdar ettiniz, ve mirasımı mekruh bir şey ettiniz. Kahinler: Rab nerede? demediler...*" (Yeremya 2: 6.)

Ve Tanrı onlara isyankârlıklarını hatırlatır ve şöyle der:

"*Kulluk etmem! dedin; çünkü her yüksek tepenin üzerinde, ve her yeşil ağacın altında fahişelik ederek yattın. Ve ben seni âlâ asma, tam doğru tohum olarak dikmiştim, ve bana yabancı bir asmanın azman çubuklarına nasıl döndün?*" (Yeremya, Bap 2: 20-22.)

Böylece Tanrı, İsrail'i bir fahişeye benzetmiş olur; bu benzetme pek hoşuna gitmiş olmalıdır ki, Yeremya'ya İsrail'i şikâyet ederken aynı deyimleri kullanmaya devam eder:

"*Dönek İsrailin ettiği şeyi gördün mü? Her yüksek dağın üzerine ve her yeşil ağacın altına gidip orada fahişelik etti. Ve bütün bu şeyleri yaptıktan sona ben: -O bana gelecektir- dedim, fakat geri gelmedi.*" (Yeremya, Bap 3: 6-7.)

İsrail gibi Yahuda da Tanrı'nın sevgilisi olduğu için, onun hakkında da Tanrı şöyle konuşur:

18 Bu konuda bkz. Yeremya 2: 3-37; 3: 1, 6-14, 20-21; 4: 1-5, 14, 21-22; 5: 18-26; 6: 6, 8; 7: 3-8, 17-21, 23-26; 11: 2-14; 14: 14-16; 16: 10-14; 18: 1-12, 15, 17; 19: 4-10; 20: 1-7; 21: 2 vd.

"(İsrail'in) hain kızkardeşi Yahuda da bunu gördü. Ve gördüm ki, dönek İsrail zina etmiş olduğundan ötürü, onu boşayarak kendisine boş kâğıdını verdiğim zaman, hain kızkardeşi Yahuda yine korkmadı ve gidip o da fahişelik etti. Ve vaki oldu ki zinasının velvelesiyle diyar murdar oldu... Ve böyle olmakla beraber hain kızkardeşi Yahuda bana bütün yüreğiyle, ancak hile ile döndü." (Yeremya, Bap 3: 8- 10.)

İsrail ile Yahuda'yı iki kız kardeşe benzeten Tanrı, bu iki sevgilisine karşı aynı kıskançlıkla bağlıdır ve bu kıskançlığını en kahredici bir dil ile açıklamaktan zevk duyar. İkisini birbirine karşı tutarak her ikisini de kendisine çekmeye çalışır; örneğin Yeremya'ya hitaben şöyle der:

"Dönek İsrail hain Yahudadan daha salih olduğunu gösterdi. Git, ve bu sözleri Kuzeye doğru ilân edip de: Ey dönek İsrail, geri gel, Rab diyor: Size öfkeli bakmıyacağım, çünkü ben inayetliyim... Ebediyen kin tutmam... Rab diyor: Ey dönek oğullar, geri gelin... çünkü efendiniz benim; ve şehirden bir ve aşiretten iki olarak sizi alıp Siona getireceğim. Ve gönlüme göre size çobanlar vereceğim..." (Yeremya, Bap 3: 11-16.)

İsrail'i ve Yahuda'yı kendisine çekebilmek için, Tanrı, korkutma yolunu da denemekten geri kalmaz, öç alacağını söyler:

"Ey İsrail, ...Rab diyor, eğer bana dönersen ve mekruh şeylerini önümden kaldırırsan o zaman serseri gezmeyeceksin... Yahuda erlerine ve Yeruşalime Rab şöyle diyor: İşletilmemiş toprağınızı nadas edin... Kendinizi Rab için sünnet edin... yoksa işlerinizin kötülüğü yüzünden kızgınlığım ateş gibi çıkıp yanacak ve söndüren olmıyacak." (Yeremya, Bap 4: 1-4.)

Fakat sabırlı görünmeyi de ihmal etmez ve ne yaparlarsa yapsınlar onları yok etmeyeceğini anlatır:

"Fakat o günlerde bile sizi bütün bütün bitirmeyeceğim." (Yeremya, Bap 5: 18.)

Fakat yine de söylediklerini unutmuş görünür ve İsrailoğullarını başka milletlerin boyunduruğu altına sokmak ya da yok etmek hususundaki tehditlere yönelir (Yeremya, Bap 5: 19, 21 ve Bap 6: 8). Onlara nankörlüklerini hatırlatır; şöyle der:

> "*...Atalarınız Mısır diyarından çıktıkları günden beri her gün erken davranıp göndererek, bütün kullarımı, peygamberlerimi size gönderdim; ve beni dinlemediler, ve kulak asmadılar, ve enselerini katılaştırdılar; atalarınınkinden kötüsünü yaptılar.*" (Yeremya, Bap 7: 25-26; Bap 11: 7-8.)

Bunları söylerken, tehditlerini gerçekleştirmek üzere olduğunu bildirir; fakat bu tehditlerin ardından yine onları kazanmaya matuf planlar hazırlar. Maksadı, onları kendi dileğine göre yoğurmak, çömlekçi balçığı gibi şekillendirmektir:

> "*Ey İsrail evi, bu çömlekçinin yaptığı gibi size yapamaz mıyım? ...İşte balçık çömlekçinin elinde nasılsa, siz de benim elimde öylesiniz...*" (Yeremya, Bap 18: 5-6.)

Tehditlerini yenilerken, hile ve düzen yollarını denemek istediğini bildirmekten de geri kalmaz:

> "*İşte size karşı belâ tasarlamaktayım ve size karşı bir düzen düşünmekteyim; şimdi her biriniz, kendi kötü yolunuzdan dönün...*" (Yeremya, Bap 18: 11.)

Maksadı onları kendisine taptırmak, kul yapmaktır. Fakat her ne hikmetse, bunda pek başarılı olamamaktadır. Her şeyi yapmaya kadir olduğunu, her dilediğine şekil verebildiğini söyler ama, İsrailoğullarını ve Yahuda erlerini bir türlü kendisine boyun eğdiremez; bu nedenle huysuzlaşır ve kendi kendine söylenir:

> "*Kavmim beni unuttu, yalancı ilâhlara buhur yaktılar...*" (Yeremya, Bap 18: 15.)

Ve başlar yine tehditlere:

> "*Mademki beni bıraktılar ve bu yeri murdar ettiler ve orada kendilerinin ve atalarının ve Yahuda kırallarının bilmedikleri*

başka ilahlara buhur yaktılar... bundan ötürü işte Rab diyor: ...-artık bu yere Boğazlama deresi denilecek. Ve Yahuda ile Yeruşalimin öğüdünü bu yerde boşa çıkaracağım ve onları düşmanlarının önünde kılıçla... düşüreceğim ve leşlerini yerin canavarlarına ve göklerin kuşlarına yem olarak vereceğim..." (Yeremya, Bap 19: 4-8.)

Tanrı'nın bu sözlerini nakleden Yeremya'ya karşı Yahuda kralının olumsuz davranışı (Yeremya, 20: 1-3) üzerine, Tanrı öylesine öfkelenir ki, hınç çıkarmak için onları Babilonyalılara karşı hezimete uğratacağını ve Babilonyalıların safında Yahuda'ya karşı cephe alacağını söyler (Yeremya, Bap 21: 4-8). Gerçekten de öyle yapar; fakat intikam aldıktan sonra yumuşar, hatta pişman olur ve Yeremya'ya şöyle der:

"*Kavmım İsrailin ve Yahudanın sürgünlerine döneceğim günler geliyor... ve atalarına verdiğim diyara onları döndüreceğim ve onu mülk edinecekler.*" (Yeremya, Bap 30: 1-4.)

Ve onları kurtarmak için diğer milletleri kırıp geçirmek ister; şöyle der:

"*Ey İsrail, sen yılgınlığa düşme; çünkü işte ben seni uzaktan ve zürriyetini onların sürgünlük diyarından kurtaracağım ve Yakub geri dönecek... Çünkü seni kurtarmak için Rab diyor: Ben seninle beraberim; çünkü aralarına seni dağıttığım milletlerin hepsini bütün bütün sona erdireceğim.*" (Yeremya, Bap 30: 10-11.)

Ve onların Tanrı'sı olacağına dair söylediklerini yeniden tekrarlar:

"*O vakit İsrailin bütün aşiretlerinin Allahı olacağım... ve onlar benim kavmım olacaklar...*" (Yeremya, Bap 31: 1, 3-4, 9.)

Ve aynı zamanda onlarla yapmış olduğu ahdi yenilemek ister:

"*İsrail evi ile ve Yahuda evi ile yeni bir ahit keseceğim günler geliyor... İsrail eviyle keseceğim ahit şudur: Şeriatimi onların içlerine koyup yürekleri üzerine onu yazacağım ve ben onlara Allah olacağım.*" (Yeremya, Bap 31: 31-33.)

Evet ama bunu yapmak için İsrailoğullarını ve Yahudaoğullarını hezimete uğratmaya, başka milletlerin (örneğin Babilonya'nın) boyunduruğu altına sokmaya gerek var mı?

Fakat işin garip tarafı şudur ki, Tanrı, yukarıdaki sözleri söyledikten sonra yeniden ağız değiştirir ve onlara karşı yeniden düşman kesilir. Şu bakımdan ki, Babil kralına Yeruşalim'i kuşattırıp aldırır ve sonra Yahuda kralının oğullarını onun gözleri önünde öldürtür; bu da yetmiyormuş gibi, bir de kralın gözlerini kör eder ve onu Babil'e götürülmek üzere zincire vurdurtur, daha sonra Yeruşalim duvarlarını yıktırtır (bkz. Yeremya, Bap 32: 26-34; Bap 38: 17-21; Bap 39: 1-11; Bap 52: 8-12).

XXXIV) Tanrı, İsrailoğullarına Kötülük Yaptığını Kabul Ederek Pişman Olur ve Onlara Nimetler Yağdıracağını Söyler

Yukarıdaki olaylardan sonra, Yahudaoğulları, yeni liderleriyle *Yeremya*'ya başvururlar ve günahlarının affedilmesi için Tanrı indinde kendileri için aracı olmasını isterler (Yeremya, Bap 42: 1-3). Yeremya, Tanrı ile görüşüp sonucu onlara bildirir; güya Tanrı, İsrailoğullarına kötülük yaptığı için nadim olduğunu ve onlara yardımcı olacağını söylemiştir. Yeremya, İsrailoğullarına şöyle der:

> "*Yalvarışınızı önüne arzedeyim diye, beni kendisine gönderdiğiniz İsrailin Ailahı Rab şöyle diyor: -Gerçek bu diyarda kalırsanız, sizi bina ederim, ve sizi dikerim ve sökmem; çünkü size yapmış olduğum bütün kötülükten dolayı nadim oluyorum. Babil kıralından korkmayın, siz ki ondan korkuyorsunuz; ondan korkmayın... çünkü sizi kurtarmak için, ve sizi onun elinden azat etmek için ben sizinle beraberim. O size merhamet etsin de sizi kendi toprağınıza geri göndersin diye ben size merhamet edeceğim. Fakat siz: -Bu diyarda oturmayacağız... Mısır diyarına gireceğiz, orada cenk görmiyeceğiz...- derseniz, o zaman vaki olacak ki, korkmakta olduğunuz kılıç Mısır diyarında, orada size yetişecektir...*" (Yeremya, Bap 42: 9-17.)

Görülüyor ki, Tanrı, İsrailoğullarına kötülük yapmış olmanın ıstırabı içindedir ve onlara birçok güzel şeyi vaat etmektedir; yeter ki onlar Mısır diyarına dönmek istemesinler. Ne var ki, İsrailoğulları Yeremya'nın bu sözlerine inanmazlar ve: "*Sen yalan söyliyorsun*" diye onu suçlarlar (Yeremya, Bap 43: 2). Ve Tanrı'nın sözünü dinlemeyip Mısır diyarına girerler. Bunun üzerine Tanrı, yine gazaba gelir ve öfkesini Yeremya aracılığıyla dile getirir ve onlara tehditler savurur (Yeremya, Bap 43: 8-13; Bap 44: 13-15).

Tanrı ile İsrailoğulları arasındaki bu çekişmeler, bu küsüşmeler ve bu barışmalar bu şekilde sürüp gider; ta ki okuyucuyu bıktırana kadar. Fakat bıksanız da, usansanız da benzeri hikâyelerin daha sonra *Hezekiel* başlıklı kitapta devam eden bir başka şeklini bulmaya mahkûmsunuzdur. Bu kez Yeremya yerine *Hezekiel*, "peygamber" olarak, aynı masalları aynı dehşet verici hava içerisinde size tekrarlayacaktır.

Gerçekten de Hezekiel'in anlatmasına göre, Tanrı, İsrailoğullarına karşı, onların asilikleri ve nankörlükleri nedeniyle son derece kızgındır ve onlardan intikam alma kararındadır; şöyle der:

> "*Bundan dolayı sende babalar oğulları yiyecekler ve oğullar babalarını yiyecekler ve senin üzerinde hükümler yürüteceğim; ve bütün senden artakalanı her yele saçacağım...seni azaltacağım; gözüm de esirgemeyecek ve ben de acımayacağım. Senden üçte biri veba ile ölecekler ve senin içinde kıtlıkla telef olacaklar; ve üçte birini her yele saçacağım ve onların ardınca kılıç çekeceğim. Böylece öfkem sona erecek ve onlara karşı kızgınlığımı durduracağım ve teselli bulacağım; ve onlara karşı kızgınlığım sona erince bilecekler ki ben Rab gayretimle söyledim.*" (Hezekiel, Bap 5: 10-13.)

Bu sözleri söyledikten sonra öfkesi sona erer gibi görünen Tanrı, birdenbire hiç sebepsiz yeniden gazaba gelerek devam eder:

> "*Ve çevrende olan milletler arasında, yoldan geçen her adamın gözleri önünde seni bir virane, ve utanılacak bir şey edeceğim. Çevrende olan milletler için utanılacak, eğlenilecek, ders alınacak ve şaşılacak bir şey olacaksın, o zaman ki, öfke ile ve kızgınlıkla ve kızgın azarlamalarla senin üzerinde hükümler yürüteceğim (ben, Rab, ben söyledim).*" (Hezekiel, Bap 5: 14- 15.)

Fakat Tanrı bununla da yetinmez, bir de İsrail dağlarına ve tepelerine, vadilerine ve derelerine şöyle haykırır:

> *"İşte ben, üzerinize kılıç getireceğim ve yüksek yerlerinizi yok edeceğim, ve mezbahlarınız virane olacak ve güneş putlarınız kırılacak; ve vurulmuş olanlarınızı putlarınızın önüne düşüreceğim. Ve İsrail oğullarının leşlerini putlarının önüne koyacağım; ve mezbahlarınızın çevresine kemiklerinizi saçacağım. Mezbahlarınız harap ve virane olsun, ve putlarınız kırılıp ortadan kalksın... oturduğunuz yerlerin hepsinde şehirler harap olacak ve yüksek yerler virane olacak. Ve vurulmuş olanlar ortanızda düşecekler, ve bileceksiniz ki ben Rab'im."* (Hezekiel, Bap: 6 : 3-7.)

Görülüyor ki, Tanrı, Tanrılığını ispat edebilmek için, Yahudilere nankörlüklerinin karşılığı olarak kötülük etmenin, onları kendi kendilerinden tiksindirmenin gururu içerisindedir; şöyle devam eder:

> *"Ve memleketler içinde saçıldığınız zaman, milletler arasında kılıçtan kaçıp kurtulanlarınız olsun diye bir bakiye bırakacağım. Ve kaçıp kurtulanlarınız, yanlarına sürgün edildikleri milletler arasında beni anacaklar, çünkü onların benden ayrılan zina eden yüreğinden... kırıldım; ve bütün mekruh işlerinden etmiş oldukları kötülüklerden ötürü gözlerinde kendi kendilerinden tiksinecekler. Ve bilecekler ki, ben Rab'im; onlara bu kötülüğü edeceğimi boşuna söylemedim."* (Hezekiel, Bap 6: 8-10.)

Fakat Tanrı, gaddarlığını yeteri kadar ortaya vuramadığını düşünerek beddualarına şunları ekler:

> *"Ellerinle çırpın, ve ayaklarınla tepin, ve de: -İsrail evinin bütün mekruh şeylerinden ötürü yazık! Çünkü kılıçla, kıtlıkla ve veba ile düşecekler. Uzakta olan veba ile ölecek; ve arta kalıp çevresi kuşatılan kıtlıkla ölecek, ve onların üzerinde kızgınlığımı sonuna erdireceğim..."* (Hezekiel, Bap 6: 11-12.)

Ve Tanrı'nın konuşması bu minval üzere sürüp gider.

Hezekiel'in demesine göre, Tanrı, yukarıdaki şekilde konuşmasından sonra altıncı yılın altıncı ayının beşinci gününde İsrailoğullarına karşı

yeniden gazaba gelir; çünkü onların "mekruh" şeyler yaptıklarını, örneğin aralarında "resim" cinsi şeyler bulundurduklarını görmüştür. Bu nedenle Hezekiel aracılığıyla tehditlerini, küfürlerini yeniden savurmaya başlar ve intikam yollarını arar (Hezekiel, Bap 8: 1, 6-7, 12) ve şöyle der:

> "*Bundan dolayı ben de kızgınlıkla davranacağım; gözüm esirgemeyecek ve acımayacağım; ve bana yüksek sesle bağırsalar da, onları dinlemeyeceğim.*" (Hezekiel, Bap 8: 18.)

Anlaşılan o ki, Tanrı, Yeruşalim'den yeniden intikam alma hevesine kapılmıştır; ve intikam alırken her zaman yaptığı gibi kadın erkek, ihtiyar genç, çoluk çocuk ayırımı yapmadan herkesin öldürülmesini emreder. Bunun üzerine Hezekiel, Tanrı'nın haksızlık ve adaletsizlik yaptığını düşünerek sorar:

> "*Ah, ya Rab Yehova! Sen Yeruşalim üzerine kızgınlığını dökerken İsrail'in bütün bakiyesini mi helak edeceksin?*"

Bu soruya karşı Tanrı, biraz daha gazaba gelmiş olarak cevap verir:

> "*İsrail ve Yahuda evinin fesadı çok, çok büyüktür ve memleket kanlarla dolu, ve şehir sapıklıkla dolu; çünkü onlar: -'Rab memleketi bıraktı, ve Rab görmiyor-' diyorlar. Ben de gözüm esirgemeyecek ve acımayacağım.*" (Hezekiel, Bap 9: 8-10.)

Ve dediği gibi yapar, suçu olmayan çocukları, genç kızları vs. kılıçtan geçirtir. Bunun nedenini eleştirmeye kalkmayınız. Hezekiel'in anlattıklarına inanıyorsanız, Tanrı'nın böylesine keyfi ve acımasız olduğunu kabul etmelisiniz.

Fakat Tanrı, bu yaptıklarıyla yetinmez; İsrail uygunsuz hareket etti diye, yeniden gazaba gelir (Hezekiel, Bap: 11: 5-13) ve az geçmeden yeniden yatışır; çünkü onlarsız olamayacağını bilir. Hezekiel, İsrailoğulları adına Tanrı'dan şefaat diler ve Tanrı, onun şefaat dileğine dayanamayarak, İsrailoğullarını tamamen yok etmeyeceğini ve nadim olanları affedeceğini bildirir; şöyle der:

"Onları milletler arasına uzaklaştırdım ve memleketler arasına dağıttım ise de, yine vardıkları memleketlerde kısa bir müddet için onlara makdis ben olacağım... Kavmlar arasında sizi toplayacağım ve dağılmış olduğunuz memleketlerden sizi bir araya getireceğim; ve İsrail diyarını size vereceğim. Ve oraya girecekler ve onun bütün menfur ve bütün mekruh şeylerini oradan kaldıracaklar. Ve onlara tek yürek vereceğim ve içlerinize yenir bir ruh koyacağım ve bedenlerinden taş yüreği çıkarıp onlara etten yürek vereyim de kanunlarımda yürüsünler ve hükümlerimi tutsunlar ve onları yapsınlar. Ve onlar benim kavmım olacaklar ve ben onların Allahı olacağım." (Hezekiel, Bap 11: 16-21.)

Siz, bu sözlerde akılcı bir gerekçe aramaya kalkışıp, kendi kendinize: "Mademki Tanrı insanlara etten yürek ve yepyeni ruh vermek ve böylece onları doğru yola yöneltmek olanağına sahip olduğunu belirmektedir, o halde neden bu işi önceden yapmaz da, İsrailoğullarını kılıçtan geçirdikten sonra yapmaya kalkar?" demeye kalkışmayın. Sadece şunu düşünün ki, yukarıdaki sözler Tanrı'nın ağzından çıkmış değil, fakat doğrudan doğruya din ticareti yapan kişilerin kaleminden dökülen şeylerdir.

Hezekiel'in anlatışıyla Tanrı, İsrailoğullarını yola getirmek için sadece tehditkâr ya da korkutucu bir dil değil, fakat aynı zamanda oldukça olumsuz, hatta "müstehcen" denebilecek bir dil kullanmayı da ihmal etmez. Örneğin Yeruşalim'i, ana ve babası tarafından ihmal edilmiş ve kıra atılmış olarak bulduğunu ve onu alıp güzel bir genç kız olarak yetiştirdiğini, kendisine mal ettiğini ve fakat bu güzel kızın daha sonra Tanrı'yı aldatıp başkalarının koynuna girdiğini, daha doğrusu "fahişeliği" tercih ettiğini hikâye etmekten çekinmez. Yeruşalim'e şöyle der:

"Aslın ve doğumun Kenânlılar diyarından; baban Amorî, anan ise Hittî. Doğumuna da gelince, göbeğin doğduğun günde kesilmedi... ve doğduğun gün senden ikrâh ettikleri için kırın yüzüne atıldın. Ve yanından geçtim ve seni kanında yuvarlanmakta gördüm ve sana dedim: -Kendi kanında yaşa- ...Seni tarlada biten şeyler gibi çoğalttım... Ve seni su ile yıkadım ve üzerinden kanını bütün bütün temizledim ve yağla seni yağladım. Ve sana renk renk işlemeli

esvap giydirdim... seni süslerle süsledim ve bileklerine bilezikler ve boynuna gerdanlık taktım... başına güzellik tacı koydum. Ve altınla ve gümüşle süslendin.. ve güzelliğinden ötürü milletler arasında adın çıktı; çünkü üzerine koyduğum haşmetimle güzelliğin kusursuzdu... Fakat sen güzelliğine güvendin ve şöhretin yüzünden fahişelik ettin, ve yoldan geçen her adamın üzerine fahişeliklerini döktün; onların oldun... Ve bana doğurduğun oğullarını ve kızlarını aldın ve yiyecek olsun diye onlara kurban ettin... Fahişeliklerin az mı ki?... Ve vaki oldu ki, bütün kötülüğünden sonra kendine tonoz yaptın ve her meydanda kendine yüksek yer yaptın. Her yol başında kendi yüksek yerini yaptın ve kendi güzelliğini mekruh bir şey ettin ve yoldan geçen her adama ayaklarını açtın ve fahişeliğini artırdın." (Hezekiel, Bap 16: 3-25.)

İsrailoğullarının Mısır'a gitmiş olmalarını, Asurilerle kaynaşmalarını, Kildanilerle ticaret yapmalarını dahi kıskanan Tanrı, bütün bu davranışları "fahişelik" olarak kabul eder ve şöyle der:

"Ve bol etli komşuların Mısır oğullarıyla fahişelik ettin; ve beni öfkelendirmek için fahişeliğini artırdın. Ve işte elimi senin üzerine uzattım ve senin azığını eksilttim ve senden nefret edenler, Filisti kızları diledikleri gibi etsinler diye seni onlara verdim, onlar ki senin hayasızlık yolundan utanıyorlar. Aşur oğulları ile de fahişelik ettin, çünkü doymıyordun... Ticâret diyarına kadar fahişeliğini artırdın; yine bununla da doymadın... Bundan dolayı, ey fahişe, Rabbin sözünü dinle. Rab Yehova şöyle diyor: Hayasızlığın meydana döküldüğü ve oynaşlarınla fahişelik ederek çıplaklığın açıldığı için, ve mekruh işlerinin bütün putları yüzünden, ve onlara verdiğin oğullarının kanından ötürü; işte bundan ötürü kendileriyle eğlendiğin bütün oynaşlarını ve sevdiklerinin hepsini, bütün nefret ettiklerinle beraber toplıyacağım; onları çepçevre sana karşı toplıyacağım, ve onlara çıplaklığını açacağım, ve bütün çıplaklığını görecekler. Ve zina eden ve kan döken kadınlara edilen hükümle sana hükmedeceğim; ve senin üzerine kızgınlıkla ve kıskançlıkla kan hükmü getireceğim. Ve seni onların eline vereceğim, ve senin tonozunu yıkacaklar ve yüksek

yerlerini bozacaklar; ve üzerinden esvabını soyacaklar ve güzel mücevherlerini alacaklar, ve seni çıplak ve açık bırakacaklar... Ve senin evlerini ateşle yakacaklar ve çok kadınların gözü önünde senin üzerinde hükmü yürütecekler; ve bir fahişe olmaktan seni alıkoyacağım. Böylece sana olan gazabımı yatıştıracağım ve kıskançlığım senden kalkacak ve susacağım ve artık öfkelenmiyeceğim..." (Hezekiel, Bap 16: 26-42.)

Şimdi bir an için durup, şu son satırları tekrar okuyunuz;

"*...ve bir fahişe olmaktan seni alıkoyacağım. Böylece sana olan gazabımı yatıştıracağım ve kıskançlığım senden kalkacak ve susacağım ve artık öfkelenmiyeceğim...*"

Pek iyi ama, İsrailoğullarını dilediği an ve dilediği şekilde doğru yola sokabilecek güçte olan bir Tanrı, neden tez davranmaz ve bu yukarıdaki usullere başvurmaya gerek görmeden hayırlı bir iş görmez?

Öyle anlaşılıyor ki, Hezekiel'in Tanrı'sı, hem başkalarını ve hem de kendisini üzüntülere sokmaktan pek hoşlanmaktadır; ve daha önce yaptığı gibi, kendi sevgili kavmini (yani İsrailoğullarını) her ne kadar fahişeye benzetse de, yine de bağrına basacak ve affedecektir; ta ki az bir zaman sonra yeniden ona karşı aynı nedenlerle gazaba gelsin.

Bununla beraber bu aynı Tanrı, İsrail'e karşı olan sevgisi nedeniyle, onlarla olan ahdine sadık kalacağını belirtmekten geri kalmaz. Okumaya devam edelim "kutsal" kitaptaki Hezekiel'in sözlerini:

"*Rab Yehova şöyle diyor: sen ki, ahdi bozarak andı hor gördün, sen nasıl ettinse ben de sana öyle edeceğim. Fakat ben seninle gençliğinin günlerinde olan ahdimi anacağım ve senin için ebedî ahit pekiştireceğim. Ve senden büyük ve senden küçük kızkardeşlerini yanına aldığın zaman kendi yollarını anıp utanacaksın; ve senin kızların olsun diye onları sana vereceğim, ancak senin ahdinle değil. Ve ettiğin her şeyi sana bağışladığım zaman anıp utanasın ve utancından ötürü bir daha ağzını açmıyasın diye seninle ahdimi pekiştireceğim ve bileceksin ki ben... Rab Yehovayım.*" (Hezekiel, Bap 16: 59-63.)

Öyle anlaşılıyor ki, Tevrat'taki Tanrı, Tanrılığını ispat edebilmek için İsrail ile aşık atmaktan, öfke saçmaktan başka yapacak bir şey bulamamaktadır.

Nitekim az geçmeden Tanrı, yine Hezekiel'i karşısına alır ve İsrailoğullarına karşı öfkesini dile getirir; getirirken de Yahudiler için çok iyilikler yaptığını, onlara çok nimetler verdiğini, fakat buna karşılık Yahudilerin kendisine isyankâr davrandıklarını tekrarlar. İşlediği tema yine aynıdır; yani İsrail evini kendisine seçmiştir; onları Mısır diyarından çıkarıp, çektikleri azaptan kurtarmak ve "*bütün memleketlerin süsü olan ve süt ve bal akan diyara*" götürmek üzere ant içmiştir; fakat onlar asi olup Mısır putlarını terk etmemişlerdir; bunun üzerine Tanrı, öfkesini onlara hissettirmiş, fakat onları başka milletler önünde utandırmamaya çalışmış ve nihayet Mısır'dan çıkarmıştır. Fakat İsrailoğulları çölde yine Tanrı'ya asi olmuşlar ve Tanrı'nın kanunlarına karşı koymuşlar, putlara sarılmışlardır. Bu nedenle Tanrı, onlara kızgınlığını belli etmiş, fakat onları helak etmemiştir. Ancak asilikleri devam ettiği için, Tanrı, onları çeşitli milletler arasına dağıtıp memleketlere saçacağına dair ant içmiştir... (Hezekiel, Bap 20: 5-22).

Bu arada Tanrı, İsrailoğullarıyla ağız kavgası yapar gibi şöyle konuşur:

> "*Siz atalarınızın yolunda kendinizi murdar etmekte ve onların menfur şeyleri ardınca fahişelik eylemekte... ve putlarınızı ateşten geçirerek bütün putlarınızla kendinizi murdar etmekte iken ben de, ey İsrail evi, kendimi size aratırmıyım?*" (Hezekiel, Bap 20: 30-31.)

Fakat İsrailoğulları yine Tanrı'ya boyun eğmekte kusur ederler; bu nedenle Tanrı'nın gazabı artar. Bu kez Tanrı, keskin ve parıldayan kılıcı ile İsrailoğullarının kafalarını kesme hazırlığı içerisinde bayram yapmaya başlar; bu sevincinin bilinmesi için Hezekiel aracılığıyla İsrail'e şöyle der:

> "*İşte ben sana karşıyım ve kılıcımı kınından çıkaracağım ve senden salihi de kötüyü de kesip atacağım. Mademki senden salihi ve kötüyü kesip atacağım, bundan dolayı güneyden kuzeye*

kadar bütün beşere karşı kılıcım kınından çıkacak ve bütün beşer bilecek ki ben, Rab, kılıcımı kınından çıkardım, artık yerine dönmiyecek." (Hezekiel, Bap 21: 3-5.)

Görülüyor ki, Tanrı, Hezekiel'in söylemesine göre, kurusıkı atarak İsrail'i korkutma taktiğindedir. Fakat bu taktik, yine Hezekiel'in söylemesine göre, bazen Tanrı'nın şu tür sözleriyle gülünç boyutları bulur:

"*Rab şöyle diyor: ...Kılıç, kılıç, o bilendi, hem de cila edildi; boğazlasın diye bilendi, şimşek gibi çaksın diye cila edildi; ...ve elde tutulsun diye cilâ edilmeğe verildi; o bilendi, evet öldürenin eline verilsin diye cilâ edildi. Adem oğlu, feryat edip ulu, çünkü (kılıç) kavmımın üzerinde, bütün İsrail beyleri üzerindedir; onlar kavmımla beraber kılıca verildiler; bundan dolayı kalçanı döv... Onların yüreği erisin ve sürçmeleri artsın diye pırıldıyan kılıcı bütün kapılarına karşı koydum; ah! onu şimşek gibi ettiler, boğazlasın diye sivrilttiler. Hazır ol, sağa yürü, hizaya gel, sola yürü, yüzün ne tarafa döndürülürse oraya yürü. Ben de ellerimi çırpacağım ve kızgınlığımı yatıştıracağım, ben Rab, ben söyledim.*" (Hezekiel, Bap 21: 11-17.)

Fakat Tanrı, İsrail evine karşı öfkesini bir de şöyle ortaya vurur:

"*Benim için İsrail evi cüruf oldu... Mademki hepiniz cüruf oldunuz, bundan dolayı, işte sizi Yeruşalimin ortasına toplıyacağım. Eritmek için üzerine ateş üflemek üzere gümüşü, ve tuncu ve demiri ve kurşunu ve kalayı nasıl potada toplarlarsa ben de sizi öfkemle ve kızgınlığımla öyle toplıyacağım, ve oraya koyacağım ve sizi eriteceğim. Ve sizi toplıyacağım ve gazabımın ateşini üzerinize üfliyeceğim ve onun içinde eriyeceksiniz.*" (Hezekiel, Bap 22: 17-22.)

Bununla beraber, Hezekiel'in bildirmesine göre, Tanrı'nın en büyük zevklerinden biri, kendisini İsrail evi ile "aşıkdaşlık" eder rolde göstermektir. Bu rol icabı, güya İsrail'i "sevgilisi" olarak yaratmış, yetiştirmiş ve ondan çocuklar edinmiştir. Ne var ki, bu "sevgili", başkalarına gönül veren ve herkesle yatıp kalkan bir "fahişe" olmayı tercih etmiştir; ve işte bundan dolayıdır ki, "kıskanç" Tanrı, onu yerden yere çarpmayı kendisine iş edinmiştir. Hezekiel kitabında yer alan şekliyle hikâyenin özeti şöyle:

Tanrı'nın iki "sevgilisi" vardır ki, bunlardan birinin adı "*Oha'lah*" ve diğerinin adı da "*Oha'libah*"tır; bunlar aynı anda doğmuş iki güzel kız kardeştirler. Bu kız kardeşlerden büyüğü "*Oha'lah*", küçüğü ise "*Oha'libah*" olup, aslında "Samariye" ile "Yeruşalim"i temsil etmektedirler. Ve işte bu iki güzel kız, daha çok genç yaşta iken fahişeliğe özenmişler ve kendilerine deli gibi âşık bulunan "sevgiliye" (yani Tanrı'ya) ihanet etmişlerdir; onu aldatmışlardır. Hem de Tanrı düşmanı sayılan sevgililerle yatmak suretiyle (ki bunlar Asuriler, Mısırlılar ve Kildanilerdir). Okuyalım şimdi "kutsal" kitabı:

> "*Ve bana Rabbin şu sözü geldi: Âdem oğlu, bir ananın kızları, iki kadın vardı, ve Mısırda fahişelik ettiler; onların memeleri orada sıkıştırıldı, onların kızlık sinesine orada el sürüldü. Ve adları, büyüğünün Ohala, ve kızkardeşinin Ohaliba idi, ve onlar benim oldular, ve oğullarla kızlar doğurdular. Ve adlarına gelince, Ohala Samiriye'dir, ve Ohaliba ise Yeruşalim'dir.*" (Hezekiel, Bap 23: 1-5.)

Bu kızlardan *Ohalah* (yani Samiriye), bir yandan Tanrı'nın sevgilisi gibi görünürken, diğer yandan kendisine âşıklar edinmekten geri kalmaz, onlarla yatıp kalkar. Bu âşıkları, Asuriler ve Mısırlılardır. Ne var ki, Tanrı onu, kendilerine gönül verdiği oynaşlarının eline bizzat kendi verir:

> "*Ve Ohala benimken fahişelik etti, ve oynaşlarına, komşu Aşurlulara gönül verdi... Ve onlarla fahişelik etti, onların hepsi Aşur oğullarından en seçme adamlardı; ve kimlere gönül verdi ise, onların bütün putları ile kendisini murdar etti. Ve Mısır günlerinden beri fahişeliklerini bırakmadı; çünkü gençliğinde onunla yattılar ve kızlığı sinesine el sürdüler ve zinalarını üstüne döktüler. Bundan dolayı kendilerine gönül verdiği oynaşlarının eline, Aşur oğullarının eline onu verdim. Çıplaklığını onlar açtılar, oğullarını kızlarını aldılar; ve kendisini kılıçla öldürdüler; ve kadınlar arasında o bir mesel oldu ve onun üzerine hüküm yürüttüler.*" (Hezekiel, Bap 23: 5-10.)

Onu gören *Ohalibah* (yani Yeruşalim) fahişeliğe özenir ve Asurilerle, Kıldanilerle, ve Babiloğulları ile yatmaya başlar. Bunun üzerine Tanrı, intikam almak üzere, ona şöyle der:

> "*İşte, canının tiksinmiş olduğu oynaşlarını sana karşı kaldıracağım ve onları... sana karşı getireceğim... Ve sana karşı silahlarla, cenk arabaları ile... ve kavmlar cumhuru olarak gelecekler... ve kendi hükümlerine göre sana hükmedecekler. Ve kıskançlığımı senin karşına koyacağım ve sana kızgınlıkla davranacaklar; burnunu ve kulaklarını kesip düşürecekler... oğullarını ve kızlarını alacaklar...*" (Hezekiel, Bap 23: 11-24.)

Bunları yaptıktan sonra öfkesinin biraz olsun azaldığını sanan Tanrı, sevgilisinin fahişeliklerine bir son vermek ister ve şöyle der:

> "*Ve hayasızlığını ve Mısır diyarından olan fahişeliğini sende sona erdireceğim; ve onlara gözlerini kaldırmıyacaksın ve artık Mısırı anmıyacaksın...*" (Hezekiel, Bap 23: 27.)

Fakat bu söylediklerini sanki o an unutmuş gibi, yine nefret duygularını dile getirir:

> "*Kendilerinden nefret etmiş olduğun adamların eline... seni vereceğim. Ve sana adavetle davranacaklar ve bütün emeğinin semeresini alacaklar ve seni çıplak ve açık bırakacaklar; ve fahişeliklerinin çıplaklığı, hayasızlığın da fahişeliklerin de açılacak. Sana bunları edecekler, çünkü milletlerin ardınca fahişelik ettin ve çünkü onların putları ile murdar oldun. Kızkardeşinin yolunda yürüdün, bundan dolayı onun kâsesini senin eline vereceğim.*" (Hezekiel, Bap 23: 28-31.)

Ohalibah'a (yani Yeruşalim'e) karşı böylece kinini ortaya döktükten sonra Tanrı'nın aklına, yine iki kız kardeşi birlikte lanetlemek fikri gelir ve başlar malum nakaratına:

> "*Çünkü zina ettiler ve ellerinde kan var; ve putları ile zina ettiler ve bana doğurmuş oldukları oğullarını da yiyecek olsun diye onlara ateşten geçirdiler. Ve bana şunu da ettiler; ayni günde makdisimi murdar ettiler ve Sebtlerimi bozdular...*" (Hezekiel, Bap 23: 37-49.)

Ve dokuzuncu yılın dokuzuncu ayının dokuzuncu gününde, Tanrı, Babilonya kralını onlara musallat eder, saldırtır. Babil kralı, ordusu ile Yeruşalim'i kuşatır; Tanrı bu manzara karşısında keyfe gelerek içini boşaltır; artık onları bağışlamayacak ve esirgemeyecektir; şöyle der:

> *"Kanlı şehrin vay başına! ben de odun yığını büyüteceğim... Vaki olacaktır ve onu yapacağım; bağışlamayacağım ve esirgemeyeceğim ve nadim olmıyacağım; sana yollarına ve işlerine göre hükmedecekler."* (Hezekiel, Bap 24: 9-14.)

Her ne kadar *"Nadim olmıyacağım"* dese de, öfkesini yukarıdaki şekilde biraz olsun dindirdikten sonra, yeniden nadim olmuşa benzer. Şu bakımdan ki, İsrail'in ve Yahuda evinin cezalandırılmasından hoşnut olduğunu gördüğü Amonoğullarına döner ve bu kez onlara karşı ateş püskürür; şöyle der:

> *"Mademki sen, makdisimi bozdukları zaman ona karşı ve İsrail diyarını viran ettikleri zaman ona karşı, ve Yahuda evi sürgüne gittiği zaman ona karşı: -Heh, heh- dedin, bundan dolayı, işte, ben seni şark oğullarına vereceğim ve obalarını sende kuracaklar... Mademki ellerini çırptın ve tepindin ve İsrail diyarına karşı yüreğinin bütün hakaretiyle sevindin, bundan dolayı, işte, elimi sana karşı uzattım ve seni çapul malı olarak milletlere vereceğim ve seni kavmlar arasından kesip atacağım..."* (Hezekiel, Bap 25: 3-7.)

Tanrı'nın nedameti o noktadadır ki, şimdi artık başkalarından öç almak ister; bundan dolayıdır ki, İsrail evini cezalandırmak için kendisine araç yaptığı milletleri, muhtemelen sırf bu işe aracı oldular diye, cezalandırmak ister. Hem de bu kez İsrail'i kendisine araç edinerek onlardan öç çıkarmaya çalışır. Başta Filistîler, Sur halkı, Mısırlılar ve Babiller olmak üzere, bütün bu milletleri birbirlerine saldırtır, kılıçtan geçirtir (Hezekiel, Bap 25: 15-17; Bap 26: 1-21; Bap 27: 1-36; Bap 28: 24-26; Bap 29: 35).

Ve sonra İsrailoğullarını bir araya toplayıp onlara acıdığını, onları kendi ülkelerinde mutlu bir yaşama kavuşturmak istediğini bildirir; ve bunu kendi adını temizlemek için yaptığını ekler; şöyle der:

"Ey İsrail evi! bunu sizin uğrunuzda değil, ancak gittiğiniz milletler arasında bozmuş olduğunuz mukaddes ismim uğrunda yapıyorum... Çünkü sizi milletlerden alacağım ve sizi bütün memleketlerden toplıyacağım ve sizi kendi toprağınıza getireceğim. Ve üzerinize temiz su serpeceğim, ve tahir olacaksınız; bütün murdarlığınızdan, ve bütün putlarınızdan sizi temizleyeceğim. Ve size yeni yürek vereceğim ve içinize yeni ruh koyacağım ve taş yüreği bedeninizden çıkaracağım ve size et yürek vereceğim. Ve ruhumu içinize koyacağım ve sizi kanunlarımda yürüteceğim ve hükümlerimi tutacaksınız... Ve atalarınıza verdiğim memlekette oturacaksınız; ve siz benim kavmım olacaksınız ve ben sizin Allahınız olacağım. Ve sizi bütün murdarlıklardan kurtaracağım... Ve milletler arasında artık kıtlık rüsvaylığı çekmiyesiniz diye ağacın meyvesini ve tarlanın mahsulünü çoğaltacağım. O zaman kötü yollarınızı ve iyi olmıyan işlerinizi anacaksınız; ve fesadlarınızdan ve mekruh işlerinizden ötürü kendinizden tiksineceksiniz." (Hezekiel, Bap 36: 24-31.)

Görülüyor ki, Hezekiel'in söylemesine göre, Tanrı, İsrail'e karşı oynadığı oyunlarından bir an için vazgeçmiş gibidir. İsrailoğullarını bütün kötülüklerden temizleyip yeni bir rüh ve yürek ile donatmak, "süt ve bal" diyarında yaşatmak, bolluğa kavuşturmak niyetindedir. Örneğin "*...size yeni yürek vereceğim ve içinize yeni ruh koyacağım ve taş yüreği bedeninizden çıkaracağım ve size et yürek vereceğim. Ve ruhumu içinize koyacağım ve sizi kanunlarımda yürüteceğim*" şeklinde konuşmaktadır. Pek iyi ama, neden acaba bu işi daha önce yapmamıştır? Neden acaba onları dilediği gibi yoğurmak, kötülüklerden uzaklaştırmak olanağına sahip bulunduğu halde, bu işi daha önce yapmayıp onları başka milletlerin istilasına uğratmış ya da başka milletler arasına dağıtmıştır? Bilinmez! Fakat anlaşılan şudur ki, Hezekiel'in söylemesine göre, Tanrı, kendi sevgili kavmi olan İsrailoğullarını taştan taşa vurup ara sıra yukarıdaki şekilde rahat ettirmeyi kendisine gelenek edinmiştir ve bu siyaseti bıkmamacasına izlemektedir; ve bu işi sırf kendi keyfi ve çıkarları için yapmaktadır. Nitekim şöyle der:

"*Bilin ki bunu sizin uğrunuzda yapmıyorum.*" (Hezekiel, Bap 36: 32.)

Anımsanacağı gibi, bunu daha önce de söylemiş ve hayırhahlığının nedeninin kendi çıkarlarında yattığını belirtmiştir. Fakat bunu yaparken bile İsrail'i utanç içerisinde bırakmaktan kendini alamaz; şöyle der:

"*...Yollarınızdan utanın da sıkılın, ey İsrail evi...*" (Hezekiel, Bap 36: 32.)

Fakat hemen arkasından, onları kendisine yalvartmak maksadıyla vaatlerde bulunmaya devam eder:

"*Sizi bütün fesatlarınızdan tahir kıldığım gün, şehirlerde adam oturtacağım ve harap yerler yapılacak... O zaman çevrenizde artakalan milletler bilecekler ki, ben Rab, yıkılmış yerleri ben yaptım ve çöl edilmiş olanı ben diktim; ben, Rab, ben söyledim ve yapacağım... Bundan dolayı onlar için bunu yapayım diye İsrail evine kendimi aratacağım, onları sürü gibi insanca çoğaltacağım...*" (Hezekiel, Bap 36: 33-38.)

Ne ilginçtir ki, Tanrı, bu söylediklerini tekrarlamaktan bıkmaz, usanmaz; nitekim yukarıdaki satırlardan sonra aynı şeyleri, biraz farklı şekle sokarak yineler; bu kez muhatabı, kılıçtan geçirttiği ve toprağa gömdürttüğü zavallı İsrailoğullarının mezardaki kemikleridir. Hezekiel'in anlatması şöyle:

"*Rabbin eli üzerimde idi ve beni dışarı çıkardı, ve beni vadinin ortasına koydu; ve vadi kemiklerle dolu idi. Onların üzerinden, her yandan beni geçirdi; ve işte ovanın yüzünde kemikler pek çoktu (ve bu kemikler) çok kurumuşlardı.*" (Hezekiel, Bap 37: 1-4.)

Ve işte Tanrı bu kemiklere hitap ederek onlara can vereceğini bildirir ve yüceliğiyle övünür:

"*İşte sizin içinize soluk koyacağım ve dirileceksiniz. Ve üzerinize adaleler koyacağım ve üzerinizde et bitireceğim ve sizi deri ile kaplıyacağım; ve içinize soluk koyacağım ve dirileceksiniz, ve bileceksiniz ki ben Rab'im.*" (Hezekiel, Bap 37: 5-6.)

Oysa ki, onları kılıçtan geçirtip öldürten ve gömdürten ve kuru kemik haline getirten yine bu aynı Tanrı'dır. Şimdi pişman olmuş gibi bir tutum takınarak, fakat aynı zamanda onları kendisine minnettar kılmak istercesine, sözlerine şöyle devam eder:

> *"İşte, kabirlerinizi ben açacağım ve kabirlerinizden sizi çıkaracağım, ey kavmum; ve sizi İsrail toprağına getireceğim. Ve kabirlerinizi açtığım ve sizi kabirlerinizden çıkardığım zaman, ey kavmım, bileceksiniz ki ben Rab'im. Ve içinize Ruhumu koyacağım, ve dirileceksiniz, ve sizi toprağınızın üzerine koyacağım; ve bileceksiniz ki ben, Rab, ben söyledim ve ben yaptım..."* (Hezekiel, Bap 37: 12-14.)

Bütün bu sözlerden sonra, Tanrı artık İsrailoğullarının uslanacağına ve kendisine tapacağına inanmış görünür ve yine tekrar edercesine şöyle der:

> *"İşte ben, İsrailoğullarını gittikleri milletler arasından alacağım ve onları her yandan toplıyacağım ve onları kendi topraklarına getireceğim, ve onları memlekette, İsrail dağları üzerinde tek millet edeceğim; ve bir kıral onların hepsine kıral olacak; ve artık iki millet olmıyacaklar ve artık bir daha iki kırallığa ayrılmıyacaklar; ve artık putları ile ve menfur şeyleriyle ve günahlarının hiçbiriyle kendilerini murdar etmiyecekler; ve onları oturdukları ve içinde suç işledikleri her yerden kurtaracağım, ve onları tahir kılacağım; ve onlar kavmım olacaklar ve ben onların Allahı olacağım."* (Hezekiel, Bap 37: 21-23.)

Öyle anlaşılıyor ki, Ahd-ı Atik'in bu yukarıdaki satırlarını yazanlar, Davud döneminin insanlarıdır; Davud'un İsrail evi ve Yahuda evi üzerinde hüküm sürebilmesi için Tanrı'yı bu şekilde konuşur göstermişlerdir. Nitekim Hezekiel'in söylemesine göre, Tanrı, konuşmasına şöyle devam eder:

> *"Ve kulum Davud, onlar üzerine kıral olacak; ve onların hepsine tek çoban olacak; benim hükümlerimde yürüyecekler ve kanunlarımı tutacaklar... ve kulum Yakub'a verdiğim (ve) içinde atalarınızın oturduğu memlekette oturacaklar... ve ebede kadar*

orada oturacaklar ve kulum Davud ebede kadar onların beyi olacak. Ve onlarla selamet ahdi keseceğim, onlarla ebedî bir ahit olacak; ve onları yerleştireceğim ve onları çoğaltacağım ve makdisimi ebede kadar onların ortasına koyacağım. Ve meskenim onların üzerinde olacak, ve onların Allahı olacağım ve onlar benim kavmım olacaklar... ve ben İsraili takdis eden Rab'im." (Hezekiel, Bap 37: 24-28.)

Fakat Hezekiel'in demesine göre, Tanrı, kendi yüceliğini İsrailoğullarına kabul ettirebilmek için, yeni bir taktiğe başvurmak ister ki, o da Doğu bölgelerindeki canavar bir ırkı, İsrail diyarına musallat etmek ve onları orada İsrailoğullarına kırdırtmaktır. Böylece İsrailoğullarını kendisine minnettar kılarak inandırmış olacaktır.

Tanrı'nın "*canavar ırk*" diye tanımladığı toplum *Magog* diyarında yaşayanlardır ki, beyleri *Gog*'dur. Tanrı ona şöyle der:

"Ve sen, ve seninle beraber bir çok kavmlar, hepsi atlara binmiş, büyük bir cumhur ve kuvvetli bir ordu olarak Kuzeyin sonlarından, kendi yerinden geleceksin; ve diyarı örtmek için bir bulut gibi kavmım İsraile karşı çıkacaksın; son günlerde vaki olacak ki, milletlerin gözü önünde sende takdis olunacağım zaman, ey Gog, onlar beni tanısınlar diye, seni kendi diyarıma getireceğim... o günde vaki olacak ki ateş püsküreceğim. Çünkü kıskançlığımla ve gazabım ateşiyle söyledim: gerçek o gün İsrail diyarında büyük bir sarsıntı olacak... ve yeryüzündeki bütün insanlar benim yüzümden titreyecekler, ve dağlar yıkılacak, ve uçurumlar düşecek ve her duvar yerle bir olacak. Ve ona karşı kılıç diye bütün dağlarıma bağıracağım... Ve ona veba ve kanla hükmedeceğim; ve onun... orduları üzerine, ve yanında olan çok kavmların üzerine, coşkun yağmur ve iri dolu taneleri, ateş ve kükürt yağdıracağım. Ve kendimi büyük edeceğim ve kendimi takdis edeceğim ve çok milletlerin gözünde kendimi tanıtacağım ve bilecekler ki ben Rab'im." (Hezekiel, Bap 38: 15-23.)

Başka bir deyimle, Tanrı, "canavar ırk"ın lideri olan Gog'u, yukarıdaki şekilde İsrail'e karşı saldırtıp İsrail topraklarında yenilgiye

uğratarak gömmek suretiyle, artık muradına ermiş olacağını düşünmektedir; çünkü büyüklüğünü bu şekilde ispat edebileceği kanısındadır.

Bununla beraber, bu söylediklerini yeterli bulmaz ve Gog'a karşı yeniden söz saldırısına geçer. Fakat söyledikleri karmakarışık şeylerdir; şöyle der:

> *"Gog, işte, ben sana karşıyım, ve seni geri çevireceğim, ve seni ileri götüreceğim, ve kuzeyin sonlarından seni çıkaracağım; ve seni İsrail dağları üzerine getireceğim; ve sol elinden yayını ve sağ elinden oklarını vurup düşüreceğim. Sen, bütün ordularınla ve yanında olan kavmlarla İsrail dağları üzerine düşeceksin; yesinler diye her çeşit yırtıcı kuşa ve kırın canavarlarına seni vereceğim. Açık kırda düşeceksin, çünkü ben söyledim, Rab, Yehovanın sözü. Ve Magog üzerine... ateş göndereceğim; ve bilecekler ki, ben Rab'im. Ve kavmim İsrail içinde mukaddes ismimi tanıtacağım ve artık mukaddes ismimi bozdurmuyacağım; ve milletler bilecekler ki, İsrailde Kuddûs olan Rab benim..."* (Hezekiel, Bap 39: 1-7.)

Bunları söyledikten sonra, Tanrı, yine önceki sözlerine döner ve Gog'u yenilgiye uğratıp öldürttükten sonra ne yapacağını bildirir:

> *"Ve o gün vaki olacak ki, İsrailde, denizin doğusunda Geçiciler deresinde Goga kabir yeri vereceğim; ve oradan geçenleri o durduracak; ve orada Gogu ve bütün cumhurunu gömecekler ve oraya Hamon-gog deresi denilecek. Ve memleketi temizlesinler diye İsrail evi yedi ay onları gömmekte devam edecekler... Ve izzetimi milletler arasında göstereceğim; ve yürüttüğüm hükmümü... bütün milletler görecekler. Ve İsrail evi, o günden ve ondan öte bilecekler ki, ben onların Allahı Rab'im."* (Hezekiel, Bap 39: 11-22.)

Fakat bunları söylerken yine kendini alamaz ve İsrail evinin geçmişteki fesatlarını hatırlar ve devam eder:

> *"Ve milletler bilecekler ki, İsrail evi kendi fesatlarından ötürü sürgüne gittiler; çünkü bana hainlik ettiler ve yüzümü onlardan gizledim ve onları düşmanlarının eline verdim ve hepsi kılıçla düştüler..."* (Hezekiel, Bap 39: 23-27.)

Dikkat edilecek olursa, bu sözler, evvelce söylediklerinin tekrarından başka bir şey değildir. O kadar ki, yeniden pişmanlığını dile getirerek şöyle devam eder:

> "*Yakubun sürgünlerini şimdi geri getireceğim ve bütün İsrail evine merhamet edeceğim ve mukaddes ismim için kıskanç olacağım. Ve kendi utançlarını ve bana ettikleri bütün hainlikleri yüklenecekler, o zaman ki, kendi toprakları üzerinde emniyette oturacaklar ve korkutan olmıyacak...*" (Hezekiel, Bap 39: 25-29.)

Görülüyor ki, "Ahd-ı Atik" (Tevrat), Tanrı'nın sırf kendisini İsrailoğullarına beğendirmek için giriştiği oyunlarla dolu bir kitaptır. Belli bir tema, "kutsal" bilinen bu kitabın bütün sayfaları boyunca tekrarlanır. Yani Tanrı, İsrailoğullarının ve Yahudaoğullarının geçmişteki nankörlüklerini, kendisine karşı asiliklerini, her vesile ile onların yüzüne vurur, onları felaketlere atar, fakat sonra pişman olup kurtarır ve bunu yapmakla yüceliğini ve büyüklüğünü dile getirir. *İşaya* ve *Hezekiel* kitapları bunun nice örneğiyle doludur.

İsrailoğullarını kendi sevgili kavmi olarak benimseyen ve onları savaş ve çapula sürükleyen bir Tanrı'nın, neden dolayı bazı milletleri ayakta bıraktığı ve İsrailoğullarını onlarla yan yana yaşattığı merak edilecek olursa, bunun yanıtını da "Ahd-ı Atik"te (Tevrat'ta) bulmak mümkündür.

XXXV) Ahd-ı Atik'in Son Kitabı Olan "Malaki", Tanrı ile Onun Kendisine "Sevgili" Olarak Seçtiği İsrailoğulları Arasındaki Sürtüşmelerin Son Perdesini Oluşturur

"*Ahd-ı Atik*" (Tevrat), "*Malaki*" adını taşıyan kitapla son bulur. Daha önceki kitaplarda olduğu gibi, burada da Tanrı'nın, her ne kadar gönül okşayıcı sözler sarf etse de, aşkını ihsas etse de, "sevgili" olarak bildiği Yahudaoğullarına ve İsrailoğullarına karşı kıskançlıklara, huysuzluklara, acımasızlıklara ve yıkıcılıklara yöneldiği görülür.

"Malaki" başlıklı bu kitabın kahramanı olan Malaki aracılığıyla Tanrı, sevgili kavmine hem bir yandan: "*Sizi sevdim*" der (Malaki, Bap 1: 1) ve hem de diğer yandan: "*Yahuda hainlik etti ve İsrailde ve Yeruşalimde mekruh seyi işlediler... Çünkü Yahuda... ecnebi ilâhın kızı ile evlendi*" ya da "*Atalarınızın günlerinden beri kanunlarımdan saptınız ve onları tutmadınız*" (Malaki, Bap 3: 7) diyerek çatar.

Tanrı'nın büyük şikâyeti "sevgililerinin" kendisine yeterince takdimede bulunmamaları ve emirlerine kulak asmamalarıdır (Malaki, Bap 2: 13-15).

Ne var ki, Tanrı, sevgilisine karşı zaafını izhar etmekten ve onu bırakmayacağını söylemekten kendisini alamaz: "*Bana dönün, ben de size dönerim*" (Malaki, Bap 3: 7) diye çözüm yolu arar.

Ancak bu yumuşaması geçicidir; çünkü Tanrı'nın mutluluğu (ve daha doğrusu çıkarları) kendisini korkutucu imiş gibi göstermekte yatar. Kendisine "sevgili" diyerek kul yaptığı İsrailoğullarından, ancak onları korkutma yolu ile takdimeler elde edebileceğini bilir. Bundan dolayıdır ki, onların: "*Ne ile (sana) dönelim*" (Malaki, Bap 3: 7) şeklindeki soruları üzerine, onları, suçlu durumda bırakıp, "takdime" olarak bir şeyler vermeye zorlar. Örneğin şöyle der:

> "*İnsan Allahı soyar mı? siz ise beni soymaktasınız. Ve -'Neden seni soyduk?'- diyorsunuz. (Siz beni) ondalıklarda ve takdimelerde (soymaktasınız). Siz çok lânetli oldunuz; çünkü bu milletin hepsi, beni soymaktasınız. Ondalığın hepsini anbar evine getirin de, evimde yemek olsun, ve beni şimdi bununla deneyin.*" (Malaki, Bap 3: 7-10.)

Bunları söyledikten sonra, onları biraz daha "cömert" davranmaya sürüklemek üzere vaatlerde bulunur:

> "*Göklerin pencerelerini size açmıyacak mıyım? ve size yetecek kadardan fazla üzerinize bereket dökmiyecek miyim?... Ve bütün milletler size mutlu diyecekler, çünkü hoşa gider bir memleket olacaksınız.*" (Malaki, Bap 3: 10-12.)

Fakat bu sözlerin hemen arkasından yine onlara çatar:

"*Bana karşı sözleriniz sert oldu... Ve siz: -'Sana karşı ne söyledik?'- diyorsunuz, siz dediniz: -'Allaha kulluk etmek boş şey; biz onun bekçiliğini tuttuk, ve ordular Rabbinin önünde yas tutup yürüdük, ne kazanç oldu?...'-*" (Malaki, Bap 3: 13-14.)

Ve bunları söyledikten sonra, Tanrı, yine malum tehditlerine başvurur ve örneğin şöyle der:

"*Çünkü, işte o gün geliyor, fırın gibi yanıyor; ve bütün kibirliler ve kötülük işleyenlerin hepsi, saman olacaklar... Kulum Musa'nın şeriatini, kanunları ve hükümleri anın, o şeriati ki, Horebde bütün İsrail için ben ona emrettim. İşte Rabbin büyük ve korkunç günü gelmeden önce, ben size peygamber İlya'yı göndereceğim. O da babaların yüreğini oğullara ve oğulların yüreğini babalarına döndürecektir; ta ki, gelip dünyayı lânetle vurmuyayım.*"

Bu satırlar, "*Alıd-ı Atik*"in (*Tevrat*'ın) son kitabının en son satırlarıdır. "Kutsal" bilinen bu kitabın ilk satırından, son satırına kadar olan bitenleri "akıl" ve "vicdan" süzgecinden geçirip, bunun insanlara hangi ölçüde yararlı olabileceğine karar vermek okuyucuya ait.

HIRİSTİYANLARIN KUTSAL BİLDİKLERİ "AHD-I CEDİD" (İNCİL) KONUSUNDA

Ahd-ı Cedid[1] (ki aşağıda *İncil* diye anılacaktır), İsa'nın Tanrı sözleridir diye ortaya vurduğu kitap olarak kabul edilir. İsa'nın yardımcılarından (Havarilerden) biri olan Pavlus'un Galatyalılara olan mektubunda: "*çünkü ben (İncil'i) insandan almadım ve öğretilmedim; fakat İsa Mesihin vahyile aldım*" (Galatyalılara Mektup, Bap 1: 11-12) diye yazılıdır. İsa'nın Tanrı'nın oğlu olduğu göz önünde tutularak, İncil'in Tanrı'dan geldiği söylenir.

İsa'nın sözlerinden anlaşılan odur ki, bu kitap, her ne kadar "Ahd-ı Atik"i (Tevrat'ı) geçerli kılsa da, onun "olumsuz" yönlerini gidermek için inmiştir. Güya Tanrı, İsa ile yeni bir "ahit" yapmış ve Eski Ahit'i muhafaza ediyor görünmüştür; ama gerçekte Eski Ahit'i "zeval"e (yok olmaya) bırakmış gibidir. Eski Ahit'in (yani Tevrat'ın) kusurlu olduğunu ve Yeni Ahit'in bu kusurları gidermek için gönderildiğini söyler. Nitekim *Yuhanna*'nın Birinci Mektup'unda: "*Ey sevgililer size yeni emir değil, fakat başlangıçtan size olan emri yazıyorum; eski emir işittiğiniz sözdür...*" der. Bununla beraber: "*Size tekrar yeni bir emir yazıyorum; o şey onda ve sizde gerçektir; çünkü karanlık geçmekte ve gerçek nur zaten parlamaktadır...*" (1 Yuhanna, Bap 2: 7-8) diye ekler. Bu söylediklerini, esasen İbranilere yazmış olduğu mektupla şöyle pekiştirmiştir:

> "*Fakat şimdi o daha iyi vaitler üzerine konulmuş olan daha iyi bir ahdin meyancısı olduğu derecede, daha âlâ bir hizmete nâil oldu. Çünkü eğer o birinci ahit kusursuz olsaydı, ikinciye yer aranılmazdı.*" (İbranilere Mektup, Bap 8: 6-7.)

1 Ahd-ı Cedid'le ilgili olarak aşağıya çıkarılan hükümler için bkz. *Kitabı Mukaddes, Eski ve Yeni Ahit ("Tevrat" ve "İncil")*, İstanbul, 1981.

Görülüyor ki, İsa'nın söylemesine göre, İncil'in gönderilmesinin nedeni, Tevrat'ın "kusurlu" oluşudur.

Yine "İbranilere" yazıldığı söylenen mektupta, Eski Ahit'in yok olmaya mahkûm bulunduğu belirtilmekte ve şöyle denmekte:

> "*Yeni ahit demekle, birincisini eski etmiştir; fakat eskiyen ve ihtiyarlayan zeval bulmağa yakındır.*" (İbranilere Mektup, Bap 8: 13.)

Hıristiyanların "kutsal" bildikleri kitabın söylemesi şu ki, "Yeni Ahit" (İncil), "Eski Ahit"in (Tevrat'ın) birçok olumsuzluğunu gidermektedir. Ve giderdiği bu olumsuzlukların başında "imanı" her şeyin üstünde tutan zihniyet gelir; çünkü Tevrat, "*imanı*" her şeyin üstünde tutarken, İncil, "*sevgiyi*" imanın üstünde bilmiş ve fazilet niteliğine getirmiştir. Şöyle der:

> "*Sevgi çok sabreder, lûtufla muamele eder; sevgi haset etmez; sevgi övünmez, kibirlenmez, çirkin muamele etmez, kendi çıkarlarını aramaz, hiddetlenmez, kötülük saymaz, haksızlığa sevinmez, fakat gerçek ile beraber sevinir; her şeye katlanır, her şeye inanır; her şeyi ümit eder; her şeye sabreder. Sevgi asla zeval bulmaz, fakat peygamberlikler ise iptal olunacaklar, diller ise bitecek, ilim ise yok olacaktır... Şimdi ise, iman, ümit, sevgi, bu üçü kalıyor; ve bunların en büyüğü sevgidir.*" (1 Korintoslulara, Bap 13: 4-13.)

İncil, "*sevgi*" öğesini üstün kılarken, "Eski Ahit"te İsrailoğullarını kendi kavmi olarak seçmiş olarak gösterilen Tanrı'yı, sadece onların değil, fakat bütün insanların müşterek babası kılar. Yani Tanrı'yı, belli bir topluma (örneğin Yahudilere) aşırı sevgi gösterip, onları kendisine (Tevrat'ta belirtildiği üzere) kavim olarak seçmiş gibi değil, fakat insanlar ve milletler arasında fark gözetmeyen bir "Baba" olarak görür. Yahudilerin "kutsal" bildikleri Tevrat'ta, Yahudilerle, Yahudi olmayanlar (Gentile) arasında fark gözetilirken ve Tanrı'nın Yahudileri kendisine öz "kavim" olarak benimsediği belirtilirken, İncil bu zihniyeti yok eder; Tanrı indinde Yahudi ile Yahudi olmayan arasında fark bulunmadığını söyler. Çünkü İsa'ya göre bütün insanlar, Tanrı'nın eşit nitelikteki çocuklarıdırlar ve "Yeni Ahit" bütün mil-

letlere gönderilmiş olarak kabul edilir (Galatyalılar, Bap 2: 2 vd.; Efesoslulara, Bap 3: 1-6 vd.). Bu itibarla İsa, İncil'e göre, bütün milletler için "Rab" mesabesinde sayılır. İncil'de bu konuda yazılan şu:

> "*Yahudi ile Yunanlının farkı yoktur; çünkü kendisi (İsa, Tanrı) hepsinin Rabbidir; bütün kendisini çağıranlara ganidir...*" (Romalılara Mektup, Bap 10: 11 vd.)

Başka bir deyimle, İncil, Tanrı'yı insanlara ve kavimlere karşı tarafsız bulur; Tanrı sadece Yahudilerin değil, aynı zamanda bütün insanların, sünnetlilerin ve sünnetsizlerin de Tanrı'sıdır (Romalılara Mektup, Bap 2: 7-11). Bu konuda İncil'de şöyle yazılı:

> "*Allah yalnız Yahudilerin mi? Milletlerin de değil mi? Evet milletlerin de; eğer Allah bir ise, sünnetliliği imandan dolayı, sünnetsizliği de iman vasıtası ile salih sayacaktır.*" (Romalılara, Bap 3: 29-30.)

Yine İncil sahiplerinin bildirmelerine göre, insanlar "kul" değil, Tanrı'nın eşit çocuklarıdırlar. Başka bir deyimle, İncil, Tevrat'taki "Yahudi" ve "yabancı" (gentile) ayrımını yok bilir; böylece bütün insanları birbirlerinin kardeşi olarak görür ve: "*Birbirimizi sevelim*" (1 Yuhanna, Bap 3: 1, 11) der.

Öte yandan Tanrı'nın en büyük iki emri olduğunu ve bunlardan birinin "*Tanrı'yı sevmek*" ve diğerinin "*Komşuyu sevmek*" olduğunu söyler (Matta, Bap 22: 37, 39; ve Luka, Bap 10: 27). Söylerken de "komşu" sözcüğünün, bütün insanları, yani kim olursa olsun, muhtaç durumda bulunan her insanı kapsadığını belirtir (Luka, Bap 10: 30-37). Çünkü insanlararası ilişkiyi sevgi üzerine bina edilmiş bilir; bu nedenle şöyle der:

> "*Ey sevgililer, birbirimizi sevelim, çünkü sevgi Allah'tandır, ve her seven adam Allahtan doğmuştur...*" (1 Yuhanna 7-8.)

> "*Birbirinizi sevmekten başka, kimseye bir şey borçlu olmayın; çünkü diğerlerini seven şeriâtı tamamlamıştır*" (Romalılara, Bap 13: 8) diye ekler ve: "*Komşunu kendin gibi seveceksin. Sevgi komşuya kötülük etmez; imdi sevgi şeriâtın itmamıdır*" (Romalılara, Bap 13: 9-10)

diye yukarıdaki duyguyu pekiştirir.

Başka bir deyimle, "*sevgi*" öğesini, insanlarla Tanrı arasındaki ilişkilerde olduğu kadar, insanlararası ilişkiler bakımından da "temel" kabul eder. Böyle olduğu içindir ki, "kişi" ile "Tanrı" ayniyetini bu sevgide arar ve bu yoldan insanlar arasında "sevgi" yerleştirmek ister. İsa'nın: "*Ben Babamdayım ve siz bendesiniz ve ben sizdeyim*" (Yuhanna, Bap 4: 20) derken ve "*Birbirinizi sevesiniz diye bu şeyleri size emrediyorum*" (Yuhanna, Bap 15: 17) yada: "*ben onlarda ve sen bende, ta ki, bir olmak üzere tamamlanmış olsunlar... ve beni sevdiğin gibi onları sevdiğini dünya bilsin*" (Yuhanna, Bap 17: 20-23) diye eklerken anlatmak istediği budur.

"*Birbirinizi sevin*" derken bu sevgiyi sadece komşular arası ilişkiler bakımından değil, fakat aynı zamanda düşmanla olan ilişkiler bakımından da öngörür. Matta'ya göre İncil'de şöyle yazılı:

> "-'*Sen komşunu sevecek ve düşmanından nefret edeceksin*'-, denildiğini işittiniz. *Fakat ben size derim: Düşmanlarınızı sevin: ve size eza edenler için dua edin ki siz göklerde olan babanızın oğulları olasınız.*" (Matta, Bap 5: 43-44.)

Bu sınırsız "sevgi" nedeniyledir ki, kişi, Tanrı'nın çocuğu ve dostudur (Yuhanna, Bap 14: 20-29; Bap 15: 15; Resullerin İşleri, Bap 17: 28).

Yine bunun gibi, Tanrı, "sevgi" kaynağı olduğu içindir ki, Tanrı'dan korkmak değil, fakat onu sevmek gerekir:

> "*Kim beni severse, sözümü tutar, ve Babam onu sever...*" (Yuhanna, Bap 14: 23.)

Hemen belirtelim ki, İncil'de yer alan bu tür sözlerde *Aristo*'nun etkisi sezilmekte; çünkü bilindiği gibi sevgiyi "*Tanrı*" ve Tanrı'yı "*sevgi*" şeklinde tanımlayan *Aristo*'dur; fark şu ki, Aristo, sevgiyi herhangi bir koşula bağlamaz iken, İsa, biraz aşağıda göreceğimiz gibi, sevginin var olabilmesini kendisine (ve dolayısıyla Tanrı emirlerine) boyun eğme koşuluna bağlamıştır.

Öte yandan yine İncil'in belletmesine göre, İsa, kötülüğe karşı kötülükle değil, fakat bütün insanlara iyilikle davranmayı emreder ve farklı inançta olanlara karşı düşmanca değil, fakat insanca davranışı öngörür:

"Kimse fenalığa karşı birine fenalıkla ödemesin diye dikkat edin; fakat birbiriniz hakkında ve bütün insanlar hakkında daima iyiliğin ardınca gidin." (1 Selaniklilere, Bap 5: 15.)

Yine aynı şekilde, "kişiye", kendi iyiliğini değil, başkalarının iyiliğini düşünmesini emrederek şöyle der:

"Herkes kendisinin iyiliğini değil, fakat başkasınınkini arasın." (1 Korintoslulara, Bap 10: 24.)

İncil'e göre, İsa, hangi din ve inançta olursa olsun, her insanı hoşnut etmek ister:

"Gerek Yahudilere, gerek Yunanlılara ve gerek Allahın kilisesine tökez olmayın; nasıl ki ben de kendi çıkarlarımı değil, kurtulsunlar diye bir çoklarının çıkarlarını arıyarak, her şeyde (herkesi) hoşnut ediyorum." (1 Korintoslulara, Bap 10: 32.)

Her ne kadar İncil, İsa'ya ve Tanrı'ya inanmayanlarla ve kitaba uymayanlarla arkadaşlık etmeyi önlese de, onlara karşı kardeşçe davranışı öngörür:

"Fakat ey kardeşler, siz iyilik etmekten yorulmayın. Fakat eğer bir kimse bu mektup vasıtası ile olan sözümüze itaat etmezse utansın diye, onunla arkadaşlık etmemek üzre ona nişan koyun. Ve düşman gibi saymayın, fakat kardeş gibi nasihat edin." (2 Selaniklilere, Bap 3: 13-15.)

Yine bunun gibi, İncil, "müşriklerle" (putperestlerle) ya da "imansızlarla" beraber olmayı ya da onlarla birlikte ve onlara ait yemekleri yemeyi yasaklamaz, aksine teşvik eder:

"Eğer iman etmeyenlerden biri sizi çağırır ve gitmek isterseniz, vicdan için hiçbir şey tahkik etmiyerek önünüze konulan her şeyi yiyin." (1 Korintoslulara, Bap 10: 27.)

Fakat istisna ettiği bir şey vardır ki, o da kurban etidir; çünkü İncil'deki Tanrı, din adına kurban kesimine karşıdır:

"Fakat eğer biri size: Bu bir kurban etidir, derse, o haber veren için ve vicdan için yemeyin; vicdan diyorum, senin değil, ötekinin vicdanı; çünkü niçin benim özgürlüğüme başka vicdanla hükmolunuyor? Eğer şükrederek hissemi alıyorsam, şükrettiğim şeyden dolayı niçin takbih olunuyorum?" (1 Korintoslulara, Bap 10: 28-30.)

İncil'in, her bakımdan şiddet siyasetine karşı bir yönü ve tutumu olduğu kabul edilir ve İsa örneği verilir. Bu örneğe göre, İsa: *"Size tokat atana öteki yanağınızı çevirin"* demekle kalmayıp, kendisini öldürmek için tutuklamaya gelenlere karşı (Simun Petrus'un kılıç çekmesi vesilesiyle): *"Kılıcını kınına koy"* (Yuhanna, Bap 18: 10-11) diye emretmiştir.

Söylemeye gerek yoktur ki, bu yukarıda belirttiklerimiz, vicdan rahatlatıcı nitelikte şeyler olarak görünmektedir.

Ne var ki, Hıristiyanların kutsal bildikleri İncil, bütün olumlu yönlerine rağmen, kutsallıkla bağdaşmaz bazı olumsuzluklara gömülmüştür. Bu olumsuzlukların başında, İsa ile ilgili olanları vardır ki, bazıları şaşkınlık yaratacak nitelikte şeylerdir.

I) "İnsanlararası Sevgi" ve "Hoşgörü" Kaynağı Görünen İsa, Yeryüzünü Barışa Kavuşturmak İçin Değil, İnsanlar Arasında Ayrılıklar Yaratmak İçin Geldiğini ve İnsanları Birbirine Katacağını Söyler

İncil, İsa'yı Tanrı'nın sevgili oğlu olarak tanımlar ve onu yeryüzünde "barışın yayıcısı", "mazlumların koruyucusu" ve "insanlık âşığı" bir "peygamber" olarak alkışlar. Bunu yaparken kanıt olarak İsa'nın şöyle konuştuğunu örnek verir:

"Ne mutlu halim olanlara, çünkü onlar yeri miras alacaklar; Ne mutlu merhametli olanlara, çünkü onlara merhamet edilecek; Ne mutlu barış edicilere, çünkü onlar Allah oğulları çağırılacaklar; Ne mutlu yüreği temiz olanlara, çünkü onlar Allahı görecekler; Ne mutlu salah uğrunda ezâ çekmiş olanlara, çünkü göklerin melekûtu onlarındır." (Matta, Bap 5: 3-10.)

İncil'de İsa'nın, yeryüzüne hükmetmek için değil, dünyayı kurtarmak için geldiği ve bu maksatla şöyle konuştuğu yazılı:

> *"Beni gören, beni göndereni görür. Bana her iman eden karanlıkta kalmasın diye, ben dünyaya nur olarak geldim. Ve bir adam sözlerimi işitip tutmazsa, ona ben hükmetmem; çünkü dünyaya hükmetmeğe gelmedim; ancak dünyayı kurtarmağa geldim..."* (Yuhanna, Bap 12: 45-48.)

Öte yandan İsa, biraz yukarıda belirttiğimiz gibi, "sevgi" öğesini temel ilke edinmiş ve örneğin kişiye, düşmanını bile sevmesini emretmiş olarak görünmektedir. Başka bir deyimle, "kısas" uygulamasına (yani kötülüğe kötülükle karşı koyma geleneğine) karşıdır. Bundan dolayıdır ki, önceki "kutsal" kitaplarda, örneğin Tevrat'ta, yer alan "kısas" hükümlerini geçersiz kılmak için şöyle der:

> *"-'Sen komşunu sevecek'- ve düşmanından nefret edeceksin, denildiğini işittiniz. Fakat ben size derim: Düşmanlarınızı sevin: ve size eza edenler için dua edin ki, siz göklerde olan babanızın oğulları olasınız."* (Matta, Bap 5: 43-44.)

Ne var ki, bu güzel sözleri söyleyen ve örneğin yeryüzüne barış ve beraberlik getirdiğini bildiren İsa, sanki bunları hiç söylememiş gibi, dünyayı ateşe bulamaya geldiğini haber vermekten de geri kalmaz; şöyle der:

> *"Ben dünyaya ateş atmağa geldim; eğer şimdiden tutuşmuş ise, daha ne isterim?... Dünyaya selâmet getirmeğe mi geldim sanıyorsunuz? Size derim ki: Hayır, fakat daha doğrusu ayrılık getirmeğe geldim..."* (Luka, Bap 12: 49-51.)

Ve yaratmak istediği ayrılık, ana-baba-çocuklardan başlayarak bütün yeryüzüne şamildir; yukarıdaki sözlerine şunları ekler:

> *"Çünkü bundan sonra bir evde beş kişi olacak, üçü ikiye, ikisi üçe karşı ayrılacaklar. Baba oğula karşı, oğul babaya karşı; ana kıza karşı, kız anasına karşı; kaynana geline karşı, gelin kaynanaya karşı olacaklar."* (Luka, Bap 12: 51-53.)

Yine aynı şekilde, sevgi denen şeyi kutsal bilen ve yücelten İsa, bu sözleriyle hiç bağdaşmaz nitelikte bir dil kullanır ki, örneklerinden biri şöyle:

> *"Ey engerekler nesli, siz kötü olduğunuz halde, nasıl iyi şeyler söyliyebilirsiniz? Çünkü ağız yüreğin taşmasından söyler; iyi adam iyi hazinesinden iyi şeyler çıkarır; ve kötü adam kötü hazinesinden kötü şeyler çıkarır."* (Matta, Bap 12: 34-35.)

Ve bu sözleri, farklı inançtandırlar diye "düşman" bildiği kişileri yermek için söyler; fakat söylerken, muhtemelen *"düşmanını sev"* şeklindeki sözlerini unutmuştur. O kadar unutmuştur ki, *"yazıcılar, Farisiler, ikiyüzlüler"* diye tanımladığı kişilere karşı: *"siz ey yılanlar, siz ey engerekler nesli, cehennem hükmünden nasıl kaçacaksınız?"* (Matta, Bap 23: 29-33) diye adeta küfrederek çatar. Bu çattığı kişiler, aslında suçlu ya da kötülük yapmış olanlar değil, fakat vaktiyle peygamberleri öldürmek suretiyle kötülük yapmış olanların oğullarıdır; yani daha sonra gelen kuşaklardır.

Görülüyor ki, İsa, suçu olmayan bu kuşakları, atalarının işledikleri suçtan dolayı sorumlu tutmaktadır. Bu kuşaklar ki: *"Babalarımızın günlerinde olsaydık, onlarla beraber peygamberlerin kanlarına girmezdik"* (Matta, Bap, 23: 30) diyerek iyi kalpli kimseler olduklarını ortaya koymuşlardır. Buna rağmen İsa, onlara yukarıdaki şekilde lanetler savurmaktadır.

Öte yandan İsa'nın düşman bildiği kişiler, sadece peygamberlere kötülük yapanların oğulları değil, Yeruşalim kentinin tümüdür; şöyle der:

> *"Ey Yeruşalim! Peygamberleri öldüren ve kendisine gönderilenleri taşlıyan Yeruşalim! Tavuk, yavrularını kanatları altına nasıl toplarsa, ben de senin çocuklarını kaç kere öyle toplamak istedim ve siz istemediniz. İşte eviniz size ıssız bırakılacak..."* (Matta, Bap 23: 37-38.)

Yine bunun gibi, İsa, bir yandan hoşgörü yaymaya çalışırken, diğer yandan hoşgörüsüzlüğün temsilcisi gibi bir rol üstlenmişe ben-

zer. Şu bakımdan ki, bir yandan: "*Bir adam sözlerimi işitip tutmazsa, ona ben hükmetmem; çünkü dünyaya hükmetmeğe gelmedim; ancak dünyayı kurtarmağa geldim...*" (Yuhanna, Bap 12: 45-48) derken, diğer yandan: "*Her kim haçını taşıyıp arkamdan gelmezse, benim şakirdim olamaz*" (Luka, Bap 14: 27) diyerek hoşgörüsüzlüğe "prim" vermiş olur. Bu doğrultuda olmak üzere *Pavlus*'un "Galatyalılara" yazdığı mektupta, şeriata uymayanların lanetlenmiş olacaklarına dair şu var:

> "*Şeriât kitabında yazılmış olan bütün şeyleri yapmak için onlarla durmayan her adam lânetlidir.*" (Galatyalılara, Bap 3: 10.)

Yine aynı şekilde İsa, bir yandan "*Babana, anana hürmet et*" (Luka, Bap 18: 20) derken, diğer yandan: "*Eğer bir kimse bana gelir ve kendi babasına, anasına, karısına, çocuklarına, kardeşlerine, kızkardeşlerine, evet hattâ kendi canına buğzetmezse, benim şakirdim olamaz*" (Luka, Bap 14: 26-26) diyerek ana, baba, çocuk, kardeş vs. arasında adeta düşmanlıklar yaratmış olur. Bu söylediklerini biraz daha pekiştirmek maksadıyla şöyle ekler:

> "*Doğrusu size derim: Allahın melekûtu uğruna, ev, ya karı, ya kardeşler, ya ana baba, ya çocuklar bırakmış olan, bu zamanda kat kat ziyade ve gelecek dünyada ebedî hayat almıyacak olan kimse yoktur.*" (Luka, Bap 18: 29-30.)

Görülüyor ki, kişi, kendisi için en sevgili olan kimseleri ve şeyleri, Tanrı adına terk etmek zorunluluğundadır. İsa, bu temayı bir de şöyle işler:

> "*Babayı veya anayı benden ziyade seven bana lâyik değildir; oğlu ve kızı benden ziyade seven bana lâyik değildir...*" (Matta, Bap 10: 37.)

Başka bir deyimle, kişi için asıl önemli olan şey, "iyi", "dürüst", "namuslu", "haksever" vs. filan olmak değil, fakat İsa'yı herkesten fazla sevmektir; hem de anayı babayı ya da çocukları feda edercesine! Bundân anlaşılan şu ki, İsa, din uğruna ana, baba ve çocuklar arasına hoşgörüsüzlük engeli kurmuş gibidir.

Yine bunun gibi, İsa'nın şakirtlerinden olan Pavlus: "*Babamız Allah ve Rab İsa Mesihten size inayet ve selâmet olsun*" diyerek Korintoslulara yazdığı mektupta: "*Eğer bir kimse Rabbi sevmezse lânetli olsun*" (1 Korintoslulara, Bap 16: 22) demiştir. Böylece Pavlus, İsa'nın "*Düşmanını sev*" şeklindeki sözlerini, yine onun adına, bu yukarıdaki lanetlemelerle geçersiz kılmıştır.

Öte yandan İsa, insanlara öfkelenmemelerini, öfkelerine hâkim olmalarını söyler; fakat kendisi hiddetine hâkim değildir. Örneğin bir gün halktan bir adam gelip oğlunun saralı olduğunu ve iyileşmesi için İsa'nın şakirtlerine başvurduğunu ve fakat onlardan şifa getirici bir şey edinemediğini söyler. Şöyle der:

> "*Ya Rab, oğluma merhamet eyle, çünkü o saralıdır ve çok sıkıntıdadır... Ve senin şakirtlerine onu getirdim, ve iyi edemediler.*"

Bu sözleri dinleyen İsa öfkelenir ve şöyle konuşur:

> "*Ey imansız ve sapık nesil, ne vakte kadar sizinle beraber olacağım? Size ne vakte kadar dayanacağım? Onu buraya, bana getirin.*"

Ve oğlanı İsa'ya getirirler. İsa onu azarlar ve azarladığı an cin oğlandan çıkar; o anda oğlan iyi olmuştur. Bunun üzerine İsa'nın şakirtleri gelip İsa'ya derler: "*Niçin biz onu (cini) çıkaramadık?*" İsa da onlara şöyle yanıt verir: "*İmanınız az olduğu için; zira doğrusu size derim: Sizde bir hardal tanesi kadar iman olursa, siz bu dağa: -'Buradan şuraya göç et'- dersiniz ve göçer, ve size hiçbir şey imkânsız olmaz.*" (Matta, Bap 17: 15-21.)

Görülüyor ki, hoşgörülü olduğu söylenen İsa, imanı zayıf bulunan kişilere karşı öfkelenmekten kendini alamamıştır.

Yine bunun gibi, "sevgi" öğesini her şeyin temeli yapan İsa, ancak kendisine boyun eğen kimselerin Tanrı inayetine erişeceklerini bildirir. Bu boyun eğme, İsa'yı sevmek ve onun emirlerine kayıtsız şartsız uymak suretiyle kendini belli edecektir; şöyle der:

> "*Emirlerim kendinde olup onları tutandır ki, beni sever. Beni seven, Babam tarafından sevilecektir...*" (Yuhanna, Bap 14: 21.)

"Kim beni severse sözümü tutar ve Babam onu sever... Beni sevmiyen sözlerimi tutmaz... Eğer emirlerimi tutarsanız benim sevgimle durursunuz; nasıl ki ben Babamın emirlerini tuttum..." (Yuhanna, Bap 14: 24.)

"Eğer emirlerimi tutarsanız benim sevgimde durursunuz; nasıl ki ben Babamın emirlerini tuttum ve onun sevgisinde duruyorum..." (Yuhanna, Bap 15: 10.)

Görülüyor ki, "sevgi" öğesi, kişiyi "boyun eğen" yaratık kertesine indirmek için araç olarak kullanılmakta. Oysa ki, başka vesilelerle İsa, sevginin sınırı ve koşulu olmadığından söz etmiştir.

Ama anlaşılıyor ki, bu sözlerinin altında kişiyi özgür iradeden yoksun kılıp İncil'in kölesi yapma amacı gizlidir. Ve İsa, kişiyi akıl rehberliğine bırakma niyetinde değildir; tek rehber İncil'dir ve İncil akıl yolu ile değiştirilemez; değiştirmeye kalkanlar lanetlenmişlerdir: *Yuhanna*'nın vahyinde şöyle yazılı:

"Bu kitabın peygamberlik sözlerini her işitene ben şehadet ediyorum: eğer bir adam bunlara bir şey katarsa Allah bu kitapta yazılmış olan belâları ona katacaktır; ve eğer bir adam bu peygamberlik kitabının sözlerinden çıkarırsa, Allah bu kitapta yazılmış olan hayat ağacından ve mukaddes şehirden onun payını çıkaracaktır." (Yuhanna'nın Vahyi, Bap 22: 18-19.)

II) İsa, Her Ne Kadar Önceki Peygamberlerin Getirdikleri Kanunların Geçerli Olduğunu ve Bu Kanunlarda Değişiklik Yapılmayacağını Söylese de, Bunları Esaslı Şekilde Değiştirir

İsa, kendisinden önce gelen peygamberlerin varlığını ve onların kanunlarını Tanrı adına onayladığını ve bu kanunlarda hiçbir değişiklik yapılamayacağını söyler; kendisi için olduğu gibi, her insan için başlıca görevin, bu kanunlara uymak ve bunları harfiyen uygulamak olduğunu bildirir; şöyle der:

"Sanmayın ki ben şeriati yahut peygamberleri yıkmağa geldim; ben yıkmağa değil, fakat tamam etmeğe geldim. Çünkü doğrusu size derim: Gök ve yer geçip gitmeden, her şey vaki oluncaya kadar, şeriatten en küçük bir harf veya bir nokta bile yok olmıyacaktır. Bundan dolayı, bu en küçük emirlerden birini kim bozar ve insanlara öylece öğretirse, göklerin melekûtunda kendisine en küçük denilecektir..." (Matta, Bap 5: 17-19.)

Ne var ki, herkesten önce bu eski kanunları ihlal eden, değiştiren ve geçmişteki peygamberlerin (örneğin Musa'nın) "*Tanrı'dan geldi*" diyerek yerleştirdikleri emirleri yetersiz ya da ahlakiliğe ters bilen yine bizzat kendisidir. Bunu Tanrı adına yapar; yaparken de Tanrı'nın gönderdiği Eski Ahit'in "köhne" ve "zeval bulmağa yakın" olduğunu ekler. İncil'in "*İbranilere Mektup*" başlıklı bölümünde şu yazılı:

"Yeni ahit demekle, birincisini eski etmiştir; fakat eskiyen ve ihtiyarlıyan zeval bulmağa yakındır." (İbranilere Mektup, Bap 8: 13.)

"*Yuhanna'nın Birinci Mektubu*"nda da Yeni Ahit'in Eski Ahit'i değiştirdiğine dair şu var:

"Ey sevgililer, size yeni emir değil fakat başlangıçtan size olan eski emri yazıyorum; eski emir işittiğiniz sözdür." (Yuhanna'nın Birinci Mektubu, Bap 2: 7-8.)

Başka bir deyimle, Yeni Ahit'i ve yeni emri, sanki Eski Ahit ya da eski emir imiş gibi gösterme amacı var bu sözlerde. Hani sanki Tanrı, Eski Ahit'in eksik ve kusurlu olduğunu kabul ederek onu yenisi ile değiştirmiş, fakat değiştirirken herhangi bir değişiklik yapmıyormuş kanısını yaratmıştır. Oysa ki, yapılan değişiklikler, böyle bir kanıya olanak bırakmayacak çapta şeylerdir. Örneğin Eski Ahit'te, Musa'nın Tanrı'dan geldiğini söylediği emirler arasında "kısas" vardır ki, "göze göz, dişe diş" esasına göre intikam almayı öngörür. İsa bunu şu şekilde değiştirir:

"-'Göz yerine göz, diş yerine diş'- denildiğini işittiniz. Fakat ben size derim: Kötüye karşı koma; ve senin sağ yanağına kim vurursa, ona ötekini de çevir. Ve eğer biri seninle mahkemeye gidip senin gömleğini almak isterse, ona abanı da bırak..." (Matta, Bap 5: 38-40.)

Düşmandan nefret etmek gereğini öngören Eski Ahit emrini (Tevrat, Levililere, Bap 19: 18) değiştirip, bunun yerine düşmanı sevmek gereğini öngören emri koyarken şöyle der:

> "*-'Sen komşunu sevecek ve düşmanından nefret edeceksin'- denildiğini işittiniz . Fakat ben size derim: Düşmanlarınızı sevin ve size eza edenler için dua edin ki siz göklerde olan babanızın oğulları olasınız; zira o güneşini kötülerin ve iyilerin üzerine doğdurur...*" (Matta, Bap 5: 43-45.)

Yine bunun gibi Eski Ahit'te boşanmaya izin verilmiş iken (Tevrat, Tesniye, Bap 24: 1, 3) İsa, Yeni Ahit'le bunu değiştirip boşanmayı yas kılar; şöyle der:

> "*Ve: -'Kim karısını boşarsa, ona boş kâğıdını versin'- denilmiştir. Fakat ben size derim ki, zinadan başka bir sebeple karısını boşayan adam onu zaniye eder; ve kim boşanmış kadınla evlenirse zina eder.*" (Matta, Bap 5: 31-32.)

Ve ayrıca da şunu ekler:

> "*Onlar (karı ve koca) artık iki değil, fakat bir bedendir... İmdi Allahın birleştirdiğini insan ayırmasın.*" (Matta, Bap 19: 6.)

Bu örneklerin bellettiği şudur ki, İsa, eski "peygamberlerin" söylediklerinin doğru olmadığını ve Tanrı'nın, onların dedikleri şekilde konuşmadıklarını ima ederek radikal değişiklikler yapmış ve yepyeni esaslar koymuştur. Bunun yanında, yetersiz ve eksik bulduğu şeyleri de değiştirmek üzere yeni hükümler getirmiştir. Örneğin "*öldürmeyeceksin*" emrini yeterli bulmayıp başkasına kızmayı ya da kötü söz söylemeyi dahi öldürmek ile bir tutmuştur; şöyle der:

> "*İşittiniz ki, eski zaman adamlarına denildi: -'Katletmeyeceksin ve kim katlederse hükme müstahak olacaktır-... Fakat ben size derim: kardeşine kızan her adam hükme müstahak olacaktır; ve kim: -'Ahmak'- derse cehennem ateşine müstahak olacaktır.*" (Matta, Bap 5: 21-26.)

Ya da Eski Ahit'teki "*Zina etmeyeceksin*" (Tevrat, Çıkış, Bap: 20: 14) emrini "*Başkasına kötü gözle bakmıyacaksın*" şeklinde olmak üzere genişletir. Şöyle der:

"-'Zina etmiyeceksin'- denildiğini işittiniz. Fakat ben size derim: Bir kadına şehvetle bakan her adam zaten yüreğinde onunla zina etmiştir. Ve eğer sağ gözün sürçmene sebep oluyorsa, onu çıkar, ve kendinden at; çünkü senin için azandan birinin yok olması, bütün bedeninin cehenneme atılmasından iyidir..." (Matta, Bap 5: 27-29.)

Yine bunun gibi, Tevrat'taki: "*Yalan yere yemin etmiyeceksin*" (Levililere, Bap 19: 12; Sayılar, Bap 30: 2; Tesniye, Bap 23: 21) şeklindeki eski emri değiştirip: "*Hiç bir şekilde yemin etmiyeceksin*" şekline getirir; şöyle der:

"*Ve yine, eski zaman adamlarına: -'Yalan yere and etmiyeceksin'- denildiğini işittiniz. Fakat ben size derim: Hiç and etmeyin: ne gök üzerine, çünkü o Allahın tahtıdır; ne yer üzerine, çünkü onun ayaklarının basamağıdır; ne de Yeruşalim üzerine, çünkü o büyük Kıralın şehridir. Başın üzerine de and etmiyeceksin, çünkü sen bir tek saçı ak yahut kara edemezsin. Ancak sözünüz: Evet, evet; Hayır, hayır, olsun. Bunlardan ziyadesi şerirdendir.*" (Matta, Bap 5: 33-37.)

Söylemeye gerek yoktur ki, bu yukarıdaki değişikler ve getirilen yenilikler hep olumlu şeylerdir; ahlaki ve insani emirlerdir.

Ne var ki, bunu yaparken İsa'nın, insanlara ahlakilik ve dürüstlük örneği olması gerekir. Örneğin yalan söylemenin ya da hoşgörüsüzlüğün kötü olduğunu söylerken, bunun tersi olabilecek bir davranışı kendisine seçmemesi gerekir. Oysa ki, İsa, bütün ahlakiliğine rağmen, iyi bir örnek olma görevini kusursuz şekilde yerine getirmiş sayılmaz. Nitekim bir yandan: "*Sanmayın ki ben şeriatı yahut peygamberleri yıkmağa geldim; ben yıkmağa değil fakat tamam etmeğe geldim. Çünkü doğrusu size derim: Gök ve yer geçip gitmeden, her şey vaki oluncaya kadar, şeriatten en küçük bir harf veya bir nokta bile yok olmıyacaktır...*" derken, diğer yandan şeriatı yukarıdaki şekilde değiştirmesi, birbiriyle bağdaşır davranışlardan sayılmaz. Dürüst bir insan olarak yapması gereken şey, eski kanunların (Eski Ahit'in) ahlakiliğe yatkın düşmeyen yönleri olduğunu açıkça bildirip bunları düzeltme yoluna gitmesiydi.

Öte yandan "köleliği" doğal bilen Tevrat hükümlerini değiştirip, bu uygulamanın insan şahsiyetinin haysiyetiyle bağdaşmadığını açıklaması beklenirdi. Oysa ki, bunu yapmayıp, kölelik kuruluşunu devam ettirici bir yol izlemiştir. Şu bakımdan ki, biraz ilerde göreceğimiz gibi, Yahudilerin "kutsal" bildikleri Tevrat'ın *Levililer* adlı kitabında köleliği doğal bir kuruluş olarak kabul eden ve köle (ya da cariye) alım satımına cevaz veren hükümler vardır ve İsa bu hükümleri kaldırmamış, biraz farklı şekilde sürdürmüştür.

Yine bunun gibi, boşanma konusunda eski kanunların hükmünü değiştirip: "*Onlar (karı ve koca) artık iki değil, fakat bir bedendir... İmdi Allahın birleştirdiğini insan ayırmasın*" (Matta, Bap 19: 6) şeklinde yeni hüküm getirdiği zaman, halktan kişiler kendisine sorarlar: "*Öyle ise Musa niçin bir boş kâğıdı vermeği ve kadını boşamağı emretti?*" Bu soruyu dahi dürüst bir insana yaraşır şekilde cevaplandırmamıştır; şu bakımdan ki, Musa'yı ve taraftarlarını kusurlu göstermeye çalışarak kaçamak bir yol aramış ve şöyle demiştir:

> "*Yüreklerinizin katılığından ötürü karılarınızı boşamanıza Musa müsaade etti; fakat başlangıçta böyle olmamıştır. Ve ben size derim: Kim zinadan ötürü olmayıp karısını boşar ve başkası ile evlenirse, zina eder; boşanmış olanla evlenen zina eder.*" (Matta, Bap 19: 8.)

Yani anlatmak istemiştir ki, güya ilk başlangıçta Tanrı boşanmayı yasaklamıştır ama Musa, insanların katı yürekliliğini gideremediği için, boşanmaya izin vermiştir ve işte şimdi İsa bu izni kaldırmıştır.

Görülüyor ki, İsa, boşanma denen şeyin ilk başlarda mevcut olmadığını, fakat Musa ile başladığını ve Musa'nın da bu kuralı, sırf erkeklerin katı yürekli olmaları nedeniyle uyguladığını bildirmektedir. Oysa ki, boşanma Musa'dan çok daha önce var olan ve çağlar boyunca kadını köle olarak gören erkek sınıfının imtiyazlarını oluşturan bir uygulama idi. Öte yandan boşanmaya icazet veren kuralın, erkeklerin katı yürekli olmaları nedeniyle Musa tarafından yerleştirildiğini söylemek, sadece gerçekdışı bir şey değil, fakat aynı zamanda Tanrı'ya da saygısızlıktır. Çünkü burada Tanrı, kadına haksız yere ceza veren du-

rumuna indirilmektedir. Başka bir deyimle, sanki Tanrı, erkekleri katı yürekli yaratmıştır ve onların katı yürekli oluşlarının ceremesini de kadından çıkarmak istemiştir.

Söylemeye gerek yoktur ki, kötülük sadece kadına özgü bir şey olmadığına ve olamayacağına göre, Tanrı'yı böyle bir haksızlığın kaynağı yapmak, Tanrı'nın "yüceliği" fikriyle bağdaşmaz. Bağdaşmadığı halde İsa, sırf kendisine sorulan bir soruyu yanıtlamış olmak için, gerçekdışı bir şeyler söylemiştir.

III) İsa, "Halim" ve "Alçakgönüllü" Nitelikte Bir Yaşam Tarzına Özlem Duyar Görünürken, Ayaklarını, En Kıymetli ve Pahalı Cinsten "Nardin Yağı" ile Anası Meryem'e Ovdurtur

İncil'in pek çok yerinde İsa kendisini alçakgönüllü, lüks ve israftan kaçınan ve başkalarının da böyle olmalarını isteyen bir kimse olarak tanımlamıştır. Örneğin şöyle der:

> "*Ben halim ve alçak gönüllüyüm.*" (Matta, Bap 11: 29.)

Lüks ve israftan kaçınmaları için şakirtlerine şöyle öğüt verir:

> "*Kemerlerinize ne altın, ne gümüş, ne bakır koyun; ne yolculuk için torba, ne iki gömlek, ne çarık, ne değnek alın; zira işçi kendi yiyeceğine lâyıktır.*" (Matta, 10: 9-11.)

Ne var ki, kendisi her zaman için, bu öğütlerine örnek yaratabilecek davranışlara yönelmiş değildir.

Nitekim, İncil'in *Yuhanna* kitabında yazıldığına göre, Yahudilerin İsa'yı öldürmek üzere hazırlık yaptıkları günlerden bir gün (ki "Fısıh" denen Yahudi bayramından az önceye rastlamıştır) İsa, "Beytanya" denilen yere gelir. Orada kendisine ziyafet çekerler. Ziyafet sırasında İsa'nın anası Meryem, çok kıymetli ve pahalı cinsten halis "nardin" yağı alıp oğlu İsa'nın ayaklarını ovmaya başlar, iyice mesheder ve sonra saçlarıyla kurular. Bunlar olurken, İsa yan gelip yatmış olarak, ayaklarının bir kadın tarafından bu şekilde meshedilmesini ve kurutulmasını zevkle seyretmektedir. Hiç kuşkusuz kendisini, Tanrı'nın

sevgili oğlu olarak gördüğü içindir ki, ayaklarını son derece kıymetli ve pahalı bir yağ ile ovdurtup meshettirmenin, "israf" demek olabileceğini ya da bir kadını (velev ki bu kadın kendi öz anası olsun) bu şekilde hizmetinde kullanmanın onu aşağılamak sayılacağını düşünmez. Düşünmedikten gayrı, kendisini bu konuda ikaz edenleri azarlamaktan da geri kalmaz. Nitekim *Yahuda İskariyot* adındaki şakirtlerinden biri: *"Niçin bu yağ üç yüz dinara satılıp fakirlere verilmedi?"* diyerek konuşmaya başlayınca, İsa onu azarlar ve şöyle der:

> *"Kadını bırak, bunu benim gömüleceğim gün için saklasın. Çünkü fakirler her vakit sizinle beraberdir; fakat ben her vakit sizinle beraber değilim."* (Yuhanna, Bap 12: 1-8.)

Yuhanna İncil'ini kaleme alanlar, İsa'nın bu tutumunu savunmak için, *Yahuda İskatriyot*'u kötüleme yolunu seçmişlerdir. Güya Yahuda, yukarıdaki şekilde İsa'yı ikaz ederken, bu sözleri, fakirleri düşündüğü için söylememiştir; çünkü o, fakirleri düşünen bir kimse değil, hırsızlık yapmayı gelenek edinen bir kimsedir ve nasıl olsa İsa'yı ele verecektir.

Söylemeye gerek yoktur ki, Yahuda'yı bu şekilde kötülemekle, İsa'nın yukarıdaki tutumunu (yani ayaklarını en pahalı bir yağla anasına ovdurtup onun saçlarıyla kurutturması olayını) özürlü kılmak mümkün değildir. Her vesile ile alçakgönüllülüğü (tevazu denen şeyi) ve israftan, lüksten kaçınmayı öngören ve fakirlere yardımı dinin başlıca ilkesi haline getirmek isteyen bir "peygamberin" yukarıdaki şekilde davranması, kuşkusuz ki şaşırtıcıdır.

IV) Kölelik Kuruluşunu "Doğal" Bir Kuruluş Olarak Sürdürme Kurnazlığı

Daha önceki bölümlerde gördük ki, *Tevrat*, köleliğin, *Nuh* ile birlikte doğal bir kuruluş olmak üzere yeleştiğini bildirir. Gerçekten de olayın, Tevrat'ın *Tekvin* kitabında anlatılışının özeti şöyle:

Tanrı'nın insanlara kızarak yarattığı sular tufanından sonra Nuh, ailesi efradı ve oğulları Sam, Yafet ve Ham (ve diğer hayvanlarla) bir-

likte gemiden çıkar ve çiftçilik yapmaya başlar. Fakat bir gün fazla şarap içtiği için sarhoş olur ve çadırının içinde çıplak şekilde dolaşır. Onun bu şekilde dolaştığını gören Ham, durumu diğer iki kardeşine haber verir. Sam ile Yafet bir esvap alıp onu babalarına giydirmek isterler; fakat babalarını çıplak şekilde görmemek için geri geri giderek babalarının yanına gelirler ve esvabı onun üzerine atarlar. Daha sonra Nuh, sarhoşluktan kurtulunca oğlu Ham'ın kendisini çıplak şekilde gördüğünü öğrenir ve fena halde öfkelenir. Bu öfkeyle Tanrı'dan lanetler diler; fakat lanetlemelerini Ham'ın oğlu Kenân aleyhine yapar. Hem de öylesine yapar ki, Kenân'ın (ve ondan çıkacak kuşakların) diğer kardeşlerine köle olmasını ister. Oysa ki, zavallı Kenân'ın suçu bile yoktur. Nuh, Tanrı'dan şunu diler:

> "*Kenân lânetli olsun; kardeşlerine kullar kulu olacaktır.*" (Tekvin, Bap 9: 25.)

Kenân aleyhine bu şekilde lanetlemelerde bulunurken, diğer iki oğlu için Tanrı'dan iyilikler diler; dilerken de Kenân'ın onlara kul olması hususundaki lanetlemesini tekrarlar:

> "*Allah Yafet'e genişlik versin; ve Sam'ın çadırlarında otursun, ve Kenân ona kul olsun.*" (Tekvin, Bap 9: 26-27.)

Böylece kölelik denen kuruluş, Tevrat'ın bildirmesine göre, Tanrı'nın bilgisi ve isteği gereğince yeryüzünde yerleşmiş olur. Tevrat bu kuruluşu belli esaslara bağlamak üzere hükümler getirmiştir. Gerçekten de bu hükümlere göre, Yahudilerin köle olarak alınıp satılması, yasaklanmıştır. Tevrat'ta şöyle yazılı:

> "*Çünkü onlar Mısır diyarından çıkardığım kullarımdır; köle olarak satılmıyacaklardır.*" (Tevrat, Levililer, Bap 25: 42.)

Fakat buna karşılık Yahudilerin, Yahudi olmayanları köle olarak satın alıp satmaları mümkün kılınmıştır; hatta sadece "mümkün" değil, "koşul" kılınmıştır. Tevrat'ta şöyle yazılı:

> "*Ve senin malın olacak köleye ve cariyeye gelince, etrafınızda olan milletlerden, onlardan köle ve cariye satın alacaksın... Ve aranızda oturan gariplerin de çocuklarından, onlardan ve*

diyarınızda doğmuş olup yanınızda bulunan aşiretlerinden satın alacaksınız; ve sizin malınız olacaktır. Ve onları, kendinizden sonra miras mülk olarak çocuklarınıza bırakacaksınız, daimî kölelerinizi onlardan alacaksınız; fakat kardeşlerinize, İsrailoğullarına, birbirinize sertlik, efendilik etmiyeceksiniz..." (Tevrat, Levililer, Bap 25: 44-46.)

Görülüyor ki, Tevrat'a göre köle, bir mal gibi satın alınabilmekte, satılabilmekte ve miras olarak çocuklara bırakılabilmektedir.

Hıristiyanlığın, bu durumu değiştirip kölelik denen kuruluşu yok ettiği ve "insanlararası eşitlik" ilkesini getirdiği ve böylece insan varlığının "şahsiyeti"ne "haysiyet" kazandırdığı öne sürülür. Bunun böyle olduğunu kanıtlamak maksadıyla *Pavlus*'un Galatyalılara gönderdiği mektubundan şu örnek verilir:

"Artık kul değil, oğulsun; ve oğul isen, hem de Allah vasıtasıyla mirasçısın." (Galatyalılara, Bap 4: 7.)

Ne var ki, Hıristiyanlık köleliği kaldırmış değildir; *İncil*'e göre insanlararası eşitlik, sadece Tanrı önünde bir eşitliktir. Tanrı önünde eşit sayılmak ise, yeryüzü yaşamı sırasında eşit olmayı gerektirmez. Nitekim böyle olduğu içindir ki, İncil, daha önceki putperestlik döneminin benimsediği kölelik kuruluşunu sürdürmekte sakınca görmemiştir. Sakınca görmek şöyle dursun, adeta köleliği doğal bir kuruluş niteliğine sokmuş ve kökleştirmiştir. Her ne kadar kölelerin durumunu iyileştiriyormuş gibi görünse de, köleliği sona erdirmek şeklinde bir amaç gütmemiştir. Aksine, din aracı ile "kölelik" şeklindeki sömürü düzenini korumuştur. Tanrı önünde "eşit" olmak, yani din kardeşi durumunda bulunmak, köleliğin devamına ve kölelerin efendilerine iyi hizmet vermelerine engel olmamıştır. İncil'in benimsediği kurnaz siyaset, "köle" deyimini kullanmaksızın köleleri efendilerine karşı itaatkâr kılıp, iyi hizmet görmelerini sağlamak ve efendileri de kölelere karşı iyi davranmaya yöneltmiş gibi görünmek olmuştur. Söylemeye gerek yoktur ki, köle sahiplerinin kendi kölelerine kötü davranmaları halinde kölelerin ayaklanmaları mümkündür. Köleye iyi muamelede bulunmak, köle sahibinin kendi çıkarları bakımından önemlidir. Ancak bu sayededir ki, köleyi kendi boyunduruğu altında tutabilir.

Her ne kadar İsa, kölenin durumunu biraz daha insaflı şekle soksa da, onu efendisine boyun eğmeye ve saygı göstermeye zorlamak üzere şöyle demiştir:

> *"Boyunduruk altında olan kulların (kölelerin) hepsi kendi efendilerini tam hürmete lâyık saysınlar, ta ki, Allahın ismine ve talime küfrolunmasın. Ve iman etmiş efendileri olanlar, kardeş oldukları için onları hor görmesinler, fakat daha ziyade hizmet etsinler; çünkü bu hizmetten istifade edenler iman eyliyenler ve sevgililerdir..."* (İncil, I Timoteosa, Bap 6: 1-3.)

Her ne kadar köle sahiplerinin, kendi kölelerine iyi davranmalarını tavsiye etse de, yine de kölelere bir zorunluluk yüklemiştir ki, o da, kötü muameleye maruz kalsalar dahi, efendilerine mutlak şekilde itaat etmektir. *Petrus'un Birinci Mektubu*'nda şöyle yazılı:

> *"Ey hizmetçiler, efendilerinize, yalnız iyilere ve mülayimlere değil, fakat ters huylu olanlara da tam korku ile itaat edin."* (İncil, I Petrus, Bap 2: 18.)

Efendisinin kötü davranışlarına boyun eğip katlanmayı köle bakımından fazilet haline getirici şu emir de var İncil'de:

> *"Çünkü eğer biri haksız yere elem çekerek Allah'a karşı vicdandan ötürü hüzünlere dayanırsa, bu makbuldür. Çünkü günah işliyerek yumruklandığınız vakit sabrederseniz, ne şeref vardır? Fakat iyilik işliyerek elem çekip sabrederseniz, Allah nezdinde bu makbuldür. Cünkü bunun için çağırıldınız; zira Mesih dahi kendi izleri ardınca gidesiniz diye, size bir örnek bırakarak sizin için elem çekti..."* (İncil, I Petrus, Bap 2: 19 vd.)

Yine bunun gibi, Pavlus'un, "*Efesoslulara*" okuduğu mektupta, Tanrı'nın ve İsa'nın emri olarak kölelere, efendilerine en iyi şekilde hizmet etmeleri için şu bildirilmiştir:

> *"Ey kullar, göze görünür hizmetle insanları hoşnut edenler gibi değil, fakat Mesihin hizmetçileri gibi Allahın iradesini candan yaparak, ve insanlara değil, Rabbe oluyor gibi iyi niyetle hizmet ederek, ve gerek kul, gerek hür, herkesin her ne iyilik yaparsa, Rab*

tarafından onu alacağını bilerek, bedene göre olan efendilerinize, Mesihe hizmet eder gibi, yüreğinizin sadeliğinde korku ve titreme ile hizmet edin." (İncil, Efesoslulara, Bap 6: 5-8.)

Kölelerin efendilerine de şöyle deniyor:

"*Ve ey efendiler, onların ve sizin Rabbiniz(in) göklerde olduğunu ve onun indinde şahsa itibar olmadığını bilerek tehdidi bırakıp kendilerine aynı şeyleri yapın.*" (İncil, Efosolulara, Bap 6: 9.)

Pavlus'un, "*Koloselilere*" yazdığı mektupta, köle sahipleriyle kölelere, aynı şeyler şu şekilde bildirilmiştir:

"*Ey köleler (hizmet edenler), her şeyde bedene göre olan efendilerinize, göze görünür hizmetle, insanı hoşnut edenler gibi değil, fakat yürek sadeliğile, Rabden korkarak itaat edin; Rabden miras mükâfatını alacağınızı bilerek, her ne yaparsanız, insanlara değil, Rabbe yapar gibi candan işleyin... Çünkü haksızlık eden, ettiği haksızlığı alacaktır; ve şahsa itibar yoktur.*" (İncil, Koloselilere, Bap 3: 22-25.)

Görülüyor ki, köleyi, efendisine hizmet ederken, tıpkı Tanrı'ya ve İsa'ya hizmet ediyormuş gibi çalıştırma çabası var burada. Tanrı, bu tür bir çalışmanın mükâfatını köleye daha sonra verecektir. Öte yandan köle sahibi (yani "efendi") kötülük ve haksızlık yapsa bile, köle ona itaat etme zorundadır; çünkü efendisi haksızlık ve kötülük edecek olursa, onun da cezasını Tanrı verecektir.

Buna karşılık, köle sahibinin de kölesine karşı iyi davranması gerekir:

"*Ey efendiler, sizin de gökte bir Efendiniz olduğunu bilerek kölelerinize (hizmet edenlerinize) hak ve eşit olanı eda edin.*" (İncil, Koloselilere, Bap 4: 1.)

Başka bir deyimle, köle sahibini, kölesine karşı iyi davranmaya çağrı var, fakat bu çağrıyı zorlayacak bir mekanizma yok Hıristiyanlıkta. Bu bakımdan köle sahibi, huzur içerisindedir. Öte yandan köle sahibi, emrindeki kölesinin kendisine karşı başkaldırmayacağını bilir;

çünkü İncil, insanların özgürlük uğruna başkaldırmalarına taraftar değil, aksine karşıdır. Yöneticilerin emirlerine olduğu kadar, köle sahiplerinin emirlerine de körü körüne itaat sağlamak için şöyle emreder:

> *"Rab uğrunda her insanî nizama, gerek kırala (hepsine faik olduğundan); gerek valilere, kötülük işleyenlerin cezası ve iyilik işleyenlerin methi için onun tarafından gönderilmiş olduklarından, tâbi olun. Çünkü Allahın iradesi böyledir; hür adamlar gibi, ve hürriyetinizi kötülük perdesi gibi kullanarak değil, fakat Allahın kulları gibi iyilik işliyerek akılsız adamların cehaletini susturun. Kardeşliği sevin. Allahtan korkun. Kırala hürmet edin."* (İncil, I Petrus, Bap 2: 13-17.)

Kilise, bu hükümleri, kuşkusuz kendi çıkarları uğruna, yüzyıllar boyunca büyük bir ustalıkla uygulamıştır. Köleler sınıfını, köle sahiplerine (yani efendilerine) boyun eğdirtirken, köle sahiplerini kendisine destek ve geçim kaynağı yapmış, böylece saltanatını sürdürmüştür. Kilise mensupları, kölelik kuruluşuna ses çıkarmak ya da köleliği ortadan kaldırmaya çalışmak şöyle dursun, fakat kendileri köle edinmekten bile kaçınmamışlardır. Feodalite döneminde Katolik din adamları arasında kırk bine yakın köle kullananlar olduğu söylenir.[2] 1789 İhtilali'ne gelinceye kadar, Fransa'da din adamları sınıfı, devletin üç temel gücünden biri durumunda idi. Ve din adamları sınıfı, "asilzade" sınıfı ile halk temsilcilerinin (ki *"Thiers Etat"* diye bilinir) yanında yer almış olup, "asilzade" sınıfının destekçisi rolünde idi.

Akılcı eğilimlerin sonucu olan 1789 Fransız İhtilali ile birliktedir ki, insan hakları dönemi başlamış, insan şahsiyetinin haysiyeti fikri oluşmuş ve böylece kölelik kuruluşu yok olma yolunu tutmuştur.

V) Erkeğin Üstünlüğünü ve Kadının Erkeğe Boyun Eğmesini Öngören İncil Hükümleri Hakkında

Tevrat'a (Ahd-ı Atik'e) oranla daha olumlu bir zihniyet getirdiği kabul edilen İncil, birçok hususta olduğu gibi, kadın konusunda da

2 Lloyd M. Graham, *Deceptions And Myths of the Bible, Is the Holy Bible Holy?Is It the Word of God?*, New York, 1979, s.459.

hayal kırıklığı yaratacak niteliktedir. Şu bakımdan ki, kadını erkeğe boyun eğdirmiş, hatta "dûn" (aşağı) kılmış ve erkeğin kadın üzerinde egemen olmasını sağlamıştır; hem de olmadık bir yalan uğruna. Bakınız nasıl:

İncil'e göre erkeğin kadına olan üstünlüğünün nedenleri arasında şunlar vardır: 1) Bir kere ilk yaratılan insan erkektir; kadın ondan sonra yaratılmıştır; 2) Kadın erkeğin kaburga kemiğinden yaratılmıştır; 3) Erkek, Tanrı'nın sureti ve izzeti olmak üzre yaratılmıştır; 4) Erkek, aldanıp suçlu olmamış, fakat kadın suça düşmüştür; 5) Erkek güçlü, kadın ise zayıf ve acizdir.

Gerçekten de İncil'de, Pavlus'un "*Timoteos*"a yazdığı mektupta, Tanrı'nın önce Âdem'i ve sonra Havva'yı yarattığı ve bu yaratılış sırasının, kadın için erkeğe tabi olmak bakımından bir neden teşkil ettiği belirtiliyor (İncil, I Timoteosa, Bap 2: 13).

Pavlus'un, "*Korintoslular*"a yazdığı mektupta, kadının erkeğe tabiiyeti, erkeğin kadından değil, fakat kadının erkekten yaratılmış olmasına bağlanmaktadır; güya erkek kadın için değil, fakat kadın erkek için yaratılmıştır. Ve erkek yaratılırken, "değer" ve "yücelik" bakımından "Tanrı'nın sureti ve izzeti" olmak üzere yaratılmıştır. Ve nasıl ki erkek, Tanrı'nın sureti ve izzeti ise, kadın da erkeğin sureti ve izzetidir (İncil, I Korintoslulara, Bap 11: 7-9). Bundan dolayıdır ki, erkek, kadının "başıdır", "egemenidir"; erkeğin başı ise Mesih ve Mesih'in başı da Tanrı'dır (İncil, I Korintoslulara, Bap 11: 3).

Bu nedenle kadının erkeğe tabi olması gerekir; hem de Tanrı'ya tabi oluyormuş gibi! Pavlus'un, "*Efesoslulara*" mektubunda şöyle emrediliyor:

> "*Ey kadınlar, kendi kocalarınıza Rabbe tâbi olur gibi tâbi olun. Çünkü bedenin kurtarıcısı Mesih kilisenin başı olduğu gibi, kadınlar da böylece her şeyde kocalarına tâbi olsunlar.*" (Efesoslulara, Bap 5: 22-23.)

Benzeri bir emir, Pavlus'un "*Koloseliler*"e yazdığı mektupta tekrarlanmakta: "Ey kadınlar, Rabbe lâyik olduğu üzre, kocalarınıza tâbi olun" (İncil, Koloselilere, Bap 3: 18).

Petrus'un Birinci Mektubu'nda kadınların kocalarına tabi ve itaatkâr olmaları gereği, Sara'nın İbrahim'e boyun eğmesi örneği ile desteklenmekte:

"Ey Kadınlar, ayni suretle, siz kendi kocalarınıza tâbi olun... Nitekim Sara, İbrahime efendi çağırarak ona itaat etti..." (I Petrus, Bap 3: 1, 6.)

Pavlus'un, "*Timoteos*"a yazdığı mektupta, kadının erkek üzerinde otoritesi olmadığı ve erkeğe egemen olmasına izin verilmediği yazılı; sebep olarak da Âdem'in önce, Havva'nın daha sonra yaratıldığı belirtildikten gayrı, bir de Âdem'in aldanmadığı, Havva'nın ise şeytana aldanarak suçlu duruma düştüğü söylenmekte:

"Kadın tam tabiiyetle sessizce olarak öğrensin. Fakat kadının öğretmesine, ve erkeğe hâkim olmasına izin vermem, ancak sükûtte olsun. Çünkü önce Âdem, sonra Havva yaratıldı; ve Âdem aldanmadı, fakat kadın aldanarak suça düştü..." (İncil, I Timoteosa, Bap 2: 11-14.)

Görülüyor ki, kadın, "yasak meyve" emrine itaatsizliğin sorumlusu olarak gösterilmekte ve Tevrat'taki hikâye hatırlatılmakta. Bilindiği gibi, güya Tanrı, cennet bahçesindeki meyve ağacına yaklaşılmamasını emretmiştir ve güya yılan, Havva'yı kandırarak ona bu yasak emrini yok saydırtmıştır! Oysa ki, hikâyenin Tevrat'ta anlatılış şekline göre, yasak emri Havva'ya değil, Âdem'e verilmiştir. Çünkü bu emrin verildiği sırada henüz Havva ortada bile yoktur, henüz yaratılmış değildir. Tanrı Âdem'i yaratıp da ona yasak emrini verdikten sonradır ki, Havva'yı, onun kaburga kemiklerinden yapmıştır (Tevrat, Tekvin, Bap 2: 16-22).

Böyle olunca, Havva'nın yasak emrini Tanrı'dan değil, fakat Âdem'den öğrenmiş olması gerekir. Fakat her ne olursa olsun, Havva, yasak meyveyi tek başına yemiş de değildir; yerken kocası Âdem'e de vermiş ve Âdem, karısıyla birlikte yasak meyveden yemiştir. Tevrat aynen şöyle diyor:

"Ve kadın (yasak ağacın) meyvasından aldı, ve yedi; ve kendisile beraber kocasına da verdi, o da yedi. İkisinin de gözleri açıldı, ve kendilerinin çıplak olduklarını bildiler..." (Tevrat, Tekvin, Bap 3: 6-7.)

Başka bir deyimle, Âdem: "Hayır bu meyveden yemeyelim, çünkü Tanrı bunu bize yasakladı" şeklinde bir şey söylememiştir. Şu du-

rumda asıl suçlunun Âdem olması gerekir; ya da hiç değilse kadın ile birlikte suçludur.

Ne var ki, Tevrat'ı yazanlar, ille de kadını ilk günahkâr ve suçlu şeklinde gösterip onu erkeğe boyun eğdirmek maksadıyla, yukarıdaki hikâyeyi işlemişlerdir. Düşünmemişlerdir ki, bu hikâye, aslında kadının suçluluğunu değil, fakat Âdem'in karakter zayıflığını ortaya vuracak niteliktedir.

İncil, kadının kocasına tabi olmasına ve kayıtsız şartsız itaat etmesine karşılık, kocaya da karısını sevmesi ve ona iyi davranmasını emreder. Emrederken de kadının "zayıf" ve "aciz" bir yaratık olduğunu vurgular. Petrus'un mektubunda şöyle denmekte:

> "*Ey kocalar, siz ayni suretle daha zayıf kaba ve hayat inayetinin hemvarislerine hürmet eder gibi kadına hürmet ederek karılarınızla beraber akıl dairesinde oturun, ta ki dualarınıza mani olmasın...*" (İncil, I Petrus, Bap 3: 7.)

Pavlus'un "*Efesoslulara*" mektubunda da şöyle yazılı:

> "*Böylece kocalar kendi karılarını kendi bedenleri gibi sevmeğe borçludurlar. Kendi karısını seven, kendisini sever; çünkü kimse hiçbir vakit kendi bedeninden nefret etmemiştir.*" (İncil, Efesoslulara, Bap 5: 28-29.)

Fakat kadın, kocasının bu sevgisine layık olabilmek için, daima boynu eğik ve mütevazı olmalıdır. Örneğin altın, inci ve saç örgüleri takarak, yahut çok pahalı giysiler giymiş olarak dua etmemelidir (İncil, I Timoteosa, Bap 2: 9); dua ederken başını örtmelidir. Erkekler ise başları açık olarak dua etmelidirler;

> "*çünkü erkek Tanrı'nın sûreti ve izzeti, kadın ise erkeğin izzetidir.*" (İncil, I Korintoslulara, Bap 11: 4-11.)

Öte yandan kadınlar, kiliselerde susup oturmalıdırlar; öğrenmek istedikleri şeyleri evde kocalarından öğrenmelidirler. Pavlus'un "*Korintoslular*"a yazdığı mektupta şöyle deniyor:

> "*Kiliselerde kadınlar sükut etsinler; çünkü onlara söylemek için izin yoktur; ancak şeriâtın da dediği gibi, tâbi olsunlar. Ve eğer*

bir şey öğrenmek isterlerse, evde kendi kocalarına sorsunlar; çünkü kadına kilisede söylemek ayıptır..." (İncil, I Korintoslulara, Bap 14: 34- 36.)

*

Özet olarak yukarıda ele aldığımız hususlar şunu ortaya vurmaktadır ki, İncil, tıpkı Tevrat gibi, her ne kadar halk yığınları tarafından "kutsal" bilinse de, akıl süzgecinden geçirilip eleştirilmeye muhtaçdır.

VI) İncil'in Tanrı Sözü Olmayıp, İnsan Yapısı Olduğuna Dair Öne Sürülen İddialar Hakkında

Akılcılığı "tek rehber" bilen Batılı çevrelere göre, İncil, tıpkı Tevrat gibi, Tanrı sözü filan değil, birçok kişinin eski çağlardan kalma dinsel masal ve hikâyelerden yararlanarak ortaya vurdukları bir kitaptır. İncil'i oluşturan dört kitap (yani "Matta"ya, "Markos"a, "Luka"ya ve "Yuhanna" ya göre İncil'ler) çeşitli dönemlerde yazılmıştır. Örneğin "Luka"ya göre İncil, milattan iki yüz yıl sonra hazırlanmıştır.

Başka bir deyimle, şu öne sürülür ki, Hıristiyanlık, İncil ile başlamamıştır; İncil'den önce başlamıştır. Örneğin "kurtarıcı" anlamına gelen "Yeşua" adı, eski dönemlerde kullanılmış olup, Nasıralıların dinsel kültürünün temeli olmuştur.[3] Milattan önceki yüz yıl ile milattan sonraki yüz yıl arasında Kudüs yakılıp yıkılmış, Tevrat'taki vaatlerin boş olduğunu gören İsrailoğulları yurtlarından çıkıp, Mısır, Roma ve Yunan ülkelerine dağılmışlar ve Yahudi din adamları bu gittikleri yerlerde eski dönemlerin masal ve hikâyelerini kendi dinsel gelenekleriyle süsleyip Yeni Ahit'i meydana getirmişlerdir. Örneğin Eski Yunan'ın putperestlik döneminin Herkül'ünü İsa hikâyesine dönüştürmüşlerdir. Şu bakımdan ki, Herkül, tıpkı İsa gibi, bakire bir kadından (Alemene'den) doğmuş kabul edilir; Herkül'ün babası Zeus'tur ki, Eski Yunan Tanrılarındandır (nasıl ki İsa'nın babası da "Tanrı" olarak biliniyorsa); Herkül de "kurtarıcı" olarak tanımlanmıştır (tıpkı İsa'nın tanımlandığı gibi); Herkül de, tıpkı İsa gibi, ölümünden sonra "ruh olarak" gökyüzündeki babasının (Zeus'un) yanına

3 *İbid*, s.279 vd.

alınmıştır; Herkül'de, tıpkı İsa gibi, "Barış prensi" olarak tanınmıştır; Herkül de, tıpkı İsa gibi, insanları zorbalıkla değil, ikna yolu ile ve uhrevi güçle yola getirmek istemiştir; Herkül de, kan akıtıcı kurban geleneğini önlemek istemiştir.[4]

Yine bunun gibi, Batı'da akılcı çevrelerce savunulan şudur ki, insanlığın "kurtarıcısı" olarak tanımlanan İsa'nın "bakire" bir anadan (Mari'den) doğduğuna dair İncil'de yer alan hikâye, daha önceki çağlardan kalma masalların devamından başka bir şey değildir ve eski milletlerin hemen hepsinde babası olmadan doğmuş bir çocuk, kurtarıcı rolünü oynamıştır. Örneğin Herkül'ün, bakire bir kadından doğduğu ya da Roma'nın kurucusu olan "Romulus" ile "Remus"un Mars adındaki Tanrı'nın bakire bir kadından edindiği çocukları olduğu öne sürülür.[5]

Thomas Jefferson gibi hem akılcı felsefeye ve hem de siyasete yönelik kimseler, bu gibi bilimsel kanıtlamalara dayanarak "Bir gün gelecek, İsa'nın (bakire bir kadından doğma olarak) Tanrı'nın oğlu olduğuna dair inanış, (Tanrıçaların babası sayılan) Jupiter'in kafasından çıkma Minerva masalı doğrultusunda iş görecektir" şeklinde görüş belirtirler.[6]

İsa'nın faziletlerine sahip olabilmek amacıyla ekmek yiyip şarap içme şeklindeki Hıristiyan geleneğin, eski çağlarda insan ya da hayvan eti yemek suretiyle yenilen şeyin karakterine sahip olma geleneğinin devamından başka bir şey olmadığını eklerler.[7]

İncil'deki "mucize" olaylarına gelince, bunların da, tıpkı Tevrat'taki mucizeler gibi, henüz akıl çağının oluşmadığı bir dönemin inanışları olarak kabul edilmesi gerektiğini ve "cehaletin" yok olmasıyla bu tür inanışların kaybolacağını öngörürler.[8]

Tevrat'ta olduğu gibi, İncil'de de "Tanrı" fikrinin olumsuz nitelikler içerisinde yer aldığını, çünkü bu kitapları yazanların tanımladıkları Tanrı'nın hem birtakım gaddarlıklara başvurduğunu ve hem de yeryüzü mutsuzluklarına çözüm bulamadığını söylerler ve Buddha'nın şu sözlerini tekrar ederler:

4 *İbid*, s.287.
5 *İbid*, s.300 vd.
6 Amerikan Anayasası'nın babalarından sayılan Thomas Jefferson'un sözleri için bkz. Llyod M. Graham, *age*, s.304.
7 *İbid*, 335.
8 *İbid*, 320 vd.

"Eğer Tanrı, yeryüzü sefaletlerinin (ıstıraplarının) sürüp gitmesine izin veriyorsa, bu takdirde iyilik kaynağı olmuş olamaz; eğer bunları giderebilecek güçten yoksun ise, bu takdirde Tanrı sıfatına layık olamaz (Tanrı sayılamaz)."[9]

Söylemeye gerek yoktur ki, sözünü ettikleri Tanrı, "kutsal" diye bilinen kitapları hazırlayanların kafalarında yatan Tanrı'dır.

Varmak istedikleri sonuç, insan varlığını, Tanrı'ya el açarak yalvar yakar olmak yerine, kendi kendine güven besleyerek, kendi özgür aklı ile iş görerek, kendi sorumluğunu bilerek yaşam sürme kertesine getirmektir.

9 *İbid*, 425.

İSLAM ŞERİATININ TEVRAT'A VE İNCİL'E BAKIŞ AÇISI

Muhammed'in söylemesine göre, Tanrı, Araplara "Arapça" dilinde yazılmış Kur'an'ı göndermeden önce, Yahudilere Tevrat'ı ve daha sonra da Hıristiyanlara İncil'i göndermiş ve bundan dolayıdır ki, onları "Ehl-i Kitab" ("Ehlu'l-Kitab") yani kitabı olanlar (ya da kitap verilenler) diye tanımlamıştır (bu deyim Kur'an'ın 31 yerinde geçmekte).[1]

Yine Muhammed'in söylemesine göre, gerek Tevrat ve gerek İncil, Tanrı'ya karşı gelmekten korkup sakınanlara öğüt niteliğinde olup, "hidayet yolunu" göstermek üzere gönderilmiştir. İncil, Tevrat'ı onaylar nitelikte (Mâide 46) ve daha sonra Kur'an, Tevrat'ı ve İncil'i onaylar nitelikte olmak üzere gönderilmiştir (Nisâ 47). Ve Tanrı istemiştir ki, Yahudiler ve Hıristiyanlar, kendilerine gönderilen kitap gereğince davransınlar. Örneğin Cum'a Suresi'nde Yahudilere, Tevrat'a uymaları gerektiği ve uymadıkları takdirde merkebe benzeyecekleri bildirilmiştir:

> "...*Kendilerine Tevrat yükletildikten sonra onu taşımayanların durumu, koca koca kitaplar taşıyan merkebin durumu gibidir. Allah'ın âyet'lerini yalanlamış olan kavmin durumu ne kötüdür.*" (K. Cum'a 5.)

Yine bunun gibi, Mâide Suresi'nde Hıristiyanlara, İncil'e uymaları için şu emir var:

> "*İncil inanırları, Tanrı'nın onda indirdiğiyle hükmetsinler. Tanrı'nın indirdiğiyle hükmetmeyenler, işte onlardır fasık (yoldan çıkmış) olanlar.*" (K. Mâide 47.)

1 Bakara 105, 109; Âli İmrân 64-72, 75, 98-99, 110, 113, 199; Nisâ 123, 153, 159, 171; Mâide 15, 19, 59, 65, 68, 77; Kasas 46; Ahzâb 26; Hadîd 29; Haşr 2, 11; Beyyine 1, 6. Bu bilgiler için bkz. Turan Dursun, *Kur'an Ansiklopedisi*, Kaynak Yayınları, 1994, c.VII, s.131 vd.

Ne var ki, Yahudiler ve Hıristiyanlar, kendilerine gönderilen kitaplara uymamışlar, onları tahrif etmişlerdir.

> *"Kendilerine ilim geldikten sonra ayrılığa düşmeleri, ancak birbirlerini çekememekten oldu..."* (K. Şûrâ 14);
>
> *"Allah, kendilerine Kitab verilenlerden: -Onu mutlaka insanlara açıklayacaksınız, onu gizlemeyeceksiniz- diyerek söz almıştı. Onlar ise bunu kulak ardı ettiler, onu az bir dünyalığa değiştirdiler. Yaptıkları alış veriş ne kötü!"* (Âli İmrân 187);
>
> *"Vay Kitâb'ı elleriyle yazıp sonra da onu az bir değere satmak için: -Bu Allah katındandır- diyenlere! Vay ellerinin yazdıklarına!"* (K. Bakara 79).

Bu nedenle Yahudilerin ve Hıristiyanların, Tanrı'nın Muhammed aracılığıyla göndermiş olduğu Kur'an'a uymaları gerekir. Örneğin Nisâ Suresi'nde şöyle yazılı:

> *"Ey Kitâb verilenler!... elinizdeki Kitâb'ı tasdik ederek indirdiğimiz Kur'ân'a inanın. Allah'ın emri daima yapılagelmiştir."* (K. Nisâ 47.)

Mâide Suresi'nde de şu var:

> *"Ey Kitâb ehli! Kitaptan gizleyip durduğunuzun çoğunu size açıkça anlatan ve çoğundan da vazgeçiveren Peygamberimiz gelmiştir. Doğrusu size Allah'tan bir nûr ve apaçık bir kitap gelmiştir..."* (K. Mâide 15-16.)

Muhammed'in söylediklerinden anlaşılan o ki, Kur'an, diğer iki kitaba, yani Tevrat'a ve İncil'e nazaran üstündür; çünkü o, Tanrı katında duran Ana Kitap'ta (ki "Ümmülkitab" ya da "Levh-i mahfuz" diye biliniyor) bulunmaktadır. Bu hükümlere göre, Levh-i mahfuz'da ne varsa Kur'an'da da o var. Kur'an'da şöyle belirtiliyor:

> *"Ey Muhammed! Doğrusu sana vahyedilen bu kitap, Levh-i mahfûz'da sâbit şanlı bir Kur'ân'dır."* (Bürûc, 21-22; ayrıca bkz. Vâkıa 77-79.)

"Şüphesiz (Kur'ân), bizim katımızda Ana Kitab'da mevcûd, yüce ve hikmet dolu bir kitaptır." (K. Zuhruf 4.)

Başka bir deyimle, Muhammed'in demek istediği şu olmaktadır: Tevrat ve İncil, Kur'an'daki esasları kapsar şekilde indirilmiştir. Fakat Yahudiler ve Hıristiyanlar bu kitapları tahrif ettikleri için, bu kitaplar Kur'an'a uygun düştükleri ölçüde uygulanmalıdırlar. En doğru olanı da Yahudilerin ve Hıristiyanların, Kur'an'a göre "amel" etmeleridir (Nisâ 47; Beyyine 2-4).

DİZİN

Abimelek, 35, 36.
Abşolom, 134, 135.
Âdem, 24, 25.
Ahab, 151.
Ahaşveroş, 166.
Ahazya, 156.
Akiş (Gat Kralı), 124.
Amatsya, 190.
Amnon, 133.
Amos, 189.
Artahşasta, 161.

Bat-Şeba, 129, 142.
Belşatsar, 180.
Benjaminoğulları, 115.

Dalilah, 108.
Daniel, 179, 181.
Danoğulları, 115.
Darius, 161, 181.
Davud, 17, 122-126, 131, 132.
Dina, 31.
Dina, 48, 49.

Ehud, 107.
Einstein, 15.
Elişa, 156.
Er, 51.
Esav, 42, 43.
Ester, 166, 167.
Ezra, 160.

Firavun, 53.

Gog, 220.
Gomer, 186.

Habil, 28.
Hacar, 37, 38.
Hamaroğulları, 48.
Harun, 59.
Havva, 24, 25.
Hezekiel, 177, 191, 206, 207.
Hittî Uriya, 129.
Hofsa, 185.
Hoşea, 185.

İbrahim, 32.
İlya, 150.
İnanan dinsiz'ler, 15.
İnanmayan dinli'ler, 15.
İncil'de "Sevgi" öğesi, 226.
İsa, 235, 236, 240, 244.
İshak, 39, 40.
İsmail, 36, 38.
İsrail, 53.
İsrailoğulları, 62, 63, 75, 85, 97, 125, 174.
İşaya, 173.
İzabel, 151.

Kain, 28.
Koreş, 160.
Kölelik, 242.

Laban, 46, 47.
Lea, 47.

Malcolm X, 19.
Manoah, 108.
Mika, 113.
Mikaya, 154, 155.
Mordekay, 166.
Musa, 53, 62, 63, 71, 78, 80-83, 195.
Nabot, 151, 152.
Natan, 128.

Nebukadnetsar, 179.
Nebuşadnez, 180.
Nehemya, 164.
Nuh, 29, 30, 32, 241.

Ohalibah (Yeruşalim), 215, 238.
Onan, 51.

Pavlus, 243.
Potifar, 53, 54.

Rahel, 47.
Rebeka, 42, 43.
Rehoboam, 148.

Sabbat (Sebt günü), 70.
Sam, 30.
Samson, 108.
Samuel I, 119.
Samuel II, 126.
Sara, 32, 33, 35.
Saul, 17, 119, 137.
Süleyman, 142, 143.

Şela, 51.
Şimei, 141.
Şimşon, 108.

Tamar, 133.
Tsefanya, 184.

Uzziya, 189.

Yabin (Hatşor Kralı), 100.
Yahuda, 51, 52, 241.
Yakub, 42, 43, 50.
Yaob, 130, 136, 138.
Yehoyakim, 179.
Yehu, 156-158.
Yehuşafat, 154.
Yeşu, 93, 94.
Yizreel, 186.
Yoaş, 189.
Yoel, 189, 191.
Yonadab, 133.
Yoram, 156.
Yusuf, 53, 54.

Zekerya, 176, 194.
Zimri, 149.

İÇİNDEKİLER

"Kutsal Bilinen Kitapların Kısa Bir Eleştirisi 11
I) "Yalanlar Sanatı"nın Temel Kaynağı Konusunda Öne Sürülen Görüşler Hakkında 13
II) "İnanmayan Dinliler" ve "İnanan Dinsizler"! 15

"Ahd-ı Al Atik"in (Ahd-ı Atıyk: Eski Ahit) Eleştiri Konusu Yapılması Gereken Yönleri Hakkında 23
I) Erkeği Üstün ve Kadını Aşağı Kılmak Açısından Âdem ve Havva Masalının Önemi 24
II) Kain ve Habil'den, Köleliğin Kurucusu Sayılan Nuh'a... 29
III) Tanrı, Sam'ın Oğullarından İbrahim'e (Abraham'a) İnayetler Yağdırır; Fakat İbrahim Yalan ve Kandırma Usullerine Başvurur 32
IV) Yalan Söylemek Sayesinde Zengin Olmanın Yolunu Bulan İbrahim, Firavuna Oynadığı Oyunu Gerard Kralı Abimelek'e de Oynar; Böylece İki Misli Varlık Sağlar 34
V) Sara, Kocası İbrahim'i Cariyesiyle Yatmaya Teşvik Eder; Bu İlişkiden İsmail Dünyaya Gelir. Fakat Sara, Üvey Oğlu İsmail'e Karşı İnsafsızdır 36
VI) İshak'ın ve Rebeka'nın, Kendi Öz Oğulları Esav'a Oynadıkları Çirkin Oyunlar ve Diğer Oğulları Yakub'un Yalan ve Dolanları (Tekvin, Bap 24-35) 42
VII) Tevrat'ın Anlatmasına Göre, Yakub'un Oğulları Hile, Cinayet, Yağma ve Talan Usulleriyle İş Görmeyi Gelenek Edinirler 48

İLHAN ARSEL

Tevrat ve İncil'in Eleştirisi

Semavi Dinlerin "Kutsal" Bilinen Kitapları: 1

Elinizdeki kitap,
Yahudilik, Hıristiyanlık ve Müslümanlık gibi semavi dinlerin
sâliklerince "kutsal" diye bilinen kitapların eleştirisi niteliğindedir.

Prof. Dr. İlhan Arsel,
iki kitap olarak hazırlanan eserinin bu bölümünde
Tevrat ve İncil'i ele almaktadır.
Kitapta yer alan konulardan bazıları şunlardır:

Erkeği üstün ve kadını aşağı kılmak açısından
Âdem ve Havva masalının önemi; Kain ve Habil'den,
köleliğin kurucusu Nuh'a; İbrahim'in yalan ve
kandırma usullerine başvurması; Yakub'un oğullarının hile,
cinayet, yağma ve talan usulleriyle iş görmesi;
Musa'nın Tanrısının, İsrailoğullarını kendi kavmi olarak
seçmesi ve bütün milletlere üstün bilmesi; Davud'un oğlu
Amnon'un kendi kız kardeşini iğfal etmesi;
İsa'nın kölelik kuruluşunu doğal bir kuruluş olarak sürdürmesi;
erkeğin üstünlüğünü ve kadının erkeğe
boyun eğmesini öngören İncil hükümleri...

Yazar, "kutsal" bilinen bu kitaplarda anlatılagelen
akıl ve mantık dışı olguları okuyucuya aktarmakta,
eleştirilerini bizzat bu kaynaklara dayandırmaktadır.

Kapak resmi: *Musa ve Kanun Tabletleri,* Raphael.

ISBN: 975-343-157-0 (Tk.No.)
975-343-207-0 (1. Cilt)